

รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

นางสาวพัฒนา สังข์โกมล
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
ผู้วิจัย	นางสาวพัฒนา สังข์โกมล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม
ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม โดยมีการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน และระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแบบบันทึก และแบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม มีดังนี้ 1) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ 1.1) รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ 1.2) การจัดการเรียนรู้ 1.3) การพัฒนาครู และ 1.4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2) สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ความต้องการในการจัดการเรียนรู้โดยรวม ได้แก่ 4.1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4.2) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และ 4.3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามลำดับ 5) ความต้องการในการพัฒนาครู คือ วิธีการฝึกอบรม และ 6) แนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ คือ ครูต้องเป็นผู้นำทางวิชาการในด้านการวางแผน

การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ต้องสามารถนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก และต้องวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

2. รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และคู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม มีดังนี้ 1) ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้อยู่ในระดับสูงและสูงมาก และครูมีความรู้ความเข้าใจหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม มีดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม ระหว่างปีการศึกษา 2562–2563 เพิ่มขึ้น 2) ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ครูมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาครู การจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

TITLE The Model of Teacher Development in Learning Management
by Using Active Teaching and Learning Approaches in Banlalom School
under Sisaket Primary Educational Service Area Office 3

AUTHOR Phatthana Sangkomon

YEAR 2020

ABSTRACT

The objectives in this study were as followed: 1) To study basic information on learning management for teachers at Ban Lalom School. 2) To develop the model of teacher development in learning management by using active teaching and learning approaches in Banlalom school. 3) To experiment with using the model of teacher development in learning management by using active teaching and learning approaches in Banlalom school. and 4) To evaluate the model of teacher development in learning management by using active teaching and learning approaches in Banlalom school. There were 4 research phases as follows: Phase 1: Study basic information on learning management for teachers at Ban Lalom School, The informants were 22 teachers at Banlalom school and 3 experts. Phase 2: Developing the model, The informants were 9 experts. Phase 3: Experiment with using the model, The target group was 22 teachers at Banlalom school. Phase 4: Evaluate the model, The informants were 22 teachers at Banlalom School. The research instruments were questionnaire, interview form, assessment form, record form and test. The data were analyzed using content analysis and using statistics such as percentage, mean, standard deviation, relative gain score, and t-test.

The results from the study showed that:

1. The results of the study of basic information on learning management for teachers at Ban Lalom School are as follows: 1) Concepts related to model development, including 1.1) model and model development, 1.2) learning management, 1.3) teacher development, and 1.4) organizing active teaching and learning approaches. 2) The present condition of overall learning management is at a moderate level. 3) The expected condition of overall learning management is at a high level. 4) The overall learning management needs include 4.1) organizing learning

activities. 4.2) learning management planning and 4.3) measuring and evaluating learning outcomes, respectively. 5) Teacher development needs are training methods. and 6) Guidelines for organizing active teaching and learning approaches, that is, teachers must be academic leaders in planning active learning, must be able to lead the curriculum into active learning, and results must be measured and evaluated according to actual conditions.

2. The model of teacher development in learning management by using active teaching and learning approaches in Banlalom school developed had 6 components which were principle of model, objectives, content, implementation, evaluation, and success conditions. The model is overall appropriate at the highest level, and the model manual is overall appropriate at the highest level.

3. Results of the experiment using the model of teacher development in learning management by using active teaching and learning approaches in Banlalom school is as follows: 1) Teachers have developed knowledge and understanding in managing learning by using active teaching and learning approaches at a high and very high level, and teachers had higher knowledge and understanding after the training than before the training statistically significant at the .05 level. and 2) Teachers have the ability to manage learning by using active teaching and learning approaches overall at a high level.

4. The results of the evaluation of the model of teacher development in learning management by using active teaching and learning approaches in Banlalom school are as follows: 1) National academic achievement of students at Banlalom school during the 2019–2020 academic year, the increase. 2) The feasibility and usefulness of the overall model were at a high level, and 3) Teachers were satisfied with the overall model training at a high level.

Keywords: teacher development; learning management; active teaching and learning approaches

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นางรัตติกง ทองเนตร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่ได้ให้ความกรุณา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ การเอาใจใส่ และเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดี จนวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ นายสมโภชน์ หลักฐาน ข้าราชการบำนาญ อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ดร.สมควร โมทาจิตร ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนวัดบ้านประอาจ (ประสาธน์ศุวราชูร์) นายสุรชาติ ทอนศรี ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามในทุกๆระยะของกระบวนการวิจัย และยังให้ความกรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู บุคลากร นักเรียนโรงเรียนบ้านละลม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณครอบครัวสังข์โกมล และครอบครัวสุทธิกรณ์ที่เป็นพลังความสำเร็จ และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการทำวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสร้างและพัฒนาผู้วิจัย พร้อมทั้งผู้เขียนตำราให้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า อ้างอิง จนทำให้งานวิจัยสำเร็จด้วยดี

พัฒนา สังข์โกมล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
ABSTRACT.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	18
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู.....	46
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้.....	65
ความพึงพอใจ.....	97
ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านละลม.....	100
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	101
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	110
ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3.....	112
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการ เรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	119
ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	128

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	136
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	144
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้สื่อความหมายในการวิจัย.....	144
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3.....	144
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	163
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม..	176
ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	199
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	206
สรุปผลการวิจัย.....	207
อภิปรายผลการวิจัย.....	209
ข้อเสนอแนะ.....	219
บรรณานุกรม.....	221
ภาคผนวก.....	232
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	233
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	238
ภาคผนวก ค การหาคุนภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	284
ภาคผนวก ง เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	301
ภาคผนวก จ คุณภาพผู้เรียน.....	350
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรม.....	357
ประวัติผู้วิจัย.....	362

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ.....	26
2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้.....	39
3.1 การดำเนินการทดลองตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	128
3.2 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	141
4.1 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถาม.....	147
4.2 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวม.....	149
4.3 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้.....	150
4.4 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	152
4.5 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	154
4.6 การเรียงลำดับวิธีในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามลำดับความต้องการของครูโรงเรียนบ้านละลม.....	156
4.7 ความถี่ตามลำดับความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning).....	157
4.8 ความถี่ตามลำดับความต้องการความช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้.....	157
4.9 ความถี่ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....	158
4.10 ผลการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	166
4.11 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	173
4.12 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	175

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 กิจกรรมการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	177
4.14 ผลการศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้.....	183
4.15 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมก่อนและหลังการฝึกอบรม.....	185
4.16 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้โดยรวม.....	186
4.17 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้.....	187
4.18 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	190
4.19 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	193
4.20 ผลการศึกษาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	195
4.21 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563.....	200
4.22 เปรียบเทียบผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563.....	200
4.23 เปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563.....	201
4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม.....	202

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.25 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	203
ก.1 รายงานผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	234
ก.2 รายงานผู้เชี่ยวชาญในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้.....	235
ก.3 รายงานผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม.....	236
ค.1 ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ.....	285
ค.2 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม จากการทดลองใช้ (Try Out).....	287
ค.3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม.....	288
ค.4 ค่าความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ.....	290
ค.5 ค่าความสอดคล้องของคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ.....	291
ค.6 ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ.....	292
ค.7 ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ.....	293

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ค.8 ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ.....	294
ค.9 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้.....	295
ค.10 ค่าความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพของความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ.....	296
ค.11 ค่าความสอดคล้องของแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการสะท้อนผล การดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม จากการ พิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ.....	298
ค.12 ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ....	299
ค.13 ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบ การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ.....	300

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	111
4.1 ร่างรูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม (ร่างรูปแบบ 2).....	172
4.2 รูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม (ฉบับสมบูรณ์).....	205
ฉ.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้.....	358
ฉ.2 การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การ จัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม....	359
ฉ.3 การจัดการเรียนรู้ของครูตามรูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม....	360
ฉ.4 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัด การเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยการสัมภาษณ์ อิงผู้เชี่ยวชาญ.....	361

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ทุกคนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากการสื่อสารด้วยการใช้ ICT ที่มีความรวดเร็วกว้างขวาง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน ต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่ทันสมัย เน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ สร้างองค์ความรู้ ฝึกทักษะ และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ดังที่พระครูสุตวรธรรมกิจ และพระมหาพงศ์ทราทิตย์ สุธีโร (2563) ที่กล่าวว่า ครูไทยมีอาชีพต้องมีสมรรถนะสำคัญ คือ มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การวิจัย และการจัดการชั้นเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณความเป็นครู ตลอดจนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน เพราะครูไทยเป็นหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้และเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการศึกษาของชาติตลอดกาล เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพต่อครูและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะของการเป็นครูไทยมืออาชีพ ด้วยความมีจิตวิญญาณของความเป็นครู สร้างแรงบันดาลใจพัฒนาตนเองให้มีความเป็นครูที่ทันสมัย และทันเหตุการณ์อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับโสภณ มะโนมะยา (2562) ที่กล่าวว่า การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและจริงจังมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะศักยภาพครูจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาครูจะช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน ทำให้ครูเรียนรู้งานในหน้าที่เร็วขึ้น ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้บังคับบัญชา กระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้า และเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ

จากภาพรวมของสภาพการดำเนินการพัฒนาครูไทยที่ผ่านมาโดยหน่วยงานต่าง ๆ ในปัจจุบัน ยังคงมีลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการวางแผน ขาดการกำหนดทิศทาง และขาดข้อมูลในการพัฒนาครู ทำให้การพัฒนาครูเกิดความซ้ำซ้อน ขาดประสิทธิภาพ ดังผลการวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาครูของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) พบว่า การพัฒนาครูยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชั้นเรียน อีกทั้งวิธีการพัฒนาครูที่แต่ละหน่วยงานนำไปใช้พัฒนาอยู่ในขณะนี้ยังคงใช้รูปแบบเดิม ๆ ไม่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของครู ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้ดำเนินการตามโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนในระบบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภายใต้แนวคิด ครูดี ครูเก่ง ระบบบริหารจัดการการศึกษาดี โรงเรียนไปได้ดี เด็กมีคุณภาพ และในปีงบประมาณ 2560 จึงกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาครูเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ การยกระดับคุณภาพครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ มุ่งเน้นการสนับสนุนให้ครুরวมกลุ่มกันวางแผนและพัฒนาเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนของครู เป็นครูดี ครูเก่ง มีศักยภาพ และพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับธงชัย คำปวง (2561) ที่กล่าวว่า การพัฒนาครูแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานมีหลักการและแนวทางที่สำคัญ คือ เป็นการพัฒนาครูที่เป็นการฝึกอบรมหรือพัฒนาครูที่จัดขึ้นในโรงเรียน โดยโรงเรียนเป็นเจ้าของโครงการหรือแผนการฝึกอบรม เป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้อบรมครูตามสภาพปัญหาและความต้องการของครูที่เข้าร่วมกิจกรรม มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของครูในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ พบว่า ยังใช้วิธีการป้อนความรู้พื้นฐานจากครูสู่ผู้เรียนโดยวิธีการบรรยายความรู้หน้าชั้นเรียน เน้นการท่องจำซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้แต่ขาดทักษะในด้านต่าง ๆ การสอนในรูปแบบดังกล่าวไม่สามารถพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อผู้เรียน โดยเฉพาะในการเอาไปใช้ในชีวิตรแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ การสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางนี้ฝังรากลึกในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ดังที่ทิตินา แคมมณี (2559) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่ครูเป็นศูนย์กลางนั้นยึดครองอำนาจในการเรียนของผู้เรียนมานาน การเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวยังคงมีอยู่ในประเทศไทย ซึ่งครูใช้หลักการสอนแบบบรรยายทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และขาดความสนใจในการเรียน สอดคล้องกับวาทสนา แสงสุข และไพโรจน์ เต็มเตชาตพงศ์ (2563) ที่กล่าวว่า ปัญหาสำคัญที่เป็นเหตุให้การปฏิรูปการศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเกิดจากองค์ประกอบหลักที่ตัวครู ซึ่งได้แก่ วิธีการสอนของครูยังไม่เน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดของตนเองอย่างอิสระ การมีโอกาסקแก้ปัญหาที่สำคัญด้วยตนเองโดยมีประสบการณ์เกี่ยวกับความล้มเหลวและประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหา นั้น การได้มีโอกาסקให้เหตุผลเพื่อยืนยันวิธีการคิดของตนเอง เป็นต้น ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวยังเกี่ยวข้องกับความเชื่อและค่านิยมของครูเกี่ยวกับบทบาทโดยรวมของตนเองเป็นต้นว่า ครูยังเป็นผู้มีอำนาจมากที่สุดในการตัดสินใจทุกเรื่องในชั้นเรียน ครูยังยึดมั่นว่าตนเองเป็นผู้รู้มากที่สุดและถูกที่สุด ดังนั้น วิธีการสอนยังคงเน้นการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน ทำให้ชั้นเรียนที่ครูแสดงบทบาทดังกล่าวไม่สามารถสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ และสอดคล้องกับณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ (2560) ที่ได้ศึกษานวัตกรรมการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูขาดทักษะในการจัดเรียนการสอน ความไม่ต่อเนื่องของการเรียนการสอน ครูขาดเทคนิคการสอน ครูไม่

คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ขาดกิจกรรมการปฏิบัติ เน้นการบรรยายมากเกินไป ครูอธิบายไม่ชัดเจน และเนื่องจากมีภาระงานอื่น ๆ มากเกินไปทำให้ครูไม่มีเวลาปรับปรุงการสอน ซึ่งจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมตามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินรอบที่ 1 (พ.ศ. 2547) การประเมินรอบที่ 2 (พ.ศ. 2550) และการประเมินรอบที่ 3 (พ.ศ. 2554) พบว่า ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ มาตรฐานด้านผู้เรียนในมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลการประเมินในระดับพอใช้ และมาตรฐานที่พบว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินมาตรฐานดังกล่าวนี้อยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านออกของผู้เรียน (Reading Test: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ผลการทดสอบพบว่า ต่ำกว่าระดับประเทศ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ผลการทดสอบพบว่า ต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ผลการทดสอบพบว่า ต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีเพียงผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ที่ผลการทดสอบสูงกว่าระดับประเทศ จะเห็นว่าจากผลการทดสอบดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนบ้านละลมควรปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเร่งด่วน และจากการวิเคราะห์ข้อมูลรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของโรงเรียนบ้านละลม ประจำปีการศึกษา 2561 (โรงเรียนบ้านละลม, 2562) พบว่า ครูในโรงเรียนบ้านละลมขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ครูจัดการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพที่แท้จริง ซึ่งเป็นจุดอ่อนของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอน ครูยึดติดกับบทบาทการสอนแบบเดิม ๆ เน้นครูเป็นศูนย์กลาง เชื่อมมันและคุ้นเคยอยู่กับการถ่ายทอดความเชี่ยวชาญของตนให้ลูกศิษย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมาคือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ ซึ่งจากสภาพในการจัดการเรียนรู้นี้ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองเท่าที่ควร สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558) ที่สรุปไว้ว่า ครูต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดการเรียนรู้ตลอดเวลา แต่ถ้าครูคนใดมีแต่องค์ความรู้ด้านศาสตร์การสอนแต่กลับไม่มีศิลปะการสอน ก็จะทำให้การเรียนน่าเบื่อหน่าย ผู้เรียนไม่อยากเรียน เรียนแล้วก็ไม่รู้เรื่องและมีความทุกข์ตลอดการเรียน ทำให้การจัดการเรียนรู้จะประสบความล้มเหลวมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีศักยภาพ ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมกระบวนการคิด ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และมีโอกาสเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นโดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการพูด ฟัง อ่าน คิด เขียน และแสดงความคิดเห็นขณะลงมือปฏิบัติกิจกรรม ตลอดจนเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนด้วยกันเอง เมื่อผู้เรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว จะสามารถพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ สมรรถนะด้านต่าง ๆ ได้ ดังที่ศรีธัญ ศรีสมพร (2556) กล่าวว่า การสร้างโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้เองและเป็นเจ้าของผลงานเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ การใช้เทคนิคนี้ในชั้นเรียนผู้สอนจึงเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้ที่ส่งเสริมและให้กำลังใจนักเรียนในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองหรือโดยกลุ่ม ผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้คำถามช่วยนักเรียน รวมทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสรรค์ชิ้นงาน แสดงออกซึ่งความคิด และผู้สอนให้คุณค่าต่อความคิดและผลงานของนักเรียน รวมทั้งการติดตามดูความเข้าใจและการใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้จะช่วยพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมาก สอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2561) ที่กล่าวว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เป็นเทคนิคการสอนที่ครูมีความหลงใหลในการสอน ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและพึงพอใจในการเรียนรู้ โดยเน้นว่าผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ แสวงหาคำตอบหรือคำถาม รู้จักใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ สามารถแสดงความคิดเห็น นำเสนอแนวคิดและผลงานต่าง ๆ ได้ ซึ่งหัวใจสำคัญของการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ คือการสร้างโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองหรือเป็นเจ้าของผลงาน ดังนั้น การใช้เทคนิคนี้ในห้องเรียนครูจึงเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยครูต้องมีทักษะในการใช้คำถามเพื่อช่วยนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานเพื่อแสดงความคิด โดยครูเห็นคุณค่าความคิดและผลงานของนักเรียน และสอดคล้องกับนฤมล คล้ายริน (2561) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการใช้รูปแบบฯ ครูผู้รับการชี้แนะมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่า

ก่อนการใช้รูปแบบฯ และ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะ การเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามรูปแบบฯ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามรูปแบบฯ ทุกคน

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความ ต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 3 ในขอบข่ายของการจัดการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของ ครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านละลมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียน บ้านละลมโดยรวม เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ครูโรงเรียนบ้านละลมมีความต้องการในการ จัดการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ ซึ่งวิธีในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของครู โรงเรียนบ้านละลม พบว่า ความต้องการสูงสุด คือ การฝึกอบรม และผลการศึกษาแนวทางในการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) พบว่า การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ควรประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการ วางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งจากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง ความต้องการ และ แนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมดังกล่าวจะเห็นว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้อง หาทางส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูมีทักษะรวมถึงสมรรถนะในงานที่รับผิดชอบ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงาน ต่าง ๆ ของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ จึงได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการ พัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ใน โรงเรียนบ้านละลมขึ้น โดยเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง ส่งเสริมกระบวนการคิด ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีโอกาสเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการพูด ฟัง อ่าน คิด เขียน และแสดง ความ คิดเห็นขณะลงมือปฏิบัติกิจกรรม ตลอดจนเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียน ด้วยกันเอง เมื่อผู้เรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว จะสามารถพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ

สมรรถนะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะการคิดในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อตัวครูผู้สอน ผู้เรียน และคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านละลมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
4. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่เป็นการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ซึ่งกำหนดขอบเขตการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ด้านเนื้อหา

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ความพึงพอใจ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านละลม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
3. ความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม

4. ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
5. ความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
6. แนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ด้านแหล่งข้อมูล

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน
3. การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 3 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
2. การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
3. แนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ด้านเนื้อหา

1. คุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
2. คุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ด้านเนื้อหา

1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านแหล่งข้อมูล

การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 22 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
2. ตัวแปรตาม คือ
  - 2.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
  - 2.2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ด้านเนื้อหา

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม

2. การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม

3. การประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม

ด้านแหล่งข้อมูล

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 และความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แหล่งข้อมูล ได้แก่ นักเรียน และครู โรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม
2. ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
3. ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยศึกษาตามกรอบเนื้อหา ดังนี้

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Joyce, Weil, & Calhoun (2017) สุธทัย รัชรัตน์ (2558) อีระ รุญเจริญ (2559) ทิศนา แคมมณี (2560) พัฒนา พรหมณี (2560) สมาน อัครภูมิ (2561) กฤษณ์ภัสร์ พงษ์พานิชย์ (2562) จำรัส อินทลาภาพร (2562) วศินี รุ่งเรือง (2562) สกฤตการ สังข์ทอง (2562) และข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Joyce, Weil, & Calhoun (2017) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) สมจิต จันทรฉาย (2557) สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2557) วิทยา พัฒนเมธาดา (2560) ศุภลักษณ์ ทองจีน (2560) สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) กลัญญู เพชรารภรณ์ (2562) และกุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) สรุปว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Morrison (2011) ศรีณยู ศรีสมพร (2556) พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2561) พลอยไพลิน นิลกรรณ์ (2562) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) สรุปว่า การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร 2) กำหนดสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน 4) กำหนดโครงสร้างรายวิชา และ 5) เขียนแผนการสอนรายคาบ

4. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ McKinney (2010) ศรีณยู ศรีสมพร (2556) อุบลวดี อติเรกตรการ, เนติ เฉลยวาเรศ, และสุเทพ ออนไสว (2557) พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2561) และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2561) สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ (Preparation)

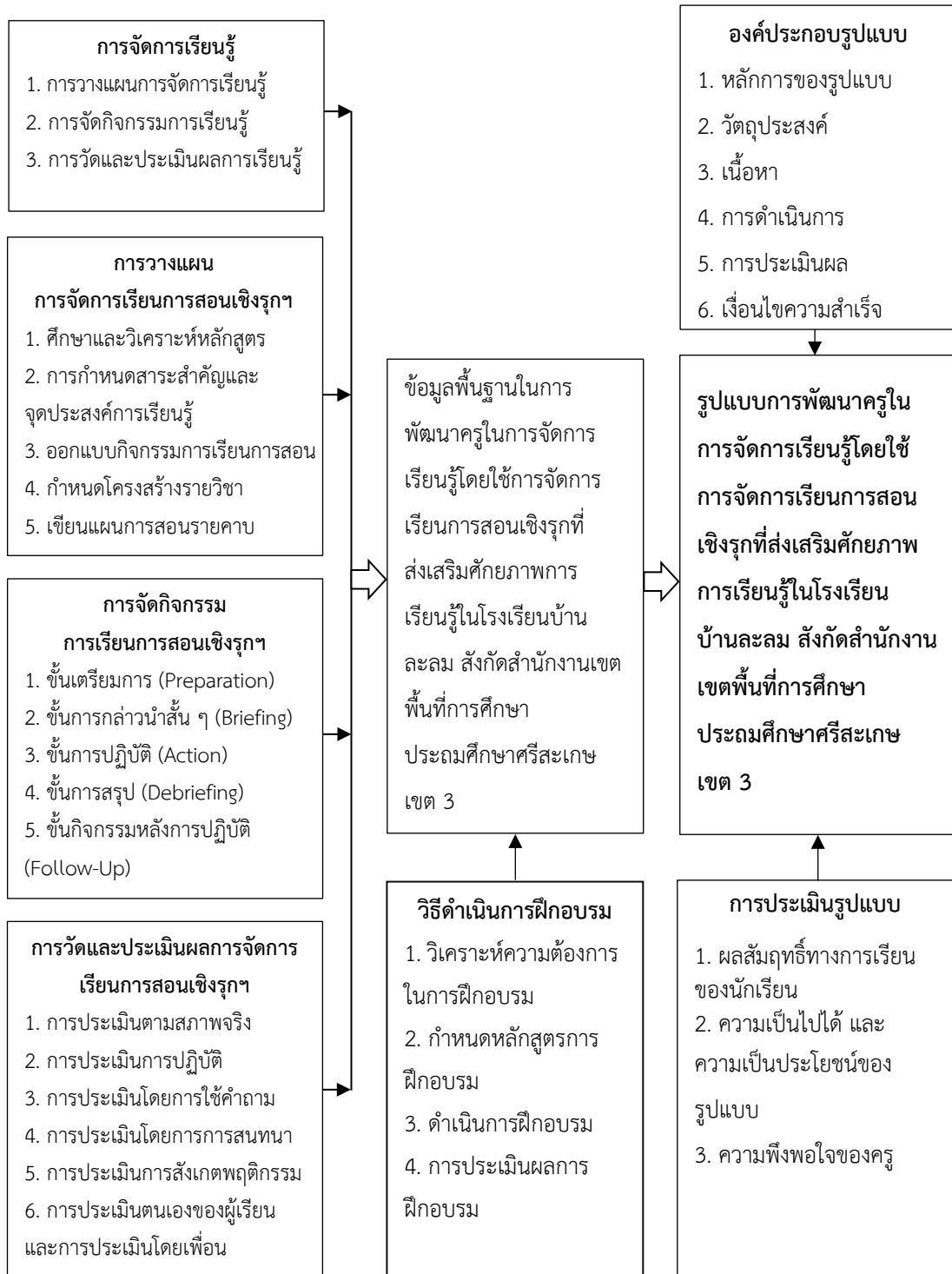

2) ขั้นตอนการกล่าวนำสั้น ๆ (Briefing) 3) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Action) 4) ขั้นตอนการสรุป (Debriefing) และ 5) ขั้นตอนกิจกรรมหลังการปฏิบัติ (Follow-Up)

5. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของวิทวัส ดวงกุ่มเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร (2560) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560) พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2561) พลอยไพลิน นิลกรรณ (2562) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) สรุปว่าการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ สามารถใช้วิธี ได้แก่ การประเมินตามสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติ การประเมินโดยใช้คำถาม การประเมินโดยการสนทนา การประเมินการสังเกตพฤติกรรม การประเมินตนเองของผู้เรียน และการประเมินโดยเพื่อน

6. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของธีระกาญจนารักษ์ (2555) ชูชัย สมितिไกร (2556) สมชาติ กิจยรรยง (2556) ณัชชา วชิรหัตถพงษ์ (2558) และมงคล สามารถ (2562) สรุปว่า วิธีดำเนินการฝึกอบรม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม 2) กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม 3) ดำเนินการฝึกอบรม และ 4) ประเมินผลการฝึกอบรม

จากการสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถเขียนกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **รูปแบบ** หมายถึง แบบแผนที่นำมาเป็นแนวทางเพื่อใช้เป็นตัวแทนหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่แสดงความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้เห็นเป็นภาพหรือข้อความอย่างง่ายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

2. **รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 หมายถึง แบบแผนที่นำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านละลมให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมุ่งส่งเสริมครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีในการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรม

3. **การจัดการเรียนรู้** หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีระบบระเบียบเพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามและพัฒนาการทั้งทางกาย ทางสมอง อารมณ์ สังคม เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของตน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุดในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน ดังนี้

3.1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมในการคาดคิดและกระทำของครูก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอนและเขียนบันทึกเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการสอนโดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย กำหนดวิธีและเตรียมเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เตรียมสื่อการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน เตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลในการศึกษา และเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ ดูแลอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม ให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียน บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนตามความจำเป็น ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน เสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนสร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งความรู้ที่หลากหลาย มีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัย มีความสนใจเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ โดยวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประกอบด้วย การสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์ การวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียน ปฏิบัติจริง การประเมินผลจากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง การเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน การเน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน การเน้นประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

4. การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยกระตุ้นและให้คำปรึกษา การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการคิด วิเคราะห์ และประเมินค่า ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมกิจกรรม 3 ด้าน ดังนี้

4.1 การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร 2) กำหนดสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน 4) กำหนดโครงสร้างรายวิชา และ 5) เขียนแผนการสอนรายคาบ

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนเตรียมการ (Preparation) 2) ขั้นตอนการกล่าวนำสั้น ๆ (Briefing) 3) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Action) 4) ขั้นตอนสรุป (Debriefing) และ 5) ขั้นตอนกิจกรรมหลังการปฏิบัติ (Follow-Up)

4.3 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการ ได้แก่ 1) การประเมินตามสภาพจริง 2) การประเมินการปฏิบัติ 3) การประเมินโดยการใช้คำถาม 4) การประเมินโดยการสนทนา 5) การประเมินการสังเกตพฤติกรรม 6) การประเมินตนเองของผู้เรียน และ 7) การประเมินโดยเพื่อน

5. การฝึกอบรม หมายถึง วิธีดำเนินการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม 2) กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม 3) ดำเนินการฝึกอบรม และ 4) การประเมินผลการฝึกอบรม

6. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 หมายถึง การศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ไปทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย

6.1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ผลการเรียนรู้ของครูในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งวัดด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

6.2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ระดับพฤติกรรมของครูที่แสดงออกในด้านความสามารถเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งวัดด้วยแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเมินระหว่างการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

7. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ไปใช้จริง ประกอบด้วย

7.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม หมายถึง ความรู้ความสามารถที่นักเรียนแสดงออกมาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ระหว่างปีการศึกษา 2562–2563 ได้แก่ 1) ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) ผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวัดโดยใช้ผลการทดสอบระดับชาติ

7.2 ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ หมายถึง การประเมินความคิดเห็นของครูหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นไปได้ของรูปแบบ และ 2) ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ซึ่งวัดด้วยแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7.3 ความพึงพอใจของครู หมายถึง การประเมินความรู้สึกในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ และความพึงพอใจของครูต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านวิทยากร และ 3) ด้านการจัดโครงการ ซึ่งวัดด้วยแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. ศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมความรู้ความสามารถที่นักเรียนแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ได้แก่ 1) ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) ผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

9. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563

10. นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้จากครูโรงเรียนบ้านละลม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

2. ได้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่มีคุณภาพและช่วยพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูให้สูงขึ้น

3. ได้แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
  - 1.1 ความหมายของรูปแบบ
  - 1.2 ประเภทของรูปแบบ
  - 1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ
  - 1.4 การสร้างและพัฒนารูปแบบ
  - 1.5 การตรวจสอบและประเมินรูปแบบ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้
  - 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้
  - 2.2 หลักการและแนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้
  - 2.3 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้
  - 2.4 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้
  - 2.5 การวางแผนการจัดการเรียนรู้
  - 2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - 2.7 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู
  - 3.1 ความหมายของการพัฒนาครู
  - 3.2 ความสำคัญของการพัฒนาครู
  - 3.3 หลักการในการพัฒนาครู
  - 3.4 ขั้นตอนการพัฒนาครู
  - 3.5 วิธีการพัฒนาครู
  - 3.6 ความหมายของการฝึกอบรม
  - 3.7 จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม
  - 3.8 วิธีดำเนินการฝึกอบรม
  - 3.9 เทคนิคการฝึกอบรม

- 3.10 การประเมินผลการฝึกอบรม
- 4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
  - 4.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
  - 4.2 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
  - 4.3 วิธีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
  - 4.4 การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
  - 4.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
  - 4.6 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
  - 4.7 ศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
- 5. ความพึงพอใจ
  - 5.1 ความหมายของความพึงพอใจ
  - 5.2 การวัดความพึงพอใจ
  - 5.3 ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม
- 6. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านละลม
- 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

1. ความหมายของรูปแบบ

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ดังนี้

Joyce, Weil, & Calhoun (2017) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แนวทางที่ใช้พัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น รับข้อมูล แนวคิด ทักษะคุณค่า วิธีการคิด รวมถึงแนวทางในการแสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเอง

รัตน์ะ บัวสนธ์ (2556) กล่าวว่า รูปแบบ มีความหมายใน 3 ลักษณะ คือ
 1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง 2) แบบแผนความสัมพันธ์

ของตัวอักษรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ และ 3) แผนการที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นภาพย่อยส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ชิรวัดน์ นิเจนตร (2560) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยหรือตัวแปรของสิ่งที่ศึกษา เพื่ออธิบายลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นให้เข้าใจง่าย มองเห็นเป็นรูปธรรม ใช้ข้อมูล เหตุผล และฐานคติมาประกอบ สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ ส่งผลต่อการปรับปรุง หรือการยกระดับไปสู่การพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีความแม่นยำและเชื่อถือได้ทางสถิติ สามารถทำซ้ำใหม่ได้

ทิตนา แคมมณี (2560) ให้ความหมายว่า รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น คำอธิบาย แผนผังไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น เป็นต้น รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย

สมาน อัครภูมิ (2561) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า แบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อยส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนาย ปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

สรุปว่า รูปแบบ หมายถึง แบบแผนที่นำมาเป็นแนวทางเพื่อใช้เป็นตัวแทนหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่แสดงความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้เห็นเป็นภาพหรือข้อความอย่างง่ายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

2. ประเภทของรูปแบบ

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของรูปแบบไว้ดังนี้

วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2559) กล่าวว่า รูปแบบมีหลายประเภท ซึ่งในแต่ละสาขาก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิรูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

สมาน แก้วคำไสย์ (2559) กล่าวว่า รูปแบบที่นักการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวไว้เมื่อรวมแล้วจะมีรูปแบบหลัก ๆ อยู่ คือ รูปแบบเชิงกายภาพ รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ รูปแบบเชิงเทียบเคียง รูปแบบเชิงข้อความ รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุ รูปแบบปกติ รูปแบบแบบประชาธิปไตย รูปแบบทางการเมือง รูปแบบจิตวิสัย และรูปแบบคลุมเครือ

ทิสนา แหมมณี (2560) กล่าวว่า ประเภทของรูปแบบแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบเชิงอุปมาอุปมัย (Analogue Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ในการเปรียบเทียบอุปมาอุปมัย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจปรากฏการณ์เป็นนามธรรม ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์

2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบลักษณะที่ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) รูปแบบนี้ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางสูตรคณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนมากจะเกิดขึ้นหลังจากได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Casual Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสภาพการณ์/ปัญหาใด ๆ รูปแบบด้านศึกษาศาสตร์มักจะเป็นแบบนี้เป็นส่วนใหญ่

สรุปว่า รูปแบบ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ รูปแบบเชิงอุปมาอุปมัย รูปแบบเชิงภาษา รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ และรูปแบบเชิงสาเหตุ

3. องค์ประกอบของรูปแบบ

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ดังนี้

Joyce, Weil, & Calhoun (2017) สรุปว่า รูปแบบ มีองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้

1. เป้าหมายของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งอธิบายสิ่งที่มุ่งพัฒนาหรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

2. หลักการหรือแนวคิดที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ

3. รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการสอนหรือการดำเนินการสอน

4. การประเมินผลที่จะชี้ให้เห็นถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบนั้น

สุดหทัย รุจิรัตน์ (2558) ได้พัฒนารูปแบบการเสริมพลังเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ
2. วัตถุประสงค์
3. กระบวนการ
4. ปัจจัยความสำเร็จ
5. การวัดและประเมินผล

ธีระ รุณเจริญ (2559) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. ระบบและกลไกของรูปแบบ
4. วิธีดำเนินงานของรูปแบบ
5. แนวทางการประเมินผลรูปแบบ
6. เงื่อนไขของรูปแบบ

ทิตินา แคมมณี (2560) ระบุองค์ประกอบของรูปแบบไว้ดังต่อไปนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือหลักของรูปแบบการสอนนั้น ๆ

2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ

3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ

4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

พัฒนา พรหมณี (2560) กล่าวว่า รูปแบบต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นการกำหนดว่าจะสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อวัตถุประสงค์ในงานด้านใด โดยทั่วไปมักจะพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลงานที่ดีขึ้นตามภารกิจขององค์กร

2. ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ ผู้สร้างและพัฒนาแบบต้องกำหนดรูปแบบสร้างขึ้นจากฐานคิดของทฤษฎีและหลักการใดบ้าง

3. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ เป็นการกำหนดภารกิจ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมและอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

4. แนวทางการประเมินผลการดำเนินงานของรูปแบบ เป็นการกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบว่าเป็นไปตามระบบงานที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่ารูปแบบทำหน้าที่ตามที่สร้างไว้มากน้อยเพียงใดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ตลอดจนกำหนดแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์และตอบสนองการดำเนินงานมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5. การระบุงบเงินไขการนำรูปแบบไปใช้ เนื่องจากรูปแบบมีข้อจำกัดของรูปแบบเอง ดังนั้น การสร้างและพัฒนาแบบควรได้ระบุงบเงินไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และขอควรระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

สมาน อัสวภูมิ (2561) กล่าวถึง องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารว่ามีอยู่ 2 ส่วน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

2. กลไกของรูปแบบ

กฤษณ์ภัสส์ พงษ์พานิชย์ (2562) ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนระดับปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ซึ่งรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการพัฒนา

2. กระบวนการพัฒนา

3. การประเมินผลลัพธ์

4. การสะท้อนผลการพัฒนา

จำรัส อินทลาภาพร (2562) ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ซึ่งรูปแบบมี 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ

2. วัตถุประสงค์

3. เนื้อหาสาระ

4. ขั้นตอนการพัฒนาครู

5. สื่อการเรียนรู้

6. การประเมินผล
7. ปัจจัยที่สนับสนุน
8. เงื่อนไขความสำเร็จ

วศินี รุ่งเรือง (2562) สรุปว่า รูปแบบ มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ปรัชญา/ทฤษฎี/แนวคิด/หลักการ/ความเชื่อ
2. เป้าหมาย/จุดประสงค์/ผลลัพธ์ของการเรียนการสอน
3. กระบวนการเรียนการสอน/วิธีสอน/เทคนิคการสอน
4. การประเมินผลการเรียนการสอน

สกุลการ สังข์ทอง (2562) สรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ คือ แนวคิดหรือทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ คือ เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น

หลังจากใช้รูปแบบ

3. กระบวนการ คือ การจัดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ รวมถึงเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ควรจัดเป็นขั้นตอนและในแต่ละขั้นก็จะมี ความแตกต่างกันไปตามหลักการที่นำมาใช้

4. การวัดและการประเมินผลของรูปแบบ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดที่สอดคล้องกันมาสรุป ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ	Joyce, Weil, & Calhoun (2017)	สุดททัย รุจิรัตน์ (2558)	ธีระ รุญเจริญ (2559)	ทิตนา แชมมณี (2560)	พัฒนา พรหมณี (2560)	สมาน อัครภูมิ (2561)	บุญศักดิ์ พงษ์พานิชย์ (2562)	จำรัส อินทลาภาพร (2562)	วศินี รุ่งเรือง (2562)	สกุลการ สังข์ทอง (2562)	รวม
1. หลักการของรูปแบบ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	9
2. วัตถุประสงค์	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	8
3. เนื้อหา	✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓	7
4. การดำเนินการ		✓	✓	✓	✓		✓	✓			6
5. ปัจจัยสนับสนุน		✓						✓			2
6. การประเมินผล	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	8
7. เงื่อนไขความสำเร็จ		✓	✓	✓	✓			✓			5
8. การสะท้อนผล							✓				1
9. สื่อการเรียนรู้								✓			1

จากตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบจาก Joyce, Weil, & Calhoun (2017) สุดททัย รุจิรัตน์ (2558) ธีระ รุญเจริญ (2559) ทิตนา แชมมณี (2560) พัฒนา พรหมณี (2560) สมาน อัครภูมิ (2561) บุญศักดิ์ พงษ์พานิชย์ (2562) จำรัส อินทลาภาพร (2562) วศินี รุ่งเรือง (2562) และสกุลการ สังข์ทอง (2562) แสดงให้เห็นว่าแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านเห็นว่าองค์ประกอบของรูปแบบที่สอดคล้องกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป (ตั้งแต่ร้อยละ 50) มีดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ
2. วัตถุประสงค์
3. เนื้อหา
4. การดำเนินการ
5. การประเมินผล
6. เงื่อนไขความสำเร็จ

สรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ

4. การสร้างและพัฒนารูปแบบ

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนารูปแบบไว้ดังนี้

Gilgun (2010) เสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นประมวลความคิดพื้นฐาน (Idea Organization) โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นที่ต้องมีรูปแบบใหม่ในการดำเนินงาน

2. ขั้นพัฒนา ปรับแต่ง และวิเคราะห์รูปแบบ (Developing, Adapting, and Analyzing a Model) เป็นขั้นตอนที่จะกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการใช้รูปแบบ การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ตลอดจนจัดทำรายละเอียดของรูปแบบ

3. ขั้นตรวจสอบรูปแบบ (Testing a Model) เป็นขั้นวางแผนและดำเนินการในการตรวจสอบความสมบูรณ์ของรูปแบบ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการทดสอบ วิธีการในการเก็บข้อมูล สร้างเครื่องมือ ดำเนินการตรวจสอบ และรายงานผลการตรวจสอบ

Joyce, Weil, & Calhoun (2017) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการสอน ซึ่งมีรายละเอียด หลักการพัฒนารูปแบบการสอน ประกอบด้วย

1. รูปแบบการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นต้น

2. หลังจากพัฒนารูปแบบการสอนแล้วจะต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง จากนั้นนำข้อค้นพบที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอยู่เรื่อย ๆ ก่อนนำรูปแบบการสอนไปใช้อย่างแพร่หลาย รวมทั้งการนำไปทดลองใช้ในห้องเรียนจนเป็นหลักประกันได้ว่าสามารถใช้ได้สะดวกและได้ผลดี

3. การพัฒนารูปแบบการสอนอาจออกแบบให้ใช้ได้หลายลักษณะทั้งการใช้อย่างกว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนารูปแบบดังกล่าวก็ได้

4. การพัฒนารูปแบบการสอนจะเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อจุดมุ่งหมายหลัก ถ้าผู้ใช้นำรูปแบบการสอนนำไปใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลัก และสามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ตามความเหมาะสม

รัตนะ บัวสนธ์ (2556) ได้นำเสนอแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) โดยใช้กระบวนการวิจัยจะมีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การสำรวจสังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพความต้องการผลิตภัณฑ์ รวมทั้ง ลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา

2. การออกแบบ สร้าง และประเมินนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) เป็นการนำความรู้หรือ ผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยให้มีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ในการสร้างหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้ อาจต้องใช้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้าง ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เมื่อสร้างผลิตภัณฑ์เสร็จแล้วก็ต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและ ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ต่อไป

3. การนำนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) ไปทดลองใช้ การทดสอบใช้ผลิตภัณฑ์เป็นการนำ ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปทดลองใช้กับเป้าหมายการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้จะมีลักษณะเป็นการวิจัย เชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกแบบแผนการทดลอง (Experimental Design) ว่าจะใช้แบบแผนใดจึงจะเหมาะสม ควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ดี และทำให้การวิจัยเกิด ความเที่ยงตรงภายใน (Internal Validity) ได้มากที่สุด

4. การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) เป็นการประเมินผลการใช้ ผลิตภัณฑ์ในภาพรวมทั้งหมดซึ่งประเมินทั้งตัวผลิตภัณฑ์ กระบวนการใช้ผลิตภัณฑ์ ผลที่ได้จากการใช้ ผลิตภัณฑ์ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงพัฒนา ผลิตภัณฑ์

5. การเผยแพร่ นวัตกรรม (ผลิตภัณฑ์) เป็นการเผยแพร่ นวัตกรรมที่ได้ผ่านการทดลอง ใช้ ประเมินผลในภาพรวมและปรับปรุงขั้นสุดท้ายแล้วออกสู่กลุ่มผู้ใช้ อาจนำไปใช้ทาง สาธารณประโยชน์ ตลอดจนการให้บริการต่าง ๆ

สมศรี สุ่มมาตย์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 กำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทางการศึกษา
2. สร้างรูปแบบการจัดการศึกษา
3. ประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา
4. ประเมินตรวจสอบยืนยันรูปแบบ

สมาน อัครภูมิ (2561) ได้กำหนดแนวทางการสร้างและพัฒนา รูปแบบไว้ว่า การออกแบบการวิจัยโดยใช้กระบวนการพัฒนารูปแบบเป็นกระบวนการวิจัยนั้น เริ่มต้นด้วยการ ตัดสินใจของผู้วิจัย หลังจากศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเบื้องต้นแล้วว่าการพัฒนารูปแบบครั้งนี้ สิ่งที่จะต้องดำเนินการหรือมีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบก็ขั้นตอนที่ออกแบบการวิจัยไปตามขั้นตอน

การสร้างรูปแบบที่กำหนดไว้ โดยจะเรียกว่าขั้นตอนการวิจัยหรือระยะการวิจัยก็ได้ เช่น สมมติว่าผู้วิจัยตัดสินใจว่าในการพัฒนารูปแบบครั้งนี้จะเริ่มต้นจาก 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ 2) สร้างและพัฒนารูปแบบ และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

สรุปว่า การสร้างและพัฒนารูปแบบ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ 2) การออกแบบ สร้าง และประเมินนวัตกรรม 3) การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ 4) การประเมินและปรับปรุงนวัตกรรม และ 5) การเผยแพร่นวัตกรรม

5. การตรวจสอบและประเมินรูปแบบ

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินรูปแบบไว้ดังนี้

McMillan & Schumacher (2010) ได้พัฒนาและกำหนดมาตรฐานสำหรับการประเมินผลระบบแผนงาน โครงการ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นมาตรฐานเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินผลจะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้ประเมินผลได้ข้อมูลตามต้องการ มุ่งเน้นในด้านผลของการประเมินที่ต้องใช้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ผู้ผลการประเมินต้องการและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานได้

2. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) เป็นมาตรฐานเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินผลจะต้องเป็นจริง ประหยัด และมีข้อความที่เหมาะสม

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) เป็นมาตรฐานเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ จริยธรรม และคำนึงถึงสวัสดิการของผู้เกี่ยวข้องและผู้รับผลกระทบ

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) เป็นมาตรฐานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของการปฏิบัติที่กำหนดคุณค่าได้ กำหนดว่าวิธีการใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง โดยผู้ให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ต้องสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้จริง ใช้วิธีวิเคราะห์และเสนอผลการประเมินที่ถูกต้อง

Eisner (2011) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบ โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ (The Connoisseurship Model) ไว้ดังนี้

1. การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์ วิจัยอย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่จะนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพัฒนาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตามวิจรรณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยพัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องมือวัดใด ๆ ต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น

3. เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีคุณูปการที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์การพัฒนาต่าง ๆ นั้นเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิตนเอง

4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้มีการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พัฒนา การบ่งชี้ข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2556) ได้สรุปมาตรฐานของการประเมินเอกสารและโครงการทางการศึกษาจัดเป็น 4 หมวด ดังนี้

1. มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standard) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของผลการประเมินในการตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม ทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้

2. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงการประเมินที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่าการประเมินได้ทำอย่างเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้เกี่ยวข้องในการประเมินและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่าการประเมินได้มีการใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน

ชิรวัดน์ นิเจนตร (2560) กล่าวว่า การตรวจสอบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีหลายวิธี โดยอาจจะให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ทั้งเชิงปริมาณและคุณลักษณะ วิธีการตรวจสอบรูปแบบใช้ทั้งการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) วิธีการแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Future Research) การรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Hearing) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แต่วิธีการตรวจสอบรูปแบบที่น่าเชื่อถือมากที่สุด คือ การนำรูปแบบไปทดลองใช้และวัดประสิทธิภาพของรูปแบบว่าใช้ได้ผลจริงหรือไม่ เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

สมาน อัครวุฒิ (2561) ได้เสนอแนวทางในการตรวจสอบรูปแบบที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยและพัฒนารูปแบบไว้ โดยทั่วไปอาจจะเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้ตามความเหมาะสมของรูปแบบ เวลา และงบประมาณในการดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 15 - 20 คน พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่าง ๆ

2. ตรวจสอบโดยการประชุมสัมมนา โดยผู้วิจัยจัดประชุมสัมมนาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่ง แล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เสร็จแล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา วิพากษ์ ประเมินรูปแบบทั้งในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และให้ข้อเสนอแนะต่อไป

3. ตรวจสอบโดยการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในสภาพจริงหรือเหตุการณ์จำลองตามแบบแผนที่ออกแบบไว้ เพื่อสังเกต รวบรวมข้อมูล และความคิดเห็นต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบต่อไป

สรุปว่า การตรวจสอบและประเมินรูปแบบ เป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของรูปแบบว่ามีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งการตรวจสอบและประเมินรูปแบบจะช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะและข้อมูลเชิงลึกเพื่อปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสมในการใช้งานจริง สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบรูปแบบโดยใช้วิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำรูปแบบไปทดลองใช้จริงเพื่อศึกษาผลการประเมินรูปแบบใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม 2) การประเมินความคิดเห็นของครูผู้ใช้รูปแบบในด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ และ 3) การประเมินความพึงพอใจของครูต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบฯ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2557) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน

พิชิต ฤทธิจรรยา (2559) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ทศนา แคมมณี (2560) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การบอกกล่าว สั่ง อธิบาย ชี้แจง หรือแสดงให้ดู การจัดการเรียนรู้เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติต่าง ๆ โดยที่ผู้สอนและผู้รับ หรือครู และศิษย์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถของตน ผู้เรียนเป็นผู้รับการถ่ายทอดความรู้ตามแต่ครูจะให้ ครูจึงเป็นศูนย์กลางของการสอน และใช้คำเรียกระบบการนี้ว่า การจัดการเรียนการสอน

วราภรณ์ ศรีวิโรจน์ (2560) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการ หรือกิจกรรมที่ครูหรือผู้เกี่ยวข้องนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ของอาจารย์เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ได้ฝึกหัด หรือได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีระบบระเบียบ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามและพัฒนาการทั้งทางกาย ทางสมอง อารมณ์ สังคม เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของตน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุดในชีวิตประจำวัน

2. หลักการและแนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

สมจิต จันทรฉาย (2557) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนรู้มีหลักการพื้นฐานที่ผู้สอนควรคำนึงถึงเพื่อช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ ดังนี้

1. คำนึงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ การออกแบบการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้มากกว่ากระบวนการสอน ผู้สอนจะต้องพิจารณาผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการเลือกกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. คำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เวลาที่ใช้คุณภาพการสอน เจตคติ และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยเหล่านี้ควรนำมาพิจารณาในการจัดการเรียนรู้

3. รู้จักประยุกต์ใช้หลักการเรียนการสอน วิธีสอน รูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียนและเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจในกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลาย ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

5. มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเรียนการสอนที่มีคุณภาพควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเริ่มจากการวางแผน การนำไปทดลองใช้จริง และนำผลการทดลองและข้อเสนอแนะจากผู้เรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นนี้จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ

6. มีการประเมินผลครอบคลุมทั้งกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และน่าสนใจมากขึ้น การประเมินผลผู้เรียนไม่ควรมีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ควรให้ได้ข้อมูลที่น่าไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

7. องค์ประกอบการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กัน องค์ประกอบการเรียนการสอน เช่น จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ควรมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน และเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ

พิชิต ฤทธิจรรยา (2559) กล่าวว่า หลักการในการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูต้องมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และความสามารถเต็มศักยภาพ ครูต้องใช้งานวิจัยเป็นงานเสริมเพิ่ม

ศุภลักษณ์ ทองจีน (2560) กล่าวว่า หลักการจัดการเรียนรู้เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้สอน แม้ว่าผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้เฉพาะของตน แต่ก็ยึดหลักการพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งหลักการพื้นฐานสรุปได้ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้

2. หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อเตรียมแบบทดสอบ และซ่อมสอน

3. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง

4. หลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์ การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมาย และการรายงานผลการประเมิน

สรุปว่า หลักการและแนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ ครูต้องเน้นการพัฒนา นักเรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ครูต้องคำนึงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยเลือกใช้เนื้อหา วิธีสอน และสื่อที่เหมาะสมกับนักเรียน การประยุกต์ใช้จิตวิทยาการเรียนรู้เพื่อกระตุ้น ความสนใจ รวมถึงการประเมินผลควรครอบคลุมทั้งกระบวนการเรียนการสอน และนำผลไปปรับปรุง การสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตาม มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม

กัลญญา เพชรภรณ์ (2562) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งนี้ผู้เรียน จะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นสำคัญ หาก ผู้สอนเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน ย่อมส่งผลให้ผู้เรียน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญหลายประการดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งโดยทั่วไปผู้สอนจะกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้เอาไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่ดีขึ้น หรือต้องการให้ผู้เรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2. การจัดการเรียนรู้ช่วยทำให้จุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย ทั้งนี้การกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ในหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษาของสังคมไทย อาจจะมีทั้งความเหมือนกันและต่างกัน แต่ไม่ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับจะกำหนดไว้ อย่างไรสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาบรรลุผลก็คือ การจัดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการ เรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพจะส่งผลทำให้การศึกษามีคุณภาพ

3. การจัดการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถที่จะนำไปใช้ในการ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนที่สถานศึกษาควรจัดให้กับ ผู้เรียนมีหลายทักษะด้วยกัน เช่น ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางสังคม ทักษะ การสื่อสาร ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น

4. การจัดการเรียนรู้ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ทำให้ ผู้เรียนเป็นคนที่สามารถแยกแยะข้อดีข้อเสียออกอย่างมีเหตุผล มีหลักยึดปฏิบัติในการใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐาน ของความถูกต้องดีงาม และทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

5. การจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนรู้จักเอาตัวรอด เนื่องจากการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่ สำคัญในการสร้างองค์ความรู้พัฒนาให้ผู้เรียนมีสติปัญญาที่ชาญฉลาด รวมทั้งพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่ จำเป็นสำหรับผู้เรียน และยังสามารถช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายให้ผู้เรียนนำไป ประยุกต์ใช้ได้จริงในการดำรงชีวิตให้มีความสุขในสังคม ดังนั้น เมื่อผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ จากการศึกษาและการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่ง ดังกล่าวมาใช้ให้เป็นประโยชน์และรู้จักที่จะเอาตัวรอดอยู่ในสังคมได้อย่างรู้เท่าทัน

6. การจัดการเรียนรู้ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนสามารถ นำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

7. การจัดการเรียนรู้สามารถนำไปสู่การสร้างเสริมอาชีพหรือรายได้ให้กับผู้เรียน

8. การจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้นำองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปใช้พัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าได้

สรุปว่า การจัดการเรียนรู้มีความสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติจริง ช่วย พัฒนานักเรียนในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม นอกจากนี้ยัง เสริมสร้างทักษะชีวิตที่จำเป็น ทำให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การศึกษารุดลู่เป้าหมาย และนำไปสู่การพัฒนาสังคม และประเทศชาติให้ก้าวหน้า

4. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

Joyce, Weil, & Calhoun (2017) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีหรือหลักการที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอธิบายถึงสิ่งที่มุ่งพัฒนาหรือคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
3. รายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอน หรือกระบวนการสอน
4. การประเมินที่จะชี้ให้เห็นถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) กล่าวว่า หลักการจัดการเรียนรู้เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้สอน แม้ว่าผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้เฉพาะของตนแต่ก็ยึดหลักการพื้นฐานเดียวกัน ซึ่งสรุปได้ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้
2. หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบ และซ่อมสอน
3. หลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมาย และการรายงานผลการประเมิน

สมจิต จันท์ฉาย (2557) กล่าวว่า องค์ประกอบการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กัน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ควรมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน และเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้อ ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2557) กล่าวว่า ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของตนและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

1. ผู้เรียน
  2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
  3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน
- ถ้าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ประการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดีจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมาก

วิทยา พัฒนเมธาดา (2560) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถหลายอย่างในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังนี้

1. การรู้จักผู้เรียน ถือเป็นสิ่งแรกที่ผู้สอนต้องสามารถวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนได้ว่า เป็นอย่างไร มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างไร มากน้อยเพียงใด

2. การวางแผนและเตรียมจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย

3. การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ การจะจัดการเรียนรู้อย่างไรกับกลุ่มผู้เรียนใด ครูผู้สอนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีสมอง จิตวิทยาแนะแนว และการให้คำปรึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การที่ครูผู้สอนจะเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใด ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร

ศุภลักษณ์ ทองจีน (2560) ได้สรุปว่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้ กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ การจะจัดการเรียนรู้อย่างไรกับกลุ่มผู้เรียนใด ครูผู้สอนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีสมอง จิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นการจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ได้ฝึกหัด หรือเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้นั้นครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงสิ้นสุดการประเมินผลการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) ได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3. มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้

4. วัดและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลการประเมินที่ได้มาต่อยอด

พัฒนาผู้เรียน

5. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้
 กลัณญ เพชรภรณ์ (2562) สรุปว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้มีหลายอย่าง
 ด้วยกันเริ่มตั้งแต่หลักสูตร จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล
 ผู้สอน ผู้เรียน รวมทั้งองค์ประกอบทางจิตวิทยา คือ บรรยากาศทางจิตวิทยา และปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
 ผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการจัดการ
 เรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง หากขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไปก็จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่มี
 ประสิทธิภาพ ผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างสมบูรณ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร
 ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ไม่เต็มศักยภาพและไม่บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

กุลิศรา จิตรชญาวนิช (2562) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่าง ๆ ใน
 การดำเนินงานของผู้สอนตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงสิ้นสุดการประเมินผลการเรียนรู้
 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และเกิดทักษะ หรือสมรรถนะต่าง ๆ ตาม
 จุดประสงค์ที่กำหนดไว้

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดที่
 สอดคล้องคล้ายคลึงกันมาสรุปเพื่อนำไปกำหนดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ ของการจัดการเรียนรู้	Joyce, Weil, & Calhoun (2017)	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ (2553)	สมจิต จันทร์ฉาย (2557)	สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2557)	วิทยา พัฒนเมธาดา (2560)	ศุภลักษณ์ ทองจิ้น (2560)	สุภัทรา ภูษิตร์ตนาวาลี (2560)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก)	กัลย์ญู เพชรภรณ์ (2562)	กฤติสรา จิตรขญานิช (2562)	รวม
1. หลักการพื้นฐาน	✓										1
2. เป้าหมายการจัดการ เรียนรู้	✓		✓						✓		3
3. การวางแผนการจัดการ เรียนรู้		✓			✓	✓	✓			✓	5
4. การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	✓		✓			✓		✓	✓		5
5. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
6. สื่อและนวัตกรรม								✓	✓		2
7. ผู้สอน		✓							✓		2
8. จิตวิทยาการเรียนรู้				✓	✓	✓			✓		4
9. ผู้เรียน				✓	✓				✓		3
10. บรรยากาศในชั้นเรียน				✓							1
11. การบริหารจัดการ ชั้นเรียน								✓			1
12. หลักสูตร								✓			1

จากตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้จาก Joyce, Weil, & Calhoun (2017) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) สมจิต จันทรฉาย (2557) สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2557) วิทยา พัฒนเมธาดา (2560) ศุภลักษณ์ ทองจีน (2560) สุภัทรา ภูษิตรัตน์าวลี (2560) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) กลัญญ เพชรารณ (2562) และกุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) แสดงให้เห็นว่าแนวคิดของหน่วยงานและนักการศึกษาหลายท่านเห็นว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป (ตั้งแต่ร้อยละ 50) มีดังนี้

1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สรุปว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านมีความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 3 องค์ประกอบ ดังนำเสนอต่อไปนี้

1. การวางแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

Felland (2017) ได้นำผลการวิจัยมาสร้างองค์ความรู้ในการกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการสอน (Framework for Teaching) ด้านการวางแผนและการเตรียมการสอน (Planning and Preparation) มีองค์ประกอบดังนี้

1. มีความรู้โครงสร้างหลักสูตร ลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหาและวิธีการ
2. มีความรู้เกี่ยวกับนักเรียน การพัฒนาการของเด็กและวัยรุ่น กระบวนการเรียนรู้ ความต้องการเฉพาะของนักเรียน ทักษะ ความรู้ความสามารถทางภาษาของนักเรียน ความสนใจ และพื้นฐานทางวัฒนธรรมของนักเรียน
3. สามารถกำหนดผลลัพธ์ของการสอนเหมาะสมกับผู้เรียนที่หลากหลาย มีความชัดเจน มีความสมดุล และมีความสอดคล้องตามลำดับของมาตรฐานหลักสูตร
4. มีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรสำหรับการใช้ในชั้นเรียน สำหรับนักเรียน และสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง และสำหรับการสอนของคุณครู
5. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับทรัพยากรการเรียนรู้และเอกสารประกอบการสอน กลุ่มนักเรียนที่สอน และโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้และเนื้อหา

6. การออกแบบการประเมินนักเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์ และมาตรฐาน การประเมินเป็นระยะ ๆ และการใช้ผลการประเมินสำหรับการวางแผนการสอนครั้งต่อไป

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2555) กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนล่วงหน้า ทำให้ครูมีแนวทางในการสอน ได้ทราบว่าจะสอนเนื้อหาใด ในเวลาเท่าใด เพื่อจุดประสงค์ใด สอนโดยวิธีใด ใช้สื่ออะไรประกอบการสอน และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด การวางแผนการสอน จัดทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ จัดทำเป็นกำหนดการสอนหรือแผนระยะยาว และจัดทำเป็นแผนการสอนหรือแผนระยะสั้น ในการจัดทำต้องศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ คุณภาพผู้เรียน จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักการ จุดหมายของหลักสูตรเพื่อให้การสอนบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ ผู้สอนควรได้วางแผนและเขียนแผนการสอนด้วยตนเองอย่างรอบคอบ ชัดเจนถึงแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันขององค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนตามหลักสูตร เมื่อนำแผนการสอนไปใช้ควรได้ดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้ ก็จะเป็นการวางแผนการสอนที่ให้คุณค่าอย่างแท้จริง

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2556) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การวางแผนการเรียนรู้นี้เป็นกิจกรรมในการคาดคิดและกระทำของครูก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งนั่นเอง ซึ่งโดยทั่วไปจะประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหา การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล

ทศนา แคมมณี (2560) กล่าวว่า บทบาทการเตรียมการสอนของครูมีดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ
2. ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
3. วางแผนการสอน
  - 3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
  - 3.2 วิเคราะห์เนื้อหา ความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน
  - 3.3 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.4 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้
4. จัดเตรียม
  - 4.1 สื่อ วัสดุการเรียนการสอนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน
  - 4.2 เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

4.3 ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ หรือสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ และศึกษาความรู้เพิ่มเติม

4.4 ห้องเรียนหรือสถานที่เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กัลญญ เพชรภรณ์ (2562) สรุปว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ โดยผู้สอนเตรียมตนเองเป็นผู้ให้ความรู้ เตรียมแหล่งข้อมูล เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ เตรียมวัดและประเมินผล
2. ขั้นดำเนินการ เป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงานตลอดจนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. ขั้นประเมินผล ดำเนินการวัดผลและประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง

สรุปว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมในการคาดคิดและกระทำของครูก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอนและเขียนบันทึกเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการสอนโดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย กำหนดวิธีและเตรียมเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เตรียมสื่อการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน เตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลในการศึกษา และเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

Felland (2017) ได้นำผลการวิจัยมาสร้างองค์ความรู้ในการกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการสอน (Framework for Teaching) ด้านการสอน (Instruction) มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การแจ้งจุดประสงค์ การอธิบายเนื้อหาและขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนในการสื่อสารกับนักเรียน
2. การใช้คำถาม คุณภาพของการตั้งคำถาม เทคนิคการอภิปราย และการมีส่วนร่วมของนักเรียน

3. การกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมและงานที่มอบหมาย การแบ่งกลุ่มนักเรียน เอกสารและสื่อประกอบการสอน โครงสร้างของเวลาที่ใช้ในการสอน และอัตราความเร็วในการสอน

4. การใช้ผลการประเมินเพื่อการสอน เกณฑ์การประเมิน การติดตามการเรียนรู้ของนักเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียน และนักเรียนประเมินความก้าวหน้าของตนเอง

5. การแสดงออกถึงความยืดหยุ่นและการตอบสนอง การปรับบทเรียน การตอบสนองต่อนักเรียน การแสดงออกถึงความพยายามในการสอนอย่างไม่ลดละของครู

สุมาลี ชัยเจริญ (2555) ให้ความหมายกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การกำหนดจุดหมาย กิจกรรมแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์ เพื่อการเรียนรู้เต็มความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูเป็นผู้ปลูกเร้าและเสริมสร้างศิษย์ให้ทุกกิจกรรมได้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการทำงานเป็นกลุ่ม ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบการทำงาน ฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและพลโลก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2557) ได้ให้ความหมายของกระบวนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า กระบวนการที่ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันจัดเป็นกิจกรรมขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์อันจะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ เจตคติ และค่านิยมที่ดีในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียน และจุดเน้นของสาระสำคัญ ผู้สอนควรมียุทธวิธีในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลดี คือ คิด ค้นคว้า เพื่อแสวงหาหลักการแนวทางต่าง ๆ และนำวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้จัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้

ทิศนา แคมมณี (2560) กล่าวว่า บทบาทการสอนของครูมีดังต่อไปนี้

1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
2. กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรม
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับแผนให้

เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

- 3.1 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
- 3.2 อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่
- 3.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้ง

เหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม

- 3.5 ให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น
- 3.6 บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้น
- 3.7 ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม
- 3.8 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน และอาจให้ข้อมูลเนื้อหา ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม
- 3.9 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

วรารณ ศรีวิโรจน์ (2560) กล่าวถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
  2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
  3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
  4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
  5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
  6. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- สรุปว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ ดูแลอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม ให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียน บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนตามความจำเป็น ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน เสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม และจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนสร้างและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งความรู้ที่หลากหลาย มีกิจกรรม

เคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสมกับวัย มีความสนใจเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2556) กล่าวว่า การวัด คือ กระบวนการกำหนดค่าเป็นตัวเลขให้แก่สิ่งต่าง ๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ การวัดสิ่งใดก็ตามจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ เครื่องมือ หน่วยการวัด และมาตรฐานเปรียบเทียบ และการประเมิน คือ กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน การประเมินจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ การประเมินสิ่งใดก็ตามจะต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ผลการวัด เกณฑ์ที่ตั้งไว้ และการตัดสินคุณค่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2557) กล่าวว่า ในความหมายที่คนส่วนใหญ่เข้าใจกันมาแต่เดิมนั้น การประเมินผลเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังกิจกรรมการเรียนรู้ แต่หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จนปรากฏเป็นคุณสมบัติเด่นชัดติดตัวผู้เรียนไปอย่างยั่งยืนและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิต ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ จึงควรให้อยู่ในสภาพจริงให้มากที่สุด เมื่อการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหรือสอดคล้องกับสภาพจริง (Authentic Learning) แล้วการประเมินผลการเรียนรู้ก็ควรประเมินให้เป็นไปตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ด้วย ซึ่งหลักการของการประเมินตามสภาพจริงนั้น ถือว่าการประเมินผลกับการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างผสมผสานกัน กล่าวคือ เมื่อมีกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ประเมินตามสภาพจริงได้ในทันที ด้วยเหตุดังกล่าว การประเมินจากการปฏิบัติจริงจึงมีความสำคัญมากขึ้น

วิทยา พัฒนเมธาดา (2560) กล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า การที่ครูผู้สอนจะเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใด ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น

1. ต้องการวัดองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติเบื้องต้นว่ามีเท่าใด ควรใช้รูปแบบการวัด (Test)
2. ต้องการรู้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้น้อยแค่ไหนหนจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้การประเมิน (Assessment) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด
3. ต้องการทราบว่าผู้เรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จนเกิดประโยชน์ด้วยการประเมินแบบมีส่วนร่วมจากการยอมรับ ชื่นชม และให้รางวัล

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (2561) สรุปว่า การวัดและประเมินผลตาม การปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญกับพัฒนาการของผู้เรียน เน้นการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาในหมวด 4 มาตรา 26 คือ ให้สถานศึกษาการจัดการประเมินผู้เรียนโดย พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและ รูปแบบการศึกษา

กัลญูญ เพชรภรณ์ (2562) กล่าวว่า ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการวัดผลและ ประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่า สามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและ ประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้น การวัดจากการปฏิบัติและจากแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้ วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรมีบทบาทร่วมวัดและประเมิน ตนเองและกลุ่มด้วย

สรุปว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การตรวจสอบผลการจัดการ เรียนรู้ โดยวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประกอบด้วย การสังเกต และประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์ การวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียน ปฏิบัติจริง การประเมินผลจากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง การเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดง คุณภาพงานชัดเจน การเน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน การเน้น ประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู

1. ความหมายของการพัฒนาครู

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาครูไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นการดำเนินการ ใ้บุคลากรในหน่วยงานได้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่จะปฏิบัติหรือให้มีความสามารถสูงขึ้น ซึ่งในการพัฒนาบุคลากรนั้นปกติจะมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อให้บุคลากรได้มีความสามารถ เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติประการหนึ่ง และในการพัฒนาบุคลากรนี้อาจจะดำเนินการพัฒนาความรู้ ความชำนาญหรือทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาและความ

จำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ การพัฒนาบุคลากร จึงเป็นการเตรียมบุคลากรให้เรียนรู้ถึงความเจริญก้าวหน้าของบุคคลและองค์กรในอนาคต

นารินทร์ รักรวิจิตรกุล (2560) กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่องตามช่วงอาชีพครูเพื่อความมั่นใจว่าครูจะมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติการสอนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และการสอน

กิ่งแก้ว ภูทองเงิน (2561) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาครูไว้ว่า การพัฒนาครูเป็นการเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความสามารถ เจตคติที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการทำงาน และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น โดยครูทุกคนต้องพัฒนาตนเองและผู้บังคับบัญชาต้องส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาโดยยึดภาระงานครูเป็นหลัก ควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูด้วย

ธงชัย คำปวง (2561) กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ครูที่ปฏิบัติงานเกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมครูให้เป็นที่ต้องการขององค์กรทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ มีทัศนคติ อุบนิสัย วิธีการทำงานให้มากขึ้น ตลอดจนเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีจนปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น อันจะส่งผลให้องค์กรหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติอยู่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้นในเรื่องของการปฏิบัติงาน

โสภณ มะโนมะยา (2562) ได้สรุปความหมายของการพัฒนาครูไว้ว่า การพัฒนาครูเป็นการเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความสามารถ เจตคติที่เอื้อต่อประสิทธิภาพในการทำงาน และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น โดยครูทุกคนต้องพัฒนาตนเองและผู้บังคับบัญชาต้องส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาโดยยึดภาระงานครูเป็นหลัก ควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูด้วย

สรุปว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีต่าง ๆ ในการที่จะทำให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ และความชำนาญ ตลอดจนเจตคติ และค่านิยมที่ดีในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานและพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

2. ความสำคัญของการพัฒนาครู

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาครู ดังนี้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2557) กล่าวว่า รัฐบาลจะนำการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทยมาใชสร้างสังคมไทยเข้มแข็งอย่างมี

คุณภาพและคุณธรรมควบคู่กัน โดยมีการพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณความเป็นครู เนนครูผู้สอนใหม่มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทวิศักดิ์ ธรรมมา (2559) กล่าวว่า ครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาวิชาชีพ เนื่องจากครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาของชาติให้บรรลุจุดมุ่งหมายและต้องเป็นแม่พิมพ์ที่ดี ทั้งด้านความรู้และความประพฤติ สร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่เยาวชนและสังคม

วัทธัญ วุฒิวรรณ (2560) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพของครูด้านความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนถือเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งครูมีหน้าที่ในการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของการเรียน เป็นผู้สืบเสาะหาความรู้ เป็นผู้ค้นพบ เป็นผู้คิดอย่างพินิจพิจารณา และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้โดยประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การพัฒนาครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ธงชัย คำปวง (2561) กล่าวว่า การพัฒนาครูมีความจำเป็นและมีความสำคัญในฐานะของผู้สร้างการจัดการเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและด้วยสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก เทคโนโลยีสารสนเทศ และข่าวสาร ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อให้เป็นครูที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

โสภณ มะโนมะยา (2562) สรุปว่า การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและจริงจังมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะศักยภาพครูจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาครูจะช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน ทำให้ครูเรียนรู้งานในหน้าที่เร็วขึ้น ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้บังคับบัญชา และกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้า และเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งด้านความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรจะต้องใช้การนิเทศ ทั้งแบบกลุ่มและเป็นรายบุคคลโดยการสอนแนะ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และจะต้องได้รับการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

สรุปว่า การพัฒนาครูเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน และเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก

3. หลักการในการพัฒนาครู

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการในการพัฒนาครูไว้ดังนี้
คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2553) ได้ให้แนวคิดและหลักการพัฒนาครูไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัยบุคลากรในสถานศึกษาทั้งในส่วนของผู้สอนและผู้บริหาร ต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จึงจะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2. ครูผู้สอน ผู้บริหารตลอดจนบุคลากรในสถานศึกษา ควรได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ตลอดจนมีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบในภารกิจหน้าที่

3. การพัฒนาครูอาจจัดได้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม (Training) การให้การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) หรือการจัดกิจกรรมเสริม (Supplementary Activities) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
วิโรจน์ สารรัตนะ (2553) ได้ให้หลักการพัฒนากุศลกรในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานจะเพิ่มขึ้นจากการที่ระบบโรงเรียนให้โอกาสแก่เขาที่จะพัฒนาวิสัยทัศน์ความสามารถที่มีอยู่ในตัวของเขาแต่ละคน

2. การพัฒนาการของคนนั้นเป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนถึงตาย การพัฒนากุศลกรเป็นกิจกรรมที่จะต้องกระทำตั้งแต่แรกเข้าทำงานจนถึงเวลาที่จะต้องออกจากงานเป็นตามวาระ

3. ระบบโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งเพื่อเตรียมคนไปรับหน้าที่ใหม่และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งเป็นคณะและเป็นรายบุคคล และบทบาทที่จะต้องเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ

4. จุดประสงค์ประการแรกในการพัฒนากุศลกรนั้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพของระบบโรงเรียนให้สูงขึ้น และในกรณีเช่นนี้จำเป็นที่จะต้องทำการปรับปรุงให้ผู้ปฏิบัติงานได้สามารถทำงานอย่างสอดคล้องกัน และคุณภาพที่ได้ระดับทัดเทียมกัน

5. ระบบโรงเรียนจะถือว่าการพัฒนาตัวบุคคลนั้นเป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่จะให้ผลในระยะยาว นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานแล้วยังเป็นการดึงดูดให้ปรารถนาที่จะทำงานอยู่กับระบบนั้น ๆ มากขึ้น อันจะเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่นแน่นหนาให้แก่ระบบโรงเรียนนั้นโดยตรง

เมธี ปิรันธนานนท์ (2554) ได้ให้หลักการพัฒนาครู สรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับทักษะของสมาชิกที่ประกอบเป็นบุคคลในองค์กร ประสิทธิภาพของบุคคลจะเพิ่มขึ้นถ้ามีโอกาสพัฒนาความสามารถของบุคลากร
2. การพัฒนาเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการตั้งแต่แรกเริ่มบรรจุเข้าทำงานไปจนกระทั่งปลดเกษียณ
3. ระบบงานจะต้องให้โอกาสแก่บุคคลได้พัฒนาประสบการณ์อย่างกว้างขวาง
4. แผนงานต่าง ๆ ในการพัฒนาบุคลากรจัดทำขึ้นเพื่อให้โอกาสแก่ปัจเจกบุคคลได้พัฒนาตนเอง
5. ความมุ่งประสงค์เบื้องต้นของโปรแกรมการพัฒนาก็เพื่อให้ระบบโรงเรียนสามารถบรรจุเข้าประสงค์ โดยมุ่งการเรียนรู้ของบุคลากรในอันที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของตนในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
6. การพัฒนาเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความสามารถและตั้งใจที่จะเสียสละคนให้กับเป้าหมายประสงค์ของระบบโรงเรียน อันเป็นการจูงใจให้บุคคลทราบว่าการพัฒนาเป็นหนทางให้เกิดความพอใจขององค์กรและของตนเอง
7. แผนพัฒนามุ่งที่ความต้องการที่จะพัฒนาระบบทั้งหมด ดังนั้นการวางแผนพัฒนาจะต้องเกี่ยวข้องกับการทบทวนบทบาทขององค์กร บทบาทของแต่ละหน่วยงานและบทบาทของแต่ละบุคคลในแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งวิธีการที่จะให้หน่วยงานก้าวหน้ากว่าที่จะเป็นอยู่
8. ระบบโรงเรียนในอนาคตจะต้องมีการกระจายอำนาจให้มากขึ้น โดยมุ่งที่จะสร้างปัจเจกบุคคลมีประสิทธิผลในงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ และอุทิศตนให้กับเป้าหมายประสงค์หน่วยงาน
9. ระบบโรงเรียนต้องการที่จะต้องจัดให้มีการวางแผนกำลังคน เพื่อพัฒนาบุคคลที่มีอยู่และบุคคลที่จะสรรหาใหม่

ธงชัย คำปวง (2561) กล่าวว่า หลักการพัฒนาครูควรมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาครูนั้นต้องเป็นไปเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
2. การพัฒนาครูต้องสนองความต้องการและความจำเป็นของครู
3. รูปแบบ กระบวนการ และกิจกรรมการพัฒนาครูมีความยืดหยุ่น หลากหลายเหมาะสมกับบุคคล
4. ใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา
5. เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง
6. การพัฒนาครูต้องทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ
7. การพัฒนาครูมีความสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

โสภณ มะโนมะยา (2562) ได้สรุปว่า หลักการการพัฒนาครูนั้นควรสร้างความรู้สึกร่วมกัน การมีส่วนร่วม การพัฒนาครูเป็นกลุ่มมากกว่าครูรายบุคคล การเปลี่ยนแปลงของครูเกิดจากการปฏิบัติในสถานการณ์จริง ให้ครูได้ตรวจสอบผลการปฏิบัติด้วยตนเอง จัดสรรเวลาและเปิดโอกาสให้ครูได้ทบทวนและให้ผลป้อนกลับกับความสำเร็จและความล้มเหลว โน้มน้าวให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้และตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป และส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นมืออาชีพ มีการเสริมสร้างพลังอำนาจในการทำงาน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมให้มีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

สรุปว่า หลักการในการพัฒนาครูควรมุ่งเน้นที่การยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยครูและบุคลากรต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ การพัฒนาควรสอดคล้องกับความต้องการของครูและนโยบายของโรงเรียน พร้อมเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและการทบทวนผลการปฏิบัติในสถานการณ์จริง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเพื่อความเป็นมืออาชีพในอนาคต

4. ขั้นตอนการพัฒนาครู

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาครูไว้ดังนี้

บุญยฤทธิ์ ปิยะศรี (2556) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาครู แบ่งออกเป็น 9 ขั้นตอน

ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การจัดกระทำข้อมูล
3. กำหนดวัตถุประสงค์
4. เครือข่ายการปฏิบัติการ
5. เลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม
6. ครูมีความสามารถในการวัดและประเมินผล
7. การทำงานประจำให้เป็นงานวิจัย
8. การวินิจฉัยความแตกต่างของนักเรียนเป็นรายบุคคล
9. ทำงานเป็นทีมและขยายผลให้กับบุคคลอื่นได้

สมชาติ กิจยรรยง (2556) ได้อธิบายกระบวนการพัฒนาครูแต่ละขั้นตอนไว้ ดังนี้

1. การหาปัญหาก่อนที่จะเกิดขึ้นด้วยการค้นหา ประกอบด้วย การชี้เฉพาะเจาะจงปัญหาที่พบเห็นหรือปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว และการสำรวจเพื่อหาปัญหา โดยคาดว่าจะเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้างในอนาคตจากสภาพการณ์ในปัจจุบัน

2. หาทางแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย การแก้ไขด้วยการปรับปรุงนโยบายโครงสร้าง หรือวิธีอื่น ๆ และการแก้ไขโดยการฝึกอบรม

3. ดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรม ประกอบด้วย การค้นหาความจำเป็นในการจัดฝึกอบรม การวางแผนการฝึกอบรมโดยการจัดโครงการฝึกอบรม การบริหารโครงการฝึกอบรมและการอำนวยความสะดวก การประเมินผลการฝึกอบรมและวิเคราะห์ผล และการค้นหาความจำเป็นในการฝึกอบรมใหม่

กรณีพล วิวรรณมงคล (2561) กล่าวว่า การพัฒนาครู แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาครู มีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

1.1 ศึกษาความต้องการพัฒนาและร่วมทำความเข้าใจในการพัฒนาครูและทำบันทึกตกลงความร่วมมือ

1.2 ประชุมชี้แจงและพัฒนาความรู้ความเข้าใจประเด็นที่จะพัฒนา การกำหนดเป้าหมาย การสร้างคุณค่า และการให้ความสำคัญในการพัฒนา จัดทำแผนพัฒนาตนเอง

1.3 ร่วมวางแผนและแนวทางการดำเนินงานสู่การพัฒนาครูในสถานศึกษา

2. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

2.1 ร่วมสร้างกลุ่มและวิเคราะห์ปัญหาจากผลการเรียนรู้

2.2 วางแผนกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

2.3 สร้างองค์การการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2.4 ร่วมสะท้อนจากผลลัพธ์

3. เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน (Best Practice) มีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

3.1 กำหนดแผนการดำเนินงาน นำเสนอผลงาน และรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.2 นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบการนำเสนอและแบบนิทรรศการ

3.3 สรุปและถอดบทเรียนจากการดำเนินงาน

วศินี รุ่งเรือง (2562) กล่าวว่า การพัฒนาครูมีการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การสร้างการยอมรับร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง การทำงานร่วมกัน และความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย ความสำคัญของศิลปะการสอน ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพและการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

2. การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานแก่ครูในเรื่องศิลปะการสอนของครู ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

3. ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมศิลปะการสอน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การกำหนดปัญหาและตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน
- 3.2 การออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
- 3.3 การสอนและสังเกตการสอนร่วมกัน
- 3.4 การสะท้อนผลและปรับปรุงร่วมกัน
- 3.5 การขยายผลการเรียนรู้ร่วมกัน

โสภณ มะโนมะยา (2562) กระบวนการพัฒนาครูนั้น ควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญและคุณค่าของการพัฒนาครู มีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น จัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาครูให้สอดคล้องกับความต้องการของครูอันจะนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการพัฒนาครู การค้นหากระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครู ให้ครูสามารถออกแบบหรือวางแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำไปทดลองใช้ มีการสะท้อนผลร่วมกันและนำไปปรับปรุงแก้ไขจนมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศอย่างมีส่วนร่วม การติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลว่าหลังการพัฒนาครูมีผลงานตามเกณฑ์หรือไม่ ตลอดจนการให้รางวัล การเสริมแรง และการยกย่องเชิดชูเกียรติ

สรุปว่า ขั้นตอนการพัฒนาครู มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ศึกษาปัญหาและสำรวจความต้องการเพื่อพัฒนาครู 2) การวางแผนการพัฒนาครู 3) กำหนดรูปแบบและแผนการดำเนินการพัฒนาครู 4) การดำเนินการพัฒนาครู และ 5) การประเมินผลการพัฒนาครู

5. วิธีการพัฒนาครู

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาครูไว้ดังนี้ สมชาติ กิจยรรยง (2556) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาครู ดังนี้

1. การให้การศึกษาและส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง
2. การให้การฝึกอบรมและการพัฒนา
3. การพัฒนาในงาน

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2558) กำหนดขอบข่ายของการพัฒนากำลังคน ดังนี้

1. การฝึกอบรม
2. การส่งบุคลากรไปศึกษาดูงาน
3. พัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน
4. การพัฒนาตนเอง
5. การพัฒนาทีมงานหรือพัฒนาองค์การ

วรรณภร ศิริพละ (2559) สรุปว่า รูปแบบการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างเสริมบุคลากรให้สามารถนำศักยภาพที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนเจตคติของบุคลากรที่มีผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษามุ่งเน้นที่การพัฒนาครูสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การฝึกอบรม
2. การให้คำปรึกษา
3. การนิเทศการสอน
4. การสัมมนา
5. การประชุมปฏิบัติการ
6. การศึกษาดูงาน
7. การศึกษาต่อและการศึกษาทางไกล
8. การชี้แนะ

ธงชัย คำปวง (2561) กล่าวว่า การพัฒนาครูระดับองค์กร มีรูปแบบและวิธีการพัฒนาครูที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การฝึกอบรม (Training) ประกอบด้วย เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรมใช้หลากหลายวิธี เช่น การบรรยาย การสาธิต การระดมสมอง การวิเคราะห์ กรณีตัวอย่าง เทคนิคบทบาทสมมติ เกมการศึกษา การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม เป็นต้น

2. การศึกษาดูงานภาคสนาม (Field Trip)
  3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop Meeting)
  4. การหมุนเวียนงาน (Job Rotation)
  5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการความรู้ในการพัฒนาครู
- ศรียรรณ แก้วทองดี (2562) สรุปว่า วิธีการพัฒนาครู ประกอบด้วย

1. การศึกษาด้วยตนเอง
2. การฝึกอบรม
3. การเข้าร่วมสัมมนา
4. การศึกษาดูงาน
5. การศึกษาต่อ
6. การสร้างผลงานทางวิชาการ

สรุปว่า วิธีการพัฒนาครู เป็นกระบวนการเสริมสร้างครูให้สามารถนำศักยภาพที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนเจตคติ

ของครูที่มีผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาครูสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ การศึกษาในสถานศึกษา การฝึกอบรม การสอนแนะนำงาน การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน การดูงาน การประชุมสัมมนา และการพัฒนาทีมงาน สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการพัฒนาครูพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของครูโรงเรียนบ้านละลม พบว่า วิธีการพัฒนาตามความต้องการของครูโรงเรียนบ้านละลม คือ การฝึกอบรม ดังนั้น ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ด้วยวิธีการฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6. ความหมายของการฝึกอบรม

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

Bernadine (2010) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ใช้กันโดยทั่วไป เป็นการเพิ่มเติมความรู้ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรมของการทำงาน การฝึกอบรมจะเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในประสบการณ์ซึ่งจะมีผลต่อกิจกรรมขององค์กร และรูปแบบของการฝึกอบรมจะเป็นไปตามเป้าประสงค์ขององค์กร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของพนักงานเป็นรายบุคคลด้วย

วรรณกร ศิริพล (2559) กล่าวว่า การฝึกอบรม เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจ มีทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการสร้างประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อแก้ไขปัญหาหรือเพื่อพัฒนาองค์กร การฝึกอบรมแบ่งได้เป็นการฝึกอบรมอย่างไม่เป็นทางการ การฝึกอบรมแบบนี้จะไม่มีกำหนดการ เนื้อหาที่แน่นอน มุ่งแก้ปัญหาทางจิตใจ พฤติกรรม และการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ทักษะเพิ่มขึ้น และลักษณะส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น

จุไรศิริ ชูรักษ์, นพเก้า ณ พัทลุง, พันชกร พิทธิยะกุล, และธีรพล สยามพันธ์ (2561) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ การจัดกิจกรรมอย่างมีกระบวนการเกี่ยวกับงานในหน้าที่ หรืองานเฉพาะด้านในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพของบุคคลในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ สำหรับนำไปใช้พัฒนาตนเองให้มีมาตรฐานการทำงานที่สูงขึ้นและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ณัฐวัฒน์ ฐิตวัฒน์ และกริช ภัทรภาคิน (2561) สรุปว่า การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการอย่างเป็นระบบที่องค์กรจัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้บุคคลเรียนรู้จนกระทั่งเกิดเป็นความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถในการทำงาน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมรวมทั้งทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์ของพนักงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากขึ้นกว่าเดิมและบรรลุเป้าหมายขององค์กรต่อไป และการฝึกอบรมยังเป็นกระบวนการฝึกหัดงานขององค์กรจัดให้แก่บุคลากรใหม่เพื่อให้มี

ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเกิดความชำนาญในเทคนิคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์ มีการปรับปรุงพัฒนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร

อุบล วรรณพาด (2561) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคลให้ดีขึ้น

สรุปว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการผ่านการทำกิจกรรม เพื่อช่วยพัฒนาหรือฝึกฝนบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ และเกิดประสบการณ์ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับภาระงานที่ปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงเพื่อก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถและความชำนาญเฉพาะตัวที่สูงขึ้น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร

7. จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรม ดังนี้
ธีระ กาญจนารักษ์ (2555) ได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้
2. เพื่อเพิ่มพูนทักษะความชำนาญในการทำงาน
3. เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

สมชาติ กิจยรรยง (2556) ได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ได้รับทราบถึงทิศทาง ได้แก่ วิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมาย ที่จะนำองค์กรมุ่งไปเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. ได้รับความรู้ความเข้าใจจากหลักการและวิธีการทำงานที่ดีขึ้น
3. ได้รับทักษะและความชำนาญจากการเรียนรู้ตัวอย่างและประสบการณ์ของผู้อื่น
4. มีทัศนคติที่ถูกต้อง เข้าใจธรรมชาติของทีมงาน เข้าใจพฤติกรรมของคน เข้าใจสังคม

5. มีจิตสำนึกที่ดีในหน้าที่การงานและความรับผิดชอบตามบทบาทของตนเอง
ณัชชา วชิรหัตถพงษ์ (2558) ได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แก้ไขปัญหาการทำงาน

2. เตรียมบุคลากรเพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
3. เพื่อให้บุคลากรสามารถทำประโยชน์แก่องค์กรได้อย่างเต็มที่

ประดู่ นามเหลา (2559) กล่าวว่า การฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรมีการพัฒนาขึ้นทั้งในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 ระดับ คือ

1. วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระดับบุคลากรทุกคนในองค์กรในฐานะผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระดับผู้บริหารหรือหัวหน้างานในฐานะผู้บริหาร
3. วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระดับองค์กรในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณ โดยเห็นคุณค่าของการฝึกอบรมเพื่อมุ่งสู่วัตถุประสงค์ขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในอนาคต

ณัฐวัฒน์ ฐิตวัฒนา และกริช ภัทรภาคิน (2561) สรุปว่า การฝึกอบรมมีวัตถุประสงค์โดยรวมเพื่อการปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเชี่ยวชาญในเรื่องที่รับผิดชอบ และสามารถพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปตลอดเวลา รวมทั้งจูงใจให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ความคิดอย่างรอบคอบ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

สรุปว่า การฝึกอบรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากรให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การฝึกอบรมยังช่วยให้บุคลากรเข้าใจทิศทางและเป้าหมายขององค์กร และเสริมสร้างจิตสำนึกในหน้าที่การงาน มุ่งพัฒนาบุคลากร ผู้บริหาร และองค์กรเพื่อให้สามารถปรับตัวและสร้างสรรค์ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

8. วิธีดำเนินการฝึกอบรม

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการฝึกอบรมไว้ดังนี้

ธีระ กาญจนารักษ์ (2555) กล่าวว่า กระบวนการของการฝึกอบรมมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม
3. การกำหนดโครงการฝึกอบรม
4. การบริหารโครงการฝึกอบรม
5. การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม

ชูชัย สมितिไกร (2556) กล่าวว่า กระบวนการจัดฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนแรกของการจัดอบรม อย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ทราบข้อมูลการจัดอบรมและออกแบบพัฒนาการจัดอบรม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
3. คัดเลือกและออกแบบโครงการฝึกอบรม
4. สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมิน การสร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินควรทำควบคู่ไปกับการคัดเลือกและการออกแบบโครงการฝึกอบรม โดยเกณฑ์ที่สร้างขึ้นจะต้องอิงหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่กำหนดไว้
5. จัดการฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรมตามแผนที่กำหนดไว้
6. ประเมินผลการฝึกอบรม การประเมินผลการฝึกอบรม ประกอบด้วย กระบวนการ 2 ชนิด คือ การสร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผลและการวัดผลโดยใช้วิธีการทดลอง หรือวิธีการที่ไม่ใช้การทดลอง เพื่อตรวจสอบว่าความเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นหรือไม่ภายหลังการอบรม

สมชาติ กิจจรวยง (2556) ได้อธิบายกระบวนการของการฝึกอบรมทั้ง 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม เป็นการมองปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการค้นหา ปัญหา 2 วิธี คือ ชี้เฉพาะเจาะจงปัญหาที่พบเห็นหรือปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว และสำรวจเพื่อหาปัญหา โดยคาดว่าจะเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้างในอนาคตจากสภาพการณ์ในปัจจุบัน ขั้นตอนนี้ คือหาปัญหาก่อนที่จะเกิด
2. ออกแบบโครงการและหลักสูตรการฝึกอบรม หาทางแก้ไขปัญหา 2 วิธี คือ แก้ไข โดยการปรับปรุงนโยบาย โครงสร้าง หรือวิธีอื่น ๆ และแก้ไขโดยการฝึกอบรม
3. ดำเนินการจัดฝึกอบรม โดยมีขั้นตอน คือ ค้นหาความจำเป็นในการจัดฝึกอบรม วางแผนการฝึกอบรมโดยการจัดโครงการฝึกอบรม การบริหารโครงการฝึกอบรมและการอำนวยความสะดวก ประเมินผลการฝึกอบรม วิเคราะห์ผล และค้นหาความจำเป็นในการฝึกอบรมใหม่
4. ประเมินผลการฝึกอบรม

ณัชชา วชิรหัตถพงษ์ (2558) ได้อธิบายกระบวนการของการฝึกอบรมทั้ง 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม
2. กำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม
3. กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม

4. ดำเนินการฝึกอบรม
5. ประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม

มงคล สามารถ (2562) ได้พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามหลักพุทธบูรณาการ สรุปได้ว่า รูปแบบการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามหลักพุทธบูรณาการ มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ชั้นวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรม
2. ชั้นกำหนดวัตถุประสงค์
3. ชั้นสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม
4. ชั้นเลือกกิจกรรม / เทคนิค
5. ชั้นออกแบบการวัดประเมินผล
6. ชั้นดำเนินการฝึกอบรม
7. ชั้นการวัดและการประเมินผล

สรุปว่า วิธีดำเนินการฝึกอบรม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม 2) กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม 3) ดำเนินการฝึกอบรม และ 4) ประเมินผลการฝึกอบรม

9. เทคนิคการฝึกอบรม

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการฝึกอบรมไว้ดังนี้

ธีระ กาญจนารักษ์ (2555) ได้กล่าวถึงประเภทของการฝึกอบรมไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. การฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre-Service Training) เพื่อเตรียมให้บุคลากรมีคุณสมบัติตามที่องค์กรต้องการ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การปฐมนิเทศ และการแนะนำงาน
2. การฝึกอบรมระหว่างประจำการ (In-Service Training) เป็นการฝึกอบรมสำหรับผู้ปฏิบัติงานมาแล้วระยะหนึ่ง และต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ดีขึ้น ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้น และมีปริมาณมากขึ้น สามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ การฝึกอบรมขณะปฏิบัติหน้าที่ (On-The-Job Training) และการฝึกอบรมนอกงาน (Off-The-Job Training)

สมชาติ กิจจรวยง (2556) ได้จำแนกวิธีการฝึกอบรมออกเป็นประเภทต่าง ๆ 4 ประเภท รายละเอียดดังนี้

1. ประเภทเน้นบทบาทของวิทยากร เทคนิคการฝึกอบรมประเภทนี้ ได้แก่ การบรรยาย หรือปาฐกถา (Lecture or Speech) การบรรยายเป็นชุด (Symposium) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) เป็นต้น
2. ประเภทเน้นบทบาทของผู้เข้ารับการอบรม เช่น การสัมมนา (Seminar) การอภิปรายกลุ่ม (Group discussion) การประชุม (Syndicate Method) การระดมความคิด (Brainstorming) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) การประชุมถกเถียง (Buzz Session)

การศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) การให้เวลาซักถาม (Question Period) การสัมภาษณ์ (Interview) การสาธิต (Demonstration) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การทัศนศึกษา (Field Trip) เป็นต้น

3. ประเภทพัฒนาเฉพาะตัวบุคคล ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถปรับให้เข้ากับระดับความสามารถในการเรียนรู้ และความสะดวกของตนได้ เช่น การสอนแบบสำเร็จรูป (Programmed Instruction) การสอนแนะ (Coaching)

4. ประเภทใช้สื่อทัศนในการฝึกอบรม เช่น การใช้สไลด์ (Slide Presentation) การใช้ภาพยนตร์ (Instructional film) คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2558) ได้กล่าวถึง วิธีการฝึกอบรมจะเน้นการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และการเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยนักบริหารทุกคนที่เข้าร่วมหลักสูตรสามารถกำหนดประเด็นหรือปัญหาที่จะศึกษาด้วยตนเองหรือโดยกลุ่ม รวมทั้งมีโอกาสศึกษาในวิชาเสริมต่าง ๆ ตามความต้องการได้ ตลอดจนมีโอกาสไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ในหน่วยงานธุรกิจ ส่วนราชการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ภาคปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วิธีการฝึกอบรมใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. การบรรยายพิเศษโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Executive Forum) หรือฝึกอบรมหลักวิชาการในห้องเรียน

2. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับนักบริหารที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ

3. การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างนักบริหาร

4. การศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5. การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning)

ณัฐวัฒน์ รัฐวัฒนา และกริช ภัทรภาคิน (2561) สรุปว่า การฝึกอบรมสามารถแบ่งได้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม 6 ประเภท ดังนี้

1. การอบรมปฐมนิเทศ

2. การทดลองให้ทำงาน

3. การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน

4. การฝึกอบรมระดับหัวหน้างาน

5. การฝึกอบรมระดับการจัดการ

6. การฝึกฝนตนเอง

จุไรศิริ ชูรัักษ์, นพเก้า ณ พัทลุง, พันชกร พิทธิยะกุล, และธีรพล สยามพันธ์ (2561) สรุปรว่า การฝึกอบอรมนั้นมีหลายวิธี แต่ละวิธีก็มีจุดเด่นและจุดด้อยที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ฝึกอบรมต้องเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสม กับลักษณะของผู้เข้าฝึกอบรม เนื้อหาที่จะฝึกอบรม ตลอดจน ลักษณะของการสอน ทักษะ และเจตคติที่จะให้เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม ดังนี้

1. การบรรยาย
2. การอภิปรายกลุ่ม
3. การใช้ผังกราฟิก
4. การใช้วีดิทัศน์
5. การฝึกปฏิบัติ
6. นำเสนอผลงาน

สรุปรว่า เทคนิคการฝึกอบรมนั้นมีหลายวิธี แต่ละวิธีก็มีจุดเด่นและจุดด้อยที่แตกต่างกัน ผู้จัดการฝึกอบรมต้องเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เนื้อหาที่จะฝึกอบรม ตลอดจนลักษณะของการสอน ทักษะ และเจตคติที่จะให้เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เช่น การอบรมปฐมนิเทศ การทดลองให้ทำงาน การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ฯลฯ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติ และการนำเสนอผลงาน

10. การประเมินผลการฝึกอบรม

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอบรมไว้ดังนี้

ชูชัย สมितिไกร (2556) ซึ่งให้เห็นว่าวิธีการประเมินผลการฝึกอบรมทั้ง 3 ลักษณะ มีดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge) การประเมินระดับความรู้ของผู้รับการอบรม คือ การวัดความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ วิชาการ วิธีการ และกระบวนการทำงาน โดยทั่วไปแล้วการประเมินความรู้มักกระทำโดยการใช้แบบทดสอบความรู้ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 4 แบบ ดังนี้

1.1 แบบทดสอบอัตนัย/แบบทดสอบปลายเปิด (Essay/Open-ended test) แบบทดสอบประเภทนี้จะประกอบด้วยข้อคำถาม ซึ่งให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือบรรยายข้อเท็จจริงต่าง ๆ ข้อดี คือ ความง่ายในการสร้างข้อสอบ และการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบคำถามอย่างอิสระ ข้อเสีย คือ การตรวจข้อสอบจะต้องกระทำโดยผู้ที่มีความรู้อย่างแท้จริง และหากลายมือของผู้ตอบไม่ดี ก็อาจจะมีผลกระทบต่อการให้คะแนนได้

1.2 แบบทดสอบเติมคำหรือคำตอบสั้น ๆ (Write-in or short answer test) แบบทดสอบประเภทนี้จะประกอบด้วยประโยคที่มีช่องว่างให้เติมคำหรือคำตอบสั้น ๆ ข้อดี คือ

คำตอบที่ถูกต้องของคำถามแต่ละข้อจะมีอยู่จำกัด ทำให้สามารถตรวจคะแนนได้ง่ายขึ้น โดยไม่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ข้อเสีย คือ รูปแบบของข้อคำถามมิได้ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นมากนัก

1.3 แบบทดสอบถูก/ผิด (True/False test) แบบทดสอบประเภทนี้จะประกอบด้วยข้อความสั้น ๆ ที่ทำให้ผู้ตอบตัดสินใจว่าถูกหรือผิด ข้อดี คือ การตรวจให้คะแนนทำได้ง่าย ข้อเสีย คือ ผู้ตอบมีโอกาสสูงในการเดาคำตอบได้ถูก

1.4 แบบทดสอบหลายตัวเลือก (Multiple-choice test) คือ แบบทดสอบซึ่งมีคำตอบให้เลือกตอบ 4-5 ข้อ สำหรับคำถามแต่ละข้อ ข้อดี คือ สามารถตรวจให้คะแนนได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นการตรวจด้วยมือหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ ข้อเสีย คือ ผู้ตอบสามารถเดาคำตอบได้ อย่างไรก็ตามหากมีการตัดคะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิด ก็อาจทำให้ปัญหาการเดาคำตอบลดน้อยลงได้

2. ทักษะ (Skills) การประเมินทักษะมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะจากการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นหรือไม่ ซึ่งวิธีการประเมินที่ดีที่สุด คือ การให้ผู้เรียนได้แสดงหรือกระทำทักษะนั้น ๆ ออกมา โดยผู้ฝึกอบรมจะคอยสังเกตและให้คะแนน วิธีการแบบนี้เรียกว่า การทดสอบการปฏิบัติงาน (Performance test) หรือการทดสอบสมรรถนะ (Competency test) การทดสอบทักษะดังกล่าว มักจะกระทำในรูปของการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) และให้ผู้รับการอบรมแสดงความสามารถในการใช้ทักษะที่ได้เรียนรู้มา

3. ทศนคติ (Attitude) การประเมินทัศนคติเป็นการวัดความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึกของผู้รับการอบรมที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตัวอย่างเช่น การฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม อาจมีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งเกี่ยวกับการเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับการอบรมให้เห็นความสำคัญและมีความยินดีที่จะร่วมมือกันทำงานเป็นทีมมากขึ้น ดังนั้น ภายหลังจากการฝึกอบรม จึงจำเป็นต้องมีการประเมินทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องนี้ สำหรับแบบประเมินทัศนคติมีอยู่ด้วยกันหลายแบบ ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ตามความเหมาะสม

3.1 มาตรฐานจัดประเภท (Nominal scale) คือ แบบประเมินซึ่งให้ผู้ตอบจัดประเภทความรู้สึกที่มีต่อข้อความซึ่งเสนอให้ เช่น จริง - ไม่จริง เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย

3.2 มาตรฐานจัดอันดับ (Ordinal scale) คือ แบบประเมินซึ่งให้ผู้ตอบจัดอันดับสิ่งเร้าที่เสนอให้ ตามลำดับความน้อยของคุณสมบัติบางอย่าง เช่น ถ้าต้องการวัดความชอบเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ก็อาจเสนออาชีพต่าง ๆ ให้ผู้ตอบจัดลำดับความชอบจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

3.3 มาตรฐานอัตราภาค (Interval scale) คือ แบบประเมินซึ่งจำแนกระดับของความรู้สึกออกเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีระยะห่างเท่า ๆ กัน เช่น แบ่งความรู้สึกเห็นด้วยออกเป็น 5 ช่วง ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2560) สรุปว่า วิธีการประเมินประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรม โดยกำหนดประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. การประเมินปฏิกิริยา (reaction evaluation) เป็นการตรวจสอบความรู้สึกหรือความพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อโครงการฝึกอบรม

2. การประเมินผลการเรียนรู้ (learning evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ที่ได้จากโครงการฝึกอบรมโดยควรตรวจสอบให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และเจตคติ (attitude)

3. การประเมินพฤติกรรม (behavior evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผู้ผ่านการอบรมได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานเป็นไปตามความคาดหวังของโครงการหรือไม่

4. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์การ (results evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผลจากการอบรมได้เกิดผลดีต่อองค์การหรือเกิดผลกระทบต่อองค์การในลักษณะใดบ้าง คุณภาพขององค์การดีขึ้นหรือไม่

อชิรญา สายวิจิตร (2560) กล่าวว่า การประเมินผลการฝึกอบรม แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) เป็นการประเมินทัศนคติของผู้เข้าอบรมที่มีต่อการจัดฝึกอบรมหลักสูตรนั้น ๆ เป็นการวัดความรู้สึกพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรม ในทางปฏิบัติจะทำการประเมินหลังสิ้นสุดการฝึกอบรม โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือหลักให้ผู้เข้าอบรมประเมินในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ความเหมาะสมของหลักสูตรและหัวข้อวิชา

1.2 การดำเนินการฝึกอบรมของวิทยากร

1.3 ประโยชน์ของการฝึกอบรมต่อการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรม

1.4 ความเหมาะสมในการบริหารโครงการฝึกอบรมและสิ่งอำนวยความสะดวก

ต่าง ๆ

1.5 สัมพันธภาพในกลุ่มผู้เข้าอบรม

1.6 ความคุ้มค่าในการเข้ารับการอบรม

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning) เป็นการประเมินว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) หรือมีทัศนคติ (Attitude) อันพึงประสงค์หรือไม่ การประเมินขั้นตอนนี้ถือว่ามีค่ามาก เป็นการตอบโจทยหรือวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรมในส่วนของการเรียนรู้ ถ้าการจัดฝึกอบรมเกิดขึ้นแล้วแต่ไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นหรือไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ถือว่าเป็นการฝึกอบรมที่สูญเปล่า ซึ่งในการประเมินส่วนนี้มักใช้แบบสอบถาม โดยให้ผู้เข้าอบรมตอบว่าหลังจากฝึกอบรมแล้วท่านมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ อาจมีการเปรียบเทียบก่อนและหลังว่ามีคะแนนต่างกันหรือไม่ อย่างไรก็ตามการวัดการเรียนรู้คงต้องมีเทคนิคที่เหมาะสมกับประเด็นหรือประเภทการเรียนรู้ที่เราจะวัด เช่น วัดความรู้ (Knowledge) ต้องมีการทดสอบ (Test)

การวัดทักษะ (Skill) ต้องมีการฝึกปฏิบัติจริง แต่ที่ยาก คือ ทักษะ (Attitude) ต้องอาศัยการสังเกต พฤติกรรมและการสัมภาษณ์เป็นการประเมิน โดยอาจแยกออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรือไม่

2.2 ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นจากความรู้สึกรู้สึกของตนเองเพียงใด

3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior) เป็นการเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนและหลังการอบรมหรือเรียกว่า “การติดตามผลการฝึกอบรม” ว่าผู้เข้าอบรมได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมทำงานได้ดีขึ้นหรือลดข้อบกพร่องในงานได้หรือไม่ ซึ่งต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะระบุให้ชัดว่าการฝึกอบรมหลักสูตรไหนควรมีการติดตาม เนื่องจากบางหน่วยงานมีการจัดการฝึกอบรมในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ทำให้การติดตามผลการฝึกอบรมทุกโครงการเป็นไปได้ยาก และการติดตามผลการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดผู้รับการฝึกอบรมในการให้ข้อมูลการปฏิบัติงานในงานที่ใช้ความสามารถอันเนื่องมาจากการฝึกอบรม หรือบางครั้งอาจต้องมีการสอบถาม ขอข้อมูลหรือความเห็นจากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้เข้าอบรม โดยอาจแยกประเด็นในการพิจารณาได้ดังนี้

3.1 ผู้เข้าอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

3.2 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเป็นไปในทางไหน ระดับใด ชั่วคราวหรือถาวร ดีขึ้นหรือแย่ลง

สรุปว่า การประเมินผลการฝึกอบรม สามารถประเมินได้ 4 ประเภท ได้แก่ การประเมินปฏิกิริยา การประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินพฤติกรรม และการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร ซึ่งการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมต้องเลือกใช้เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการฝึกอบรม สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยวัดและประเมินผลการฝึกอบรมด้วยการทดสอบ การสังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การประเมินชิ้นงาน การประเมินการนำเสนอผลงาน การสังเกต การตรวจสอบเอกสาร และการสอบถาม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ศรีสมพร (2556) กล่าวว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เป็นเทคนิคการเรียนการสอนที่ครูมีความกระตือรือร้นที่จะสอน และนักเรียนมีความกระตือรือร้นและพอใจที่จะเรียนรู้ เทคนิคการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญต่อการจัดชั้นเรียนที่สร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และการใช้วิจารณญาณพิจารณาไตร่ตรองมองปัญหาต่าง ๆ เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างโอกาสให้นักเรียนได้รับความรู้ มีความเข้าใจ และพัฒนาทักษะการสืบหาข้อเท็จจริง และการทดลอง รวมทั้งการพัฒนาการสื่อสารและการนำเสนอความรู้หรือความคิดสู่ผู้อื่น ให้เข้าใจได้ เทคนิคการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ เน้นที่นักเรียนเป็นผู้ค้นหาความรู้ แสวงหาคำตอบหรือข้อสงสัย รู้จักใช้วิจารณญาณคิด รู้จักแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ สามารถแสดงความคิดเห็นออกมาเป็นผลงาน และมีการนำเสนอความคิด และผลงานต่าง ๆ

สถาพร พุทธิกุล (2558) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพราะเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าเนื้อหาวิชาที่เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่มีครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นผู้กระตุ้นผู้เรียนหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น โดยกระบวนการคิดขั้นสูง ดังนั้นจะกล่าวได้คือ ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมาย และนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัชรรา เล่าเรียนดี (2560) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงจัดว่าเป็นหลักการ (principle) ที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นไปตามปรัชญาการศึกษาแนวพิพัฒน์นิยม และอยู่บนทฤษฎีกลุ่มสร้างความรู้

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียวาร์ ยินดีสุข (2561) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวการสอนที่สนับสนุนด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการแนวคิดปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม

(Progressivism) ซึ่งมีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำที่เรียกว่า การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) ได้รับอิสระในการริเริ่มความคิดและลงมือทำตามที่คิดแล้วจึงสร้างองค์ความรู้ขึ้นมา ทฤษฎีสรณนิยมหรือที่รู้จักทั่วไปว่าทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) มีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการทางความคิดหรือกระบวนการทางสมอง ซึ่งเกิดภายในตัวบุคคลในช่วงของการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น (Active Constructive Their Knowledge) จากประสบการณ์ส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวมากกว่าเป็นผู้รับความรู้ (Passive Receiving Knowledge)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย

สรุปว่า การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยกระตุ้นและให้คำปรึกษา การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการคิดวิเคราะห์ และประเมินค่า ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มากกว่ากระบวนการเรียนรู้แบบดั้งเดิม เพราะกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกสอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บข้อมูลและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บจำในระบบความจำระยะยาว ทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่อยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่า

นนทลี พรธาดาวิทย์ (2561) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

1. เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงกับการแก้ปัญหาตามสภาพจริง ช่วยเป็นพลังสำหรับผู้เรียนมีความสนใจอยากเรียนรู้ เกิดความสนุกสนาน สามารถพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง คือ วิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินผล ผู้เรียนได้กำหนดแนวคิด การวางแผน การยอมรับ การประเมินผล และการนำเสนอผลงาน เกิดการทำงานเป็นทีม ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ผู้เรียนมีทัศนคติ อยากรู้ อยากเรียน เช่น กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. เกิดประโยชน์ต่อผู้สอน กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถนำเนื้อหาเรียนไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริง ผู้สอนสามารถรับรู้ถึงความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

พลอยไพลิน นิลกรรณ์ (2562) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจาร์ณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจาร์ณญาณในการคิด และตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์การเรียนรู้ของตนเองสู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูงในการมีวิจาร์ณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2. สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3. ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียนและตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดรับกับแนวคิดทฤษฎีปัญหา เพื่อแสดงออกถึงตัวตน และศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักแนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ

กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิดทักษะในการสอน และมีความเชี่ยวชาญในบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

5. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก สามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนและนานกว่ากระบวนการเรียนรู้ Passive Learning เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บจำในระบบความจำระยะยาว ทำให้ผลการเรียนรู้ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่า ระยะยาวกว่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ดังนี้

1. Active Learning ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณ์ญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณ์ญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตส์การเรียนรู้ของตนเอง สู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher order thinking) ในการมีวิจารณ์ญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2. Active Learning สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3. Active Learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบและทุ่มเทเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

4. Active Learning ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียนและตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนัก

สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้มีความสำคัญในการช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมี

ความจำและผลการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เนื่องจากการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง และการมีปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาของนักเรียน ตลอดจนการทำงานเป็นทีม และความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวก ทำให้การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความหมาย นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนานักเรียนด้านทักษะการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้สามารถปรับใช้ความรู้ที่ได้รับในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. วิธีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ดังนี้

McKinney (2010) ได้เสนอรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think pair share) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดคนเดียว 2-3 นาที (Think) จากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (share)

2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดกลุ่มกลุ่มละ 3-6 คน

3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (student-led review sessions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้ และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูคอยช่วยเหลือในกรณีที่มีปัญหา

4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (games) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้ามาบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือขั้นการประเมินผล

5. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposal or project) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่า การสอนแบบโครงงาน (project based learning) หรือการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem based learning)

6. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (analyze case studies) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษากรณีตัวอย่าง จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งห้อง

7. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (concept mapping) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด และความเชื่อมโยงกันของกรอบความคิด อาจจัดทำเป็นรายบุคคล หรืองานกลุ่มแล้วนำเสนอผลงานต่อผู้เรียนคนอื่น ๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่นในห้องเรียนได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ศรัณยู ศรีสมพร (2556) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้แบบต่าง ๆ มีกระบวนการและความเหมาะสมต่อการนำมาจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion Techniques) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนนักเรียนในกลุ่มเดียวกันหรือในชั้นเรียนเดียวกัน เป็นการฝึกทักษะการสื่อสาร พัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นระบบด้วยรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากกิจกรรมหนึ่ง เป็นต้นว่า การลงมือปฏิบัติ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ จะช่วยลดภาระของครูในการดำเนินกิจกรรมในทางตรงกันข้าม การอภิปรายในเนื้อหาที่มีโครงสร้างน้อยต้องการความช่วยเหลือในการอภิปรายจากครูมากขึ้น

1.2 การอภิปรายกลุ่มย่อยด้วยคำถามที่มีโครงสร้าง เป็นการอภิปรายกลุ่มย่อยตามหัวข้อคำถามที่ครูได้ออกแบบและเรียงลำดับไว้อย่างเป็นขั้นตอนจากง่ายไปยาก จากรูปธรรมไปเป็นนามธรรม ในลักษณะของการใช้คำถามเพื่อนำไปสู่การลงข้อสรุปความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนด้วยการช่วยเหลือจากเพื่อนและกลุ่ม

1.3 กิจกรรมภาพต่อ (Jigsaw Method) เป็นกิจกรรมการอภิปรายกลุ่มที่ใช้พัฒนาความรับผิดชอบ ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสำหรับการใช้การศึกษาเนื้อหาที่มีหลายหัวข้อย่อย หรือทำการทดลองที่มีตัวแปรเกี่ยวข้องหลายตัวแปร

1.4 การระดมพลังสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียน เหมาะสำหรับการนำเข้าสู่บทเรียนและทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนก่อนเรียน ด้วยการกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันระดมพลังสมองตอบคำถาม ยกตัวอย่างออกแบบการทดลอง การวางแผนการทำงาน หรืออภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ครูกำหนด แล้วให้นักเรียนร่วมกันเสนอวิธีการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย ตัดสินใจเลือกวิธีการในการแก้ปัญหา เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป

1.5 เทคนิคการอภิปรายกลุ่มวิธี Nominal (NGT) เป็นกิจกรรมการอภิปรายกลุ่มที่ใช้สำหรับให้นักเรียนในกลุ่มเดียวกันหรือทั้งชั้นเรียนทำความเข้าใจเลือกเนื้อหาหรือประเด็นที่ต้องการศึกษา ด้วยวิธีการเรียงลำดับความสำคัญ เช่น ตัดสินว่าตัวแปรใดเหมาะสมที่สุดในการสืบค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ เป็นวิธีการที่กระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม เคารพหลักการประชาธิปไตย และประหยัดเวลาในการอภิปราย

2. กิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ (Active Reading) วิธีการสอนอย่างหนึ่งที่ครูนิยมใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน ได้แก่ การมอบหมายงานให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากใบความรู้ที่ครูสร้างขึ้นหรือคัดลอกมาจากหนังสือต่าง ๆ กิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จะเกิดขึ้นได้เสมอไม่ว่าจะใช้แหล่งข้อมูลใด ถ้ามีกระบวนการจัดการที่เหมาะสม เป็นต้นว่าเปลี่ยนวิธีการจากการให้นักเรียนคัดลอกข้อมูลบนกระดานดำหรือข้อมูลบนแผ่นโปสเตอร์ เป็นใช้กระดานดำหรือแผ่นโปสเตอร์ในกิจกรรมการระดมสมอง หรือกำหนดประเด็นเพื่อใช้ในการอภิปรายทั้งชั้นเรียน เปลี่ยนวิธีการจากการกำหนดหัวเรื่องในตำราเรียนหรือเอกสารอ้างอิงให้นักเรียนอ่านเพื่อเตรียมตัวสอบ มาเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรวบรวมหรือจัดกระทำข้อมูลในประเด็นที่นักเรียนมีความสนใจเป็นรายบุคคล เช่น การสืบค้นข้อมูลเพื่อทำโครงการวิทยาศาสตร์ หรือจัดทำวารสารเผยแพร่ความรู้ เปลี่ยนแนวทางการนำเสนอข้อมูลในลักษณะการสรุปข้อความรู้ให้กับนักเรียนในใบความรู้ หรือในเอกสารประกอบการเรียนเป็นการนำเสนอข้อมูลที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและประสบการณ์เดิมของนักเรียน แล้วจัดกิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการอ่านเพื่อลงสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนสามารถพัฒนากิจกรรมการอ่านให้มีประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ด้วยการจัดกิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งมีรูปแบบ วิธีการ และลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมต่อการพัฒนานักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล การมอบหมายงานให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อทำรายงาน หรือโครงการ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการสืบค้นข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูลและฝึกทักษะการอ่านจับใจความ การสืบค้นข้อมูลจะมีประสิทธิผลต่อการเรียนรู้มาก

2.2 การเว้นคำ (Cloze) เป็นการส่งเสริมการอ่าน ด้วยการเว้นคำสำคัญของเนื้อหาเอาไว้ เพื่อให้ผู้อ่าน เติมคำ หรือข้อความ ลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้สมบูรณ์ถูกต้อง สามารถใช้กับการตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนเรียน หรือใช้กระตุ้นการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนในระหว่างกิจกรรมการอ่าน หรือใช้ประเมินนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการอ่าน

2.3 การเน้นคำ (Emphasis) เป็นการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านด้วยการให้นักเรียน เน้นคำ วลี ประโยค หรือข้อความที่เป็นมโนคติสำคัญหลังการอ่าน ด้วยการทำเครื่องหมาย

(ขีดเส้นใต้ด้วยสีต่าง ๆ ระบายสี หรือวงกลมล้อมรอบ) ที่ส่วนต่าง ๆ ของเนื้อหาตามคำชี้แจงที่กำหนดให้ เพื่อให้นักเรียนทบทวนเนื้อหา และนำไปสู่การสรุปความรู้ ภายหลังจากกิจกรรมการเน้นคำ ควรประเมินนักเรียนด้วยกิจกรรมการกำหนดป้ายชื่อ การเขียนแผนภาพ หรือการจัดทำตารางจำแนกข้อมูล เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

2.4 การเรียงลำดับ (Sequencing) เป็นการประเมินนักเรียนหลังการอ่านหนังสือหรือใบความรู้ที่ครูกำหนดให้ ด้วยการแบ่งข้อความสำคัญที่เป็นข้อสรุปความรู้จากเนื้อหาออกเป็นตอน ตัดเป็นแผ่นแล้วสลับแผ่นเนื้อหานั้น ๆ เหมือนการสับไพ่แล้วให้นักเรียนเรียงลำดับเนื้อหาเหล่านั้นให้ถูกต้อง

2.5 การกำหนดป้ายชื่อ (Labelling) เป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียน และประเมินความรู้ของนักเรียนภายหลังจากกิจกรรมการอ่านแบบเน้นคำ หรือเว้นคำ ด้วยการให้นักเรียนเติมข้อมูลลงในกรอบที่กำหนดไว้ในแผนภาพ

2.6 การสร้างคำถาม (Questioning) เป็นการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน และส่งเสริมการประเมินตนเอง และการประเมินเพื่อนนักเรียน ด้วยการให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมการอ่านมาสร้างข้อคำถามสำหรับถามเพื่อนคนอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน หรือสลับคำถามกันระหว่างกลุ่ม หรือนำคำถามมารวมกันไว้ในกล่องแล้วให้ครู หรือตัวแทนนักเรียนออกมาจับสลากคำถามนั้นเพื่อถามนักเรียนทั้งชั้นเรียน

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการ (Preparation)

เตรียมเอกสาร ใบกิจกรรม ใบความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการสอนและคู่มือครู

2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Brief)

2.1) ใช้คำถามนำเพื่อทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน

2.2) ชี้แจงวิธีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนทราบ

3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Action)

3.1) แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบคละความสามารถ

3.2) แต่ละกลุ่มลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ

3.3) ครูคอยอำนวยความสะดวก และให้คำปรึกษาแก่นักเรียนระหว่างเรียน

4) ขั้นสรุปย่อ (Debrief)

4.1) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

4.2) ครูถามนักเรียนแต่ละกลุ่มในหัวข้อย่อยที่นักเรียนได้รับมอบหมาย และแก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของนักเรียน

4.3) เน้นย้ำสาระสำคัญของเนื้อหา

5) ขึ้นติดตามผล (Follow-up)

เนื่องจากกิจกรรมนี้ใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อติดตามความเข้าใจของนักเรียนอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีขึ้นติดตามประเมินผล

3. กิจกรรมการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ (Active Writing) การเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ คือ การนำความรู้และความคิดที่สร้างสรรค์ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน และจากการสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาเขียนสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยทั่วไปกิจกรรมการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มักจะใช้ตอนท้ายของการเรียนในหัวข้อหลักหรือท้ายการเรียนในหัวข้อย่อยต่าง ๆ ในขั้นตอนการติดตามผล หลังจากการลงข้อสรุปความรู้ด้วยกิจกรรมอื่น ๆ แล้ว โดยอาศัยการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การเขียนบันทึกประจำวัน การเขียนบันทึกประจำวัน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะการสื่อสารด้วยการเขียนบันทึก ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน สะท้อนสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ว่าได้รับความรู้ในเรื่องใด ได้พัฒนาทักษะอะไร มีความรู้สึกต่อกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร และต้องการความช่วยเหลือในด้านใด ทำให้ครูได้รับทราบว่ามีนักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องใด และไม่เข้าใจในเรื่องใด กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร การเขียนบันทึกประจำวันจึงเป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินการสอนของครูที่ดีอีกวิธีหนึ่ง

3.2 การเขียนจดหมาย เป็นการฝึกทักษะการสื่อสารด้วยการให้นักเรียนเขียนจดหมายเพื่อถ่ายทอดมโนคติ และประสบการณ์ที่ได้รับหลังจากกิจกรรมการเรียนการสอนในหัวข้อต่าง ๆ ให้ผู้อื่นทราบ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทบทวนความรู้และพัฒนาความรู้ ความเข้าใจต่อเนื้อหาที่เรียนให้กว้างขวางมากขึ้นตลอดจนเป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินนักเรียนว่ามีความเข้าใจหรือไม่เข้าใจในเรื่องใด

3.3 การเขียนหนังสือพิมพ์หรือบทความในวารสาร เป็นการพัฒนาทักษะการสื่อสารที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ส่งเสริมการทำงานกลุ่มและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน การเขียนหนังสือพิมพ์หรือบทความในวารสารเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการเขียนที่เลียนแบบวิถีการจริงที่ใช้ในการสื่อสารเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ด้วยการให้นักเรียนเขียนถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ที่ทันสมัยและวิทยาการใหม่ ๆ ซึ่งได้รับการสืบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมในเนื้อเรื่อง หรือหัวข้อที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรูปแบบของบทความในหนังสือพิมพ์ หรือบทความในวารสารในรูปแบบของนักเรียนเอง

3.4 การเขียนรายงานการสืบค้น การเขียนรายงานการสืบค้น เป็นการส่งเสริมทักษะการเขียนบันทึก รายงานการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนด แล้วจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ความรู้ต่อสาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการทำแผ่นพับโปสเตอร์ หรือหนังสือเล่มเล็ก

3.5 การเขียนรายงานการทดลอง เป็นการเขียนบันทึกผลการทดลอง การอภิปรายผลการทดลอง ตอบคำถามท้ายการทดลอง และสรุปผลการทดลอง โดยครูผู้สอนอาจจะพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้นักเรียนเขียนออกแบบการทดลอง ระบุจุดประสงค์การทดลอง ตลอดจนการระบุตัวแปรต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกิจกรรมการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

1) ขั้นเตรียมการ (Preparation)

1.1) เตรียมหัวข้อเรื่องสำหรับกิจกรรมการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

1.2) เตรียมอุปกรณ์

2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน(Brief)

2.1) อธิบายวิธีการและขั้นตอนการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

2.2) กำหนดเวลาในการทำกิจกรรม

2.3) บอกเกณฑ์การประเมินผลงาน

3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม(Action)

ลงมือทำกิจกรรมตามขั้นตอนของการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

4) ขั้นสรุปย่อ(Debrief)

อธิบายสรุปการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้แบบต่าง ๆ

5) ขั้นติดตามผล(Follow-up)

ซักถาม ตอบคำถาม ตรวจสอบผลงาน

4. เกม (Game) กิจกรรมการเล่นเกม/ปริศนาอักษรไขว้ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับการใช้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนภายหลังการสรุปความรู้แล้วเพื่อช่วยในการทบทวนความรู้ของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น มีความสนุกสนานในการเรียน หรืออาจนำมาใช้ในการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเป็นระยะระหว่างการเรียน และสามารถนำมาใช้ในการประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนแทนการทำข้อสอบได้ดี

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยเกม

1) ขั้นเตรียมการ (Preparation)

1.1) ศึกษาวิธีการเล่นเกม กฎ กติกาในการเล่น เกมที่ในการตัดสินใจและการให้คะแนน

1.2) เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเล่นเกมให้พร้อม

2) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (Brief)

แนะนำวิธีการเล่นเกม กฎ กติกาและเกณฑ์ในการตัดสินเลือกผู้ชนะในเกม
ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่จำเป็นมากหากเกมที่เล่นค่อนข้างซับซ้อน

3) ขั้นปฏิบัติการกิจกรรม (Action)

3.1) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เล่นเกมกันอย่างผ่อนคลาย โดยครูควรรับ
บทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุน ประสานงาน แทนการกำกับ ควบคุม และสั่งการ

3.2) หากมีขั้นตอนใดที่มีปัญหาหรือมีข้อขัดแย้งทางความคิดระหว่างผู้เล่น
ครูควรทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้ตัดสิน

3.3) พยายามควบคุมการเล่นให้อยู่ในเวลาที่กำหนด ไม่ควรปล่อยให้
นักเรียนเล่นเกมนานเกินไป เพราะจะเป็นการลดความสนใจของนักเรียน และเสียเวลาเรียนในหัวเรื่อง
ต่อไป

4) ขั้นสรุปย่อ (Debrief)

4.1) สรุปความรู้โดยย่อซ้ำอีกครั้งทันทีที่เล่นเกมเสร็จ

4.2) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น ตลอดจนสรุป
ความรู้ที่ได้รับจากการเล่นเกม

5) ขั้นติดตามผล (Follow- up)

มอบหมายให้นักเรียนทำกิจกรรมการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
หลังจากการเล่น เกม เช่น การเขียนจดหมายทางวิทยาศาสตร์ การเขียนหนังสือพิมพ์

5. กิจกรรมสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้
การจำลองสถานการณ์ ปรากฏการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถสาธิต
หรืออธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้โดยง่ายเหมาะสำหรับการอธิบายเนื้อหาที่เข้าใจยาก ซับซ้อน
เป็นนามธรรม เช่น การเปลี่ยนแปลงระดับอนุภาค หรือระดับเซลล์ ตลอดจนใช้ประเมินความรู้ความ
เข้าใจของนักเรียนในเนื้อหาที่เป็นนามธรรม โดยนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทใน
สถานการณ์จำลองนั้น

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลอง

1) ขั้นเตรียมการ (Preparation)

1.1) กำหนดหัวเรื่องและบทบาทของนักเรียน

1.2) เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เช่น เอกสารแนะนำกิจกรรม บัตรกำหนดบทบาทของผู้ร่วมแสดงสถานการณ์จำลอง วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนแบบประเมินผลการทำกิจกรรม

1.3) เตรียมสถานที่ทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

2) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (Brief)

2.1) สนทนาซักถามเพื่อสรุปทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา

2.2) แจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ความเป็นมา โครงสร้างของสถานการณ์จำลองและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการแสดงสถานการณ์จำลอง

2.3) แบ่งบทบาทหน้าที่ในการแสดงสถานการณ์จำลองให้กับนักเรียน แจกบัตรกำหนดบทบาท ป้ายชื่อ และหน้าที่ให้นักเรียนอ่าน

2.4) ซักถามความเข้าใจในบทบาทของนักเรียน จนแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน

3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Action)

3.1) นักเรียนแสดงสถานการณ์จำลองตามบทบาทที่กำหนด

3.2) ครูอำนวยความสะดวกและประเมินนักเรียนด้วยวิธีการสังเกตในระหว่างการทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

4) ขั้นสรุปย่อ (Debrief)

4.1) ครูซักถามนักเรียนว่านักเรียนแสดงเป็นอะไร มีสิ่งใดเกิดขึ้นกับนักเรียนในสถานการณ์ที่นักเรียนได้แสดงไป เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพรวมของสถานการณ์จำลองนั้น

4.2) ครูสรุปย่อสถานการณ์ที่แสดง สรุปความรู้ความเข้าใจ และแก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของนักเรียน

4.3) อธิบายแก้ไขความเข้าใจคลาดเคลื่อน ชี้ให้เห็นส่วนที่ไม่ถูกต้องในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

5) ขั้นติดตามผล (Follow-up)

ประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในกิจกรรมสถานการณ์จำลอง และประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการที่ได้รับด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น เต็มคำ ติดป้าย จัดลำดับ เขียนแผนผัง ทำรายงาน เขียนจดหมาย หนังสือพิมพ์ บทความในวารสาร เป็นต้น

6. กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role play) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการกำหนดบทบาทและสถานการณ์ที่สมมติขึ้น ให้นักเรียนเข้าสวมบทบาทนั้นแล้วแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

เป็นหลัก นักเรียนมีอิสระในการแสดงบทบาทที่ได้รับและเรียนรู้ที่จะควบคุมความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง

6.1 กิจกรรมเวทีชาวบ้าน เป็นเทคนิคบทบาทสมมติรูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงความคิดเห็น หรืออภิปรายมุมมองต่าง ๆ ในบทบาทของบุคคลที่กำหนดให้คล้ายกับรายการเวทีชาวบ้านทางโทรทัศน์ ที่ผู้ดำเนินรายการเชิญผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่นร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากความรู้ ประสบการณ์ ของแต่ละบุคคลซึ่งอาจจะมีแนวคิดที่ต่างกัน

6.2 กิจกรรมวงแหวนชาวประมง (Fisherman's Ring) กิจกรรมวงแหวนชาวประมง เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมบทบาทสมมติที่กำหนดให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ เพื่อให้นักเรียนสำรวจข้อคิดเห็น คิดหาเหตุผล แสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และสื่อสารความรู้สึกต่อเรื่องนั้น ๆ ให้ผู้อื่นทราบ ใช้เมื่อมีกรณีเหตุการณ์ที่มีความคิดเห็นหลากหลาย ยังหาข้อสรุปไม่ได้ เพื่อเป็นการสะท้อนความคิดเห็นและแนวทางในการตัดสินใจ และใช้เพื่อเน้นย้ำความรู้ในช่วงท้ายของบทเรียน

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมวงแหวนชาวประมง

1) ขั้นเตรียม (Preparation)

- 1.1) เตรียมหัวเรื่องหรือประเด็นที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันเป็น 2 แนวทาง
- 1.2) เตรียมสถานที่สำหรับการทำกิจกรรม โดยจัดเก้าอี้เป็นวงกลม หรือวงรีเรียงซ้อนกัน 2 วง

2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Brief)

- 2.1) แจ้งให้นักเรียนทราบถึงประเด็น/หัวข้อที่มีความคิดเห็นโต้แย้งกัน
- 2.2) แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งนั่งเก้าอี้ที่จัดไว้วงใน กลุ่มที่สองนั่งเก้าอี้ที่จัดไว้วงนอก โดยนักเรียนทั้งสองกลุ่มหันหน้าเข้าหากันเป็นคู่ ๆ
- 2.3) อธิบายให้นักเรียนทราบ วิธีทำกิจกรรมและบทบาทของตนในการร่วมกิจกรรม

3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Action)

- 3.1) ครูเป็นผู้ให้สัญญาณเริ่มและหยุดทำกิจกรรม
- 3.2) นักเรียนแต่ละคู่ผลัดกันเป็นผู้แสดงความคิดเห็นและผู้รับฟังความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนด เมื่อผู้พูดฝั่งหนึ่งพูดอีกฝั่งหนึ่งต้องฟังโดยไม่มีโต้แย้ง โดยนักเรียนวงในเป็นผู้เริ่มต้นอภิปรายก่อน เมื่อหมดเวลาแล้วจึงให้นักเรียนวงนอกเป็นผู้อภิปรายโต้แย้งบ้าง
- 3.3) เมื่อได้ยินสัญญาณ ให้นักเรียนทั้งสองวงลุกขึ้นแล้วเดินเป็นวงสวนทางกันเพื่อเปลี่ยนคู่อภิปราย

3.4) เมื่อได้คู่มืออภิปรายใหม่แล้วให้นักเรียนทั้งสองวงนั่งลง แล้วดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดิม โดยเปลี่ยนคู่มืออภิปรายไปประมาณ 3 – 4 คู่

3.5) ครูคอยติดตามดูและสังเกตการณ์ไปรอบ ๆ และคอยให้สัญญาณการเปลี่ยนคู่

4) ชั้นสรุปย่อ (Debrief)

4.1) นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของการอภิปราย

4.2) ครูเน้นย้ำประเด็นที่สำคัญ และแก้ไขความคิดเห็นหรือความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนที่พบจากการทำกิจกรรม

5) ชั้นติดตามผล (Follow-up)

ใช้กิจกรรมการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้แบบต่าง ๆ เช่น เขียนจดหมายข่าวหรือบทความลงหนังสือพิมพ์

7. การทดลอง (Experiment) กิจกรรมการทดลองเป็นกิจกรรมที่มีการกำหนดขั้นตอนเพื่ออธิบายโมเดล หลักการ ปรัชญาการณ และทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์นำไปสู่การพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือและฝึกทักษะพื้นฐานการทดลองของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง ใช้เมื่อต้องการตรวจสอบหลักการหรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยการทดลอง

1) ชั้นเตรียม (Preparation)

1.1) เตรียมใบกิจกรรมการทดลองอย่างละเอียด

1.2) เตรียมคำถามท้ายการทดลอง

1.3) จัดเตรียมอุปกรณ์การทดลองให้ครบสมบูรณ์จัดวางไว้อย่างเป็น

ระเบียบ

2) ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Brief)

2.1) อธิบายขั้นตอนการทดลองและเน้นย้ำขั้นตอนการทดลองที่ควรระมัดระวัง

2.2) อธิบายวิธีการบันทึกผลการทดลอง

2.3) แนะนำหรือสาธิตวิธีการใช้เครื่องมือที่นักเรียนไม่เคยใช้ ให้ถูกต้อง

2.4) เน้นย้ำในเรื่องความปลอดภัยระหว่างการทดลอง

3) ชั้นปฏิบัติกิจกรรม (Action)

3.1) นักเรียนทำการทดลองตามลำดับขั้นตอนในใบกิจกรรมการทดลอง

3.2) จัดบันทึกผลการทดลอง จัดกระทำข้อมูล และเขียนรายงานการ

ทดลอง

3.3) ครูคอยดูแล แนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการทดลองแต่ละกลุ่มและช่วยแก้ไขแนะนำเมื่อมีปัญหา ตลอดจนดูแลให้นักเรียนทำการทดลองอย่างปลอดภัย

4) ขั้นสรุปย่อ (Debrief)

4.1) ครูถามคำถามเกี่ยวกับผลการทดลอง เพื่อช่วยให้นักเรียนแปลความ และสรุปข้อค้นพบจากการทดลอง

4.2) ครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจความคิดรวบยอด หลักการ และทฤษฎีให้ตรงกัน ชี้แจง แนะนำเมื่อพบข้อผิดพลาด และเน้นย้ำประเด็นสำคัญ ๆ ในเรื่องนั้น ๆ

5) ขั้นติดตามผล (Follow-up)

ให้นักเรียนทำกิจกรรมการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้แบบต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในทฤษฎีหรือหลักการทางวิทยาศาสตร์

8. กระบวนการสืบค้น (Investigation) เป็นกิจกรรมสำคัญที่ใช้พัฒนาความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการทำงานของนักวิทยาศาสตร์เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม เหมาะสำหรับหัวข้อการทดลองที่มีการเปลี่ยนแปลงตัวแปรได้ กระบวนการสืบค้นจึงเป็นการนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้อย่างเป็นระบบ ได้แก่ การกำหนดตัวแปร การนำตัวแปรไปใช้ในการปฏิบัติการทดลอง การตั้งสมมุติฐาน การวางแผนการทดลอง ทำการทดลอง การวัด การบันทึกผล การวิเคราะห์ผล การแปลผล การลงข้อสรุป การประเมินผล และการเผยแพร่ผลงาน สามารถจำแนกกระบวนการสืบค้นได้เป็น 2 แบบ ดังนี้

8.1 กระบวนการแบบเปิด (Open Investigation) เป็นรูปแบบที่นักเรียนกำหนดตัวแปร ออกแบบการทดลอง บันทึกข้อมูล นำเสนอข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ลงข้อสรุป และประเมินผลการสืบค้นด้วยตนเอง

8.2 กระบวนการแบบปิด (Close Investigation) เป็นรูปแบบที่ครูช่วยแนะนำการกำหนดตัวแปร การออกแบบการทดลอง และการวัดผลประเมินผล

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการสืบค้น

1) ขั้นเตรียมการ (preparation)

1.1) พิจารณาว่าจะใช้การสืบค้นในเรื่องอะไร

1.2) ศึกษาว่าเรื่องนั้นมีตัวแปรอะไรบ้าง และตัวแปรที่มีสามารถวัดได้หรือไม่เปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ อย่างไร

1.3) เลือกวิธีการในการสืบค้นว่าจะใช้แบบเปิดหรือแบบปิด (Open/Close Investigation) โดยพิจารณาจากลักษณะของเรื่องที่ต้องการศึกษา และระดับความสามารถของนักเรียน

1.4) เตรียมใบกิจกรรมคำถามสำหรับชี้แนะแนวทางการสืบค้น

1.5) เตรียมอุปกรณ์และสารเคมีที่ใช้ในการทดลอง

2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Brief)

2.1) สร้างหรือกระตุ้นความสนใจด้วยการแสดงตัวอย่างของสถานการณ์ในเรื่องที่จะทำการสืบค้น

2.2) นำนักเรียนเข้าสู่กระบวนการสืบค้น อาจจะด้วยการให้นักเรียนในห้องเรียนระดมพลังสมองเพื่อให้ได้ตัวแปร หรือให้สมมุติฐานนักเรียนเพื่อทำการทดลอง

2.3) แนะนำขั้นตอนของกระบวนการสืบค้น

2.4) สาธิตการใช้เครื่องมือ หากเป็นเครื่องมือใหม่หรือที่ซับซ้อนยุ่งยากและบอกรายละเอียด เพื่อความปลอดภัยในการทำการทดลอง

3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Action)

3.1) นักเรียนตอบคำถามในใบกิจกรรม เพื่อวางแผนออกแบบการทดลอง ครูคอยอำนวยความสะดวก

3.2) นักเรียนออกแบบการทดลองและนำแผนการทดลองให้ครูตรวจสอบความถูกต้องก่อนทดลอง

3.3) นักเรียนลงมือปฏิบัติทดลอง ครูดูแลช่วยเหลือตรวจสอบความปลอดภัยของการทำงาน

4) ขั้นสรุป (Debrief)

4.1) นำเสนอผลการทดลอง

4.2) ครูซักถามเกี่ยวกับการสืบค้นของนักเรียน ถามถึงความน่าเชื่อถือของผลการทดลอง และข้อสรุปที่ได้จากกระบวนการสืบค้น

4.3) ครูย้ำประเด็นสำคัญ ๆ ในการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ

5) ขั้นติดตามผล (Follow-up)

5.1) ทำรายงาน หรือโปสเตอร์ เพื่อสรุปผลของการสืบค้น

5.2) ให้นักเรียนคิดถึงการสืบค้นต่อไปที่สามารถทำได้ด้วยการเสนอแนะตัวแปรอื่นเพิ่มเติม

สถาพร พฤษภูมิกุล (2558) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับ ทั้งการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ และได้เสนอตัวอย่างรูปแบบหรือเทคนิคการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดแต่ละคน ประมาณ 2-3 นาที (Think) จากนั้นให้

แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)

2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3-6 คน

3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา

4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้าบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือขั้นการประเมินผล

5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือ การร่วมกันสรุปเป็นรายกลุ่ม

6. การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student debates) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม
วัชร กษพิชัยณรงค์ และน้ำค้าง ศรีวัฒนโรทัย (2559) ได้เสนอรูปแบบหรือวิธีการสอนที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการอ่าน (Active Reading) เป็นวิธีที่ให้แต่ละคนอ่านบทความแล้วแลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่านกับเพื่อนนำมาเขียนแผนผังมโนทัศน์ (Concept Map) ลงในกระดาษโปสเตอร์เพื่อทำกิจกรรม Walk Gallery ต่อไป

2. การเรียนรู้โดยใช้การระดมสมอง (Brainstorming) กำหนดหัวข้อและเวลา จากนั้นแบ่งกลุ่มผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่ม แล้วทุกคนนำเสนอแนวคิดของตนเองและบันทึกทุกแนวคิดที่มีผู้นำเสนอ

3. การเรียนรู้โดยใช้การแสดงความคิดเห็น (Agree and Disagree Statement) จากการตั้งคำถามโดยผู้สอน ซึ่งมีตัวเลือกให้ผู้เรียนว่าเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร เช่น อาจใช้ไม้ปิงปองที่มีสี 2 ด้าน ต่างกันเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบ แล้วเลือกผู้ตอบในแต่ละกลุ่มให้อธิบาย หลังจากนั้นจึงอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งชั้นเรียน

4. การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหมุนเวียน (Carousel) กำหนดหัวข้อเรื่อง แล้วแบ่งเป็นหัวข้อย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แบ่งกลุ่มผู้เรียนให้ได้จำนวนกลุ่มเท่ากับจำนวนหัวข้อย่อย จากนั้นเขียนหัวข้อย่อย ๆ ลงบนกระดาษโปสเตอร์ แล้วติดไว้รอบ ๆ ห้อง แต่ละกลุ่มระดมความคิด และเขียนลงในกระดาษโปสเตอร์ เมื่อครบ 2-3 นาที เปลี่ยนไประดมความคิดหน้าโปสเตอร์ถัดไป โดยอ่าน

แนวคิดของกลุ่มก่อนหน้า ถ้าเห็นด้วยให้ใส่เครื่องหมายถูกและเพิ่มสิ่งที่คิดเห็นแตกต่าง จากนั้นสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

5. การเรียนรู้โดยใช้แบบแผนผังความคิด (Concept Map) การเขียนแผนผังมโนทัศน์มีลักษณะคล้ายการเขียนแผนที่ความคิด (Mind Map) แต่การเขียนแผนผังมโนทัศน์จะแสดงแนวคิดและใช้คำเชื่อมโยงระหว่างแนวคิด

6. การเรียนรู้แบบเดินชมผลงาน (Gallery Walk) กำหนดหัวข้อเรื่อง เขียนแนวคิดวิธีการลงบนกระดาษโปสเตอร์ แล้วติดไว้รอบ ๆ ห้อง เพื่อให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการเดินชมผลงาน

7. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมแบบต่อภาพ (Jigsaw) ผู้สอนเลือกเนื้อหาที่แบ่งเป็นส่วน ๆ 3-4 ชิ้น แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ โดยมีสมาชิกในกลุ่มเท่า ๆ กันกับเนื้อหา (Home group) สมาชิกแต่ละคนเลือกเนื้อหาที่ตนสนใจ แล้วไปร่วมกับสมาชิกจากกลุ่มอื่น (Expert group) เพื่อศึกษาทำความเข้าใจหรือหาคำตอบร่วมกันในกลุ่ม จากนั้นกลับไปสอนที่กลุ่มเดิมของตนจนครบถ้วน

8. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา/โครงการเป็นฐาน หรือกรณีศึกษา (Problem/Project based Learning หรือ Case Study) ใช้เรื่องจริงหรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน บ้าน โรงเรียน หรือที่เกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการบูรณาการความรู้ที่ได้เรียนกับประสบการณ์ตรงหรือสืบเสาะหาความรู้เพิ่มเติม

9. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Playing) การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกการแสดงออกตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ เพื่อเป็นประสบการณ์ที่จะนำไปแก้ไขปัญหาและสถานการณ์จริงในชีวิต ผู้เรียนได้เรียนรู้การแสดงออก ฝึกวางแผนการทำงานร่วมกัน เข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและของผู้อื่น เช่น การทำกิจกรรม “ฟ้าคราม รีสอร์ท” ผู้สอนจะกำหนดบทบาทแล้วเขียนไว้ในกระดาษให้ผู้เรียน 6 คน จับฉลากเลือกว่าจะแสดงบทบาทใดโดยไม่ให้ปรึกษากัน แล้วให้แสดงบทบาทสมมติตามบทบาทที่ตนเองได้รับ หลังจากนั้นจะตั้งคำถามและให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นว่า ผู้แสดงแต่ละคนทำหน้าที่อะไร และทำหน้าที่นั้นได้ดีหรือไม่ มีจุดใดต้องแก้ไขหรือปรับปรุง เป็นต้น

10. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) ผู้สอนเป็นผู้ตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง หลังจากนั้นจึงอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันกับเพื่อนในชั้นเรียน

11. การเรียนรู้โดยการทำนาย สังเกต และอธิบาย (Predict -Observe-Explain) จำลองสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนรู้ โดยผู้เรียนเขียนทำนายสิ่งที่น่าสนใจ สังเกตและบันทึกผล อธิบายสิ่งที่สังเกตได้ อาจทำการทดลอง สืบค้น หรือค้นคว้าเพิ่มเติมได้ เช่น กิจกรรมพลังงานเพื่ออนาคต ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับอุปกรณ์การทดลอง ได้แก่ แผ่น

โซลาเซลล์ 2 ชนิด มัลติมิเตอร์ ไม้บรรทัด กระดาษสีดำ และโคมไฟ เพื่อให้แต่ละกลุ่มทำการทดลอง เพื่อวิเคราะห์ว่าแผ่นโซลาเซลล์ชนิดใดมีประสิทธิภาพดีกว่ากัน และให้ออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์นำเสนอ ผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน เป็นต้น

12. การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนตกผลึกความคิด (Clarification Pause) เมื่อผู้สอนอธิบายถึงประเด็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม หากต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม (ผู้สอนควรเดินไปรอบ ๆ ห้อง เพราะผู้เรียนมักไม่กล้าถามหน้าชั้นเรียน)

13. การเรียนรู้โดยใช้บัตรคำหรือบัตรภาพ (Card Sorts) เพื่อให้ผู้เรียนจัดกลุ่มบัตรภาพนั้น ๆ และต้องอธิบายเกณฑ์ที่ใช้จัดกลุ่มให้เพื่อนและผู้สอนฟัง และอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน

14. การเรียนรู้โดยใช้ข้อความพิมพ์บนกระดาษ (Chain Note) ผู้สอนเตรียมคำถามหรือข้อความที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ต้องการไว้ โดยอาจพิมพ์ลงบนกระดาษ A4 แล้วให้ผู้เรียนแต่ละคนตอบคำถามหรือข้อความนั้น ๆ เพียง 1-2 ประโยค จากนั้นส่งต่อกระดาษแผ่นนั้นให้เพื่อนที่นั่งถัดไปเพื่อช่วยกันตอบคำถามนั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถใช้ก่อนเรียนหรือหลังเรียนได้ และควรส่งกระดาษแผ่นนั้นกลับในทิศทางเดิม เพื่อให้ผู้ที่เขียนก่อนได้อ่านความเห็นทั้งหมดด้วย

15. การเรียนรู้แบบสะท้อนความคิดของผู้เรียน (Students Reflection) เป็นการให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด อาจจะให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ในคาบเรียน เสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนถามคำถามที่ยังสงสัย หรือให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในลักษณะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามาจากแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เผยแพร่ในปลายศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า การเรียนรู้ที่เน้นบทบาท และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน หรือ “การเรียนรู้เชิงรุก” (Active Learning) ซึ่งหมายถึง รูปแบบการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน “ใช้กิจกรรมเป็นฐาน” หมายถึง นำกิจกรรมเป็นที่ตั้งเพื่อที่จะฝึกหรือพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด

2. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) หรือการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เชิงประจักษ์ เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมหรือการปฏิบัติ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรมโดยผ่านการสะท้อนประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ การสรุปเป็นหลักการ ความคิดรวบยอด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

3. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งสมมติฐาน สาเหตุ และกลไกของการเกิดปัญหานั้น รวมถึงการค้นคว้าความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาต่อไป โดยผู้เรียนอาจไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน แต่อาจใช้ความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่เดิมหรือเคยเรียนมา นอกจากนี้ยังมุ่งให้ผู้เรียนเฝ้าหาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา ได้คิดเป็น ทำเป็น มีการตัดสินใจที่ดี และสามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีม โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำทักษะจากการเรียนมาช่วยแก้ปัญหาในชีวิต การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยเริ่มจากการได้ประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดและการสะท้อนกลับไปสู่ความรู้และความคิดรวบยอดอันจะนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ต่อไป การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการตอบสนองต่อแนวคิด constructivism โดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์หรือตั้งคำถามจากโจทย์ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดและสะท้อนกลับ เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่ม เน้นการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมนำไปสู่การค้นคว้าหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่บนฐานความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้านี้

4. การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการหาความรู้ความจริงอย่างมีเหตุผล ได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดขั้นสูง และการประเมินตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟัง และการสังเกตจากผู้รู้ โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงานและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ยังเน้นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ชีวิตขณะที่เรียนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพัฒนาการตามลำดับขั้นความรู้ความคิดของบลูม ทั้ง 6 ชั้น คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีครูเป็นผู้ให้การส่งเสริม สนับสนุน

สรุปว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ สามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลาย ได้แก่ เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม กิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เกม กิจกรรมสถานการณ์จำลอง กิจกรรมบทบาทสมมติ การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ฯลฯ ซึ่งการเลือกวิธีการ

จัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียน

4. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ไว้ดังนี้

Morrison (2011) ได้เสนอตัวชี้วัดของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ระบุปัญหาในการเรียนการสอนและระบุเป้าหมายสำหรับการออกแบบการเรียนรู้
2. ตรวจสอบคุณลักษณะของผู้เรียนที่ควรให้ความสนใจในระหว่างการวางแผน
3. ระบุสาระการเรียนรู้และวิเคราะห์องค์ประกอบของงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด
4. กำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ ในการออกแบบการเรียนรู้ทุกครั้งจำเป็นต้องกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน เพื่อจะได้ช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ตามมาได้สะดวก
5. จัดลำดับเนื้อหาสาระในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ
6. การออกแบบยุทธศาสตร์การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้
7. วางแผนการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้
8. พัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลตามวัตถุประสงค์
9. เลือกทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้

ศรัณยู ศรีสมพร (2556) กล่าวว่า การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มีแนวทางในการดำเนินการและเขียนบันทึกเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร
  - 1.1 ศึกษาความคาดหวังและจุดเน้นของหลักสูตร หลักการ จุดหมาย และแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร
  - 1.2 ศึกษาจุดประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และคำอธิบายรายวิชา
  - 1.3 วิเคราะห์ส่วนประกอบของคำอธิบายรายวิชา เพื่อจะได้ทราบกิจกรรมเนื้อหา และจุดประสงค์รายวิชา
  - 1.4 นำเนื้อหาจากคำอธิบายรายวิชามาวิเคราะห์องค์ประกอบของเนื้อหา หรือวิเคราะห์เนื้อหาย่อย

1.5 นำเนื้อหาย่อมาลำดับความคิดต่อเนื่องตามเส้นทางการพัฒนาที่เหมาะสม เป็นต้นว่าลำดับเนื้อหาย่อจากเรื่องง่ายไปเรื่องยาก เรื่องที่เป็นพื้นฐานก่อนเรื่องที่จะนำไปประยุกต์ใช้ เรื่องที่เป็นรูปธรรมไปนามธรรม ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะการกำหนดเส้นทางการพัฒนา ผู้เรียนที่เหมาะสมจะทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ง่าย ประหยัดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน

2. การกำหนดสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้

กำหนดสาระสำคัญให้กับแต่ละเนื้อหาย่อ ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมหรือผล การเรียนรู้ที่คาดหวังว่าจะให้เกิดกับผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของจุดประสงค์กลุ่มวิชาและจุดประสงค์รายวิชาที่ได้จากการวิเคราะห์คำอธิบาย รายวิชาด้วย

3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน

นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มาวิเคราะห์เลือกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้

4. กำหนดโครงสร้างรายวิชา

นำหัวข้อเรื่อง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจำนวนคาบที่สัมพันธ์กันกับกิจกรรม การเรียนการสอน มาประกอบกันเป็นกำหนดการสอนหรือโครงสร้างรายวิชาตลอดภาคเรียน

5. เขียนแผนการสอนรายคาบตามที่ได้ลำดับไว้ในโครงสร้างรายวิชา นำข้อมูล ทั้งหมดมาเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ โดยโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้ ควรประกอบด้วย หัวข้อหลักดังนี้

5.1 ชื่อกิจกรรม

5.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

5.3 เวลาที่ใช้

5.4 การเตรียมล่วงหน้า

5.5 การดำเนินกิจกรรม

1) ขั้นเตรียมการ (Preperation)

2) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (Brief)

3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Action)

4) ขั้นสรุปย่อ (Debrief)

5) ขั้นติดตามผล (Follow-up)

5.6 กำหนดวิธีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง กล่าวคือ ทำการประเมิน ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้องต่อเนื่องควบคู่กันไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง

สม่ำเสมอโดยตลอด ออกแบบสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับวิธีการวัดผล นำรายละเอียดทั้งหมด มาประกอบกันเป็นแผนการสอน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเตรียมการสอน และใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับครูที่มาสอนแทน

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2561) กล่าวว่า ตัวชี้วัดของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งควรกำหนดให้ครบทั้งด้าน ความรู้ กระบวนการ และเจตคติ

2. กำหนดเนื้อหาสาระ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละ วัตถุประสงค์ สาระที่ระบุอาจเป็นข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือค่านิยม หลักการ กฎ และทฤษฎี

3. กำหนดยุทธศาสตร์การสอนว่าต้องการสอนหรือเน้นทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการ เรียนรู้ หรือแนวคิดใด ๆ ที่พิจารณาแล้วเหมาะสมกับเนื้อหาความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งบริบท ของแหล่งที่จัดการเรียนรู้ พยายามจัดเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จากนั้นเลือกใช้รูปแบบการสอน วิธีสอนต่าง ๆ หรือใช้แบบผสมผสานด้วยหลากหลายวิธีสอน และเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับ เนื้อหาและบริบท นอกจากนี้ครูยังต้องเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนไปสืบค้นเพื่อตอบปัญหาที่ตัวเอง สงสัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่

4. กำหนดวิธีวัดผลการเรียนรู้ด้วยหลากหลายวิธี กำหนดเครื่องมือวัดเป็นการวัดผล ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

พลอยไพลิน นิลกรรณ (2562) กล่าวว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีแนวทางดังนี้

1. วิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัด
  - 1.1 ความรู้
  - 1.2 ทักษะ/กระบวนการ
  - 1.3 คุณลักษณะสู่ฐานสมรรถนะ
2. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
3. ความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้
  - 3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้
  - 3.2 กิจกรรมการเรียนรู้
  - 3.3 การวัดและประเมินผล
  - 3.4 สื่อประกอบการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กล่าวถึง การวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. การกำหนดหัวข้อเรื่อง ผู้ออกแบบกิจกรรมควรพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้
    - 1.1 หัวข้อเรื่อง มีความยากง่าย เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนไม่ยุ่งยากหรือซับซ้อนจนเกินไปและที่สำคัญต้องมีความเป็นไปได้
    - 1.2 หัวข้อเรื่อง มีแหล่งความรู้ที่จะศึกษาค้นคว้า
    - 1.3 หัวข้อเรื่อง สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความพร้อมของผู้เรียน
  2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ อาจแยกการออกแบบกิจกรรมได้สองลักษณะ คือ
    - 2.1 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในหน่วยการเรียนรู้หรือแผนการจัดการเรียนรู้
    - 2.2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือกิจกรรมเสริมทักษะอื่น ๆ
  3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วิธีการ กิจกรรมที่ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้ยังต้องส่งเสริมทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม
  4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการในการตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาต่อไป โดยประเมินทั้งกระบวนการในการจัดกิจกรรมและประเมินคุณภาพของผู้เรียน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสในการประเมิน
- สรุปว่า การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร 2) กำหนดสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน 4) กำหนดโครงสร้างรายวิชา และ 5) เขียนแผนการสอนรายคาบ
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ไว้ดังนี้

McKinney (2010) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อจัดการเรียนการสอนควรมีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องทำ (Define) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในสิ่งที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาใด โดยผู้สอนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแผนการเรียนการสอนที่ผ่านมาในอดีต หรือคุณภาพของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับในอดีตเพื่อสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนสอน

2. การวางแผน (Plan) หมายถึง การที่ผู้สอนมีการตั้งสมมติฐานเบื้องต้นเพื่อพิจารณาผู้เรียน ตลอดจนสามารถเข้าใจความสามารถของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน ผู้เรียนมีเครื่องมือในการเรียนเพียงพอ

3. การลงมือปฏิบัติ (Action) หมายถึง การที่ผู้สอนอธิบายกิจกรรมที่เตรียมไว้สำหรับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนใช้ทักษะในการคิดและแก้ปัญหาด้วยกันกับผู้เรียนคนอื่น ๆ โดยผู้เรียนสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับเพื่อน

4. การสะท้อนความรู้ (Review) หมายถึง การที่ผู้เรียนนำเสนอสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติ (ชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย) ความรู้ที่ได้รับต่อผู้สอนและผู้เรียนทั้งหมด หลังจากนั้นผู้สอนทำการสรุปประเมินความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน

ศรีณยู ศรีสมพร (2556) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นตอนของการเตรียมอุปกรณ์ เตรียมสถานที่ อาจเป็นในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือนอกอาคาร เป็นการเตรียมการของผู้สอนและผู้เรียน

2. ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ (Briefing) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนกล่าวนำและให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับกิจกรรมที่นักเรียนต้องปฏิบัติหรือลงมือทำ ในขั้นนี้ผู้สอนต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนเข้าใจวิธีการปฏิบัติกิจกรรม

3. ขั้นการปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละคนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรม ในขั้นนี้ผู้สอนต้องสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

4. ขั้นการสรุป (Debriefing) เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ มีการสรุปประเด็นสาระและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ ในขั้นนี้หากมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น ผู้สอนต้องแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องให้ถูกต้อง โดยที่ผู้สอนอาจตั้งคำถามกับผู้เรียนให้เชื่อมโยงไปนอกเหนือสาระที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมได้

5. Follow-Up (ขั้นกิจกรรมหลังการปฏิบัติ) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อทบทวนความเข้าใจและความรู้ที่ได้รับ

อุบลวดี อติเรกตระกูล, เนติ เฉลยวาเรศ, และสุเทพ ออนไสว (2557) ได้นำแนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ มาผสมผสานกัน ได้อธิบายขั้นตอนหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นตอนของการเตรียมอุปกรณ์ เตรียมสถานที่ อาจเป็นในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือนอกอาคาร เป็นการเตรียมการของผู้สอนและผู้เรียน
2. ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ (Briefing) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนกล่าวนำและให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับกิจกรรมที่นักเรียนต้องปฏิบัติหรือลงมือทำ ในขั้นนี้ผู้สอนต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนเข้าใจวิธีการปฏิบัติกิจกรรม
3. ขั้นการปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละคนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรม ในขั้นนี้ผู้สอนต้องสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
4. ขั้นการสรุป (Debriefing) เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ มีการสรุปประเด็นสาระและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ ในขั้นนี้หากมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น ผู้สอนต้องแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องให้ถูกต้อง โดยที่ผู้สอนอาจตั้งคำถามกับผู้เรียนให้เชื่อมโยงไปนอกเหนือสาระที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมได้
5. ขั้นกิจกรรมหลังการปฏิบัติ (Follow-Up) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อทบทวนความเข้าใจและความรู้ที่ได้รับ

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2561) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การเรียนรู้ตั้งคำถามหรือขั้นตั้งคำถาม เป็นที่ให้ผู้เรียนฝึกสังเกตสถานการณ์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ จนเกิดความสงสัย จากนั้นฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามสำคัญ รวมถึงการคาดคะเนคำตอบด้วยการสืบค้นความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และสรุปคำตอบชั่วคราว
2. การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ เป็นขั้นตอนการออกแบบวางแผนเพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการทดลองเป็นขั้นที่เด็กใช้หลักการนิรนัยเพื่อการออกแบบข้อมูล
3. การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่เด็กมีการคิดวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การสื่อความหมายข้อมูลด้วยแบบต่าง ๆ หรือด้วยผังกราฟฟิก การแปลผลจนถึงการสรุปผล หรือการสร้างคำอธิบายเป็นการสร้างองค์ความรู้
4. การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร คือ ขั้นนำเสนอความรู้ โดยการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน และเป็นที่น่าสนใจ อาจเป็นการนำเสนอภาษาหรือนำเสนอด้วยวาจา

5. การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม เป็นขั้นตอนการฝึกให้นำความรู้ที่เข้าใจไปใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม หรือเห็นต่อประโยชน์ส่วนรวมด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมสร้างผลงานที่ได้จากการแก้ปัญหาสังคมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งอาจเป็นแนวความรู้ แนวทาง สิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรม

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2561) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยเทคนิคแอทลาสมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืน โดยผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสารและนำเสนอ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้ด้วยเทคนิคแอทลาสมีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. การตั้งคำถามหรือปัญหา ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามหรือปัญหาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์ โดยคำถามหรือปัญหาควรเป็นคำถามที่เปิดกว้างและท้าทายให้ผู้เรียนคิด

2. การสืบเสาะหาความรู้ ผู้เรียนใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เพื่อหาคำตอบหรือแนวทางการแก้ปัญหา โดยอาจใช้วิธีการทดลอง สังเกต สืบค้น สัมภาษณ์ หรือค้นคว้าข้อมูล

3. การวิเคราะห์และสรุปผล ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลจากการสืบเสาะหาความรู้ โดยจะต้องสามารถอธิบายและสื่อสารผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประยุกต์ใช้ความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงหรือในสถานการณ์ที่คล้ายคลึง

สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ (Preparation) 2) ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ (Briefing) 3) ขั้นการปฏิบัติ (Action) 4) ขั้นการสรุป (Debriefing) และ 5) ขั้นกิจกรรมหลังการปฏิบัติ (Follow-Up)

6. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วิทวัส ดวงภูมเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร (2560) กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้เป็นการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ตลอดกระบวนการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ โดยประเมินร่วมกันระหว่างนักเรียนและครูผู้สอน กระตุ้นให้นักเรียน อภิปรายร่วมกัน แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปลองค์ความรู้ร่วมกันทั้งชั้นเรียน นำเสนอปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาในขณะปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560) ได้กล่าวถึง ตัวชี้วัดด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การวัดผลประเมินผลต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยใช้คำถามเพื่อตรวจสอบและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านเนื้อหา ส่งเสริมให้เกิดทักษะและกระบวนการต่าง ๆ

2. การวัดผลประเมินผลต้องสอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่ระบุไว้ตามตัวชี้วัดซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องกำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลเพื่อใช้ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และต้องแจ้งตัวชี้วัดในแต่ละเรื่องให้ผู้เรียนทราบโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงตนเอง

3. การวัดผลประเมินผลต้องครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยการทำงานหรือการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน

4. การวัดผลประเมินผลต้องใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม และใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน

5. การวัดผลประเมินผลต้องวัดอย่างสม่ำเสมอและนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2561) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน

2. เป็นการประเมินที่เน้นพฤติกรรม การแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ

3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัด

4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน

5. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นการบูรณาการความรู้ความสามารถหลาย ๆ ด้านของผู้เรียน

6. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง

7. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

พลอยไพลิน นิลกรรณ (2562) กล่าวว่า การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ผู้สอนสามารถใช้วิธีการประเมินผล ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ

ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น และกำหนดเกณฑ์ในการประเมินให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2. การประเมินการปฏิบัติ เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ภาระงาน หรือเกณฑ์การประเมินกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ

3. การประเมินโดยการใช้คำถาม คำถามเป็นวิธีหนึ่งในการกระตุ้น/ชี้แนะให้ผู้เรียนแสดงออกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือวัดและประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้น เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนต้องเรียนรู้และนำไปใช้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งคำถามเพื่อพัฒนาผู้เรียนจึงเป็นกลวิธีสำคัญที่ผู้สอนใช้ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นเครื่องสะท้อนให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

4. การประเมินโดยการสนทนา เป็นการสื่อสาร 2 ทางอีกประเภทหนึ่ง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สามารถดำเนินการเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ โดยทั่วไปมักใช้อย่างไม่เป็นทางการเพื่อติดตามตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนา วิธีการนี้อาจใช้เวลาแต่มีประโยชน์ต่อการค้นหา วินิจฉัย ข้อปัญหา ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่อาจเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เป็นต้น

5. การประเมินการสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการดู การปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน โดยไม่ขัดจังหวะการทำงานหรือการคิดของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ตลอดเวลา แต่ควรมีกระบวนการและจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าต้องการประเมินอะไร โดยอาจใช้เครื่องมือ เช่น แบบมาตรประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ สมุดจดบันทึก เพื่อประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด และควรสังเกตหลายครั้งหลายสถานการณ์ และหลายช่วงเวลา เพื่อจัดความลำเอียง

6. การประเมินตนเองของผู้เรียน การประเมินตนเอง นับเป็นทั้งเครื่องมือประเมินและเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญว่าได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้อย่างไร และผลงานที่ทำนั้นดีแล้วหรือยัง การประเมินตนเองจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. การประเมินโดยเพื่อน เป็นเทคนิคการประเมินอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าจะนำไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เข้าถึงคุณลักษณะของงานที่มีคุณภาพ เพราะการที่ผู้เรียนจะบอกได้ว่าชิ้นงานนั้นเป็นเช่นไร ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนว่าเขากำลังตรวจสอบอะไรในงานของเพื่อน ฉะนั้นผู้สอนต้องอธิบายผลที่คาดหวังให้ผู้เรียนทราบก่อนที่จะลงมือประเมิน การที่จะสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนเข้าใจการประเมินรูปแบบนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวว่า การประเมินผล กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) สามารถใช้วิธีการประเมินผล ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน จึงควรใช้ การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น และ กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน (Rubrics) ให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2. การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการประเมินงาน หรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน การ ประเมินลักษณะนี้ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ภาระงาน (Tasks) หรือเกณฑ์การ ประเมินกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ (Scoring Rubrics) การประเมินการปฏิบัติ จะช่วยตอบคำถาม ที่ทำให้เรารู้ว่า “ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้ดีเพียงใด” ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในระดับชั้น เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

2.1 สิ่งที่เราต้องการจะวัด (พิจารณาจากมาตรฐาน/ตัวชี้วัดหรือผลลัพธ์ที่เรา ต้องการ)

2.2 การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการประเมินการปฏิบัติ

2.3 รูปแบบหรือวิธีการประเมินการปฏิบัติ

2.4 การสร้างเครื่องมือประเมินการปฏิบัติ

2.5 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน (Rubrics)

3. การประเมินโดยใช้คำถาม (Questioning) คำถามเป็นวิธีหนึ่งในการกระตุ้น/ ชี้แนะให้ผู้เรียนแสดงออกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือวัดและประเมิน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้น เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่ผู้สอนต้องเรียนรู้และนำไปใช้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งคำถามเพื่อพัฒนาผู้เรียนจึงเป็นกลวิธี สำคัญที่ผู้สอนใช้ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นเครื่องสะท้อนให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือ ผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

4. การประเมินโดยการสนทนา (Communication) เป็นการสื่อสาร 2 ทางอีก ประเภทหนึ่งระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สามารถดำเนินการเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ โดยทั่วไปมักใช้ อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อติดตามตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนา วิธีการนี้อาจใช้เวลาแต่มีประโยชน์ต่อการค้นหา วินิจฉัย ข้อปัญหา ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่อาจเป็น ปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เป็นต้น

5. การประเมินการสังเกตพฤติกรรม (Behavioral Observation) เป็นการเก็บ ข้อมูลจากการดู การปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน โดยไม่ขัดจังหวะการทำงานหรือการคิดของผู้เรียน การ

สังเกตพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ตลอดเวลาแต่ควรมีกระบวนการและจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าต้องการประเมินอะไร โดยอาจใช้เครื่องมือ เช่น แบบมาตราประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ สมุดจดบันทึก เพื่อประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด และควรสังเกตหลายครั้งหลายสถานการณ์ และหลายช่วงเวลา เพื่อขจัดความลำเอียง

6. การประเมินตนเองของผู้เรียน (Student Self-assessment) การประเมินตนเองนับเป็นทั้งเครื่องมือประเมินและเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญว่าได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้อย่างไร และผลงานที่ทำนั้นดีแล้วหรือยัง การประเมินตนเองจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) เป็นเทคนิคการประเมินอีกรูปแบบหนึ่งที่นำจะไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เข้าถึงคุณลักษณะของงานที่มีคุณภาพ เพราะการที่ผู้เรียนจะบอกได้ว่าชิ้นงานนั้นเป็นเช่นไร ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนว่าเขากำลังตรวจสอบอะไรในงานของเพื่อน ฉะนั้นผู้สอนต้องอธิบายผลที่คาดหวังให้ผู้เรียนทราบก่อนที่จะลงมือประเมิน

สรุปว่า การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการ ได้แก่ 1) การประเมินตามสภาพจริง 2) การประเมินการปฏิบัติ 3) การประเมินโดยใช้คำถาม 4) การประเมินโดยการสนทนา 5) การประเมินการสังเกตพฤติกรรม 6) การประเมินตนเองของผู้เรียน และ 7) การประเมินโดยเพื่อน

7. ศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนไว้ดังนี้

กรองแก้ว วรณพฤกษ์ (2555) กล่าวว่า ศักยภาพผู้เรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ประกอบด้วย ความพร้อมทางสมอง ความพร้อมทางสติปัญญา ความพร้อมทางด้านร่างกาย ความสามารถทางด้านทักษะของร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ ซึ่งได้แก่ แรงจูงใจ เจตคติ และค่านิยม ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ เพศ

ประทีป ไชยเมือง (2561) กล่าวว่า ศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน หมายถึง ความสามารถและทักษะที่นักเรียนแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ปรากฏเป็นพฤติกรรมความสามารถในการเรียนรู้ การแสดงความคิดในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน
2. มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน

3. ประสิทธิภาพการพัฒนาศัทยภาพทางวิชาการ ได้แก่ ผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน ผลที่ปรากฏต่อครู และผลที่ปรากฏต่อโรงเรียน

กลองกรณ์ จ้าวตระกูล (2561) สรุปว่า การพัฒนาศัทยภาพผู้เรียนเป็นกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศัทยภาพตามจุดมุ่งหมาย หรือเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คือ ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ และความพร้อมในการศึกษาต่อการฝึกงานหรือการทำงาน

วารี ชมชื่น (2561) กล่าวว่า ศัทยภาพผู้เรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ที่ผู้เรียนแสดงออกมาในด้านการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ วางแผนการแก้ไขปัญหา เป็นความสามารถในการทำงานทั้งของตนเองหรือร่วมกันเป็นทีมได้ และถ้าผลงานที่เกิดขึ้นที่ยอมรับหรือบรรลุตามเป้าหมายได้เป็นอย่างดีแสดงว่าผู้เรียนเป็นผู้ที่มีศัทยภาพสูง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ข) กล่าวว่า คุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ประกอบด้วย มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความรู้ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

สรุปว่า ศัทยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่นักเรียนแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมความสามารถในการเรียนรู้ ประกอบด้วย พฤติกรรมความรู้ ความคิด สติปัญญา ความถนัด ความสนใจ ความกระตือรือร้น และแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการอยากเรียนรู้ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศัทยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนที่ปรากฏเป็นพฤติกรรมความรู้ความสามารถที่นักเรียนแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ได้แก่ 1) ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) ผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

เสาวภาคย์ ปฐมพฤษ์วงษ์ (2558) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่เป็นไปตามความคาดหวังหรือมากกว่าที่คาดหวัง ซึ่งเกิดขึ้น เมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการหรือบรรลุเป้าหมาย หากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนองความพึงพอใจจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น

สุธีรา อัมพผล และปฏิพัทธ์ จันทร์รุ่งเรือง (2559) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจจะส่งผลให้บุคคลเกิดความชอบใจ สบายใจ และสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้น ๆ ได้ลักษณะดี ลักษณะเด่น เป็นไปตามมาตรฐานที่เหมาะสม ปราศจากข้อผิดพลาด ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี และตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ และเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้สึกดีต่อองค์กร และคุณภาพบริการต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมาตรฐานในการให้บริการขององค์กรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้

จุไรศิริ ชูรักษ์, นพเก้า ณ พัทลุง, พันชกร พิทธิยะกุล, และธีรพล สยามพันธ์ (2561) สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือความรู้สึกดีที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติ อาจเป็นไปในทางบวกหรือลบ

น้ำลิน เทียมแก้ว (2561) ได้สรุปความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจ ส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีเมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนเอง

ประทีป ไชยเมือง (2561) สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดี เป็นท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือปัจจัยต่าง ๆ ภายหลังจากได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้ว ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับในสิ่งที่ต้องการหรือบรรลุจุดมุ่งหมายความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น หากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือทัศนคติที่ดีที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการหรือบรรลุเป้าหมาย หากความต้องการหรือเป้าหมายไม่ได้รับการตอบสนอง ความพึงพอใจจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น ความพึงพอใจยังส่งผลให้เกิดความสบายใจและความรู้สึกดีต่อองค์กรหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวัดความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้ดังนี้

พัชรียา แก่นสา (2555) กล่าวถึง การวัดความพึงพอใจ ไว้ว่า การวัดความรู้สึกในทางที่ดี ไม่ดี หรือไม่พอใจ ซึ่งวิธีการวัดนั้นมีอยู่หลายวิธี เช่น วิธีการสังเกต วิธีการสัมภาษณ์ วิธีการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการสังเกต เป็นวิธีการใช้ตรวจสอบบุคคลอื่นโดยการเฝ้ามองและจดบันทึกอย่างมีแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่และยังเป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบันแต่ก็เหมาะสมกับการศึกษากับข้อมูลจำนวนน้อยเท่านั้น

2. วิธีการสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะต้องออกไปสอบถามโดยการพูดกับบุคคลนั้น ๆ โดยมีการเตรียมแผนงานล่วงหน้า

3. วิธีการใช้แบบสอบถาม วิธีการนี้จะเป็นการใช้แบบสอบถามที่มีข้อความอธิบายไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้ตอบทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน มักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ๆ วิธีนี้นับเป็นวิธีนิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scales) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วมีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

จุไรศิริ ชูรัักษ์, นพเก้า ณ พัทลุง, พันธ์กร พิทธิยะกุล, และธีรพล สยามพันธ์ (2561) สรุปว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งต้องใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เช่น แบบทดสอบแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม หรือแบบสังเกต โดยเป็นหน้าที่ของผู้วิจัยหรือผู้ประเมินที่ต้องเลือกให้เหมาะสม

น้ำลิน เทียมแก้ว (2561) สรุปว่า วิธีการวัดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการทำได้หลายวิธี ซึ่งประกอบไปด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สถิติการใช้บริการ การสอบถาม สัมภาษณ์ และการสังเกต อาจจะใช้กระบวนการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลความพึงพอใจที่น่าเชื่อถือ

สรุปว่า การวัดความพึงพอใจ สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งต้องใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เช่น แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสังเกต หรืออาจจะใช้กระบวนการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ผลความพึงพอใจที่น่าเชื่อถือ

3. ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม

มีหน่วยงานและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

ประคู้ นามเหล่า (2559) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมไว้ว่า ผลจากการสอบถามความพึงพอใจต่อเนื้อหา และสาระการฝึกอบรมด้านการมีคุณค่าและการนำไปใช้ และความพึงพอใจต่อวิธีการ กิจกรรมการฝึกอบรม

จุไรศิริ ชูรัักษ์, นพเก้า ณ พัทลุง, พันชกร พิทธิยะกุล, และธีรพล สยามพันธ์ (2561) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจต่อการใช้ชุดฝึกอบรมไว้ว่า ความรู้สึกของครูที่มีต่อการใช้ชุดฝึกอบรม โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบของชุดฝึกอบรม ด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรมการใช้ชุดฝึกอบรม โดยกำหนดให้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจหลังจากการใช้ชุดฝึกอบรมเสร็จสิ้น โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ณัฐวัฒน์ ฐิตวัฒนา และกริช ภัทรภาคิน (2561) ได้สรุปความหมายความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมไว้ว่า ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านวิทยากร ด้านวิธีการสอน และด้านการประเมินผลการฝึกอบรม

ศูนย์ฝึกอบรมและแพทยศาสตรศึกษา (2561) กล่าวว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม หมายถึง ความรู้สึกของผู้เข้ารับการอบรมด้านเนื้อหาหลักสูตร เอกสารประกอบการฝึกอบรม และด้านการจัดการฝึกอบรม โดยใช้แบบประเมินผลการฝึกอบรม แบ่งระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด

สรุปว่า ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการฝึกอบรมในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ และความพอใจต่อการฝึกอบรม ทั้งในด้านเนื้อหา ด้านวิทยากร และด้านการจัดโครงการ ด้านวิธีการ และด้านกิจกรรมการฝึกอบรม ซึ่งวัดด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยวัดความรู้สึกของบุคคลในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ และความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบฯ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านวิทยากร และ 3) ด้านการจัดโครงการ ซึ่งวัดด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านละลม

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านละลม มีรายละเอียดดังนี้ (โรงเรียนบ้านละลม, 2562)

1. ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนบ้านละลม ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2481 ในที่ดินราชพัสดุเลขที่ 851 โดยนายต๋ม สุวรรณภูฏ นายอำเภออุซันต์ เป็นผู้ก่อตั้ง ในระยะแรกใช้ศาลาวัดเป็นที่เรียน เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นเดียว มีครู 2 คน คือ นายมี สุพรรณ และนายดี พูลลาภ โดยมี นายมี สุพรรณ เป็นครูใหญ่

ต่อมาชาวบ้านได้สร้างศาลาเรียนเอกเทศขึ้นใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกวัดบ้านละลม ติดริมห้วยตามอญ ปัจจุบันเป็นที่สาธารณะติดกับสถานีอนามัยบ้านละลม การก่อสร้างไม่ได้ใช้งบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด ในปี 2500 เจ้าอาวาสวัดบ้านละลม คณะครู และชาวบ้านเห็นว่าอาคารเรียนหลังเก่าชำรุดทรุดโทรม จึงได้สร้างอาคารเรียนหลังใหม่แต่ยังคงรูปแบบศาลาวัดอยู่เหมือนเดิม

ปี พ.ศ. 2507 บริเวณที่ตั้งโรงเรียนอยู่ติดริมห้วย ถูกน้ำเซาะตลิ่งพังลงทุกปี คณะครู และชาวบ้านเห็นว่าไม่ปลอดภัยกับนักเรียน จึงได้ย้ายมาตั้งที่ใหม่ ที่ชาวบ้านเรียกว่า “ภูมิ” หรือ “บ้านภูมิ” ซึ่งเป็นที่ตั้งโรงเรียนจนถึงปัจจุบัน ตั้งอยู่บ้านละลมหนองหาร หมู่ที่ 13 ตำบลละลม อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ปัจจุบันเปิดทำการเรียนการสอนตั้งชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านละลม ที่ตั้ง หมู่ 13 บ้านละลมหนองหาร ตำบลละลม อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ห่างจากอำเภอกุสิงห์ ประมาณ 14 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 60 กิโลเมตร ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประมาณ 24 กิโลเมตร

โทรศัพท์ 045-660169

e-mail: lalomschool@ssk3.go.th

3. ข้อมูลบุคลากร

จำนวนบุคลากรของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562

3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

3.2 ครูผู้สอน จำนวน 22 คน

3.3 พนักงานราชการ จำนวน 2 คน

3.4 เจ้าหน้าที่อื่น ๆ จำนวน 4 คน

7. รวมจำนวนบุคลากรของสถานศึกษาทั้งหมด 29 คน

4. ข้อมูลนักเรียน

จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2562

1. นักเรียนระดับชั้นอนุบาล จำนวน 108 คน

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 270 คน

3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 61 คน

รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 439 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กิตติภาพ ภวณัฐกุลธร และคณะ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้วิจัยสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลสัมฤทธิ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ 1.1) หลักการและเหตุผล 1.2) วัตถุประสงค์ 1.3) สาระสำคัญของรูปแบบ 1.4) แนวทางการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ และ 1.5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ และ 2) การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

วิทยา นนทน์ภา, อรพิณ ศิริสัมพันธ์, และสิริวรรณ ศรีพหล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา มีหลักการของรูปแบบ และกิจกรรมการพัฒนา 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า ครูสังคมศึกษาทุกคนมีพัฒนาการโดยรวมสูงขึ้น และ 3) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ พิจารณาประสิทธิผลและคุณภาพของรูปแบบ ได้แก่ 3.1) ประสิทธิผลของรูปแบบ พบว่า ครูสังคมศึกษามีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้หลังเข้าร่วมการพัฒนาสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการพัฒนาและมีพัฒนาการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และ 3.2) คุณภาพของรูปแบบ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

กิ่งแก้ว ฎุทองเงิน (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) หลักการและเหตุผล 1.2) จุดมุ่งหมาย 1.3) กระบวนการพัฒนาครู 1.4) บทบาทผู้เกี่ยวข้อง 1.5) ปัจจัยความสำเร็จ และ 1.6) การวัดและประเมินผล โดยประยุกต์ใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปฏิบัติงานเป็นทีม สะท้อนผลสู่การพัฒนาในกระบวนการพัฒนาครู แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ขั้นตอนที่ 2 การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการรับรู้ ขั้นการตอบสนอง ขั้นการเห็นคุณค่า ขั้นการจัดระบบ ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ขั้นตอนที่ 3 สะท้อนผลการปฏิบัติและ 2) ครูที่เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดชุมชนการเรียนรู้และการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับศึกษาก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะที่ได้พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมมาก มีคุณภาพในเกณฑ์ดี โดยประเด็นที่ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีคุณภาพดีมาก คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสามารถจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเดิมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะ พบว่า ผู้เรียนที่มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่มีการจัดการเรียนรู้แบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค พบว่า มีปัจจัย 3 ปัจจัย คือ ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน และด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถทำนายการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 70.10

ชูชาติ มงคลเมฆ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย 1.1) หลักการและเหตุผล 1.2) วัตถุประสงค์ 1.3) กรอบแนวคิด/ทฤษฎี 1.4) กระบวนการพัฒนา และ 1.5) ประโยชน์ที่ได้รับ และ 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

นฤมล คล้ายริน (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลอินทปญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลอินทปญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรีโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลอินทปญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรีโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ศิริญา พลพะวงศ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ คือ 1.1) กระบวนการ 1.2) วิธีการพัฒนา และ 1.3) การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และ 2) ผลการประเมินรูปแบบพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

จำรัส อินทลาภาพร (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย 1.1) หลักการ 1.2) วัตถุประสงค์ 1.3) เนื้อหาสาระ 1.4) ขั้นตอนการพัฒนาครูมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1.4.1) เฝ้าดูปัญหา 1.4.2) พัฒนานวัตกรรม 1.4.3) นำไปใช้ และ 1.4.4) ให้ข้อมูลย้อนกลับ 1.5) สื่อการเรียนรู้ 1.6) การประเมินผล 1.7) ปัจจัยที่สนับสนุน และ 1.8) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 2) รูปแบบการพัฒนาครูมีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ 2.1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาของครูหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ และ 2.2) ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาของครูอยู่ในระดับสูง

ประคอง รัศมีแก้ว (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ

และการวัดและประเมินผล ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบ พบว่า ความถูกต้องภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่า ความถูกต้องภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ก่อนการอบรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลังการอบรมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

มงคล สามารถ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามหลักพุทธบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ขั้นตอนการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1.1) ชั้นวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรม 1.2) ชั้นกำหนดวัตถุประสงค์ 1.3) ชั้นสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม 1.4) ชั้นเลือกกิจกรรม 1.5) ชั้นออกแบบการวัดประเมินผล 1.6) ชั้นดำเนินการฝึกอบรม และ 1.7) ชั้นการวัดและการประเมินผล 2) การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามหลักพุทธบูรณาการ ผลการทดลองภาคสนามการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการพัฒนาความสามัคคี และด้านการพัฒนาการสื่อสาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังเข้าร่วมการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการฝึกอบรม และ 3) การตรวจสอบรูปแบบการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามหลักพุทธบูรณาการโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ และมีองค์ความรู้บนพื้นฐานของ ABT: Model (Ariyasacca Based Training)

วศินี รุ่งเรือง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้บทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะการสอนหลังการพัฒนาสูงขึ้นจากการพัฒนาโดยภาพรวมร้อยละ 71.58 มีศิลปะการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการสังเคราะห์ศิลปะการสอนของครู พบว่า ครูมีศิลปะในการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ การสื่อสารกับผู้เรียน การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสืบเสาะ การสร้างความสนใจผ่านการทดลอง การใช้เกมในการเรียนรู้ การจัดกลุ่ม การใช้เทคนิค Snowball การใช้เทคนิค Brian Gym การใช้สื่อใกล้ตัว และการใช้สื่อที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้

ศราวุฒิ สนใจ และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การเตรียมการเรียนการสอน 3) การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และ 4) การสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้

ไฉไลศรี เพชรใต้ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) คู่มือการใช้โปรแกรม โดยมีองค์ประกอบของโปรแกรม คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) วิธีการพัฒนา และ (5) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 5 Module คือ (1) การวิเคราะห์ผู้เรียน (2) การออกแบบการเรียนรู้ (3) การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (4) การใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และ (5) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการศึกษาชั้นเรียน และการชี้แนะโดยพี่เลี้ยงของมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการทดลองใช้รูปแบบ ในปี 2559 คณะกรรมการพัฒนาครูและครูได้เสนอแนะปรับปรุงรูปแบบบางส่วนในแต่ละองค์ประกอบ และนักเรียนเห็นว่าควรขยายเวลาทำกิจกรรมและมีการฝึกทักษะการสืบค้นเพิ่มเติม 2) ผลการใช้รูปแบบ ในปี 2560 และการขยายผลการใช้รูปแบบในปี 2561 พบว่า 2.1) ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังพัฒนาปี 2560 ร้อยละ 79.00 และหลังการพัฒนาปี 2561 ร้อยละ 74.45 2.2) ครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก 2.3) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 2.4) ครูมีความสามารถในการสะท้อนและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 2.5) สมาชิกใน PLC มีความร่วมมือในการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมาก 2.6) นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก และ 2.7) ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก

ณัฐวุฒิ ใจแน่น และบุญชม ศรีสะอาด (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้

แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

บุษกร สุวรรณศรี และลักขณา สิริวัฒน์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความต้องการจำเป็นมีความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ และ 4) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

สุปริษา ครูศรี, วินัย ทองภูบาล, และศิริพันธ์ ตียะวงศ์สุวรรณ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการพัฒนาครู ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1.1) กระบวนการ มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (2) การร่วมแรงร่วมใจร่วมมือรวมพลัง (3) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (4) ภาวะผู้นำร่วม (5) การปฏิบัติจริงร่วมกัน และ (6) การสะท้อนผลการปฏิบัติ 1.2) วิธีการพัฒนาครูมี 6 วิธี ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำวิจัย การศึกษาเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเอง และการฝึกอบรมสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นชื่อว่า 6 cross 6 Model ประกอบด้วย 2.1) แนวคิดและหลักการ 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) ระบบและกลไก 2.4) วิธีดำเนินงาน 2.5) การประเมินผล และ 2.6) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

อุบล หนูฤกษ์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การสร้างสรรคเป็นฐานโรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความแตกต่างของคะแนนวัดความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการฝึกอบรมครูตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้

การสร้างสรรคเป็นฐานโรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมครูตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างสรรคเป็นฐานโรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านการจัดการโครงการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านเนื้อหา และด้านวิทยากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

AL-Zoubi & Rahman (2011) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการฝึกอบรมในการปรับปรุงสมรรถนะการเรียนการสอนของครูการศึกษาพิเศษในประเทศจอร์แดน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมมีการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นในการปรับปรุงความสามารถทักษะมนุษยสัมพันธ์ส่วนบุคคล และสมรรถนะความเป็นมืออาชีพเป็นที่ปรึกษาของนักเรียน การให้บริการสนองความต้องการของผู้เรียนมีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Bilgin, Alev, Yigit, & Akdeniz (2011) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการฝึกอบรมเรื่องหลักสูตรระดับประถมศึกษาของประเทศตุรกี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรระดับประถมศึกษาสูงกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดสรรเวลาสำหรับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรมมากขึ้น

Harris & Sass (2011) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมที่มีต่อความสามารถของครูในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักศึกษาครู และครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในวิชาชีพหลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีแรกของการเรียนการสอน และยังพบว่าประสบการณ์เพิ่มขึ้นนั้นเกิดขึ้นในช่วง 5 ปีแรกของการเป็นครู

Daouk, Bahous, & Bacha (2016) ได้ศึกษา การรับรู้ถึงประสิทธิผลของกลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่และอาจารย์ผู้สอนนิยมใช้การเรียนรู้เชิงรุกและเป็นผู้สนับสนุนที่แข็งแกร่งในการวางแนวทางนี้ในทุกหลักสูตร ผลการวิจัยเหล่านี้แสดงถึงการรับรู้ในเชิงบวกต่อกลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุกและผลกระทบที่เป็นไปได้ที่การรับรู้เหล่านี้มีต่อผลการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ของนักเรียน

Dema & Tshering (2020) ได้ศึกษา ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในภูตาน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 5 นักเรียนมีมุมมองเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ คือ ครู ซึ่งการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้วยการฝึกอบรมมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และที่สำคัญการฝึกอบรมครูช่วยเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ นักเรียนได้ปฏิบัติจริง โดยครูคอยให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำ อำนวยความสะดวก และจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ ส่งผลต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สรุปได้ว่ารูปแบบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบการฝึกอบรมเป็นแบบแผนที่นำมาใช้พัฒนาหรือฝึกฝนครูให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ เกิดประสบการณ์ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม 2) กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม 3) ดำเนินการฝึกอบรม และ 4) การประเมินผลการฝึกอบรม โดยรูปแบบการฝึกอบรมนั้นสามารถสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการดำเนินการที่มีระบบระเบียบ มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เน้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงด้วยการวิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์ ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง นักเรียนต้อง

อ่าน เขียน และตั้งคำถาม อภิปรายร่วมกัน และนักเรียนลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และนักเรียนมีความเจริญงอกงาม มีพัฒนาการทั้งทางกาย ทางสมอง อารมณ์ และสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีลักษณะเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ระยะย่อย ดังนี้

ระยะที่ 1.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จากการค้นคว้าเอกสาร หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ความพึงพอใจ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านละลม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เขียนบทสรุปสาระสำคัญและนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและยกย่องรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ระยะที่ 1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และสาระสำคัญของตัวแปรจากการศึกษาใน ระยะที่ 1.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการ เรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ให้สอดคล้องกับแนวคิด นิยามศัพท์ เฉพาะ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา

2. นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดใน ภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับ นิยามเชิงปฏิบัติการว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80–1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.1)

3. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังใน การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครูโรงเรียนบ้าน ไพรพัฒนา จำนวน 10 คน ครูโรงเรียนชุมชนธวิทยา จำนวน 10 คน ครูโรงเรียนบ้านสะอาก

(ประชาสามัคคี) จำนวน 10 คน และครูโรงเรียนอนุบาลไพโรบิง จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 40 คน แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยวิธี Item Total Correlation ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.21-0.75 และวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้วิธีของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.87 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.2)

4. จัดพิมพ์แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ ให้ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์

2. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และนำประเด็นเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามปฏิบัติการกับข้อความของแบบสอบถาม ด้วยวิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (สมนึก ภัททิยธนี, 2558) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม วิเคราะห์ด้วยวิธี Item total Correlation ตามวิธีของ Pearson (สมนึก ภัททิยธนี, 2558) โดยใช้สูตร

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และ Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของ X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของ X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของ Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของ X และ Y แต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของข้อมูล

1.3 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม วิเคราะห์ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (สมนึก ภัททิยธนี, 2558) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อ
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนรวม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมในแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ วิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าร้อยละ (อรนุช ศรีสะอาด, 2555) โดยใช้สูตร

$$P(\%) = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลหาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ ด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

3.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (วราพร เอราวรรณ และประวิต เอราวรรณ, 2555)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของประชากร
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูลประชากรทั้งหมด

3.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (วราพร เอราวรรณ และประวิต เอราวรรณ, 2555)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X - \mu)^2}{N}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร
	X	แทน	ข้อมูลแต่ละตัวของประชากร
	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของประชากร
	N	แทน	จำนวนประชากร

3.3 ความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2562)

$$PNI_{\text{Modified}} = \frac{I-D}{D}$$

เมื่อ I แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่คาดหวังจะปฏิบัติ
D แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่จะปฏิบัติจริง

4. การวิเคราะห์ระดับของสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่เป็นค่าเฉลี่ย (Mean) มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ความคาดหวังระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ความคาดหวังระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ความคาดหวังระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ความคาดหวังระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/ความคาดหวังระดับน้อยที่สุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

การศึกษาแนวทางในการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) ผู้วิจัยดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. เป็นผู้ที่มีผลงานเชิงประจักษ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
3. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี

ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อเชิญให้เป็นผู้เชี่ยวชาญสำหรับการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จำนวน 3 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.2)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และสาระสำคัญของตัวแปรจากการศึกษาในระยะที่ 1.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวคิด นิยามศัพท์เฉพาะ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา

2. นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.4)

3. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญด้วยการไปพบด้วยตนเอง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการวิจัยและวิธีการวิจัยให้ทราบ พร้อมทั้งนี้ได้ขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และติดต่อขอนัดเวลา รวมถึงสถานที่ในการสัมภาษณ์ตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนกำหนดให้ หลังจากนั้น

ผู้วิจัยส่งแนวทางคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญก่อนการสัมภาษณ์ เมื่อได้เวลานัดหมายแล้วจึงเข้าพบเพื่อสัมภาษณ์ตามประเด็นที่เตรียมไว้ รวมทั้งประเด็นอื่น ๆ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม

2. ดำเนินการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

3. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และนำประเด็นเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามปฏิบัติการกับข้อความของแบบสอบถาม ด้วยวิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แบ่งออกเป็น 4 ระยะย่อย ดังนี้

ระยะที่ 2.1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การสร้างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยประมวลประเด็นสำคัญและวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ ประมวลจากการศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับผลการศึกษาจากระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มาสรุปผล แล้วนำมาขยายกรอบองค์ประกอบหลักของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อดำเนินการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

2. รวบรวมรายละเอียดรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

3. นำร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะ

4. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์ร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ (ร่างรูปแบบ 1)

ระยะที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

2. การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งเสริมด้านการจัดการเรียนรู้ ปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องรวมระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีผลงานวิจัย หรือตำรา หรือมีบทบาทสำคัญด้านการจัดการเรียนรู้ หรือโครงการสำคัญของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องรวมระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีผลงานวิจัย หรือตำรา หรือโครงการสำคัญของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา และมีผลงานวิจัย หรือตำรา หรือมีบทบาทสำคัญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ติดต่อกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 กลุ่มข้างต้นเพื่อเชิญให้เป็นผู้เชี่ยวชาญสำหรับการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 9 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.3)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มี 2 ประเภท ได้แก่ 1) คู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ซึ่งแต่ละประเภทมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. คู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญฯ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

1.2 กำหนดโครงสร้างคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย กรอบการดำเนินการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ แนวทางการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ประเด็นคำถามในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

1.3 สร้างคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญตามโครงสร้างที่ระบุไว้

1.4 นำคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพของประเด็นที่ศึกษาด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของโครงสร้างของคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกประเด็นการประเมินที่มีค่าความสอดคล้อง 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.5)

1.5 รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์คู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form) ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

2.2 กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีประเด็นการประเมิน ประกอบด้วย

1. หลักการของรูปแบบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบสามารถนำไปใช้ได้ 2) หลักการของรูปแบบเหมาะสมกับรูปแบบ และ 3) หลักการของรูปแบบมีความครอบคลุม

2. วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการ 2) วัตถุประสงค์ครอบคลุมประเด็นปัญหาในการพัฒนารูปแบบ และ 3) วัตถุประสงค์ระบุสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวครู

3. เนื้อหา ได้แก่ 1) เนื้อหา มีความชัดเจน ครอบคลุม 2) เนื้อหา มีความเหมาะสมกับวิธีการจัดกิจกรรม และ 3) เนื้อหาสอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้

4. การดำเนินการ ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ 2) การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม และ 3) การจัดกิจกรรมสอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้

5. การประเมินผล ได้แก่ 1) วิธีการวัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
2) เครื่องมือวัดสอดคล้องกับสิ่งที่วัด และ 3) เกณฑ์การประเมินสามารถนำไปใช้ได้จริง

6. เจ็อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1) เจ็อนไขความสำเร็จมีความเหมาะสมกับรูปแบบ และ 2) ระบุเจ็อนไขเพียงพอดต่อความสำเร็จของรูปแบบ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ตามโครงสร้างที่ระบุไว้

2.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพของประเด็นการประเมินด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของประเด็นการประเมินรายข้อกับโครงสร้างของรูปแบบว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกประเด็นการประเมินที่มีค่าความสอดคล้อง 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.6)

2.5 รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ

2. จัดเตรียมรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ และคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญให้ครบถ้วนและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน

3. ดำเนินการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 เวลา 9.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านละลมา

4. นำข้อมูลจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และนำประเด็นเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 (ร่างรูปแบบ 2)

5. จัดเตรียมร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ (ร่างรูปแบบ 2) และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบให้ครบถ้วนและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

6. นำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วมาวิเคราะห์ทางสถิติและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความสอดคล้องของประเด็นที่ศึกษารายข้อกับโครงสร้างของคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ ด้วยวิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การพิจารณาระดับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยรวม โดยเทียบกับเกณฑ์การประเมินระดับความเหมาะสมของรูปแบบ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2.3 การสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคู่มือการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น
2. กำหนดโครงสร้างของคู่มือการใช้รูปแบบ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ โครงสร้างแผนการจัดการกิจกรรม แผนการจัดการกิจกรรม และเครื่องมือการวัดและประเมินผล
3. ร่างคู่มือการใช้รูปแบบตามโครงสร้างที่ระบุไว้ ให้รายละเอียดทั้งหมด เพื่อให้ผู้ใช้รูปแบบเข้าใจ และสามารถนำรูปแบบไปใช้ได้
4. นำร่างคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะ
5. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

ระยะที่ 2.4 การตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ผู้วิจัยดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมในการดำเนินการในระยะที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ

2. กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ มีประเด็นการประเมิน ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ
- 2) คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ
- 3) โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม
- 4) แผนการจัดกิจกรรม
- 5) เครื่องมือการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ตามโครงสร้างที่ระบุไว้

4. นำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพของประเด็นการประเมินด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ

พิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของประเด็นการประเมินรายข้อกับโครงสร้างของคู่มือการใช้รูปแบบว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกประเด็นการประเมินที่มีค่าความสอดคล้อง 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.7)

5. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ

2. จัดเตรียมคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ และแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบฯ ให้ครบถ้วนและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คน

3. นำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วมาวิเคราะห์ทางสถิติและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความสอดคล้องของประเด็นที่ศึกษารายข้อกับโครงสร้างของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบฯ ด้วยวิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การพิจารณาระดับความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยรวมโดยเทียบกับเกณฑ์การประเมินระดับความเหมาะสมของรูปแบบ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะย่อย ดังนี้

ระยะที่ 3.1 ระยะก่อนพัฒนา (Plan)

ประชุมชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ระยะเวลา รูปแบบการพัฒนา การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วิจัยและผู้เข้ารับการพัฒนา

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 22 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) รูปแบบฯ และ 2) คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ระยะที่ 3.2 ระยะการพัฒนา (Do)

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 22 คน โดยใช้การฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 22 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะดำเนินการทดลอง และระยะหลังการทดลอง ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการทดลอง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 การดำเนินการทดลองตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ระยะ	กิจกรรม	ผู้มีส่วนร่วม	เวลา
1. ก่อนการทดลอง	การทดสอบก่อนการพัฒนา	ครู/ผู้วิจัย	30 นาที
2. ระยะดำเนินการทดลอง	1. ทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของไทย	ครู/ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก/ผู้วิจัย	150 นาที
	2. พื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	ครู/ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก/ผู้วิจัย	150 นาที
	3. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	ครู/ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก/ผู้วิจัย	180 นาที
	4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	ครู/ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก/ผู้วิจัย	180 นาที
	5. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	ครู/ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก/ผู้วิจัย	150 นาที

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ระยะ	กิจกรรม	ผู้มีส่วนร่วม	เวลา
	6. การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	ครู/ผู้วิจัย	1 ภาคเรียน
3. หลังการทดลอง	การทดสอบหลังการพัฒนา	ครู/ผู้วิจัย	30 นาที

ระยะที่ 3.3 ระยะหลังการพัฒนา (Check)

ดำเนินการประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ และ 2) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งเครื่องมือแต่ละชนิดมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบและการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

1.2 กำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย พื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1.3 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวัด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา

1.4 นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับจุดประสงค์ในการวัดว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80–1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.8) ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบด้านความเชื่อมั่น ความยากและอำนาจจำแนกนั้นมีข้อจำกัด ผู้วิจัยไม่สามารถนำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการดำเนินการวิจัยกับประชากรขนาดเล็ก จึงไม่มีกลุ่มทดลองใช้ (Try out group) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะและจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และอยู่ในประชากรเดียวกัน ซึ่งในกรณีนี้ถือเป็นข้อจำกัดในการทดลองใช้ (Try Out) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561)

1.5 รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้สำนวนภาษา ความครอบคลุมในเนื้อหาที่จะวัด แล้วจัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แสดงถึงการจัดการเรียนรู้ และแนวทางในการสร้างแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้

2.2 กำหนดลักษณะของแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ที่มีข้อความอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Scoring Rubrics)

2.3 กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.4 สร้างเกณฑ์แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ที่มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Scoring Rubrics) โดยเกณฑ์การประเมินในแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะเป็นเกณฑ์แบบแยกส่วนประกอบด้วย คะแนน 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ตัดสินคุณภาพ (รายละเอียดในภาคผนวก ข แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้)

2.5 แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกเกณฑ์การประเมินที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.10)

2.6 รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้สำนวนภาษา ความครอบคลุมในเนื้อหาที่จะวัด แล้วจัดพิมพ์แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พร้อมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดลองใช้ในภาคสนาม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

2. ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความสอดคล้องของข้อความถามรายข้อกับจุดประสงค์ในการวัด ด้วยวิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามและจุดประสงค์ (สมนึก ภัททิยธนี, 2558) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามปฏิบัติการกับข้อความของแบบประเมินและแบบสอบถาม ด้วยวิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์พัฒนาการความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ใช้วิธีการวัดคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) โดยใช้สูตร

$$S_i = \left[\frac{Y-X}{F-X} \right] \times 100$$

เมื่อ	S_i	แทน	คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์
	Y	แทน	คะแนนดิบวัดหลังพัฒนา
	X	แทน	คะแนนดิบวัดก่อนพัฒนา
	F	แทน	คะแนนเต็ม

2.2 เกณฑ์คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เทียบระดับพัฒนาการ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) ดังนี้

คะแนน 76-100	หมายถึง	พัฒนาการอยู่ในระดับสูงมาก
คะแนน 51-75	หมายถึง	พัฒนาการอยู่ในระดับสูง
คะแนน 26-50	หมายถึง	พัฒนาการอยู่ในระดับกลาง
คะแนน 0-25	หมายถึง	พัฒนาการอยู่ในระดับต้น

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ใช้วิธีการทดสอบที (Dependent Sample t-test) (ประเสริฐ เรือนนระการ, 2558)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \text{ เมื่อ } df = N-1$$

เมื่อ D แทน ผลต่างของคะแนนแต่ละคน
N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลหาสภาพความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. การวิเคราะห์ระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาสภาพความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เป็นค่าเฉลี่ย (Mean) มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งสร้างเกณฑ์การให้คะแนนโดยนำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินมาแบ่งกลุ่มคะแนน 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Best & Kahn (2016) และสามารถแบ่งระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้

ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ระดับน้อย

6. การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3.4 ระยะสะท้อนผลการดำเนินการ (Action)

ดำเนินการสะท้อนผลการดำเนินการหลังเข้ารับการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านละลม ที่เข้ารับการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ จำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการการสะท้อนผลการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form) มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
2. กำหนดประเด็นในการประเมิน ประกอบด้วย จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และการปรับปรุงขององค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ และการประเมินผล
3. สร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มในการสะท้อนผลการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ให้สอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา
4. นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มในการการสะท้อนผลการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของประเด็นคำถามรายข้อกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.11)
5. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้สำนวนภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหาที่จะวัด
6. จัดพิมพ์แบบบันทึกการสนทนากลุ่มในการการสะท้อนผลการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่สำหรับการประชุมสนทนากลุ่ม และชี้แจงประเด็นการประชุมสนทนากลุ่มแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

2. ผู้วิจัยดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มในวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 13.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านละลม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการนำอภิปรายการสนทนาเกี่ยวกับการใช้รูปแบบฯ เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และการปรับปรุงขององค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินงาน การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผู้วิจัยสรุปผลการประชุมสนทนากลุ่ม

4. ผู้วิจัยนำผลการสรุปมาปรับปรุงรูปแบบในบางส่วน และนำเสนอรูปแบบใหม่อีกครั้ง (ฉบับสมบูรณ์)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบบันทึกการสนทนากลุ่มฯ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การวิจัยกับข้อความของแบบบันทึก ด้วยวิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ระยะย่อย ดังนี้

ระยะที่ 4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 หลังจากการพัฒนาครูตามรูปแบบ

การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
ในโรงเรียนบ้านละลมฯ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนโรงเรียน
บ้านละลม ระหว่างปีการศึกษา 2562-2563 ประกอบด้วย

1. การประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ปีการศึกษา
2562-2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. การประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT)
ปีการศึกษา 2562-2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)
ปีการศึกษา 2562-2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

**ระยะที่ 4.2 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนา
ครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ใน
โรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้างนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านละลม ที่เข้ารับการพัฒนาตาม
รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพ
การเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
จำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็น
ประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่
ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศรีสะเกษ เขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด
(Open-Ended Form) ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความ
เป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ
2. กำหนดประเด็นในการประเมิน ประกอบด้วย ความเป็นไปได้ ความเป็น
ประโยชน์ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการ
เรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ
3. สร้างแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนา
ครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียน

บ้านละลมา ให้สอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา

4. นำแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.12)

5. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการใช้สำนวนภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหาที่จะวัด

6. จัดพิมพ์แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา ให้ครูโรงเรียนบ้านละลมา จำนวน 22 คน พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 1 สัปดาห์

2. ตรวจสอบและคัดแยกแบบประเมินที่สมบูรณ์ นำแบบประเมินที่มีความสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และนำประเด็นเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินรูปแบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การวิจัยกับข้อคำถามของแบบประเมิน ด้วยวิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลหาสภาพความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์ระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบที่เป็นค่าเฉลี่ย (Mean) มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์
ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์
ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์
ระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 4.3 การประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านละลม ที่เข้ารับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจเพื่อนำข้อมูลมาสร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ให้สอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยพิจารณาความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา

2. นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายละเอียดในภาคผนวก ก ตารางที่ ก.1) ตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ค ตารางที่ ค.13)

3. รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดพิมพ์แบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ให้ครูโรงเรียนบ้านละลมาฯ จำนวน 22 คน พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 1 สัปดาห์

2. ตรวจสอบและคัดแยกแบบประเมินที่สมบูรณ์ นำแบบประเมินที่มีความสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และนำประเด็นเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้ 1) ค่าเฉลี่ย (Mean) 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาสภาพความพึงพอใจที่เป็นค่าเฉลี่ย (Mean) มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ระดับน้อยที่สุด

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ได้ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ	1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	-	แบบวิเคราะห์เอกสาร	การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา	ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างรูปแบบ
	2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง ความต้องการในการจัดการเรียนรู้และความต้องการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้	ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน	แบบสอบถาม	1. ร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย 3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4. ความต้องการจำเป็น 5. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา	ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างรูปแบบ
	3. ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 3 คน	แบบสัมภาษณ์	การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา	ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างรูปแบบ

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก	1. สร้างรูปแบบ	-	-	-	ร่างรูปแบบ
	2. ตรวจสอบรูปแบบ 2.1 สัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญ 2.2 ประเมิน ความเหมาะสม ของรูปแบบฯ	ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน	1. แบบบันทึก การสัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญ 2. แบบประเมิน	1. การวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา 2. ค่าเฉลี่ย 3. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ผลการ ประเมินความ เหมาะสมของ รูปแบบ
	3. สร้างคู่มือ การใช้รูปแบบ	-	-	-	ร่างคู่มือ การใช้รูปแบบ
	4. ประเมิน ความเหมาะสม ของคู่มือการใช้ รูปแบบ	ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน	แบบประเมิน	1. ค่าเฉลี่ย 2. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ผลการประเมิน ความเหมาะสม ของคู่มือฯ
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก	1. วางแผน การดำเนินงาน ตามขั้นตอน รูปแบบฯ (P)	ครู โรงเรียน บ้านละลม จำนวน 22 คน	1. รูปแบบฯ 2. คู่มือการ ใช้รูปแบบฯ	-	แนวทางการ ดำเนินการ พัฒนาครูตาม รูปแบบฯ
	2. จัดการ อบรมตาม รูปแบบฯ (D)	ครูโรงเรียน บ้านละลม จำนวน 22 คน	1. รูปแบบฯ 2. คู่มือการ ใช้รูปแบบฯ	-	1. ความรู้ ความเข้าใจ ของครูในการ จัดการเรียนรู้ 2. ความ สามารถใน การจัดการ เรียนรู้ของครู

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	วิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
	3. ประเมินผล การใช้รูปแบบฯ (C) 3.1 ความรู้ ความเข้าใจ ของครูในการ จัดการเรียนรู้ เชิงรุก 3.2 ความ สามารถใน การจัดการ เรียนรู้ของครู	ครูโรงเรียน บ้านละลม จำนวน 22 คน	1. แบบทดสอบ 2. แบบประเมิน	1. การวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา 2. ค่าเฉลี่ย 3. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 4. คะแนน พัฒนาการ สัมพัทธ์ 5. การทดสอบที	1. ผลการศึกษา พัฒนาการด้าน ความรู้ความ เข้าใจ 2. ผล การศึกษา ความสามารถ ในการจัดการ เรียนรู้
	4. สะท้อนผล การดำเนินการ (A)	ครูโรงเรียน บ้านละลม จำนวน 22 คน	แบบบันทึก การสนทนา กลุ่ม	การวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา	ข้อมูลในการ ปรับปรุง รูปแบบ
4. เพื่อ ประเมิน รูปแบบ การพัฒนาครู ในการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ การจัดการ เรียนการ สอนเชิงรุกฯ	1. วัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ของนักเรียน	นักเรียน ป.1, ป.3, ป.6 โรงเรียนบ้าน ละลม	แบบทดสอบ	ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	รูปแบบการ พัฒนาครูใน การจัดการ เรียนรู้โดยใช้
	2. ประเมิน ความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์ของ รูปแบบฯ	ครูโรงเรียน บ้านละลม จำนวน 22 คน	แบบประเมิน	1. ค่าเฉลี่ย 2. ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การจัดการ เรียนการสอน เชิงรุกที่ ส่งเสริม ศักยภาพการ
	3. ศึกษาความ พึงพอใจต่อ การฝึกอบรม ตามรูปแบบ	ครูโรงเรียน บ้านละลม จำนวน 22 คน	แบบประเมิน	1. ค่าเฉลี่ย 2. ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	เรียนรู้ใน โรงเรียนบ้าน ละลมฯ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้สื่อความหมายในการวิจัย

μ แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของประชากร
σ แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร
N แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลา ดังนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ จากแนวคิดของ Joyce, Weil, & Calhoun (2017) สุตหทัย รุจิรัตน์ (2558) อีระ รุญเจริญ (2559) ทิศนา ขัมมณี (2560) พัฒนา พรหมณี (2560) สมาน อัสวภูมิ (2561) กุญช์ภัสส์ พงษ์พานิชย์ (2562) จำรัส อินทลาภาพร (2562) วศินี รุ่งเรือง (2562) และสกุลการ สังข์ทอง (2562) สรุปว่าองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ จากแนวคิดของ Joyce, Weil, & Calhoun (2017) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553) สมจิต จันทรฉาย (2557) สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (2557) วิทยา พัฒนเมธาดา (2560) ศุภลักษณ์ ทองจีน (2560) สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561ก) กลัณญ เพชรภรณ์ (2562) และกุลิสรา จิตรชญาวนิช (2562) สรุปว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากแนวคิดของ Morrison (2011) ศรีณยู ศรีสมพร (2556) พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2561) พลอยไพลิน นิลภรณ์ (2562) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) สรุปว่า การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร 2) กำหนดสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน 4) กำหนดโครงสร้างรายวิชา และ 5) เขียนแผนการสอนรายคาบ

4. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากแนวคิดของ McKinney (2010) ศรีณยู ศรีสมพร (2556) อุบลวดี อติเรกตระการ, เนติ เฉลยวาเรศ, และสุเทพ ออนไสว (2557) พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2561) และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2561) สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ (Preparation) 2) ขั้นการกล่าวนำ

สั้น ๆ (Briefing) 3) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Action) 4) ขั้นตอนการสรุป (Debriefing) และ 5) ขั้นตอนกิจกรรมหลังการปฏิบัติ (Follow-Up)

5. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากแนวคิดของวิทวัส ดวงภูมเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร (2560) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560) พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2561) พลอยไพลิน นิลกรรณ์ (2562) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) สรุปว่าการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ สามารถใช้วิธีได้แก่ การประเมินตามสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติ การประเมินโดยการใช้คำถาม การประเมินโดยการสนทนา การประเมินการสังเกตพฤติกรรม การประเมินตนเองของผู้เรียน และการประเมินโดยเพื่อน

6. ผลการศึกษาเกี่ยวกับวิธีดำเนินการฝึกอบรม จากแนวคิดของธีระ กาญจนารักษ์ (2555) ชูชัย สมितिไกร (2556) สมชาติ กิจยรรยง (2556) ณิชชา วชิรหัตถพงษ์ (2558) และมงคล สามารถ (2562) สรุปว่า วิธีดำเนินการฝึกอบรม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม 2) กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม 3) ดำเนินการฝึกอบรม และ 4) ประเมินผลการฝึกอบรม

ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สรุปได้ว่า รูปแบบประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบการฝึกอบรมเป็นแบบแผนที่นำมาใช้พัฒนาหรือฝึกฝนครูให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ เกิดประสบการณ์ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม 2) กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม 3) ดำเนินการฝึกอบรม และ 4) การประเมินผลการฝึกอบรม โดยรูปแบบการฝึกอบรมนั้นสามารถสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการดำเนินการที่มีระบบระเบียบ มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เป็น

กระบวนการที่เน้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงด้วยการวิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์ ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง นักเรียนต้องอ่าน เขียน และตั้งคำถาม อภิปรายร่วมกัน และนักเรียนลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และนักเรียนมีความเจริญงอกงาม มีพัฒนาการทั้งทางกาย ทางสมอง อารมณ์ และสังคม

ตอนที่ 1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยได้ลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุด จำนวน 22 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม

ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	8	36.36
1.2 หญิง	14	63.64
รวม	22	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 35 ปี	4	18.18
2.2 ตั้งแต่ 35 – 50 ปี	11	50.00
2.3 มากกว่า 50 ปี	7	31.82
รวม	22	100
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
3.1 ปริญญาตรี	13	59.09
3.2 สูงกว่าปริญญาตรี	9	40.91
รวม	22	100
4. ตำแหน่งปัจจุบัน		
4.1 ครูผู้ช่วย/ครู	8	36.36
4.2 ครูชำนาญการ	2	9.09
4.3 ครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป	12	54.55
รวม	22	100
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
5.1 น้อยกว่า 10 ปี	5	22.73
5.2 ตั้งแต่ 10 – 20 ปี	11	50.00
5.3 มากกว่า 20 ปี	6	27.27
รวม	22	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 22 คน เป็นชาย จำนวน 8 คน (ร้อยละ 36.36) และเป็นหญิง จำนวน 14 คน (ร้อยละ 63.64) อายุตั้งแต่ 35-50 ปี มากที่สุด จำนวน 11 คน (ร้อยละ 50) รองลงมา อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 7 คน (ร้อยละ 31.82) และน้อยกว่า 35 ปี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 18.18) ตามลำดับ มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 13 คน (ร้อยละ 59.09) และมีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 9 คน (ร้อยละ 40.91) ตำแหน่งปัจจุบันครูชำนาญการพิเศษขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 12 คน (ร้อยละ 54.55) รองลงมา ตำแหน่งปัจจุบันครูผู้ช่วย/ครู จำนวน 8 คน (ร้อยละ 36.36) และตำแหน่งปัจจุบันครูชำนาญการ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 9.09) ตามลำดับ ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10-20 ปี

มากที่สุด จำนวน 11 คน (ร้อยละ 50) รองลงมา ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 27.27) และประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน (ร้อยละ 22.73) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวม

การจัดการเรียนรู้ ของครูโรงเรียน บ้านละลม	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			PNI _{modified}	อันดับ
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น		
1. การวางแผน การจัดการเรียนรู้	2.82	0.65	ปาน กลาง	3.77	0.75	มาก	0.34	2
2. การจัดกิจกรรม การเรียนรู้	2.61	0.89	ปาน กลาง	3.54	0.67	มาก	0.36	1
3. การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	2.89	0.73	ปาน กลาง	3.66	0.74	มาก	0.27	3
รวม	2.77	0.78	ปาน กลาง	3.65	0.72	มาก	0.32	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมา คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้

สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวมเมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้

การวางแผน การจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			PNI _{modified}	อันดับ
	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น		
1. การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้	2.32	0.48	น้อย	4.36	0.49	มาก	0.88	3
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้	3.36	0.49	ปานกลาง	3.14	0.35	ปานกลาง	0.23	6
3. การวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.00	0.69	ปานกลาง	4.41	0.50	มาก	0.47	4
4. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	2.77	0.43	ปานกลาง	3.55	0.51	มาก	0.28	5
5. การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลในการจัดการเรียนรู้	2.18	0.40	น้อย	4.41	0.50	มาก	1.02	1
6. การเตรียมเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลในการจัดการเรียนรู้	2.23	0.43	น้อย	4.27	0.46	มาก	0.91	2
7. การจัดเตรียมสื่อ วัสดุประกอบการจัดการเรียนรู้	3.32	0.48	ปานกลาง	3.36	0.49	ปานกลาง	0.01	9
8. การเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้	3.00	0.54	ปานกลาง	3.55	0.51	มาก	0.18	8

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การวางแผน การจัดการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			PNI _{modified}	อันดับ
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น		
9. การจัดเตรียมสถานที่ ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	3.18	0.40	ปาน กลาง	2.86	0.56	ปาน กลาง	0.21	7
รวม	2.82	0.65	ปาน กลาง	3.77	0.75	มาก	0.34	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุประกอบการจัดการเรียนรู้

สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 2) การเตรียมเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และ 3) การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียน
บ้านละลม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรม การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			PNI _{modified}	อันดับ
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น		
1. การสร้างบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	2.91	0.75	ปาน กลาง	3.23	0.43	ปาน กลาง	0.11	8
2. การกระตุ้นผู้เรียนให้ สนใจเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้	2.23	0.43	น้อย	3.50	0.51	ปาน กลาง	0.57	4
3. การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามแผนที่กำหนด ได้อย่างเหมาะสมกับ ผู้เรียนตามสถานการณ์ จริง	3.55	0.51	มาก	3.23	0.43	ปาน กลาง	0.08	9
4. การดูแลเอาใจใส่ อำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่าง เรียบร้อย	3.36	0.49	ปาน กลาง	3.23	0.43	ปาน กลาง	0.08	9
5. การสังเกตและการ บันทึกพฤติกรรมของ ผู้เรียนขณะทำกิจกรรม	1.86	0.64	น้อย	4.23	0.69	มาก	1.27	2
6. การให้คำแนะนำและ ข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ตามความจำเป็น	1.68	0.48	น้อย	3.46	0.74	ปาน กลาง	1.06	3
7. การบันทึกปัญหาและ ข้อขัดข้องต่าง ๆ ของ ผู้เรียนลงในบันทึกหลัง การจัดการเรียนรู้	1.55	0.51	น้อย	4.59	0.50	มาก ที่สุด	1.96	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			PNI _{modified}	อันดับ
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น		
8. การแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน การเรียนรู้ของผู้เรียน ตามความเหมาะสม	3.32	0.57	ปาน กลาง	3.36	0.49	ปาน กลาง	0.01	11
9. การเสริมแรงผู้เรียน ตามความเหมาะสม	2.91	0.81	ปาน กลาง	3.32	0.48	ปาน กลาง	0.14	7
10. การกระตุ้นผู้เรียน ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม พัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์	2.68	0.78	ปาน กลาง	3.41	0.50	ปาน กลาง	0.27	5
11. การพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	2.68	0.48	ปาน กลาง	3.36	0.49	ปาน กลาง	0.25	6
รวม	2.61	0.89	ปาน กลาง	3.54	0.67	มาก	0.36	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริง รองลงมา คือ การดูแลเอาใจใส่ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย

สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ย

สูงที่สุด คือ การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้
รองลงมา คือ การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ
ของผู้เรียนลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ 2) การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะ
ทำกิจกรรม และ 3) การให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียน
บ้านละลม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			PNI _{modified}	อันดับ
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น		
1. การประเมินผลผู้เรียน ควบคู่ไปกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.32	0.57	ปาน กลาง	3.09	0.30	ปาน กลาง	0.02	9
2. การสังเกตและ ประเมินผลพัฒนาการ ของผู้เรียนทุกสถานการณ์	2.55	0.51	ปาน กลาง	3.91	0.68	มาก	0.53	4
3. การวัดผลและ ประเมินผลที่เป็นผล จากผู้เรียนปฏิบัติจริง	3.27	0.46	ปาน กลาง	3.27	0.46	ปาน กลาง	0.00	10
4. การประเมินผลจาก ข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติ ในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง	3.50	0.51	ปาน กลาง	3.09	0.29	ปาน กลาง	0.05	7
5. การเน้นให้ผู้เรียน แสดงผลการเรียนรู้ ที่ปรากฏเป็นผลงาน	3.32	0.48	ปาน กลาง	3.41	0.67	ปาน กลาง	0.03	8

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่คาดหวัง (I)			PNI _{modified}	อันดับ
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น		
6. การกำหนดเกณฑ์ การประเมินที่แสดง คุณภาพงานชัดเจน	2.68	0.48	ปาน กลาง	4.50	0.51	มาก	0.68	3
7. การเน้นให้ผู้เรียน ประเมินตนเองจาก แฟ้มสะสมผลงานของ ผู้เรียน	2.50	0.51	ปาน กลาง	3.23	0.43	ปาน กลาง	0.29	5
8. การเน้นประเมินผล ความสามารถในการคิด วิเคราะห์	2.09	0.92	น้อย	4.46	0.60	มาก	1.13	1
9. การใช้เครื่องมือ วัดผลและประเมินผล ที่หลากหลาย	2.55	0.51	ปาน กลาง	4.32	0.48	มาก	0.69	2
10. การประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่าง เรียน และหลังเรียน	3.09	0.75	ปาน กลาง	3.36	0.49	ปาน กลาง	0.09	6
รวม	2.89	0.73	ปาน กลาง	3.66	0.74	มาก	0.27	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การประเมินผลจากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ การประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน

สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน รองลงมา คือ การเน้นประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การเน้นประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 2) การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และ 3) การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม

1. วิธีในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของครูโรงเรียนบ้านละลม ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การเรียงลำดับวิธีในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามลำดับความต้องการของครูโรงเรียนบ้านละลม

ลำดับที่	วิธีการพัฒนา	จำนวน	ร้อยละ
1	การฝึกอบรม	13	59.10
2	การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน	5	22.70
3	การดูงาน	2	9.10
4	การประชุมสัมมนา	1	4.55
5	การพัฒนาที่มงาน	1	4.55
6	การศึกษาในสถานศึกษา	0	0
7	การสอนแนะนำงาน	0	0
	รวม	22	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า วิธีในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามลำดับความต้องการของครูโรงเรียนบ้านละลม ลำดับที่ 1 คือ การฝึกอบรม (ร้อยละ 59.10) ลำดับที่ 2 การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 22.70) และลำดับที่ 3 การดูงาน (ร้อยละ 9.10)

2. ความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning) ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความถี่ตามลำดับความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning)

ลำดับ	รายการ	ความถี่
1	ควรจัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning	10
2	ต้องการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning	5
3	ต้องการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning	3
4	ต้องการเห็นตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning จากการสาธิตหรือดูตัวอย่างโดยตรงในแต่ละระดับชั้นและรายวิชา	2
5	ควรจัดการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน	1
6	ต้องการเวลาในการจัดกิจกรรมนักเรียนเต็มรูปแบบ โดยลดงานเอกสารอื่น ๆ	1
	รวม	22

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ที่มีความถี่สูงสุด คือ ควรจัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning จำนวน 10 คน รองลงมา คือ ต้องการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning จำนวน 5 คน

3. ความต้องการความช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความถี่ตามลำดับความต้องการความช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้

ลำดับ	รายการ	ความถี่
1	ด้านการจัดเตรียมสื่อและงบประมาณในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งควรสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์	15
2	ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active learning ได้	4

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	ความถี่
3	ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานเพื่อฝึกความกล้าแสดงออก	1
4	แก้ไข ซ่อมเสริมให้นักเรียนในกลุ่มที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	1
5	พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้	1
	รวม	22

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความต้องการความช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้ที่มีความถี่สูงสุด คือ ด้านการจัดเตรียมสื่อและงบประมาณในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งควรสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 15 คน รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ Active learning ได้ จำนวน 4 คน

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความถี่ของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ลำดับ	รายการ	ความถี่
1	ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Active learning	9
2	จัดอบรมสร้างความตระหนัก ความเข้าใจในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ Active learning	6
3	ควรจัดประชุมประจำเดือนเพื่อวางแผน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อบกพร่อง ชี้แจงการดำเนินงานให้ครูและบุคลากรทราบ เพื่อแก้ไข ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน	3
4	ควรจัดทำปฏิทินวิชาการ และแผนงานภาระหน้าที่ของครูและบุคลากร ให้เป็นแบบที่ชัดเจนเพื่อการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ	2
5	ครูควรมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน มีความสามัคคี มีระเบียบแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติเป็นรูปแบบเดียวกัน มีแผนงานที่ชัดเจนและปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ให้เป็นรูปธรรม รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นทีม	1

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	ความถี่
6	ครูควรมีเวลาในการเตรียมเนื้อหาและทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1
	รวม	22

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีความถี่สูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Active learning จำนวน 9 คน รองลงมา คือ จัดอบรมสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ ในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ Active learning จำนวน 6 คน

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและผลงานเชิงประจักษ์ในด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 3 ท่าน ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ผู้วิจัยสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ

“...การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นรูปแบบที่เรียนรู้จากการปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์ และควรกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ให้ชัดเจน และมุ่งการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ...” (กิตติศักดิ์ มกรนันท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 พฤษภาคม 2562)

2. วัตถุประสงค์

“...ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้...” (จำรูญ มลิพันธ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2562)

3. เนื้อหา

“...การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ควรประกอบด้วย การวางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก.” (ปราไพ สุทธิกรณ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 พฤษภาคม 2562)

4. การดำเนินการของรูปแบบ

4.1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้

“...วางแผนการจัดการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้บริหารติดตามการใช้
แผนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม ให้กำลังใจ เสริมแรงในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก”
(จำรูญ มลิพันธ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2562)

“...เริ่มจากการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับ
บริบทและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้
ครูออกแบบกิจกรรมและกำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสม” (กิตติศักดิ์ มกรนันท์, การสื่อสารส่วนบุคคล,
24 พฤษภาคม 2562)

“...ครูควรมีบทบาทในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยเฉพาะ
บทบาทผู้นำทางวิชาการในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเพื่อนครูทั้งในด้าน
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และ
บทบาทในห้องเรียน คือ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุกให้มากที่สุด” (ปราไพ สุทธิภรณ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 พฤษภาคม 2562)

สรุปได้ว่า ครูต้องมีบทบาทผู้นำทางวิชาการในด้านการวางแผนการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเพื่อนครู ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้
การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
โดยผู้บริหารติดตามการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม ให้กำลังใจ และเสริมแรงใน
การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

“...ครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ครูต้องศึกษาหลักสูตร
นำไปสู่แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีการนิเทศกำกับติดตาม สร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้
ด้วยชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) มีการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้” (จำรูญ มลิพันธ์, การสื่อสาร
ส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2562)

“...จัดการเรียนรู้ตามบริบทของสถานศึกษาและความสนใจของผู้เรียนเป็น
หลัก กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนรู้จะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านความคิด วิเคราะห์ และพัฒนาสมรรถนะ
ของร่างกาย โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้ออกแบบร่วมกับฝ่ายวิชาการ” (กิตติศักดิ์ มกรนันท์, การสื่อสาร
ส่วนบุคคล, 24 พฤษภาคม 2562)

“...ครูควรวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สื่อการสอน ออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและบริบทของสถานศึกษา และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอน ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้ความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ผู้ปกครอง สถานประกอบการ และใช้เทคโนโลยีเพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ” (ปราโมทย์ สุทธิธรรม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 พฤษภาคม 2562)

สรุปได้ว่า ครูต้องสามารถนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยจัดการเรียนรู้ตามบริบทของสถานศึกษาและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านการคิด วิเคราะห์ และพัฒนาสมรรถนะของร่างกาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และใช้เทคโนโลยีเพื่อให้การเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

4.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

“...ต้องวัดประเมินผลจากการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน คำนึงถึงศักยภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล สร้างโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนได้ปฏิบัติและสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยวัดและประเมินผลด้วยการมีส่วนร่วมทุกมิติ” (จรัสญ มลิพันธ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2562)

“...ฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนร่วมกันออกแบบและกำหนดเกณฑ์การประเมิน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนน้อยครูจึงสามารถออกแบบวิธีการประเมินเพื่อให้เหมาะกับบุคคลอย่างง่ายได้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ บางรายวิชาประเมินโดยวิธีการสังเกตและสอบถาม” (กิตติศักดิ์ มกรนันท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 พฤษภาคม 2562)

“...การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ควรประเมินผลตามสภาพจริง เช่น ภาระงาน ชิ้นงานของผู้เรียน การประเมินทักษะการเขียน การอ่าน ประเมินทักษะการทำงาน และใช้แบบทดสอบให้น้อยที่สุด และควรให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วย” (ปราโมทย์ สุทธิธรรม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 พฤษภาคม 2562)

สรุปได้ว่า ต้องวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลให้เหมาะกับบุคคลโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงศักยภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล วัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย ให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยการมีส่วนร่วมทุกมิติ

5. การประเมินผล

“...การประเมินผลของรูปแบบ ควรประเมินครูด้านความรู้ความเข้าใจ ประเมินทักษะการสอนตามแนวการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และประเมินความพึงพอใจของครูต่อการเข้าอบรม...” (ปราโมทย์ สุทธิกรณ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 พฤษภาคม 2562)

6. เงื่อนไขความสำเร็จ

“...ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ และครูต้องมีทัศนคติเชิงบวกในการปฏิบัติงาน มุ่งมั่น ตั้งใจ และทุ่มเทในการทำงาน...” (กิตติศักดิ์ มกรนันท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 พฤษภาคม 2562)

7. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

“...ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เกิดจากความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยความเอาใจใส่ เข้าถึง เปิดโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใกล้ตัว ท้องถิ่น เกิดความรู้ที่คงทน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาผู้เรียนทุกคนด้วยศักยภาพของผู้เรียน จุดเด่น จุดควรพัฒนา และความร่วมมือของเครือข่ายการเรียนรู้สู่ความสำเร็จ” (จำรูญ มลิพันธ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 พฤษภาคม 2562)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ ความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม และแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้วิธีที่ใช้ในการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรม และได้องค์ประกอบของรูปแบบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 2.1 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู และการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ ความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม และแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้มายกร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 (ร่างรูปแบบ 1) มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการของรูปแบบ

1. หลักความร่วมมือร่วมใจ กล่าวคือ เป็นรูปแบบที่เรียนรู้จากการปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ ยอมรับในการพัฒนาวิชาชีพครูที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
2. หลักการกำหนดเป้าหมาย กล่าวคือ เป็นรูปแบบที่ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มาจากปัญหาจริงในชั้นเรียนของครู
3. หลักการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผนวกศาสตร์ ทฤษฎีการเรียนรู้ แนวคิด และหลักการ กับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

เนื้อหา

การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงด้วยการวิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์ ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงโดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากเป็นผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ซึ่งมีกระบวนการที่ครอบคลุมกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

การดำเนินการ

การพัฒนาครูตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ เป็นการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีวิธีการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรม ซึ่งกำหนดแนวทางไว้โดยสังเขป ดังนี้

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรม
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมแต่ละเนื้อหาสาระ โดย
  - 2.1 ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแต่ละเนื้อหาสาระให้ชัดเจน
  - 2.2 ศึกษา ค้นคว้า เนื้อหาสาระด้วยตัวเองจากเอกสารประกอบการฝึกอบรม ใบความรู้แต่ละรายวิชา เนื้อหาสาระให้เข้าใจอย่างละเอียด
  - 2.3 รับฟังการบรรยายจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อวีดีโอ สื่อวีดิทัศน์
  - 2.4 ศึกษาใบงานหรือใบกิจกรรมที่ได้รับตามที่หลักสูตรกำหนด
  - 2.5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกัน และวิทยากร
  - 2.6 ฝึกปฏิบัติด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามที่ได้รับมอบหมาย
  - 2.7 บันทึกสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับแต่ละเนื้อหาสาระหรือที่ได้รับมอบหมาย
  - 2.8 ทำใบงาน ใบกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายให้ครบถ้วน
  - 2.9 ส่งใบงาน ใบกิจกรรมให้ครบถ้วน
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเข้ารับการฝึกอบรม

การประเมินผล

การประเมินผลของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม ซึ่งประเมินครูด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ใช้การประเมินตามลำดับขั้นในการจัดกิจกรรม คือ ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา ดังนี้

1. วิธีการวัด คือ การทดสอบ
2. เครื่องมือ คือ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
3. เกณฑ์การประเมิน คือ ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้หลังการพัฒนาสูงขึ้นจากก่อนพัฒนา

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ พร้อมสร้างนวัตกรรมในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูมีทัศนคติเชิงบวกในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งมั่นตั้งใจ ทุ่มเทในการทำงาน และแสวงหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและธรรมชาติของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
2. การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

2.2.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ตารางที่ 4.10 ผลการสรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

รายการ	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุง
1. หลักการของรูปแบบ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จะต้องเป็นหลักการที่สามารถทำให้รูปแบบประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ 2. ผู้เกี่ยวข้องมีใครบ้าง ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญภายนอก เกี่ยวข้องหรือไม่ 3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้วิจัย ที่จะลงมือทำกับครูใช่หรือไม่ 4. ผู้เชี่ยวชาญภายนอก หมายถึง วิทยากรที่จะลงมือทำกับครูใช่หรือไม่ 	<p>ผู้วิจัยได้เพิ่มรายละเอียดในหลักการความร่วมมือร่วมใจ ซึ่งผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้เชี่ยวชาญภายนอก จะได้หลักการของรูปแบบ คือ “หลักความร่วมมือร่วมใจ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้เชี่ยวชาญภายนอกปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ ยอมรับในการพัฒนาวิชาชีพครูที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง”</p>

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุง
2. วัตถุประสงค์	<p>1. รูปแบบนี้ครูได้ทำอะไร ต้องการให้เกิดอะไรกับครู</p> <p>2. รูปแบบนี้ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เท่านั้นใช่หรือไม่</p> <p>3. ควรพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ด้านอื่นด้วยหรือไม่</p>	<p>ผู้วิจัยได้เพิ่มการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ โดยนำเสนอวัตถุประสงค์เป็นภาพรวมและปรับแก้เป็น “เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้” ซึ่งหมายถึงเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้</p>
3. เนื้อหา	<p>เนื้อหาต้องสอดคล้องกับการสรุปแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอสาระสำคัญโดยละเอียด</p>	<p>ผู้วิจัยได้ปรับแก้และเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครู</p>
4. การดำเนินการ	<p>1. รูปแบบนี้ ครูถือเป็นหัวใจสำคัญ จุดเน้น คือ ให้เพิ่มการจัดการกิจกรรมของครูให้ลงสู่เด็กให้ได้</p> <p>2. การจัดการกิจกรรมเป็นเพียงการฝึกอบรมให้ความรู้ครู ต้องหา กิจกรรมที่จะให้ครูไปจัดการเรียนรู้อกับนักเรียน</p>	<p>ผู้วิจัยได้เพิ่มการดำเนินการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครู เพื่อให้ครูได้นำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยปฏิบัติจริงในห้องเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน</p>

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุง
5. การประเมินผล	1. ประเมินความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เท่านั้น ใช่หรือไม่ 2. ถ้าเพิ่มการดำเนินการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ควรเพิ่มวิธีการประเมินด้วยหรือไม่	ผู้วิจัยเพิ่มวิธีการประเมินผล คือ ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
6. เจาะใจความสำเร็จ	1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นปัจจัยของเจาะใจความสำเร็จหรือไม่ เช่น ผู้เชี่ยวชาญภายนอก 2. ควรเพิ่มปัจจัยของเจาะใจความสำเร็จให้เพียงพอและเหมาะสมต่อความสำเร็จของรูปแบบ	ผู้วิจัยได้เพิ่มเจาะใจความสำเร็จ คือ “3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เชี่ยวชาญภายนอกมีกระบวนการทำงานเป็นทีม โดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ”

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนารูปแบบ คือ ผู้วิจัยไม่สามารถนำรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการดำเนินการวิจัยกับประชากรขนาดเล็ก จึงไม่มีกลุ่มทดลองใช้ (Try out group) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะและจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และอยู่ในประชากรเดียวกัน ซึ่งในกรณีนี้ถือเป็นข้อจำกัดในการทดลองใช้ (Try Out)

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 (ร่างรูปแบบ 2) ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ได้รูปแบบ มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ

2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการของรูปแบบ

1. หลักความร่วมมือร่วมใจ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้เชี่ยวชาญภายนอกปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ ยอมรับในการพัฒนาวิชาชีพครูที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2. หลักการกำหนดเป้าหมาย กล่าวคือ เป็นรูปแบบที่ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มาจากปัญหาจริงในชั้นเรียนของครู

3. หลักการการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผนวกศาสตร์ ทฤษฎีการเรียนรู้ แนวคิด และหลักการ ก้บการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

เนื้อหา

การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยกระตุ้นและให้คำปรึกษา การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการคิด วิเคราะห์ และประเมินค่า ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมกิจกรรม 3 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร 2) กำหนดสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน 4) กำหนดโครงสร้างรายวิชา และ 5) เขียนแผนการสอนรายคาบ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ (Preparation) 2) ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ (Briefing) 3) ขั้นการปฏิบัติ (Action) 4) ขั้นการสรุป (Debriefing) และ 5) ขั้นกิจกรรมหลังการปฏิบัติ (Follow-Up)

3. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการ ได้แก่ 1) การประเมินตามสภาพจริง 2) การประเมินการปฏิบัติ 3) การประเมินโดยการใช้คำถาม 4) การประเมินโดยการสนทนา 5) การประเมินการสังเกตพฤติกรรม 6) การประเมินตนเองของผู้เรียน และ 7) การประเมินโดยเพื่อน

การดำเนินการ

การดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ เป็นการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีวิธีการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรม ซึ่งกำหนดแนวทางไว้โดยสังเขป ดังนี้

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรม
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมแต่ละเนื้อหาสาระ โดย
  - 2.1 ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแต่ละเนื้อหาสาระให้ชัดเจน
  - 2.2 ศึกษา ค้นคว้า เนื้อหาสาระด้วยตัวเองจากเอกสารประกอบการฝึกอบรม ใบความรู้แต่ละรายวิชา เนื้อหาสาระให้เข้าใจอย่างละเอียด
  - 2.3 รับฟังการบรรยายจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อวีดีโอ สื่อวีดิทัศน์
  - 2.4 ศึกษาใบงานหรือใบกิจกรรมที่ได้รับตามที่หลักสูตรกำหนด
  - 2.5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกันและวิทยากร
  - 2.6 ฝึกปฏิบัติด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามที่ได้รับมอบหมาย
  - 2.7 บันทึกสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับแต่ละเนื้อหาสาระหรือที่ได้รับมอบหมาย
  - 2.8 ทำใบงาน ใบกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายให้ครบถ้วน
  - 2.9 ส่งใบงาน ใบกิจกรรมให้ครบถ้วน
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเข้ารับการฝึกอบรม

การประเมินผล

การประเมินผลของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ มีดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ คือ ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา โดยใช้แบบทดสอบ

2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ คือ ระหว่างการพัฒนา โดยใช้แบบประเมิน

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ พร้อมสร้างนวัตกรรมในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูมีทัศนคติเชิงบวกในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งมั่นตั้งใจ ทุ่มเทในการทำงาน และแสวงหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและธรรมชาติของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เชี่ยวชาญภายนอกมีกระบวนการทำงานเป็นทีม โดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

กล่าวโดยสรุป ร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 (ร่างรูปแบบ 2) ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ผู้วิจัยนำเสนอเป็นแผนภาพโดยสังเขป ดังภาพที่ 4.1

รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3	
หลักการ	
1. หลักความร่วมมือร่วมใจ 2. หลักการกำหนดเป้าหมาย 3. หลักการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	
วัตถุประสงค์	
เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	
เนื้อหา	
1. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 3. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	
การดำเนินการ	
1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรม 2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมแต่ละเนื้อหาสาระ โดย 2.1 ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแต่ละเนื้อหาสาระให้ชัดเจน 2.2 ศึกษา ค้นคว้า เนื้อหาสาระด้วยตัวเองจากเอกสารประกอบการฝึกอบรม ใบความรู้แต่ละรายวิชา เนื้อหาสาระให้เข้าใจอย่างละเอียด 2.3 รับฟังการบรรยายจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อวีดีโอ สื่อวีดิทัศน์ 2.4 ศึกษาใบงานหรือใบกิจกรรมที่ได้รับตามที่หลักสูตรกำหนด 2.5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกันและวิทยากร 2.6 ฝึกปฏิบัติด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามที่ได้รับมอบหมาย 2.7 บันทึกสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับแต่ละเนื้อหาสาระหรือที่ได้รับมอบหมาย 2.8 ทำใบงาน ใบกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายให้ครบถ้วน 2.9 ส่งใบงาน ใบกิจกรรมให้ครบถ้วน 3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเข้ารับการฝึกอบรม	
การประเมินผล	
1. ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	
เงื่อนไขความสำเร็จ	
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ พร้อมสร้างนวัตกรรมในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ 2. ครูมีทัศนคติเชิงบวกในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งมั่น ตั้งใจ พุ่มพู่ในการทำงาน และแสวงหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและธรรมชาติของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เชี่ยวชาญภายนอกมีกระบวนการทำงานเป็นทีม โดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	

ภาพที่ 4.1 ร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 (ร่างรูปแบบ 2)

2.2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ตารางที่ 4.11 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสม (N=9)		ระดับ
		μ	σ	
1.	หลักการของรูปแบบ			
1.1	หลักการของรูปแบบสามารถนำมาใช้ได้	4.44	0.53	มาก
1.2	หลักการของรูปแบบเหมาะสมกับรูปแบบ	4.56	0.53	มากที่สุด
1.3	หลักการของรูปแบบมีความครอบคลุม	4.78	0.44	มากที่สุด
	รวม	4.59	0.50	มากที่สุด
2.	วัตถุประสงค์			
2.1	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการ	4.56	0.53	มากที่สุด
2.2	วัตถุประสงค์ครอบคลุมประเด็นปัญหาในการพัฒนา รูปแบบ	4.44	0.53	มาก
2.3	วัตถุประสงค์ระบุสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวครู	4.33	0.50	มาก
	รวม	4.44	0.51	มาก
3.	เนื้อหา			
3.1	เนื้อหา มีความชัดเจน ครอบคลุม	4.56	0.53	มากที่สุด
3.2	เนื้อหา มีความเหมาะสมกับวิธีการจัดกิจกรรม	4.44	0.53	มาก
3.3	เนื้อหา สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้	4.22	0.67	มาก
	รวม	4.41	0.57	มาก
4.	การดำเนินการ			
4.1	การจัดกิจกรรมมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุ วัตถุประสงค์	4.78	0.44	มากที่สุด
4.2	การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.67	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสม (N=9)		ระดับ
		μ	σ	
4.3	การจัดกิจกรรมสอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้	4.56	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.67	0.48	มากที่สุด
5.	การประเมินผล			
5.1	วิธีการวัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.78	0.44	มากที่สุด
5.2	เครื่องมือวัดสอดคล้องกับสิ่งที่วัด	4.56	0.53	มากที่สุด
5.3	เกณฑ์การประเมินสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.78	0.44	มากที่สุด
	รวม	4.70	0.47	มากที่สุด
6.	เงื่อนไขความสำเร็จ			
6.1	เงื่อนไขความสำเร็จมีความเหมาะสมกับรูปแบบ	4.44	0.53	มาก
6.2	ระบุเงื่อนไขเพียงพอต่อความสำเร็จของรูปแบบ	4.56	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.50	0.51	มาก
	โดยรวม	4.56	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$) เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ การประเมินผลของรูปแบบ รองลงมา คือ การดำเนินการ

ตอนที่ 2.3 ผลการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ
2. คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ

3. โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม
4. แผนการจัดกิจกรรม
5. เครื่องมือการวัดและประเมินผล

รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบในคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ นำเสนอในภาคผนวก ง เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ตอนที่ 2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสม (N=9)		ระดับ
		μ	σ	
1	วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ	4.56	0.53	มากที่สุด
2	คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ	4.67	0.50	มากที่สุด
3	โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม	4.44	0.53	มาก
4	แผนการจัดกิจกรรม	4.67	0.50	มากที่สุด
5	เครื่องมือการวัดและประเมินผล	4.78	0.44	มากที่สุด
	รวม	4.62	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ มีความ

เหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$) เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ เครื่องมือการวัดและประเมินผล รองลงมา คือ คำชี้แจงของ คู่มือการใช้รูปแบบ และแผนการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผู้วิจัยนำรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ พร้อมคู่มือการใช้รูปแบบฯ ไปทดลองใช้ โดยนำเสนอผลการดำเนินการและผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 3.1 ผลการดำเนินการก่อนพัฒนา (Plan)

ประชุมชี้แจงรายละเอียดการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 เวลา 14.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านละลม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 23 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้วิจัย) จำนวน 1 คน และครูโรงเรียนบ้านละลม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 22 คน
2. ผู้วิจัยนำเสนอและชี้แจงรายละเอียดการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ตามรายละเอียดในภาคผนวก ง เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พร้อมทั้งสร้างความตระหนักให้คณะครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการฝึกอบรม จัดเตรียมความพร้อม และประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

ตอนที่ 3.2 ผลการดำเนินการพัฒนา (Do)

การจัดกิจกรรมฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 กิจกรรมการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้
การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละมฯ

กิจกรรม	วัน เดือน ปี	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. การทดสอบ ก่อนการ พัฒนา	1 มิถุนายน 2563	ความรู้ความเข้าใจในการ จัดการเรียนรู้โดยใช้การ จัดการเรียนการสอนเชิง รุกที่ส่งเสริมศักยภาพการ เรียนรู้	ครูโรงเรียนบ้านละม จำนวน 22 คน เข้ารับ การทดสอบความรู้ ความเข้าใจในการ จัดการเรียนรู้โดยใช้การ จัดการเรียนการสอน เชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้	แบบทดสอบ
2. ทิศทาง แนวโน้ม การศึกษาของ โลกและ การศึกษาของ ไทย	1 มิถุนายน 2563	ความรู้ความเข้าใจใน ทิศทางแนวโน้มการศึกษา ของโลกและการศึกษา ของไทย	ผู้วิจัยและวิทยากร สังเกตการณ์มีส่วนร่วม ของครูที่เข้ารับการ ฝึกอบรมรายบุคคล	แบบ ประเมินการ มีส่วนร่วม
3. พื้นฐานการ จัดการเรียน การสอนเชิงรุก ที่ส่งเสริม ศักยภาพ การเรียนรู้	1 มิถุนายน 2563	ความรู้ความเข้าใจใน พื้นฐานการจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้	ผู้วิจัยและวิทยากร สังเกตการณ์มีส่วนร่วม ของครูที่เข้ารับการ ฝึกอบรมรายบุคคล	แบบ ประเมินการ มีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

กิจกรรม	วัน เดือน ปี	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
4. การวางแผน การจัดการ เรียนรู้	2 มิถุนายน 2563	1. การวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อเตรียมเนื้อหาในการ จัดการเรียนรู้ 2. การกำหนด วัตถุประสงค์ในการ จัดการเรียนรู้ 3. การวิเคราะห์ความคิด รวบยอดและรายละเอียด ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ 4. การออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้อย่าง หลากหลาย 5. การกำหนดวิธีการ วัดผลและประเมินผลการ จัดการเรียนรู้ 6. การเตรียมเครื่องมือใน การวัดผลและประเมินผล 7. การจัดการเรียนรู้ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ ประกอบการจัดการ เรียนรู้ 8. การเตรียมข้อมูลและ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการ จัดการเรียนรู้ 9. การจัดเตรียมสถานที่ ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้	1. ผู้วิจัยและวิทยากร สังเกตการณ์มีส่วนร่วม ของครูที่เข้ารับการ ฝึกอบรมรายบุคคล 2. ผู้วิจัยและวิทยากร ประเมินชิ้นงานของครู 3. ผู้วิจัยและวิทยากร ประเมินการนำเสนอ ผลงานของครู	1. แบบ ประเมิน การมีส่วนร่วม 2. แบบ ประเมิน ชิ้นงาน 3. แบบ ประเมิน การนำเสนอ ผลงาน

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

กิจกรรม	วัน เดือน ปี	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2 มิถุนายน 2563	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริง 4. การดูแลเอาใจใส่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย 5. การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม 6. การให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น 7. การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยและวิทยากรสังเกตการมีส่วนร่วมของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมรายบุคคล 2. ผู้วิจัยและวิทยากรประเมินชิ้นงานของครู 3. ผู้วิจัยและวิทยากรประเมินการนำเสนอผลงานของครู 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบบประเมินการมีส่วนร่วม 2. แบบประเมินชิ้นงาน 3. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

กิจกรรม	วัน เดือน ปี	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
		<p>8. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม</p> <p>9. การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม</p> <p>10. การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์</p> <p>11. การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้</p>		
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3 มิถุนายน 2563	<p>1. การประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>2. การสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์</p> <p>3. การวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง</p>	<p>1. ผู้วิจัยและวิทยากรสังเกตการณ์มีส่วนร่วมของครูที่เข้ารับการฝึกอบรมรายบุคคล</p> <p>2. ผู้วิจัยและวิทยากรประเมินชิ้นงานของครู</p> <p>3. ผู้วิจัยและวิทยากรประเมินการนำเสนอผลงานของครู</p>	<p>1. แบบประเมินการมีส่วนร่วม</p> <p>2. แบบประเมินชิ้นงาน</p> <p>3. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน</p>

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

กิจกรรม	วัน เดือน ปี	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
		<p>4. การประเมินผล จากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติ ในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง</p> <p>5. การเน้นให้ผู้เรียน แสดงผลการเรียนรู้ ที่ปรากฏเป็นผลงาน</p> <p>6. การกำหนดเกณฑ์ การประเมินที่แสดง คุณภาพงานชัดเจน</p> <p>7. การเน้นให้ผู้เรียน ประเมินตนเองจาก แฟ้มสะสมผลงานของ ผู้เรียน</p> <p>8. การเน้นประเมินผล ความสามารถในการ คิดวิเคราะห์</p> <p>9. การใช้เครื่องมือวัดผล และประเมินผลที่ หลากหลาย</p> <p>10. การประเมินผลการ เรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อน เรียน ระหว่างเรียน และ หลังเรียน</p>		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

กิจกรรม	วัน เดือน ปี	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
7. การประเมิน ความสามารถ ในการจัดการ เรียนรู้	8 - 26 มิถุนายน 2563	การวางแผน การจัดการเรียนรู้	1. ผู้วิจัยตรวจสอบ แผนการจัดการเรียนรู้ของ ครูรายบุคคล 2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูที่เข้า รับการฝึกอบรมรายบุคคล	แบบประเมิน
	29 มิถุนายน - 18 กันยายน 2563	การจัดกิจกรรม การเรียนรู้	1. ผู้วิจัยสังเกตครู รายบุคคลระหว่างการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ 2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูที่เข้า รับการฝึกอบรมรายบุคคล	แบบประเมิน
	29 มิถุนายน - 18 กันยายน 2563 (ดำเนินการ ควบคู่กับการ จัดกิจกรรม การเรียนรู้)	การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1. ผู้วิจัยสังเกตครู รายบุคคลระหว่างการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ 2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ครูที่เข้า รับการฝึกอบรมรายบุคคล	แบบประเมิน
8. การทดสอบ หลังการพัฒนา	21 กันยายน 2563	ความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ ส่งเสริมศักยภาพการ เรียนรู้	ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน เข้ารับการ ทดสอบความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การจัดการเรียนการสอน เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้	แบบทดสอบ

ตอนที่ 3.3 ผลการประเมินหลังการพัฒนา (Check)

การประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้
การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ประกอบด้วย

3.3.1 ผลการศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ผลการศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้
การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ นำเสนอดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียน
การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ครู คนที่	คะแนนทดสอบ		คะแนน ความแตกต่าง	คะแนน พัฒนาการ สัมพัทธ์	ระดับ พัฒนาการ
	ก่อนการพัฒนา (20)	หลังการพัฒนา (20)			
1	11	19	8	88.89	สูงมาก
2	12	18	6	75.00	สูง
3	11	18	7	77.78	สูงมาก
4	10	19	9	90.00	สูงมาก
5	11	18	7	77.78	สูงมาก
6	12	18	6	75.00	สูง
7	11	18	7	77.78	สูงมาก
8	10	19	9	90.00	สูงมาก
9	12	18	6	75.00	สูง
10	11	18	7	77.78	สูงมาก
11	10	19	9	90.00	สูงมาก
12	12	18	6	75.00	สูง
13	11	18	7	77.78	สูงมาก
14	10	19	9	90.00	สูงมาก
15	12	18	6	75.00	สูง
16	11	18	7	77.78	สูงมาก
17	12	18	6	75.00	สูง
18	12	19	7	87.50	สูงมาก
19	10	18	8	80.00	สูงมาก
20	12	19	7	87.50	สูงมาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ครู คนที่	คะแนนทดสอบ		คะแนน ความแตกต่าง	คะแนน พัฒนาการ สัมพัทธ์	ระดับ พัฒนาการ
	ก่อนการพัฒนา (20)	หลังการพัฒนา (20)			
21	11	18	7	77.78	สูงมาก
22	10	18	8	80.00	สูงมาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในระดับสูงและสูงมาก (ร้อยละ 75.00-90.00) โดยครูที่มีพัฒนาการระดับสูงมาก มีจำนวน 16 คน (ร้อยละ 77.78-90.00) และครูที่มีพัฒนาการระดับสูง มีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 75.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า ครูที่มีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจสูงสุด มีจำนวน 4 คน คือ ครูคนที่ 4 ครูคนที่ 8 ครูคนที่ 11 และครูคนที่ 14 ซึ่งมีพัฒนาการร้อยละ 90.00

3.3.2 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม

ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ก่อนและหลังการฝึกอบรม

ตัวแปรที่ศึกษา	การทดสอบ (n = 22)				t	df	sig
	ก่อนการฝึกอบรม (20)		หลังการฝึกอบรม (20)				
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S			
ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	11.09	0.81	18.32	0.48	31.80	21	0.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้หลังการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.3 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

1) ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้โดยรวม นำเสนอดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้โดยรวม

ครู คนที่	การจัดการเรียนรู้									รวม		
	การวางแผน การจัดการเรียนรู้			การจัดกิจกรรม การเรียนรู้			การวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้			μ	σ	ระดับ
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ			
1	2.56	0.53	มาก	2.82	0.40	มาก	2.70	0.48	มาก	2.70	0.47	มาก
2	2.89	0.33	มาก	2.64	0.50	มาก	2.50	0.53	มาก	2.67	0.48	มาก
3	2.44	0.53	มาก	2.91	0.30	มาก	2.70	0.48	มาก	2.70	0.47	มาก
4	2.56	0.53	มาก	2.64	0.50	มาก	2.30	0.48	ปานกลาง	2.50	0.51	มาก
5	2.44	0.53	มาก	2.55	0.52	มาก	2.70	0.48	มาก	2.57	0.50	มาก
6	2.44	0.53	มาก	3.00	0.00	มาก	2.60	0.52	มาก	2.70	0.47	มาก
7	2.56	0.53	มาก	2.73	0.47	มาก	2.40	0.52	มาก	2.57	0.50	มาก
8	2.78	0.44	มาก	2.64	0.50	มาก	2.60	0.52	มาก	2.67	0.48	มาก
9	2.67	0.50	มาก	2.45	0.52	มาก	2.50	0.53	มาก	2.53	0.51	มาก
10	2.33	0.50	ปานกลาง	2.73	0.47	มาก	2.60	0.52	มาก	2.57	0.50	มาก
11	2.89	0.33	มาก	2.82	0.40	มาก	2.80	0.42	มาก	2.83	0.38	มาก
12	2.56	0.53	มาก	2.82	0.40	มาก	2.70	0.48	มาก	2.70	0.47	มาก
13	2.44	0.53	มาก	2.55	0.52	มาก	2.50	0.53	มาก	2.50	0.51	มาก
14	2.78	0.44	มาก	3.00	0.00	มาก	2.60	0.52	มาก	2.80	0.41	มาก
15	2.67	0.50	มาก	2.64	0.50	มาก	2.80	0.42	มาก	2.70	0.47	มาก
16	2.22	0.44	ปานกลาง	2.36	0.50	มาก	2.40	0.52	มาก	2.33	0.48	ปานกลาง
17	2.56	0.53	มาก	2.55	0.52	มาก	2.60	0.52	มาก	2.57	0.50	มาก
18	2.78	0.44	มาก	2.55	0.52	มาก	2.70	0.48	มาก	2.67	0.48	มาก
19	2.67	0.50	มาก	2.64	0.50	มาก	2.50	0.53	มาก	2.60	0.50	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ครู คนที่	การจัดการเรียนรู้									รวม		
	การวางแผน การจัดการเรียนรู้			การจัดกิจกรรม การเรียนรู้			การวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้			μ	σ	ระดับ
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ			
20	3.00	0.00	มาก	2.82	0.40	มาก	2.60	0.52	มาก	2.80	0.41	มาก
21	2.67	0.50	มาก	2.55	0.52	มาก	2.60	0.52	มาก	2.60	0.50	มาก
22	2.44	0.53	มาก	2.36	0.50	มาก	2.70	0.48	มาก	2.50	0.51	มาก
รวม	2.61	0.49	มาก	2.67	0.48	มาก	2.60	0.49	มาก	2.63	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.63$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายบุคคล พบว่า ครูที่มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงสุด คือ ครูคนที่ 11 ($\mu = 2.83$) รองลงมา คือ ครูคนที่ 14 และครูคนที่ 20

2) ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้รายด้าน นำเสนอในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1) ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้

2.1.1) ข้อมูลเชิงปริมาณในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้
ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อ	รายการ	ระดับการจัดการ เรียนรู้ (N=22)		ระดับ
		μ	σ	
1	การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้	2.41	0.50	มาก
2	การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้	2.68	0.48	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับการจัดการ เรียนรู้ (N=22)		ระดับ
		μ	σ	
3	การวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.68	0.48	มาก
4	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	2.82	0.39	มาก
5	การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	2.23	0.43	ปานกลาง
6	การเตรียมเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	2.36	0.49	มาก
7	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุประกอบการจัดการเรียนรู้	2.73	0.46	มาก
8	การเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้	2.73	0.46	มาก
9	การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.82	0.39	มาก
	รวม	2.61	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.61$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และการจัดเตรียมสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุประกอบการจัดการเรียนรู้ และการเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้

2.1.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการตรวจสอบเอกสาร สรุปผลดังนี้

ครูสามารถวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดวิธีการและเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ครูได้จัดเตรียมสื่อ วัสดุ ข้อมูล แหล่งข้อมูลต่าง ๆ และสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน

ผู้วิจัยศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการวางแผน การจัดการเรียนรู้ โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สรุปผลดังนี้

“...ได้เรียนรู้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ และได้ฝึก การเขียนแผนการสอนเชิงรุก เชื่อมั่นว่าเป็นวิธีที่นักเรียนจะหันมาสนใจเรียนมากขึ้น และจะต้องเขียน แผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกเพิ่มอีก เพื่อนำไปใช้สอนต่อไป...” (ครูคนที่ 6, การสื่อสารส่วน บุคคล, 15 มิถุนายน 2563)

“...การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนการสอน เชิงรุกครั้งนี้เพิ่งเป็นครั้งแรกที่ได้ฝึกปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น โดยเฉพาะ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นความรู้ใหม่ จะนำความรู้ไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพต่อไป...” (ครูคนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2563)

“...ดิฉันตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการจัดการเรียนรู้และ การเขียนแผนจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เป็นเทคนิควิธีการใหม่ และคิดว่าการเขียนแผนเป็นรูปแบบที่นำไป สู่การสอนที่ชัดเจนขึ้นจะสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ดี...” (ครูคนที่ 15, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 มิถุนายน 2563)

“...ดิฉันนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการใช้ เทคนิคการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ และนำเทคนิค ที่ออกแบบไว้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุด ดิฉันคิดว่านักเรียนเองก็น่าจะต้องการ เรียนในรูปแบบนี้ เพราะนักเรียนชอบที่จะเล่นหรือลงมือปฏิบัติมากกว่า นอกจากจะได้ความรู้ทักษะ แล้วยังมีความสุขสนุกสนานในการเรียน...” (ครูคนที่ 19, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2563)

“...การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ ทำให้มีความมั่นใจในการจะนำความรู้ และทักษะที่ได้ไปใช้ปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพต่อ ผู้เรียนได้มากขึ้น...” (ครูคนที่ 20, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มิถุนายน 2563)

สรุปได้ว่า ครูได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัด การเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เพื่อเป็นรูปแบบที่นำไปสู่การสอนที่ชัดเจน ทำให้มีความมั่นใจในการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำแผนการจัดการเรียนรู้ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำเทคนิคที่ ออกแบบไว้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุด

2.2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2.1) ข้อมูลเชิงปริมาณในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายการ	ระดับการจัดการเรียนรู้ (N=22)		ระดับ
		μ	σ	
1	การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	2.77	0.43	มาก
2	การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	2.45	0.51	มาก
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริง	2.77	0.43	มาก
4	การดูแลเอาใจใส่ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย	2.77	0.43	มาก
5	การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม	2.50	0.51	มาก
6	การให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น	2.64	0.49	มาก
7	การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้	2.55	0.51	มาก
8	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม	2.77	0.43	มาก
9	การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม	2.64	0.49	มาก
10	การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์	2.64	0.49	มาก
11	การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.86	0.35	มาก
	รวม	2.67	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.67$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง

ที่สุด คือ การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมา คือ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริง การดูแลเอาใจใส่ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.2.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการสังเกตครูในระหว่างการจัดการเรียนรู้ สรุปผลดังนี้

...ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน และดูแลเอาใจใส่ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนให้ดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 1, 14 สิงหาคม 2563)

...ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างทันทีและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนตรงประเด็น เข้าใจง่าย (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 5, 15 สิงหาคม 2563)

...ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วงของการใช้เกม พบว่า ผู้เรียนในชั้นเรียนมีความกระตือรือร้นและลุ้นว่ากลุ่มของตนจะได้กี่คะแนน และช่วยเพื่อนที่เป็นตัวแทนเรียงลำดับทศนิยม (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 11, 16 สิงหาคม 2563)

...มีการถามผู้เรียนอย่างทั่วถึง จึงกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนตลอดระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ มีการเว้นช่วงจังหวะให้ผู้เรียนได้คิดคำตอบอย่างเหมาะสม ไม่เร่งรัดนักเรียนเกินไป และใช้คำถามที่ตรงกับเนื้อหาและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 14, 17 สิงหาคม 2563)

...มีการนำสื่อเทคโนโลยีที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนเข้ามาใช้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการใช้โทรศัพท์มือถือของผู้เรียนผ่านโปรแกรม Kahoot (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 15, 17 สิงหาคม 2563)

ผู้วิจัยศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สรุปผลดังนี้

“...ผู้เรียนมีความตื่นตัวในการปรับรูปแบบการสอนของครู ซึ่งสังเกตได้จากผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความสนุกสนานในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ให้ความสนใจ และให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้...” (ครูคน ที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 สิงหาคม 2563)

“...วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตที่นำมาใช้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำในสิ่งนั้นได้ถูกต้อง และยังเป็นการฝึกทักษะในการสังเกต ซึ่งถือว่า

เป็นการได้ประสบการณ์ตรงวิธีหนึ่ง สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นขั้นตอนการปฏิบัติ...” (ครูคนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 สิงหาคม 2563)

“...เห็นการทำงานร่วมกันของผู้เรียนในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างชัดเจน โดยเพื่อนที่เก่งจะสอนเพื่อนที่อ่อนกว่า เพราะเมื่อสอนเสร็จครูจะมีการสอบย่อยโดยนำทุกคะแนนของทุกคนมารวมกันแล้วหารเฉลี่ยออกมาเป็นคะแนนกลุ่ม ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยของผู้เรียนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง...” (ครูคนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 สิงหาคม 2563)

“...ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เราไม่สามารถใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้เดียวได้ตลอดการสอน ต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น...” (ครูคนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 สิงหาคม 2563)

“...ผู้เรียนอยากตอบคำถามเมื่อครูมีคำชมเชยเป็นแรงเสริมและมีการแข่งขันเป็นตัวกระตุ้น...” (ครูคนที่ 15, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 สิงหาคม 2563)

“...ครูจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม โดยครูอธิบายวิธีการเรียนรู้แล้วนักเรียนได้ช่วยกันลงมือปฏิบัติ ในครั้งแรกไม่ค่อยเข้าใจว่าทำไมต้องทำกิจกรรมเพราะถ้าครูบอกความรู้ให้ก็จะเข้าใจเช่นกัน แต่พอเรียนครั้งต่อ ๆ ไปก็รู้สึกสนุกและภูมิใจที่ได้ทำกิจกรรมสำเร็จด้วยตนเอง การเรียนก็ไม่เครียดเพราะไม่ต้องนั่งนิ่ง ๆ อย่างเดียว...” (ผู้เรียน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 สิงหาคม 2563)

“...ชอบกิจกรรมที่ครูเปิดโอกาสให้เราได้พยายามลงมือทดลองปฏิบัติจริงด้วยตนเอง...” (ผู้เรียน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 สิงหาคม 2563)

“...ชอบเวลาที่ผมและเพื่อน ๆ รวมกลุ่ม ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำในกิจกรรม ทำให้สนุก และไม่น่าเบื่อ...” (ผู้เรียน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 สิงหาคม 2563)

“...ชอบที่ครูนำ Brian Gym เข้ามาใช้เป็นการช่วยขยับกายขยายสมองของผู้เรียนเป็นอย่างดี ทำให้ตื่นเต้น ไม่ง่วงนอน...” (ผู้เรียน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 สิงหาคม 2563)

“...ดีใจที่ครูมีการให้รางวัลกับผู้เรียน ทำให้สามารถดึงดูดความสนใจของพวกเรา พวกเราสนใจฟังมากขึ้น และรู้สึกมีกำลังใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เมื่อครูมีการชมเชยด้วยคำพูดและทั้งท่าทาง...” (ผู้เรียน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 สิงหาคม 2563)

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการทำงานร่วมกันของผู้เรียนในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน เกิดการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งต้องปรับเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ไปตามบริบทหรือสถานการณ์ที่

เกิดขึ้น ครูควรเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.3.1) ข้อมูลเชิงปริมาณในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลการศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ข้อ	รายการ	ระดับการจัดการเรียนรู้ (N=22)		ระดับ
		μ	σ	
1	การประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.59	0.50	มาก
2	การสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์	2.55	0.51	มาก
3	การวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง	2.73	0.46	มาก
4	การประเมินผลจากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง	2.55	0.51	มาก
5	การเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน	2.64	0.49	มาก
6	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน	2.73	0.46	มาก
7	การเน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน	2.45	0.51	มาก
8	การเน้นประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์	2.73	0.46	มาก
9	การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	2.55	0.51	มาก
10	การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน	2.45	0.51	มาก
	รวม	2.60	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 2.60$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

ที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน และการเน้นประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รองลงมา คือ การเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน

2.3.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผู้วิจัยศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยการสังเกตครูในระหว่างการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สรุปผลดังนี้

...ผู้เรียนบางคนมีลักษณะแตกต่างกัน แต่พบว่าครูยังใช้วิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนเหมือนกันทุกคน (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 4, 14 กันยายน 2563)

...ครูมีการสังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ใช้การถามตอบ และตรวจชิ้นงานจากใบกิจกรรมหรือแบบฝึกทักษะ...” (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 12, 16 กันยายน 2563)

...ครูมีการวัดผลหลังปฏิบัติกิจกรรมด้วยการอภิปรายและร่วมกันตอบคำถามเพื่อเกิดประเด็นคำตอบ...” (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 17, 18 กันยายน 2563)

...ครูให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนทันทีค่อนข้างน้อย เนื่องจากกิจกรรมที่ครูจัดในบางครั้งเวลาไม่พอ เพราะครูให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่จะสอน...” (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 21, 18 กันยายน 2563)

...ครูมีการตอบผู้เรียนสั้น ๆ ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรม (ผู้วิจัย, สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูคนที่ 22, 18 กันยายน 2563)

ผู้วิจัยศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สรุปผลดังนี้

“...การประเมินผลการเรียนรู้ต้องมีการปรับเกณฑ์ประเมินผลที่แตกต่างกันตามสภาพผู้เรียนในแต่ละห้องเรียนและแต่ละคน...” (ครูคนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 กันยายน 2563)

“...การวัดผลต่อเนื่องแต่ไม่ครบทุกระยะการเรียนรู้ โดยส่วนใหญ่จะไม่ได้วัดผลก่อนเรียน แต่จะเป็นการวัดผลระหว่างเรียน หรือหลังเรียน...” (ครูคนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 กันยายน 2563)

“...การสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน ไม่สามารถทำทุกสถานการณ์ได้...” (ครูคนที่ 22, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 กันยายน 2563)

สรุปได้ว่า ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วัดและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง ประเมินผลจากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน กำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน

ตอนที่ 3.4 ผลการสะท้อนผลการดำเนินการ (Action)

การสะท้อนผลการดำเนินการหลังเข้ารับการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 13.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านละลมา เพื่อศึกษาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ นำเสนอดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ผลการศึกษาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ

ที่	ประเด็น	ผลการประเมินรูปแบบ		การปรับปรุงรูปแบบ
		จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนา	
1	หลักการของรูปแบบ	1. ในแต่ละกิจกรรมมุ่งเน้นให้ครูได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ ยอมรับในการพัฒนาวิชาชีพครูที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์ และการสะท้อนผลอย่างต่อเนื่อง	ครูยังมีปัญหาในส่วนของ การวิพากษ์ที่ อาจจะไม่เข้าใจหลักในการวิพากษ์ที่ไม่ใช่การมุ่งจับผิดการสอนหรือเพื่อประเมินแต่อย่างใด	มีการให้คำชี้แนะวิธีการวิพากษ์ที่ถูกต้อง โดยเพิ่มเติมรายละเอียดในคู่มือการใช้รูปแบบ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ศึกษาก่อนรับการพัฒนาตามรูปแบบ

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผลการประเมินรูปแบบ		การปรับปรุงรูปแบบ
		จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนา	
		<p>2. ในชั้นกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกได้มีการชี้แนะถึงหลักการระบุปัญหาอย่างชัดเจน ทำให้ครูสามารถช่วยกันพิจารณาปัญหาที่มุ่งเน้นไปที่ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนจริงได้</p> <p>3. ในการจัดกิจกรรมพัฒนาครูในครั้งนี้ จะมีการผนวกศาสตร์ ทฤษฎีการเรียนรู้ แนวคิดหลักการ กับการนำไปใช้ในการสอนในชั้นเรียน จึงมีการทบทวนและสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้</p>		

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผลการประเมินรูปแบบ		การปรับปรุงรูปแบบ
		จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนา	
		4. ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญของการพัฒนา สนับสนุนคณะครูในทุกกิจกรรม นอกจากนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญภายนอก ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับครูอย่างต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปได้		
2	วัตถุประสงค์	ครูเกิดความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้มากขึ้น	มีบางประเด็นที่ครูยังขาดความเข้าใจอย่างลุ่มลึก	ปรับเปลี่ยนวิธีในการให้คำแนะนำและยกตัวอย่างเพิ่มเติม
3	เนื้อหา	เนื้อหาเหมาะสมสำหรับการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้	-	-

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ผลที่พบ		การปรับปรุงรูปแบบ
		จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนา	
4	การดำเนินการ	การดำเนินการตามรูปแบบค่อนข้างเหมาะสมและเป็นไปได้ เนื่องจากสามารถทำให้ครูเกิดความเข้าใจ และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น วิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี มีลำดับขั้นตอนเชื่อมโยงกัน มีการนำเทคโนโลยีทันสมัยเข้ามาใช้ ครูได้สะท้อนคิดและสรุปองค์ความรู้	ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มาก่อนจึงไม่สามารถทำกิจกรรมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เริ่มต้นก่อนได้	จัดลำดับโครงสร้างเนื้อหาใหม่ โดยเรียงลำดับ คือ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 3) การวางแผนการจัดการเรียนรู้
5	การประเมินผล	การประเมินผลของรูปแบบมีความเหมาะสม โดยใช้การประเมินตามสภาพจริง ครอบคลุมลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม คือ ก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนา	มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนบางส่วนในการใช้ภาษาในแบบทดสอบ	ปรับข้อความให้มีการใช้ภาษาที่ถูกต้องชัดเจน และมีความเหมาะสม
6	เงื่อนไขความสำเร็จ	ระบุเงื่อนไขความสำเร็จเพียงพอและมีความเหมาะสมกับรูปแบบ	-	-

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีดังนี้

1. ระยะเวลาในการพัฒนามีเพียงบางกิจกรรมที่มีระยะเวลาที่เหมาะสมกับกิจกรรม
2. ในสถานศึกษาไม่มีกลุ่มงานพัฒนาครูที่จะทำแผนการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ
3. ควรมีโครงการในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ โดยให้ครูได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้ก้าวทันกับโลกยุคดิจิทัล

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 หลังนำรูปแบบไปใช้จริง ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ได้ดังนี้

ตอนที่ 4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลมหลังการพัฒนาครูตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1. ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ปีการศึกษา 2562- 2563

เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563

สมรรถนะ	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	ร้อยละของผลต่าง ระหว่างปีการศึกษา
การอ่านออกเสียง	41.90	76.82	+34.92
การอ่านรู้เรื่อง	49.38	59.36	+9.98
รวม 2 สมรรถนะ	45.64	68.09	+22.45

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างปีการศึกษา 2562 กับ 2563 รวม 2 สมรรถนะ ปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 22.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายสมรรถนะ พบว่า การอ่านออกเสียงมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 34.92) และการอ่านรู้เรื่องมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 9.98)

2. ผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2562-2563

เปรียบเทียบผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563

ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563

ความสามารถ	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	ร้อยละของผลต่าง ระหว่างปีการศึกษา
ด้านคณิตศาสตร์	31.59	34.25	+2.73
ด้านภาษาไทย	31.52	49.48	+17.89
รวมเฉลี่ย	31.56	41.87	+10.31

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562 กับ 2563 โดยรวม ปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 10.31) เมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้านพบว่า ด้านคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 2.73) และด้านภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 17.89)

3. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562-2563

เปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563

ตารางที่ 4.23 เปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563

วิชา	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	ร้อยละของผลต่าง ระหว่างปีการศึกษา
ภาษาไทย	47.00	56.94	+9.94
ภาษาอังกฤษ	28.83	30.95	+2.12
คณิตศาสตร์	34.38	31.43	-2.95
วิทยาศาสตร์	34.08	40.72	+6.64
รวมเฉลี่ย	36.07	40.01	+9.94

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562 กับ 2563 โดยรวม ปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 9.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่า วิชาภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 9.94) วิชาภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 2.12) วิชาคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยลดลง (ร้อยละ 2.95) และวิชาวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 6.64)

ตอนที่ 4.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์
ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่
ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา

ข้อ	รายการ	ระดับการประเมิน (N=22)		ระดับ
		μ	σ	
	ด้านความเป็นไปได้			
1	รูปแบบนี้น่าไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	4.45	0.51	มาก
2	รูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับได้	4.32	0.48	มาก
3	มีความเป็นไปได้ที่ครูจะนำรูปแบบนี้ไปใช้	4.36	0.49	มาก
	รวม	4.38	0.49	มาก
	ด้านความเป็นประโยชน์			
4	รูปแบบนี้มีประโยชน์ต่อครู	4.27	0.46	มาก
5	การนำรูปแบบไปใช้จะทำให้ครูสามารถพัฒนา คุณภาพของการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น	4.50	0.51	มาก
6	การดำเนินการตามรูปแบบมีความชัดเจนและผลที่ได้ จากการดำเนินการตามรูปแบบแต่ละขั้นตอนมี ประโยชน์สำหรับโรงเรียน	4.45	0.51	มาก
7	ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบจะเป็น แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.32	0.48	มาก
	รวม	4.39	0.49	มาก
	โดยรวม	4.41	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.24 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ
รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพ
การเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ นำเสนอดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมฯ

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ (N=22)		ระดับ
		μ	σ	
	ด้านเนื้อหา			
1	เนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	4.27	0.46	มาก
2	การลำดับเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.41	0.50	มาก
3	เนื้อหาในการฝึกอบรมตรงกับความต้องการ	4.36	0.49	มาก
4	ประโยชน์ที่ได้รับในแต่ละเนื้อหา	4.50	0.51	มาก
5	ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาหลังการฝึกอบรม	4.55	0.51	มากที่สุด
	รวม	4.42	0.50	มาก
	ด้านวิทยากร			
6	ความสามารถในการถ่ายทอด/สื่อสาร/ความเข้าใจ	4.73	0.46	มากที่สุด
7	การเรียงลำดับบรรยายเนื้อหาได้ครบถ้วน	4.45	0.51	มาก
8	การเปิดโอกาสให้ซักถามและแสดงความคิดเห็น	4.32	0.48	มาก
9	การตอบคำถามได้ตรงประเด็นและชัดเจน	4.41	0.50	มาก
10	การกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความสนใจและติดตามการอบรม	4.55	0.51	มากที่สุด
	รวม	4.49	0.50	มาก
	ด้านการจัดการโครงการ			
11	รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.41	0.50	มาก

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ(N=22)		ระดับ
		μ	σ	
12	ระยะเวลาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.27	0.46	มาก
13	คุณภาพของเอกสาร/สื่อประกอบการฝึกอบรม	4.36	0.49	มาก
14	หลักสูตรเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของท่าน	4.55	0.51	มากที่สุด
15	ท่านสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน	4.59	0.50	มากที่สุด
	รวม	4.44	0.50	มาก
	โดยรวม	4.45	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านวิทยากร รองลงมา คือ ด้านการจัดการโครงการ และด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านเนื้อหา

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีดังนี้

1. คณะครูมีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรม เนื่องจากทำให้ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้
2. คณะครูที่เข้าร่วมโครงการรู้สึกพึงพอใจที่ผู้วิจัยและวิทยากรให้คำแนะนำในเรื่องของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยได้นำผลการใช้และผลการประเมินรูปแบบมาสรุปเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ ดังภาพที่ 4.2 ซึ่งรายละเอียดของรูปแบบนำเสนอในภาคผนวก ก เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3	
หลักการ	
1. หลักความร่วมมือร่วมใจ 2. หลักการกำหนดเป้าหมาย 3. หลักการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	
วัตถุประสงค์	
เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	
เนื้อหา	
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 3. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	
การดำเนินการ	
1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรม 2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมแต่ละเนื้อหาสาระ โดย 2.1 ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแต่ละเนื้อหาสาระให้ชัดเจน 2.2 ศึกษา ค้นคว้า เนื้อหาสาระด้วยตัวเองจากเอกสารประกอบการฝึกอบรม ใบความรู้แต่ละรายวิชา เนื้อหาสาระให้เข้าใจอย่างละเอียด 2.3 รับฟังการบรรยายจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อวีดีโอ สื่อวีดิทัศน์ 2.4 ศึกษาใบงานหรือใบกิจกรรมที่ได้รับตามที่หลักสูตรกำหนด 2.5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกันและวิทยากร 2.6 ฝึกปฏิบัติด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามที่ได้รับมอบหมาย 2.7 บันทึกสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับแต่ละเนื้อหาสาระหรือที่ได้รับมอบหมาย 2.8 ทำใบงาน ใบกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายให้ครบถ้วน 2.9 ส่งใบงาน ใบกิจกรรมให้ครบถ้วน 3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเข้ารับการฝึกอบรม	
การประเมินผล	
1. ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	
เงื่อนไขความสำเร็จ	
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ พร้อมสร้างนวัตกรรมในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ 2. ครูมีทัศนคติเชิงบวกในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งมั่น ตั้งใจ พุ่มพู่ในการทำงาน และแสวงหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและธรรมชาติของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เชี่ยวชาญภายนอกมีกระบวนการทำงานเป็นทีม โดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 (ฉบับสมบูรณ์)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยมีการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน และระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมิน 4) แบบบันทึก และ 5) แบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และการทดสอบที

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลของการวิจัย 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 3 2) ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 และ 4) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคู่มือใน การจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียน บ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคู่มือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประกอบด้วย 1) รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การพัฒนาคู่มือ และ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้

1.2 สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวม อยู่ในระดับมาก

1.4 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวม เมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ

1.5 ความต้องการในการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) วิธีการพัฒนาคู่มือ คือ การฝึกอบรม 2) ความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก คือ ควร จัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ 3) ความต้องการความช่วยเหลือในการดำเนินการ คือ สนับสนุนด้านการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณในการจัดการเรียนรู้

1.6 แนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ได้แก่

1) ครูต้องมีบทบาทผู้นำทางวิชาการในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) ครูต้องสามารถนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 3) ครูต้องวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

3.1 ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในระดับสูงและสูงมาก และครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม ระหว่างปีการศึกษา 2562-2563 เพิ่มมากขึ้น

4.2 ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.3 ครูมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1.1 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สรุปได้ว่า รูปแบบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบการฝึกอบรมเป็นแบบแผนที่นำมาใช้พัฒนาหรือฝึกฝนครูให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ เกิดประสบการณ์ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม 2) กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม 3) ดำเนินการฝึกอบรม และ 4) การประเมินผลการฝึกอบรม โดยรูปแบบการฝึกอบรมนั้นสามารถสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการดำเนินการที่มีระบบระเบียบ มีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวนี้อาจเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบฯ ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างและพัฒนารูปแบบโดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หรือการศึกษาองค์ความรู้ หลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบที่เราจะสร้างหรือพัฒนา ดังที่ Gilgun (2010) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบไว้ 3 ขั้นตอน ซึ่งในขั้นตอนที่ 1 คือ ขั้นประมวลความคิดพื้นฐาน (Idea Organization) โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีรูปแบบใหม่ในการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของสมาน อัครภูมิ (2561) ที่ได้กำหนดแนวทางการสร้างและพัฒนารูปแบบไว้ว่า การพัฒนารูปแบบจะเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ โดยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเบื้องต้นเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้วิจัยว่าในการพัฒนารูปแบบครั้งนี้ สิ่งที่จะต้องดำเนินการหรือขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบมีกี่ขั้นตอน และออกแบบการวิจัยไปตามขั้นตอนการสร้างรูปแบบที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของมงคล สามารถ (2562) ที่ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการฝึกอบรมครูและบุคลากร

ทางการศึกษา สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามหลักพุทธบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาจากหนังสือ บทความ ตำรา และงานวิจัย ทำให้ได้แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) ชั้นวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรม 2) ชั้นกำหนดวัตถุประสงค์ 3) ชั้นสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม 4) ชั้นเลือกกิจกรรม 5) ชั้นออกแบบการวัดประเมินผล 6) ชั้นดำเนินการฝึกอบรม และ 7) ชั้นการวัดและการประเมินผล จากผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา รวมทั้งการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบและการพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2 สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมา คือ การวางแผน การจัดการเรียนรู้ และต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากครูโรงเรียนบ้านละลมาขาด ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ ครูจัดการเรียนรู้ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเต็ม ศักยภาพที่แท้จริง ซึ่งเป็นจุดอ่อนของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอน ครูยึดติดกับบทบาทการสอนแบบ เดิม ๆ เน้นครูเป็นศูนย์กลาง เชื่อมมันและคุ้นเคยอยู่กับการถ่ายทอดความเชี่ยวชาญของตนให้ลูกศิษย์ ซึ่งจากสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้นี้ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองเท่าที่ควร ดังที่ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558) ได้กล่าวว่า ครูต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดการเรียนรู้ตลอดเวลา แต่ถ้าครูคนใดมีแต่องค์ความรู้ด้านศาสตร์การสอนแต่กลับไม่มีศิลปะการสอน ก็จะทำให้การเรียนน่า เบื่อหน่าย ผู้เรียนไม่อยากเรียน เรียนแล้วก็ไม่รู้เรื่องและมีความทุกข์ตลอดการเรียน ทำให้การจัดการ เรียนรู้จะประสบความล้มเหลวมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนฤมล คล้ายริน (2561) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับครูโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรีโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการศึกษาสภาพ ปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้นี้ดังกล่าวสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ไปใช้ในการ พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา

1.3 สภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมาโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียง

ตามลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ของครูในปัจจุบันต้องมีความพร้อมที่จะรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับกระบวนการศึกษาที่เปลี่ยนไป โดยครูต้องมีความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ แสวงหาสาระเนื้อหาใหม่ ๆ พัฒนาและเตรียมสื่อวัตกรรมการเรียนรู้รูปแบบใหม่เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบหรือเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย และมีทักษะการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างผสมผสาน มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ ดังที่ศุภลักษณ์ ทองจีน (2560) ได้กล่าวว่า ครูต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐวุฒิ ใจแน่น และบุญชม ศรีสะอาด (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการศึกษาสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

1.4 ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมโดยรวมเมื่อจัดลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ความต้องการในการจัดการเรียนรู้มากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ และน้อยที่สุด คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรกำหนด และเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และจุดเน้นที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง คิดเป็นทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ และสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับบทเรียน โดยครูต้องสนับสนุนให้นักเรียนได้ใช้สื่ออุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ดังที่กัญญา เพชรภรณ์ (2562) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้

และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งนี้ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นสำคัญ หากผู้สอนเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้อันมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของศราวุฒิ สนใจ และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2562) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การเตรียมการเรียนการสอน 3) การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และ 4) การสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ จากผลการศึกษาความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครูดังกล่าวสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

1.5 ความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) วิธีการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรม 2) ความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก คือ ควรจัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ 3) ความต้องการความช่วยเหลือในการดำเนินการ คือ สนับสนุนด้านการจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาครูเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน และเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก ครูต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และได้รับการสนับสนุนในด้านทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ ONEC (2015) ที่กล่าวว่า การปฏิรูปคุณภาพการศึกษาจะเป็นไปไม่ได้เลยหากปราศจากการยกระดับคุณภาพครู ถือว่าเป็นคานงัดสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bilgin, Alev, Yigit, & Akdeniz (2011) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการฝึกอบรมเรื่องหลักสูตรระดับประถมศึกษาของประเทศตุรกี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรระดับประถมศึกษาสูงกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดสรรเวลาสำหรับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น และควรเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรมมากขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ AL-Zoubi & Rahman (2011) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการฝึกอบรมในการปรับปรุงสมรรถนะการเรียนการสอนของครูการศึกษาพิเศษในประเทศจอร์แดน ผลการศึกษพบว่า กลุ่มทดลองการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมมี

การปฏิบัติงานที่ดีขึ้นในการปรับปรุงความสามารถ ทักษะมนุษย์สัมพันธ์ส่วนบุคคล และสมรรถนะความเป็นมืออาชีพ มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม ฯ รวมทั้งการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.6 แนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ได้แก่

1) ครูต้องมีบทบาทผู้นำทางวิชาการในด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเพื่อนครูทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากครูทุกคนต้องเป็นนักวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์เนื้อหา การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การเตรียมเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การเตรียมสื่อการเรียนการสอน การเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลในการศึกษา และการเตรียมสถานที่ในการจัดการเรียนรู้ ดังที่วาริรัตน์ แก้วอุไร (2555) ที่กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนล่วงหน้า ทำให้ครูมีแนวทางในการสอน ได้ทราบว่าจะสอนเนื้อหาใด ในเวลาเท่าใด เพื่อจุดประสงค์ใด สอนโดยวิธีใด ใช้สื่ออะไรประกอบการสอน และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด ซึ่งผู้สอนควรได้วางแผนและเขียนแผนการสอนด้วยตนเองอย่างรอบคอบ 2) ครูต้องสามารถนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยจัดการเรียนรู้ตามบริบทของสถานศึกษาและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งนี้เนื่องจากการสอนที่จัดเนื้อหากิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเองทุกขั้นตอน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นเพียงผู้แนะนำหรือให้คำปรึกษาในการเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ที่กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ โดยครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ และ 3) ครูต้องวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับบุคคลโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงศักยภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล วัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย ทั้งนี้เนื่องจากครูจะต้องออกแบบวิธีการวัดและประเมินผล โดยตระหนักว่าการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการเดียวกันและจะต้องวางแผนไปพร้อม ๆ กัน ดังที่กัลญญา เพชรภรณ์ (2562) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลควรให้ครอบคลุมทุกด้าน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดจากการปฏิบัติและจากแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งในการวัดและ

ประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรจะมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุษกร สุวรรณศรี และลักขณา สริวัฒน์ (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จากผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ รวมทั้งการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์เพื่อระบุปัญหาในการจัดการเรียนรู้ การสังเคราะห์แนวคิดทั้งจากหน่วยงานและนักการศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศ ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้จากครูโรงเรียนบ้านละลม ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เคยได้รับรางวัลเชิงประจักษ์ระดับชาติ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ที่มีความเชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และดำเนินการพัฒนาเพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยใช้การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และนำผลมาวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ จากนั้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมประเมินความเหมาะสมของรูปแบบอีกครั้งก่อนนำไป

ทดลองใช้จริง ซึ่งกระบวนการพัฒนารูปแบบที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2556) ที่ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมด้วยใช้กระบวนการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การสำรวจสังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ หรือการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพความต้องการนวัตกรรม รวมทั้งลักษณะของนวัตกรรมที่ต้องการพัฒนา และ 2) การออกแบบ สร้าง และประเมินนวัตกรรม เป็นการนำความรู้หรือผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนานวัตกรรม โดยให้มีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมนี้ อาจต้องใช้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้างนวัตกรรมแต่ละชนิด เมื่อสร้างนวัตกรรมเสร็จแล้วก็จะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของนวัตกรรมต่อไป

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุปรีชา ครูศรี, วินัย ทองภูบาล, และศิริพันธ์ ดิยะวงศ์สุวรรณ (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นชื่อว่า 6 cross 6 Model ประกอบด้วย 1) แนวคิดและหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไก 4) วิธีดำเนินงาน 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ สอดคล้องกับจำรัส อินทลาภาพร (2562) ที่ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคูตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาคูตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) ขั้นตอนการพัฒนาคู 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การประเมินผล 7) ปัจจัยที่สนับสนุน และ 8) เงื่อนไขความสำเร็จ และสอดคล้องกับกิตติภพ ภาวนัฐกุลธร และคณะ (2560) ที่ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาคูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาคูด้านการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

3.1 ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในระดับสูงและสูงมาก โดยครูที่มีพัฒนาการระดับสูงมาก มีจำนวน 16 คน และครูที่มีพัฒนาการระดับสูง มีจำนวน 6 คน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม พบว่า ครูผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ

ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการวิจัยได้มีการเตรียมการที่ดี โดยผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้กับคณะครูโรงเรียนบ้านละลม มีการชี้แจงกระบวนการพัฒนาครูอย่างละเอียดชัดเจน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ และรูปแบบที่สร้างขึ้นได้กระตุ้นให้ครูเห็นว่าตนมีความสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง และในการดำเนินกิจกรรมมีเทคนิคต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิพากษ์ และยอมรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ทำให้ครูเกิดความรู้สึกลงมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) ได้ให้แนวคิดว่าการพัฒนาครูที่ตรงกับความต้องการของครูส่งผลให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนามาใช้ในสถานการณ์จริงในชั้นเรียนได้ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของวศินี รุ่งเรือง (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะการสอนหลังการพัฒนาสูงขึ้นจากก่อนการพัฒนาโดยรวม ร้อยละ 71.58 และสอดคล้องกับกิ่งแก้ว ภูทองเงิน (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูที่เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดชุมชนการเรียนรู้และการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านที่ต่ำสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการฝึกอบรม ผู้เชี่ยวชาญภายนอกได้ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ และคำแนะนำแก่ครู ส่งผลให้ครูเกิดความรู้ใหม่และเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้น มีการเตรียมความพร้อมโดยกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญของทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของไทย แล้วจึงพัฒนาแก่นความรู้ให้ครูโดยการสร้างความรู้ที่ชัดเจนในเรื่องของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งครูได้ปฏิบัติการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการศึกษาผ่านบทเรียน การชี้แนะ สังเกต สะท้อนปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนครูและผู้วิจัยให้ชัดเจนและกว้างขวางยิ่งขึ้น

ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการศึกษาชั้นเรียนและการชี้แนะโดยพี่เลี้ยงของมหาวิทยาลัย พบว่า 1) ครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก 2) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก และ 3) ครูมีความสามารถในการสะท้อนและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Harris & Sass (2011) ที่ได้ศึกษา ผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมที่มีต่อความสามารถของครูในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นครูประถมศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในวิชาชีพหลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับวิทยา นนทน์ภา, อรพิน ศิริสัมพันธ์, และสิริวรรณ ศรีพหล (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษามีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้หลังเข้าร่วมการพัฒนาสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการพัฒนา และมีพัฒนาการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม ระหว่างปีการศึกษา 2562-2563 เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ที่สร้างขึ้นมานั้น ผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ความสามารถไปสู่การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Dema & Tshering (2020) ที่ได้ศึกษา ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในปูตาน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 5 และนักเรียนมีมุมมองเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และสอดคล้องกับจุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่มีการจัดการเรียนรู้แบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบฯ ที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และผู้เชี่ยวชาญล้วนเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการพัฒนาครูจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนเพื่อนำไปใช้จริง ผู้ประเมินรูปแบบทุกคนได้มีส่วนร่วมในการใช้รูปแบบและปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จึงส่งผลให้ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบปรากฏเช่นนี้ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีัญญา พลพงษ์ (2561) ที่ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และชูชาติ มงคลเมฆ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

4.3 ครูมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านวิทยากร รองลงมา คือ ด้านการจัดการจัดการโครงการ และด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านเนื้อหา ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบได้นำเสนอเนื้อหาในการอบรมเป็นแบบผสม มีเนื้อหา มีตัวอย่าง และการจัดกิจกรรมสามารถกระตุ้นผู้ฝึกอบรมให้เกิดความอยากเรียนรู้ รู้สึกชอบ ประทับใจ มีเจตคติที่ดี และผลที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมตามรูปแบบตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจึงก่อให้เกิดความพึงพอใจ ดังที่ เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ดีและที่ประทับใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับในเชิงบวก โดยสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งหากได้รับการตอบสนองก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Daouk, Bahous, & Bacha (2016) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้ถึงประสิทธิผลของกลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่และอาจารย์ผู้สอนนิยมใช้การเรียนรู้เชิงรุกและเป็นผู้สนับสนุนในการวางแนวทางนี้ในทุกหลักสูตร ผลการวิจัยเหล่านี้แสดงถึงการรับรู้ในเชิงบวกต่อกลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุกและผลกระทบที่เป็นไปได้ที่

การรับรู้เหล่านี้มีต่อผลการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ของนักเรียน และสอดคล้องกับอุบล หนูฤกษ์ (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมครูตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างสรรค์เป็นฐานโรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างด้านการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างความตระหนัก และรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลมนี้ เป็นหลักสูตรระยะสั้น เพื่อเสริมทักษะให้กับครูในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการกำหนดให้ครูทุกคนจะต้องเข้ารับการพัฒนามาตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้นี้ และกำหนดเกณฑ์การผ่านการพัฒนา รวมถึงการกำหนดเป็นนโยบายให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เป็นเกณฑ์หนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

2.1 ผู้ที่จะนำรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ไปใช้ ต้องศึกษารายละเอียดของรูปแบบให้ชัดเจนตลอดจนทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เข้ารับการพัฒนา

2.2 ควรมีการชี้แจง อธิบายบทบาทของผู้เข้ารับการพัฒนาให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของตนก่อนดำเนินการพัฒนา เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีส่วนร่วมมากที่สุด และร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ

2.3 การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ควรมีการกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้

2.4 การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีการบันทึกปัญหา และข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ มีการสังเกตและการบันทึก พฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

2.5 การจัดการเรียนการสอนของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ควรมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน และมีการเน้นประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้วิธีในการพัฒนาที่แตกต่างและหลากหลายมากขึ้น เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาและหาวิธีการที่ทำให้เกิดการพัฒนาศมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

3.2 ควรทำการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของครู ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านการคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรองแก้ว วรรณพฤษ. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อสมการความคงทน ในการเรียนรู้และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรัณย์พล วิวรรณมงคล. (2561). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(3), 92-114.
- กลองกรณ์ จ้าวตระกูล. (2561). การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ความร่วมมือขององค์กรภาครัฐและเอกชน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กัลัญญา เพชรภรณ์. (2562). วิทยาการจัดการเรียนรู้. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กิ่งแก้ว ภูทองเงิน. (2561). รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- กิตติภาพ ภาณุรัฐกุลธร และคณะ. (2560). รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. *วารสารชุมชนวิจัย*, 11(1), 113-125.
- กฤษณ์ภัสส์ พงษ์พานิชย์. (2562). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนระดับปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(1), 118-144.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). การจัดการเรียนรู้. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง. (2555). การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษา. สถาพรบุคส์.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2553). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด (พิมพ์ครั้งที่ 4). คุรุสภาลาดพร้าว.

- จำรัส อินทลาภาพร. (2562). รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับครูประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*, 9(2), 46-67.
- จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ. (2561). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค* [สารนิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีปทุม]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- จุไรศิริ ชูรักษ์, นพเก้า ณ พัทลุง, พนัชกร พิทธิยะกุล, และธีรพล สยามพันธ์. (2561). *รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณภาพครูเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในสังคม พหุวัฒนธรรม 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ไฉไลศรี เพชรใต้. (2563). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *ศิลปะการสอนเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 3). วิพรินทร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). พิบาลานซ์ดีไซด์แอนปรินต์ติ้ง.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2563). *รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการศึกษาชั้นเรียนและการชี้แนะ โดยพี่เลี้ยงของมหาวิทยาลัย*. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือ*, 11(2), 75-92.
- จิรวัดน์ นิเจนตร. (2560). *การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา*. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 4(2), 71-102.
- ชูชัย สมितिไกร. (2556). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชาติ มงคลเมฆ. (2561). *การพัฒนาแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ณัชชา วชิรหัตถพงศ์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสานโดยใช้ M-training และการฝึกอบรมแบบเผชิญหน้า เรื่องการใช้กระดานอัจฉริยะ สำหรับครูสังกัดโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).

- ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์. (2560). นวัตกรรมการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(1), 484-501.
- ณัฐวัฒน์ ฐิตวัฒนา และกริช ภัทรภาคิน. (2561). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาชุดฝึกอบรม
ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยสู่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ
ภายใต้บริบทสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในเขตกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ธนบุรี.
- ณัฐวุฒิ ใจแน่น และบุญชม ศรีสะอาด. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่ง
การเรียนรู้ทางวิชาชีพครู. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 7(6), 270-280.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. ตักสิลาการพิมพ์.
- ทวีศักดิ์ ธรรมมา. (2559). *ความเป็นครู*. ลาดพร้าว.
- ทิตนา แคมมณี. (2559). *แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*
(พิมพ์ครั้งที่ 21). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย คำปวง. (2561). *การพัฒนาครูแบบองค์รวมโดยการเทียบเคียงสมรรถนะ* [วิทยานิพนธ์
ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ธีระ กาญจนารักษ์. (2555). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการฝึกอบรม*. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2559). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา
เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3* (พิมพ์ครั้งที่ 7). บริษัท แอล. ที. เพรส
จำกัด.
- นนทลี พรธาดาวีทย์. (2561). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ทริปเพิ้ล
เอ็ดดูเคชั่น.
- นฤมล คล้ายริน. (2561). *การพัฒนารูปแบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
สำหรับครูโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี*.
https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=178575&bcat_id=12
- นารีรัตน์ รักวิจิตรกุล. (2560). การพัฒนาวิชาชีพครู. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*,
11(1), 21-33.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2561). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2560. มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สุวีริยาสาส์น.
- บุญยฤทธิ์ ปิยะศรี. (2556). *รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- บุษกร สุวรรณศรี และลักขณา สริวัฒน์. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม. *Journal of Modern Learning Development*, 5(1), 17-33.
- ประคอง รัศมีแก้ว. (2562). *การพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3.
- ประคู้ นามเหล่า. (2559). *รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ประทีป ไชยเมือง. (2561). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ประเสริฐ เรือนนงการ. (2558). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). ตักสิลาการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พระครูสุตวรธรรมกิจ และพระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร. (2563). การพัฒนาครูไทยสู่ศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์*, 5(2), 19-30.
- พลอยไพลิน นิลกรรณ. (2562). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โครงการการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง*.
<http://www.sesalpglpn.go.th/wp-content/uploads/2019/12/book10-62.pdf>
- พัชริยา แก่นสา. (2555). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายตำบลวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- พัฒนา พรหมณี. (2560). *แนวคิดการสร้างและพัฒนาารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุข สำหรับนักสาธารณสุข. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*, 6(2), 128-135.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2559). *เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2560). การประเมินโครงการฝึกอบรม: แนวคิด รูปแบบ และกระบวนการประเมิน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 10(1), 42-57.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. *จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2556). เปิด 6 อุปสรรคการทำงานครูไทย สอนหนัก ขาดจิตวิญญาณ ไร้ทักษะ ICT. <http://www.enn.co.th/5942>
- มงคล สามารถ. (2562). รูปแบบการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามหลักพุทธบูรณาการ. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(3), 1173-1196.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2561). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. <http://www.aritbooks.nrru.ac.th/uploadfiles/books/2-2018-08-30-08-45-11.pdf>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. เทียนวัฒนาพรินท์ติ้ง.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2557). คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เมธี ปิลาธนนานท์. (2554). การบริหารงานบุคคลในวงการศึกษาไทย. โอเดียนสโตร์.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2556). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). บัณฑิตกราฟิค.
- โรงเรียนบ้านละลม. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561. โรงเรียนบ้านละลม.
- วทัญญู วุฒิวรรณ. (2560). รูปแบบการพัฒนาครูประถมศึกษาให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- วรรณภร ศิริพละ. (2559). รูปแบบการพัฒนาครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยสยาม] ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- วราพร เอราวรรณ และประวีต เอราวรรณ. (2555). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6). ประสานการพิมพ์.
- วราภรณ์ ศรีวีโรจน์. (2560). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 1022230 หลักการจัดการเรียนรู้. https://edu.pbr.u.ac.th/wp-content/uploads/2017/05/e-media_08.pdf

- วศินี รุ่งเรือง. (2562). รูปแบบการพัฒนาครูโดยการใช้บทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- วัชราน เล่าเรียนดี. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. เพชรเกษม ปรีณติงกรูป.
- วัชรวิ เกษพิชัยณรงค์ และน้ำค้าง ศรีวัฒนาโรทัย. (2559). การเรียนเชิงรุกและเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก. สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วาริ ชมชื่น. (2561). การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้วยทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21. <https://research.kpru.ac.th/sac/fileconference/10812018-05-15.pdf>
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2555). การวางแผนการสอน. <https://www.gotoknow.org/posts/66247>
- วาสนา แสงสุข และไพโรจน์ เต็มเตชาติพงศ์. (2563). แนวทางของครูในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 7(3), 148-174.
- วิทยา นนทันทนา, อรพิน ศิริสัมพันธ์, และสิริวรรณ ศรีพหล. (2560). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(1), 119-131.
- วิทยา พัฒนเมธาดา. (2560). การจัดการเรียนรู้ (Learning Management). <https://www.kansuksa.com/8>
- วิวัฒน์ ดวงภูมิเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2560). การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 11(2), 1-14.
- วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2553). โรงเรียน : การบริหารสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. ทิพย์วิสุทธิ.
- ศรีณยุ ศรีสมพร. (2556). เทคนิคการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. ศูนย์พัฒนาวิชาวิทยาศาสตร์.
- ศราวุฒิ สนใจ และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2562). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์, 30(3), 145-159.

- ศรีัญญา พลพงษ์. (2561). รูปแบบการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ศรีวรรณ แก้วทองดี. (2562). แนวทางการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตบึงสามพัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (พิมพ์ครั้งที่ 7). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภลักษณ์ ทองจีน. (2560). เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การออกแบบและการจัดการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศูนย์ฝึกอบรมและแพทยศาสตรศึกษา. (2561). การประเมินโครงการ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานด้านสาธารณสุข สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สังกัดภายใต้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี.
- สกุลการ สังข์ทอง. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ MECCA เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. (2558). แนวทางการพัฒนาครู. <https://www.l3nr.org/posts/462044>
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). คู่มือการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยเทคนิคแอทลาส. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). เอกสารประกอบการฝึกอบรม “คุณภาพผู้เรียน...เกิดจากกระบวนการเรียนรู้” [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะเทคโนโลยีการเกษตร, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมจิต จันทรฉาย. (2557). การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2556). เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สมนึก ภัททิยธนี. (2558). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7). ตักสิลาการพิมพ์.

- สมศรี สุ่มมาตย์. (2557). รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- สมาน อัสวภูมิ. (2561). ทบทวนแนวคิดและวิธีวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 18(1), 1-13.
- สมาน แก้วคำไสย์. (2559). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. *วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 35, 158-173.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *นโยบายปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. <http://wt.ac.th/plan/documents/Basic%20EDU%202560.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561ก). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561ข). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ*. <https://www.phangngaedarea.go.th/site/wp-content/uploads/pdf/nn3.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. http://academic.obec.go.th/images/document/1603180137_d_1.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2558). *เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง นโยบายฝึกรูปแบบ*. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *บทวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2557). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี*. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.

- สุดหทัย รุจิรัตน์. (2558). รูปแบบการเสริมพลังเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนระดับประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- สุธีรา อัมพพล และปฏิพัทธ์ จันทร์รุ่งเรือง. (2559). ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการศึกษา การให้บริการหลักสูตรข้าราชการที่ติ: กรณีศึกษา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(1), 1-11.
- สุปรีชา ครูศรี, วินัย ทองภูบาล, และศิริพันธ์ ตียะวงศ์สุวรรณ. (2563). รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *พัฒนวารสาร*, 7(2), 316-329.
- สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2555). เทคโนโลยีการศึกษาและการพัฒนาระบบการสอน. คลังนานาธรรม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภาคย์ ปฐมพฤษก์วงษ์. (2558). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนในอำเภอเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- โสภณ มะโนเมษา. (2562). รูปแบบการพัฒนาครูด้วยแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- อชิรญา สายวิจิตร. (2560). รายงานสรุปการฝึกอบรม/สัมมนาภายนอก ประจำปี 2560. การรถไฟฟ้านครราชสีมาขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย.
- อรนุช ศรีสะอาด. (2555). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6). ประสานการพิมพ์.
- อุบล วรรณพาด. (2561). รูปแบบการพัฒนาครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยนอร์เทิร์นเทรเวท]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- อุบล หนูฤกษ์. (2563). รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างสรรค์เป็นฐานโรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).

- อุบลวดี อติเรกตระการ, เนติ เฉลยวาเรศ, และสุเทพ ออนไสว. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาเคมี เรื่อง ปริมาณสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรูแบบกระตือรือร้นกับแบบปกติ. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 5(2), 156-176.
- AL-Zoubi, S. M., & Rahman, M. S. (2011). The Effects of a Training Program in Improving Instructional Competencies for Special Education Teachers in Jordan. *Educational Research*, 2(3), 1021-1030.
- Bernadine, H. J. (2010). *Human Resource Management an Approach* (5th ed.). McGraw-Hill.
- Best, W., & Kahn, V. (2016). *Research in Education*. Pearson Education India.
- Bilgin, A., Alev, N., Yigit, N., & Akdeniz, R. (2011). Teachers' views about the primary curriculum regarding in-service training variable. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 15, 2832-2836.
- Daouk, Z., Bahous, R., & Bacha, N. (2016). Perceptions on the effectiveness of active learning strategies. *Journal of Applied Research in Higher Education*, 8(3), 360-375.
- Dema, K., & Tshering. (2020). The effects of active learning approach in teaching and learning science: A case of one of the primary schools in Bhutan. *International Research Journal for Quality in Education*, 7(1), 1-6.
- Eisner, E. (2011). Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Function in Education Evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 82(5), 367-372.
- Felland, N. (2017). Charlotte Danielson's Enhancing professional practice: A framework for teaching. *Perspectives in Learning*, 2(66), 66-71.
- Gilgun, J. F. (2010). Reflexivity and Qualitative Research. *Current Issue in Qualitative Research*, 1(2), 1-8.
- Harris, D, N. & Sass, T, R. (2011) Teacher training, teacher quality and student achievement. *Journal of Public Economics*, 95, 798-812.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2017). *Models of teaching* (9th ed.). Pearson.
- McKinney, K. (2010). *Active Learning*. http://www.cat.ilstu.edu/resources/teach_Topics/tips/newActive.php.
- McMillan, J. M. & Schumacher, S. (2010). *Research in education*. Pearson.

- Morrison, H. P. (2011). Intercomparison of cloud model simulations of Arctic mixed-phase boundary layer clouds observed during SHEBA/FIRE-ACE. *J. Adv. Model. Earth Syst.*, 3(2), 186.
- ONEC. (2015). *The Current Stage of Teacher Preparation and Development in Thailand*. Department of Educational Standards and Learning Development, Office of the Education Council.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ตารางที่ ก.1 รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/ สถานที่ทำงาน	ประสบการณ์/ ความเชี่ยวชาญ
1	รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ความเชี่ยวชาญ ด้านวิจัยและประเมินผล การศึกษา
2	รองศาสตราจารย์ อติพันธ์ แก้วนิล	อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก
3	ดร.สมควร โมทะจิตร	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนวัดบ้านประอาน (ประสานนครราษฎร์พัฒนา) สังกัด สพ.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา
4	ดร.สมนึก แซ่อึ้ง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สังกัด สพ.ศก. 2	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก
5	นางรัชดาภรณ์ สูงสุด	ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนวนาสวรรค์ สังกัด สพ.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก

**รายนามผู้เชี่ยวชาญในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้**

**ตารางที่ ก.2 รายนามผู้เชี่ยวชาญในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้**

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/ สถานที่ทำงาน	ประสบการณ์/ ความเชี่ยวชาญ
1	นายจำรูญ มลิพันธ์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสะอาง (ประชาสามัคคี) สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก ผลงานรางวัลเชิงประจักษ์ ระดับชาติ
2	นายกิตติศักดิ์ มกรนันท์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านไทยบวกแต่ บวกเตย สังกัด สพป.ศก. 1	ความเชี่ยวชาญ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน ผลงานชนะเลิศรางวัล ทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS)
3	นางปราไพ สุทธิภรณ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้ สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ตารางที่ ก.3 รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียน
บ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/ สถานที่ทำงาน	ประสบการณ์/ ความเชี่ยวชาญ
1	นายจำนาน ไพบูลย์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านจันลม สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก
2	นางอัจฉรา จันทักษ์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนิคม 4 (กรมประชา สงเคราะห์) สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก
3	นางอำพร วิเศษพงษ์	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสำโรงตาเจ็น สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก
4	นางศรี อินสุระ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลภูสิงห์ สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก
5	นางสาวกลอยใจ จิมานั่ง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก
6	นายจรัสศักดิ์ จันทักษ์	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแขว สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา
7	นายสมนึก พันธุ์แก่น	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านชำระ สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา
8	นางอารีรัตน์ พันธุ์แก่น	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเรียม สังกัด สพป.ศก. 3	ความเชี่ยวชาญ ด้านการวิจัยและประเมินผล การศึกษา

ตารางที่ ก.3 (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/ สถานที่ทำงาน	ประสบการณ์/ ความเชี่ยวชาญ
9	นางสาวลำไย สายโงน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัด สพป.ศก. 2	ความเชี่ยวชาญ ด้านการวิจัยและประเมินผล การศึกษา

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครู
ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
  - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
3. การตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความจริง เพื่อจะทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมต่อไป
4. การเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถาม จะใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้นและไม่ส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลที่ได้รับไว้เป็นความลับและจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
นางสาวพัฒนา สังข์โกมล
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม	สภาพปัจจุบัน					ความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3	การวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและ รายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้										
4	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย										
5	การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้										
6	การเตรียมเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้										
7	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุประกอบการจัดการ เรียนรู้										
8	การเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้										
9	การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้										
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้											
10	การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้										
11	การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้										
12	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้ อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริง										
13	การดูแลเอาใจใส่ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย										
14	การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน ขณะทำกิจกรรม										
15	การให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ตามความจำเป็น										
16	การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของ ผู้เรียนลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้										

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม	สภาพปัจจุบัน					ความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน การเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม										
18	การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม										
19	การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม พัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์										
20	การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้										
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้											
21	การประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน										
22	การสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของ ผู้เรียนทุกสถานการณ์										
23	การวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียน ปฏิบัติจริง										
24	การประเมินผลจากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บ ข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง										
25	การเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏ เป็นผลงาน										
26	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพ งานชัดเจน										
27	การเน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองจาก แฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน										
28	การเน้นประเมินผลความสามารถในการคิด วิเคราะห์										
29	การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลาย										
30	การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน										

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม

1. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าวิธีในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของท่าน โดยเลือกวิธีที่ความต้องการมากที่สุด 1 วิธี

- การศึกษาในสถานศึกษา   การฝึกอบรม   การสอนแนะนำงาน
- การดูงาน   การประชุมสัมมนา   การพัฒนาทีมงาน
- การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน

2. ความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ในการจัดการเรียนรู้ ท่านคิดว่าด้านใดที่มีปัญหาในการดำเนินการ และต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับศึกษา
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสัมภาษณ์จะไม่มีผลกระทบต่อ
ท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่าน
นางสาวพัฒนา สังข์โกมล
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ .....
  2. เพศ.....
  3. อายุ.....ปี
  4. ระดับการศึกษา.....
  5. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....
  6. ประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน.....ปี
  7. รางวัลด้านการจัดการเรียนรู้ที่เคยได้รับ.....
- .....
- .....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

1. หลักการของรูปแบบ ควรใช้หลักการใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์ ควรมีวัตถุประสงค์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. เนื้อหา ควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

4. การดำเนินการของรูปแบบ ในแต่ละด้าน ได้แก่

4.1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ครูควรมีบทบาท หรือควรเตรียมตัวอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4.2 การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ครูควรดำเนินการอย่างไร จึงจะประสบผลสำเร็จ

.....

.....

.....

4.3 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

5. การประเมินผล ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

6. เงื่อนไขความสำเร็จ ควรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

.....

.....

.....

คู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ
การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

กรอบการดำเนินการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

.....

1. เปิดประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ/แนะนำผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้อง	ใช้เวลา 5 นาที
2. เกริ่นนำ/นำเสนอความเป็นมาของการศึกษาวิจัยโดยย่อ	ใช้เวลา 15 นาที
3. เริ่มการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ	ใช้เวลา 90 นาที
4. ปิดประเด็น/สรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ	ใช้เวลา 10 นาที

รวมเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ 2 ชั่วโมง

แนวทางการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

.....

วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ และการประเมินผล รวมทั้งรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ โดยจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

วิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีผู้ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่ม 1 คน ผู้ประสานงาน 1 คน ผู้บันทึกภาพ 1 คน ผู้บันทึกเสียง 1 คน และผู้จัดบันทึก 3 คน
2. ผู้ดำเนินการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเปิดประชุม แนะนำผู้เชี่ยวชาญที่เข้าประชุม แจ้งวัตถุประสงค์ของการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และชี้แจงวิธีการในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น
3. ผู้วิจัยนำเสนอความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย กระบวนการในการจัดทำรูปแบบ และรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ โดยสังเขป
4. ผู้ดำเนินการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญถามคำถามเกริ่นนำ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าประชุมอภิปรายเพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ รวมทั้งเสนอความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ โดยมีแนวคำถามตามประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดแนบท้ายนี้ ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 2 ชั่วโมง
5. การอภิปรายเพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ การเสนอความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ ให้อภิปรายเรียงตามประเด็นคำถามตามที่กำหนด และให้ผู้เชี่ยวชาญที่เข้าประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญอภิปรายตามด้านความเชี่ยวชาญที่ละคนจน

ครบทุกคน โดยให้มีการอภิปรายสองรอบตามประเด็น หากมีเวลาเหลือให้เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญ อภิปรายเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ ในรอบที่ 3

6. ให้ผู้จัดบันทึก บันทึกการประชุมสัมมนาในแบบบันทึก โดยจัดบันทึกในแต่ละประเด็น อย่างละเอียด พร้อมทั้งให้บันทึกภาพและเสียงการประชุม โดยผู้บันทึกภาพและผู้บันทึกเสียง

7. ให้ผู้ประสานงานอำนวยความสะดวกในการดำเนินการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

8. ผู้ดำเนินการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ปิดประเด็น/สรุปการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

9. ผู้วิจัยสรุปผลการบันทึกการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญและกล่าวขอบคุณ

10. ผู้ดำเนินการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญปิดประชุม

11. ผู้ประสานงานรวบรวมเอกสาร ภาพถ่าย เทปบันทึกเสียง และผลการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำสรุปผลการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นคำถามในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

.....

คำชี้แจง

1. ประเด็นคำถามในการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญนี้ ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการถามคำถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
2. ประเด็นคำถามในการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย คำถามหลัก (Main Question) เกี่ยวกับร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ และองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

คำถามเกริ่นนำ

ภายหลังจากแจ้งวัตถุประสงค์ของการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยโดยสังเขปแล้ว ให้ผู้วิจัยนำเสนอเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม ความเป็นมาของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และขั้นตอนการวิจัย จากนั้นให้ผู้วิจัยแจ้งกระบวนการในการจัดทำรูปแบบ และตัวรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ
2. การตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ โดยการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน
3. การจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่กำลังดำเนินการในขณะนี้

4. การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นให้ผู้ดำเนินการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ถามคำถามเกริ่นนำเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ ตามที่ผู้วิจัยนำเสนอ และถามคำถามตามประเด็นคำถามหลักต่อไป

ประเด็นคำถามหลัก (Main Question)

1. ประเด็นรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา (อภิปรายรอบที่ 1)

คำถาม : ท่านเห็นว่า “รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา” โดยภาพรวม มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

เวลาในการอภิปราย : ท่านละไม่เกิน 5 นาที รวม 45 นาที (อภิปรายตามด้านที่เชี่ยวชาญ)

2. ประเด็นองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา 5 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ และการประเมินผล (อภิปรายรอบที่ 2)

คำถาม : ท่านเห็นว่า “องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา” ทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ และการประเมินผล มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

เวลาในการอภิปราย : ท่านละไม่เกิน 5 นาที รวม 45 นาที (อภิปรายตามด้านที่เชี่ยวชาญ)

แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
 การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
 ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

.....

ชื่อผู้จัดบันทึก.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สถานที่ประชุม.....

ชื่อผู้ดำเนินการประชุม.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่มาประชุม

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ไม่มาประชุม

1.....

2.....

3.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

1.....

2.....

3.....

เริ่มประชุมเวลา.....

1. คำถามเกริ่นนำ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ประเด็นคำถาม

ประเด็นที่ 1 รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม (อภิปรายรอบที่ 1)

คำถาม : ท่านเห็นว่า “รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม” โดยภาพรวม มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

เวลาในการอภิปราย : ท่านละไม่เกิน 5 นาที รวม 45 นาที (อภิปรายตามด้านที่เชี่ยวชาญ)

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9

.....

.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม 5 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ และการประเมินผล (อภิปรายรอบที่ 2)

คำถาม : ท่านเห็นว่า “องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม” ทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ และการประเมินผล มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

เวลาในการอภิปราย : ท่านละไม่เกิน 5 นาที รวม 45 นาที (อภิปรายตามด้านที่เชี่ยวชาญ)

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8

.....

.....

.....

.....

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9

.....

.....

.....

.....

3. ประเด็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

4. สรุปและปิดประเด็น

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ มีองค์ประกอบดังนี้

- 1) หลักการของรูปแบบ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) เนื้อหา
- 4) การดำเนินการ
- 5) การประเมินผล
- 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละรายการ ซึ่งเป็นส่วนประกอบรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตาม “ระดับความเหมาะสม” ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. หลังจากท่านพิจารณารายการประเมินเรียบร้อยแล้ว โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและพิจารณาถึงความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยเขียนลงในส่วนของความคิดเห็นเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพัฒนา สังข์โกมล

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม

ตอนที่ 1 รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม
ศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมาฯ

ที่	รายการ	ระดับ ความเหมาะสม					ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1. หลักการของรูปแบบ							
1.1	หลักการของรูปแบบสามารถนำมาใช้ได้						
1.2	หลักการของรูปแบบเหมาะสมกับรูปแบบ						
1.3	หลักการของรูปแบบมีความครอบคลุม						
2. วัตถุประสงค์							
2.1	วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับหลักการ						
2.2	วัตถุประสงค์ครอบคลุมประเด็นปัญหา ในการพัฒนารูปแบบ						
2.3	วัตถุประสงค์ระบุสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวครู						
3. เนื้อหา							
3.1	เนื้อหา มีความชัดเจน ครอบคลุม						
3.2	เนื้อหา มีความเหมาะสมกับวิธีการจัดกิจกรรม						
3.3	เนื้อหา สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้						
4. การดำเนินการ							
4.1	การจัดกิจกรรมมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุ วัตถุประสงค์						
4.2	การจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม						
4.3	การจัดกิจกรรมสอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้						
5. การประเมินผล							
5.1	วิธีการวัดสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
5.2	เครื่องมือวัดสอดคล้องกับสิ่งที่วัด						
5.3	เกณฑ์การประเมินสามารถนำไปใช้ได้จริง						
6. เงื่อนไขความสำเร็จ							
6.1	เงื่อนไขความสำเร็จมีความเหมาะสมกับรูปแบบ						
6.2	ระบุเงื่อนไขเพียงพอต่อความสำเร็จของรูปแบบ						

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ มีองค์ประกอบดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ
- 2) คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ
- 3) โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม
- 4) แผนการจัดกิจกรรม
- 5) เครื่องมือการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละรายการ ซึ่งเป็นส่วนประกอบคู่มือการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตาม “ระดับความเหมาะสม” ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. หลังจากท่านพิจารณารายการประเมินเรียบร้อยแล้ว โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและพิจารณาถึงความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยเขียนลงในส่วนของความคิดเห็นเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคู่มือการใช้รูปแบบให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพัฒนา สังข์โกมล

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม

ตอนที่ 1 คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม

ที่	รายการ	ระดับ ความเหมาะสม					ความคิดเห็น เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ						
2	คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ						
3	โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม						
4	แผนการจัดกิจกรรม						
5	เครื่องมือการวัดและประเมินผล						

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

**แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้**

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย × ทับข้อ ก ข ค และ ง ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญตามข้อใด
  - ก. สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด
  - ข. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง
  - ค. ความหลากหลายของสติปัญญา
  - ง. ถูกทุกข้อ
2. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึงข้อใด
  - ก. นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่ครูบอก
  - ข. การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับผู้เรียน
  - ค. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน
  - ง. การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันครูสำคัญที่สุด
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับห้องเรียน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้นั้นมากที่สุดคือใคร
  - ก. ผู้บริหารโรงเรียน
  - ข. ครู
  - ค. นักเรียน
  - ง. บุคลากรสนับสนุนการสอน
4. ข้อใดคือเทคนิคการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
  - ก. การสัมภาษณ์
  - ข. การระดมสมอง
  - ค. การอภิปรายกลุ่ม
  - ง. ถูกทุกข้อ
5. การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการใดมีผลต่อความคงทนของความรู้ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนน้อยที่สุด
  - ก. การลงมือปฏิบัติ
  - ข. แบบบรรยาย
  - ค. การอภิปรายกลุ่ม
  - ง. การสาธิต

6. ข้อใดคือขั้นตอนแรกของการจัดกระบวนการเรียนรู้
- การวางแผนการจัดการเรียนรู้
  - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
  - การใช้จิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้
  - การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
7. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนรู้
- กิจกรรมในการคาดคิดและกระทำของครูก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอน
  - การตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้
  - การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
  - ถูกทุกข้อ
8. ข้อใดไม่ใช่การดำเนินการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
- การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
  - ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน
  - กำหนดโครงสร้างรายวิชา
  - การกำหนดครูผู้สอน
9. ข้อใดคือขั้นตอนแรกของการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
- การกำหนดสาระสำคัญ
  - ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร
  - เขียนแผนการสอนรายคาบ
  - กำหนดวิธีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง
10. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
- ชื่อกิจกรรม
  - เวลาที่ใช้
  - ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน
  - การเตรียมล่วงหน้า
11. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ได้ถูกต้อง
- 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ 3) ขั้นการปฏิบัติ 4) ขั้นการสรุป
  - 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ 3) ขั้นการปฏิบัติ 4) ขั้นการสรุป 5) Follow-Up
  - 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ 3) Follow-Up 4) ขั้นการปฏิบัติ 5) ขั้นการสรุป
  - 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ 3) ขั้นการปฏิบัติ 4) Follow-Up 5) ขั้นการสรุป

12. ข้อใดไม่ใช่เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม
  - ก. การอภิปรายกลุ่มย่อย
  - ข. กิจกรรมภาพต่อ
  - ค. เกม
  - ง. การระดมพลังสมอง
13. พฤติกรรมการเรียนรู้รูปแบบใดที่มีประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับน้อยที่สุด
  - ก. การได้ยิน
  - ข. การอ่าน
  - ค. การได้เห็น
  - ง. การได้พูด
14. กิจกรรมใดไม่ใช่เทคนิคการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
  - ก. การเขียนบันทึกประจำวัน
  - ข. การเขียนจดหมาย
  - ค. การเขียนหนังสือพิมพ์
  - ง. การเขียนตามคำบอก
15. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียนของกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยเกม
  - ก. ศึกษากฎ กติกา วิธีการในการเล่นเกม
  - ข. เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่นเกม
  - ค. แนะนำกฎ กติกา วิธีการเล่นเกม และเกณฑ์ในการตัดสินเลือกผู้ชนะ
  - ง. ให้นักเรียนได้อภิปรายความรู้ที่ได้รับจากการเล่นเกม
16. การวัดผลควรคำนึงถึงข้อใด
  - ก. วัดให้ตรงกับเนื้อหา
  - ข. วัดให้ตรงกับจุดประสงค์
  - ค. วัดให้ตรงกับแผนการสอน
  - ง. วัดให้ตรงกับกิจกรรมการเรียนการสอน
17. การวัดและประเมินผลช่วยนักเรียนโดยตรงในเรื่องใด
  - ก. สนับสนุนให้นักเรียนมีนิสัยการเรียนที่ดี
  - ข. ช่วยเพิ่มความสนใจการเรียนของนักเรียน
  - ค. ชี้ข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน
  - ง. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ในการสอนของนักเรียน

18. ข้อใดคือวิธีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
- ก. การประเมินโดยเพื่อน
  - ข. การประเมินตนเองของผู้เรียน
  - ค. การประเมินโดยการสนทนา
  - ง. ถูกทุกข้อ
19. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง
- ก. ผลการประเมินสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน
  - ข. ควรใช้การประเมินการปฏิบัติ
  - ค. การประเมินยึดผู้สอนเป็นสำคัญ
  - ง. เกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับชีวิตจริง
20. ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งใดในการประเมินการปฏิบัติ
- ก. ภาระงาน
  - ข. เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติ
  - ค. ภาระงาน และเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติ
  - ง. ภาระงาน เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติ และผู้เรียน

เฉลยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1	ง	6	ก	11	ข	16	ข
2	ข	7	ก	12	ค	17	ค
3	ค	8	ง	13	ข	18	ง
4	ง	9	ข	14	ง	19	ค
5	ข	10	ค	15	ค	20	ค

**แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้**

ชื่อ-สกุล.....

ระดับชั้นที่สอน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สอน.....สถานที่สอน.....

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของคุณ โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน 3 ระดับ ตามเกณฑ์รูบริก (Rubrics) ที่กำหนดไว้ท้ายแบบประเมินนี้

ที่	รายการ	ระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
การวางแผนการจัดการเรียนรู้				
1	การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้			
2	การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้			
3	การวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
4	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย			
5	การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้			
6	การเตรียมเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้			
7	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุประกอบการจัดการเรียนรู้			
8	การเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้			
9	การจัดเตรียมสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			

ที่	รายการ	ระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
10	การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้			
11	การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้			
12	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริง			
13	การดูแลเอาใจใส่ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย			
14	การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม			
15	การให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น			
16	การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้			
17	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม			
18	การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม			
19	การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์			
20	การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้			
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้				
21	การประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
22	การสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์			
23	การวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง			

ที่	รายการ	ระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
24	การประเมินผลจากข้อมูลที่หลากหลาย เก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง			
25	การเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน			
26	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน			
27	การเน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน			
28	การเน้นประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์			
29	การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย			
30	การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งก่อนเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียน			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

ที่	รายการ	คำอธิบายระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
การวางแผนการจัดการเรียนรู้				
1	การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้	ครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน	ครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียนบางส่วน	ครูวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไม่อย่างหนึ่ง
2	การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้	ครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน	ครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียนบางส่วน	ครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไม่อย่างหนึ่ง
3	การวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ครูวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียน	ครูวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียนบางคน	ครูวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไม่อย่างหนึ่ง
4	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และผู้เรียนบางคน	ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย แต่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน หรือกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไม่อย่างหนึ่ง

ที่	รายการ	คำอธิบายระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
5	การกำหนด วิธีการวัดผล และประเมินผล การจัดการเรียนรู้	ครูกำหนดวิธีการ วัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย และ เหมาะสมกับผู้เรียน	ครูกำหนดวิธีการ วัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลาย และ มีความเหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนบางคน	ครูกำหนดวิธีการ วัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ ที่ไม่หลากหลาย แต่มี ความเหมาะสมกับ ผู้เรียน หรือกิจกรรม การเรียนรู้ อย่างไม่ อย่างหนึ่ง
6	การเตรียมเครื่องมือ ในการวัดผลและ ประเมินผลการจัดการ เรียนรู้	ครูเตรียมเครื่องมือ ในการวัดผลและ ประเมินผลการจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับ ผู้เรียน	ครูเตรียมเครื่องมือ ในการวัดผลและ ประเมินผลการจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลาย และมีความเหมาะสม กับกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนบางคน	ครูเตรียมเครื่องมือ ในการวัดผลและ ประเมินผลการจัดการ เรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย แต่มีความเหมาะสม กับผู้เรียน หรือ กิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไม่ อย่างหนึ่ง
7	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุประกอบ การจัดการเรียนรู้	ครูจัดเตรียมสื่อ วัสดุ ประกอบจัดการ เรียนรู้ อย่าง หลากหลาย และ เหมาะสมกับผู้เรียน	ครูจัดเตรียมสื่อ วัสดุ ประกอบจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลาย และมีความเหมาะสม กับกิจกรรม การเรียนรู้และผู้เรียน บางคน	ครูจัดเตรียมสื่อ วัสดุ ประกอบจัดการ เรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย แต่มีความเหมาะสม กับผู้เรียน หรือ กิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไม่อย่างหนึ่ง

ที่	รายการ	คำอธิบายระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
8	การเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้	ครูเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับ ผู้เรียน	ครูเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลาย และมีความเหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนบางคน	ครูเตรียมข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ ไม่หลากหลาย แต่มีความเหมาะสมกับ ผู้เรียน หรือกิจกรรม การเรียนรู้ อย่างไม่ อดอย่างหนึ่ง
9	การจัดเตรียมสถานที่ ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	ครูจัดเตรียมสถานที่ ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ อย่าง หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน	ครูจัดเตรียมสถานที่ ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ที่หลากหลาย และมีความเหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนบางคน	ครูจัดเตรียมสถานที่ ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ที่ไม่หลากหลาย แต่มีความเหมาะสมกับ ผู้เรียน หรือกิจกรรม การเรียนรู้ อย่างไม่ อดอย่างหนึ่ง
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
10	การสร้างบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีลักษณะดังนี้ 1. ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ อย่าง กระตือรือร้น 2. จัดสิ่งที่อยู่ใน ชั้นเรียนให้เอื้ออำนวย ต่อการเรียนการสอน 3. จัดมุมเสริมสร้าง ความรู้ทุกด้าน 4. จัดสภาพแวดล้อม ที่ดี	ครูสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ ทั้ง 4 ข้อ และมีผลต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนทุกข้อ	ครูสร้างบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ 3 ใน 4 ข้อ และมีผลต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน	ครูสร้างบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ 2 ใน 4 ข้อ และมีผลต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน

ที่	รายการ	คำอธิบายระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
11	การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนส่วนใหญ่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในบางครั้ง
12	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริง	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริง	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริงบางครั้ง	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด
13	การดูแลเอาใจใส่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย	ครูดูแลเอาใจใส่อำนวยความสะดวกผู้เรียนรายบุคคลให้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย	ครูดูแลเอาใจใส่อำนวยความสะดวกผู้เรียนส่วนใหญ่ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย	ครูดูแลเอาใจใส่อำนวยความสะดวกผู้เรียนส่วนใหญ่ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อยบางครั้ง
14	การสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม	ครูสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนรายบุคคลขณะทำกิจกรรม	ครูสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนรายบุคคลขณะทำกิจกรรมบางครั้ง	ครูสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนส่วนใหญ่ขณะทำกิจกรรมบางครั้ง
15	การให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น	ครูให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็นตรงประเด็น เข้าใจง่าย	ครูให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเฉพาะโอกาสตรงประเด็น เข้าใจง่าย	ครูให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเฉพาะโอกาส

ที่	รายการ	คำอธิบายระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
16	การบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้	ครูบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนรายบุคคลลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้	ครูบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนรายบุคคลลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้บางครั้ง	ครูบันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนส่วนใหญ่ลงในบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้บางครั้ง
17	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความเหมาะสม	ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างทันทีตรงประเด็น เข้าใจง่าย	ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนเฉพาะโอกาสตรงประเด็น เข้าใจง่าย	ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนเฉพาะโอกาส
18	การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม	ครูใช้การเสริมแรงทั้งทางวาจา ท่าทาง และการให้รางวัลได้เหมาะสมกับผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้	ครูใช้การเสริมแรงด้วยวาจา หรือท่าทาง หรือการให้รางวัลได้เหมาะสมกับผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้	ครูใช้การเสริมแรงด้วยวาจา หรือท่าทาง หรือการให้รางวัลได้เหมาะสมกับผู้เรียนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม
19	การกระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์	ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ในบางครั้ง
20	การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	ครูพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	ครูพัฒนาผู้เรียนส่วนใหญ่ให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	ครูพัฒนาผู้เรียนส่วนใหญ่ให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้บางครั้ง

ที่	รายการ	คำอธิบายระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้				
21	การประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ครูประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเหมาะสมกับผู้เรียน	ครูประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเหมาะสมกับผู้เรียนบางส่วน	ครูประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางครั้ง
22	การสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์	ครูสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์	ครูสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนบางสถานการณ์	ครูสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนบางส่วนและบางสถานการณ์
23	การวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง	ครูวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริงหลายวิธี และเหมาะสมกับผู้เรียน	ครูวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริงและเหมาะสมกับผู้เรียนบางส่วน	ครูวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง
24	การประเมินผลจากข้อมูลที่หลากหลายเก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง	ครูประเมินผลจากข้อมูลหลายวิธี และเก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสมกับผู้เรียน	ครูประเมินผลจากข้อมูลหลายวิธี และเก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง	ครูประเมินผลบางครั้งไม่แน่นอน
25	การเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน	ครูให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน	ครูให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงานบางครั้ง	ครูให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้บางครั้งไม่แน่นอน
26	การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน	ครูกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจนและเหมาะสมกับผู้เรียน	ครูกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจนและเหมาะสมกับผู้เรียนบางส่วน	ครูกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน

ที่	รายการ	คำอธิบายระดับการจัดการเรียนรู้		
		3 (มาก)	2 (ปานกลาง)	1 (น้อย)
27	การเน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน	ครูให้ผู้เรียนประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน	ครูให้ผู้เรียนประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียนบางครั้ง	ครูให้ผู้เรียนประเมินตนเองบางครั้งไม่แน่นอน
28	การเน้นประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์	ครูประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน	ครูประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนบางครั้ง	ครูประเมินผลของผู้เรียนบางครั้งไม่แน่นอน
29	การใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	ครูใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลหลายวิธี และเหมาะสมกับผู้เรียน	ครูใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียนบางส่วน	ครูใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลแบบเดิม
30	การประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน	ครูประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้ง 3 ระยะการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนทุกคน	ครูประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน 2 ใน 3 ระยะ การเรียนรู้	ครูประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน 1 ใน 3 ระยะ การเรียนรู้

ระดับคุณภาพ

- 2.34 - 3.00 หมายถึง ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก
- 1.67 - 2.33 หมายถึง ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
- 1.00 - 1.66 หมายถึง ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อย

**แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการสะท้อนผลการดำเนินการ
ตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**

คำชี้แจง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการสะท้อนผลการใช้รูปแบบฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม

ที่	ประเด็น	ผลการประเมินรูปแบบ		การปรับปรุงรูปแบบ
		จุดเด่น	จุดที่ควรพัฒนา	
1	หลักการของรูปแบบ			
2	วัตถุประสงค์			
3	เนื้อหา			
4	การดำเนินการ			
5	การประเมินผล			
6	เงื่อนไขความสำเร็จ			

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครู
ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์
ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพ
การเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ

2. ในการตอบแบบประเมิน

ผู้วิจัยขอความกรุณาผู้ตอบแบบประเมินทุกข้อตามความจริง เพื่อจะทำให้ข้อมูลที่ได้
เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอน
เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฯ ต่อไป

3. การเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถาม จะใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้นและไม่ส่งผลกระทบต่อหน้าที่
การงานของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลที่ได้รับไว้เป็นความลับและจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์
ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบประเมินทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพัฒนา สังข์โกมล

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ประเด็นการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านความเป็นไปได้					
1. รูปแบบนี้นำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้					
2. รูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับได้					
3. มีความเป็นไปได้ที่ครูจะนำรูปแบบนี้ไปใช้					
ด้านความเป็นประโยชน์					
4. รูปแบบนี้มีประโยชน์ต่อครู					
5. การนำรูปแบบไปใช้จะทำให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพของการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น					
6. การดำเนินการตามรูปแบบมีความชัดเจนและผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบแต่ละขั้นตอนมีประโยชน์สำหรับโรงเรียน					
7. ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครู
ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของท่านต่อการฝึกอบรม
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3. ในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความจริง เพื่อจะทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการฝึกอบรมต่อไป
4. การเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถาม จะใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้นและไม่ส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลที่ได้รับไว้เป็นความลับและจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
นางสาวพัฒนา สังข์โกมล
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม

ตอนที่ 1 ความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งระดับความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหา					
1. เนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม					
2. การลำดับเนื้อหามีความเหมาะสม					
3. เนื้อหาในการฝึกอบรมตรงกับความต้องการ					
4. ประโยชน์ที่ได้รับในแต่ละเนื้อหา					
5. ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาหลังการฝึกอบรม					
ด้านวิทยากร					
6. ความสามารถในการถ่ายทอด/สื่อสาร/ความเข้าใจ					
7. การเรียงลำดับบรรยายเนื้อหาได้ครบถ้วน					
8. การเปิดโอกาสให้ซักถามและแสดงความคิดเห็น					
9. การตอบคำถามได้ตรงประเด็นและชัดเจน					
10. การกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความสนใจและติดตามการอบรม					
ด้านการจัดการโครงการ					
11. รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมมีความเหมาะสม					
12. ระยะเวลาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม					
13. คุณภาพของเอกสาร/สื่อประกอบการฝึกอบรม					
14. หลักสูตรเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของท่าน					
15. ท่านสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน					

ภาคผนวก ค
การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการ
ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ ค.1 ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการใน
การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของ
ผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 1							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 2							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
9	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
15	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
18	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
21	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
22	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
23	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
24	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
25	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
26	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
27	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
28	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
29	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
30	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 3							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง
และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้
ของครูโรงเรียนบ้านละลม จากการทดลองใช้ (Try Out)

ตารางที่ ค.2 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง
และความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม
จากการทดลองใช้ (Try Out)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการประเมิน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการประเมิน
1	0.73	ใช้ได้	16	0.63	ใช้ได้
2	0.31	ใช้ได้	17	0.28	ใช้ได้
3	0.30	ใช้ได้	18	0.67	ใช้ได้
4	0.65	ใช้ได้	19	0.34	ใช้ได้
5	0.75	ใช้ได้	20	0.61	ใช้ได้
6	0.21	ใช้ได้	21	0.66	ใช้ได้
7	0.69	ใช้ได้	22	0.22	ใช้ได้
8	0.25	ใช้ได้	23	0.56	ใช้ได้
9	0.65	ใช้ได้	24	0.58	ใช้ได้
10	0.31	ใช้ได้	25	0.49	ใช้ได้
11	0.22	ใช้ได้	26	0.22	ใช้ได้
12	0.64	ใช้ได้	27	0.32	ใช้ได้
13	0.59	ใช้ได้	28	0.25	ใช้ได้
14	0.70	ใช้ได้	29	0.73	ใช้ได้
15	0.22	ใช้ได้	30	0.49	ใช้ได้
ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87					

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้
ของครูโรงเรียนบ้านละลม

ตารางที่ ค.3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของครู
โรงเรียนบ้านละลม

ข้อที่	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่คาดหวัง (I)	PNI _{modified}	อันดับ
Total b1	2.82	3.77	0.34	2
Total c1	2.61	3.54	0.36	1
Total d1	2.89	3.66	0.27	3
aเฉลี่ย	2.77	3.65	0.32	
(K) b1	2.32	4.36	0.88	3
b2	3.36	4.14	0.23	6
b3	3.00	4.41	0.47	4
b4	2.77	3.55	0.28	5
b5	2.18	4.41	1.02	1
b6	2.23	4.27	0.91	2
b7	3.32	3.36	0.01	9
b8	3.00	3.55	0.18	8
b9	3.18	3.86	0.21	7
Bเฉลี่ย	2.82	3.77	0.34	
c1	2.91	3.23	0.11	8
c2	2.23	3.50	0.57	4
c3	3.55	3.83	0.08	9
c4	3.36	3.63	0.08	9
c5	1.86	4.23	1.27	2
c6	1.68	3.46	1.06	3
c7	1.55	4.59	1.96	1
c8	3.32	3.36	0.01	11
c9	2.91	3.32	0.14	7
c10	2.68	3.41	0.27	5
c11	2.68	3.36	0.25	6
Cเฉลี่ย	2.61	3.54	0.36	

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพปัจจุบัน (D)	สภาพที่คาดหวัง (I)	PNI _{modified}	อันดับ
d1	3.32	3.39	0.02	9
d2	2.55	3.91	0.53	4
d3	3.27	3.27	0.00	10
d4	3.50	3.69	0.05	7
d5	3.32	3.41	0.03	8
d6	2.68	4.50	0.68	3
d7	2.50	3.23	0.29	5
d8	2.09	4.46	1.13	1
d9	2.55	4.32	0.69	2
d10	3.09	3.36	0.09	6
aเฉลี่ย	2.89	3.66	0.27	

ค่าความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ ค.4 ค่าความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียน
การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 1							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 2							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4.1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4.2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4.3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้องของคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ
การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ ค.5 ค่าความสอดคล้องของคู่มือการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. กรอบการดำเนินการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2. แนวทางการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3. ประเด็นคำถามในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4. แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ ค.6 ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาครูใน
การจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ใน
โรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 1							
1.1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
1.2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
1.3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2.1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2.2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2.3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3.1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3.2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3.3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4.1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4.2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4.3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5.1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5.2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5.3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6.1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6.2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 2							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

**ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสม
ของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ**

ตารางที่ ค.7 ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 1							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 2							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ ค.8 ค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
8	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14	1	0	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
17	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
18	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ตารางที่ ค.9 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพัฒนาการความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้
การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

คะแนน	จำนวน	คะแนน (40)	S.D.	t	df	Sig. (2-tailed)
หลังเรียน	22	18.32	.48	31.80	21	.000
ก่อนเรียน	22	11.09	.81			

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	a2	18.32	22	.48	.102
	a1	11.09	22	.81	.173

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2- tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	a2 - a1	7.227	1.066	.227	6.755	7.700	31.80	21	.000

**ค่าความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ
ของความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ**

ตารางที่ ค.10 ค่าความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพของความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	0	0.80	สอดคล้อง
14	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
15	1	0	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
18	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
20	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
21	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
22	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
23	1	0	1	1	1	0.80	สอดคล้อง

ตารางที่ ค.10 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
24	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
25	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
26	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
27	1	1	1	0	1	0.80	สอดคล้อง
28	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
29	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
30	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้องของแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
 ในการสะท้อนผลการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้
 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ ค.11 ค่าความสอดคล้องของแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการสะท้อนผล
 การดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียน
 การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณา
 ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 1							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 2							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์
 ของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
 ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ ค.12 ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ
 การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพ
 การเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	0	1	1	1	1	0.80	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครู
ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ ค.13 ค่าความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมตามรูปแบบ
การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม
ศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตอนที่ 1							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
13	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
14	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
ตอนที่ 2							
1	1	1	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง

เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การ
จัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

รูปแบบการพัฒนาครู

ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม

นางสาวพัฒนา สังข์โกมล
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม

โรงเรียนบ้านละลม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๓
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เล่มนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้จากการเข้ารับการพัฒนาตามรูปแบบ ที่ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การดำเนินการ และการประเมินผล ที่มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม จะเป็นประโยชน์แก่ครูและผู้ที่สนใจ หากมีข้อเสนอแนะใด ๆ เพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในข้อเสนอแนะมา ณ โอกาสนี้

พัฒนา สังข์โกมล

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
หลักการของรูปแบบ.....	1
วัตถุประสงค์.....	1
เนื้อหา.....	1
การดำเนินการ.....	2
การประเมินผล.....	7
เงื่อนไขความสำเร็จ.....	8

รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการของรูปแบบ

1. หลักความร่วมมือร่วมใจ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้เชี่ยวชาญภายนอกปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ ยอมรับในการพัฒนาวิชาชีพครูที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์ และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
2. หลักการกำหนดเป้าหมาย กล่าวคือ เป็นรูปแบบที่ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มาจากปัญหาจริงในชั้นเรียนของครู
3. หลักการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผนวกศาสตร์ ทฤษฎีการเรียนรู้ แนวคิด และหลักการ กับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

เนื้อหา

การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยกระตุ้นและให้คำปรึกษา การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการคิด วิเคราะห์ และประเมินค่า ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมกิจกรรม 3 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร 2) กำหนดสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน 4) กำหนดโครงสร้างรายวิชา และ 5) เขียนแผนการสอนรายคาบ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนเตรียมการ (Preparation) 2) ขั้นตอนการกล่าวนำสั้น ๆ (Briefing) 3) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Action) 4) ขั้นตอนการสรุป (Debriefing) และ 5) ขั้นตอนกิจกรรมหลังการปฏิบัติ (Follow-Up)

3. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ของนักเรียนด้วยวิธีการ ได้แก่ 1) การประเมินตามสภาพจริง 2) การประเมินการปฏิบัติ 3) การประเมิน โดยการใช้คำถาม 4) การประเมินโดยการสนทนา 5) การประเมิน การสังเกตพฤติกรรม 6) การประเมินตนเองของผู้เรียน และ 7) การประเมินโดยเพื่อน

การดำเนินการ

การดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา เป็นการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีวิธีการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรม ซึ่งกำหนดแนวทางไว้โดยสังเขป ดังนี้

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรม
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมแต่ละเนื้อหาสาระ โดย
  - 2.1 ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแต่ละเนื้อหาสาระให้ชัดเจน
  - 2.2 ศึกษา ค้นคว้า เนื้อหาสาระด้วยตัวเองจากเอกสารประกอบการฝึกอบรม ใบความรู้ แต่ละรายวิชา เนื้อหาสาระให้เข้าใจอย่างละเอียด
  - 2.3 รับฟังการบรรยายจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อวีดีโอ สื่อวีดีทัศน์
  - 2.4 ศึกษาใบงานหรือใบกิจกรรมที่ได้รับตามที่หลักสูตรกำหนด
  - 2.5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกันและวิทยากร
  - 2.6 ฝึกปฏิบัติด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามที่ได้รับมอบหมาย
  - 2.7 บันทึกสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับแต่ละเนื้อหาสาระหรือที่ได้รับมอบหมาย
  - 2.8 ทำใบงาน ใบกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายให้ครบถ้วน
  - 2.9 ส่งใบงาน ใบกิจกรรมให้ครบถ้วน
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเข้ารับการฝึกอบรม

รายละเอียดการจัดกิจกรรมการอบรม

การจัดกิจกรรมการอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา มีรายละเอียดดังนี้

ตารางการจัดกิจกรรมการอบรมตามรูปแบบ

กิจกรรม	วิธีการพัฒนา	ผู้ดำเนินการ	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
1. การทดสอบก่อนการพัฒนา	-	ผู้วิจัย	ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	การทดสอบ	แบบทดสอบ
2. ทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของไทย	การฝึกอบรม	1. ผู้วิจัย 2. วิทยากร	ความรู้ความเข้าใจในทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของไทย	สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม	แบบประเมินการมีส่วนร่วม
3. พื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	การฝึกอบรม	1. ผู้วิจัย 2. วิทยากร	ความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม	แบบประเมินการมีส่วนร่วม
4. การวางแผนการจัดการเรียนรู้	การฝึกอบรม	1. ผู้วิจัย 2. วิทยากร	1. การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ 2. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ 3. การวิเคราะห์ความคิดรวบยอดและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1. สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรม 2. ประเมินชิ้นงาน 3. ประเมินการนำเสนอผลงาน	1. แบบประเมินการมีส่วนร่วม 2. แบบประเมินชิ้นงาน 3. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

ตารางการจัดกิจกรรมการอบรมตามรูปแบบ (ต่อ)

กิจกรรม	วิธีการพัฒนา	ผู้ดำเนินการ	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
			4. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย 5. การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ 6. การเตรียมเครื่องมือ ในการวัดผลและประเมินผล 7. การจัดการเรียนรู้ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ ประกอบการจัดการเรียนรู้ 8. การเตรียมข้อมูล และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ 9. การจัดเตรียม สถานที่ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้		
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	การฝึกอบรบ	1. ผู้วิจัย 2. วิทยากร	1. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. การกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนตามสถานการณ์จริง	1. สังเกต การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม 2. ประเมิน ชิ้นงาน 3. ประเมิน การนำเสนอ ผลงาน	1. แบบประเมินการมีส่วนร่วม 2. แบบประเมินชิ้นงาน 3. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

ตารางการจัดกิจกรรมการอบรมตามรูปแบบ (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้	วิธีการพัฒนา	ผู้ดำเนินการ	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
			<p>4. การดูแลเอาใจใส่ อำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่าง เรียบร้อย</p> <p>5. การสังเกตและการ บันทึกพฤติกรรมของ ผู้เรียนขณะทำกิจกรรม</p> <p>6. การให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ ผู้เรียนตามความจำเป็น</p> <p>7. การบันทึกปัญหา และข้อขัดข้องต่าง ๆ ของผู้เรียนลงในบันทึก หลังการจัดการเรียนรู้</p> <p>8. การแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน การเรียนรู้ของผู้เรียน ตามความเหมาะสม</p> <p>9. การเสริมแรงผู้เรียน ตามความเหมาะสม</p> <p>10. การกระตุ้นผู้เรียนให้มี ส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนา ทางด้านร่างกายสติปัญญา สังคม และอารมณ์</p> <p>11. การพัฒนาผู้เรียนให้ สามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้</p>		

ตารางการจัดกิจกรรมการอบรมตามรูปแบบ (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้	วิธีการพัฒนา	ผู้ดำเนินการ	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	การฝึกอบรบ	1. ผู้วิจัย 2. วิทยากร	1. การประเมินผลผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2. การสังเกตและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนทุกสถานการณ์ 3. การวัดผลและประเมินผลที่เป็นผลจากผู้เรียนปฏิบัติจริง 4. การประเมินผลจากข้อมูลที่หลากหลายเก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง 5. การเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ที่ปรากฏเป็นผลงาน 6. การกำหนดเกณฑ์การประเมินที่แสดงคุณภาพงานชัดเจน 7. การเน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองจากแฟ้มสะสมผลงานของผู้เรียน	1. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2. ประเมินชิ้นงาน 3. ประเมินการนำเสนอผลงาน	1. แบบประเมินการมีส่วนร่วม 2. แบบประเมินชิ้นงาน 3. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

ตารางการจัดกิจกรรมการอบรมตามรูปแบบ (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้	วิธีการพัฒนา	ผู้ดำเนินการ	ตัวบ่งชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน
			8. การเน้นประเมินผล ความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ 9. การใช้เครื่องมือ วัดผลและประเมินผล ที่หลากหลาย 10. การประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่าง เรียน และหลังเรียน		
7. การประเมิน ความสามารถ ในการจัดการ เรียนรู้	การ ฝึกอบรม	1. ผู้วิจัย 2. ครู	1. การวางแผน การจัดการเรียนรู้ 2. การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 3. การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	1. การ สังเกต 2. การ ตรวจสอบ เอกสาร	แบบประเมิน
8. การทดสอบ หลังการพัฒนา	-	ผู้วิจัย	ความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการ เรียนการสอนเชิงรุก ที่ส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้	การทดสอบ	แบบทดสอบ

การประเมินผล

การประเมินผลของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมา มีดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ คือ ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา โดยใช้แบบทดสอบ
2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ คือ ระหว่างการพัฒนา โดยใช้แบบประเมิน

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ พร้อมสร้างนวัตกรรมในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูมีทัศนคติเชิงบวกในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งมั่นตั้งใจ ทุ่มเทในการทำงาน และแสวงหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและธรรมชาติของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เชี่ยวชาญภายนอกมีกระบวนการทำงานเป็นทีม โดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

<p>รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3</p>
<p>หลักการ</p>
<p>1. หลักความร่วมมือร่วมใจ 2. หลักการกำหนดเป้าหมาย 3. หลักการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ</p>
<p>วัตถุประสงค์</p>
<p>เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้</p>
<p>เนื้อหา</p>
<p>1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 3. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้</p>
<p>การดำเนินการ</p>
<p>1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรม 2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมแต่ละเนื้อหาสาระ โดย 2.1 ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของแต่ละเนื้อหาสาระให้ชัดเจน 2.2 ศึกษา ค้นคว้า เนื้อหาสาระด้วยตัวเองจากเอกสารประกอบการฝึกอบรม ใบความรู้ แต่ละรายวิชา เนื้อหาสาระให้เข้าใจอย่างละเอียด 2.3 รับฟังการบรรยายจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อวีดีโอ สื่อวีดีทัศน์ 2.4 ศึกษาใบงานหรือใบกิจกรรมที่ได้รับตามที่หลักสูตรกำหนด 2.5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกันและวิทยากร 2.6 ฝึกปฏิบัติด้วยกิจกรรมที่หลากหลายตามที่ได้รับมอบหมาย 2.7 บันทึกสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับแต่ละเนื้อหาสาระหรือที่ได้รับมอบหมาย 2.8 ทำใบงาน ใบกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายให้ครบถ้วน 2.9 ส่งใบงาน ใบกิจกรรมให้ครบถ้วน 3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบหลังเข้ารับการฝึกอบรม</p>
<p>การประเมินผล</p>
<p>1. ความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้</p>
<p>เงื่อนไขความสำเร็จ</p>
<p>1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ พร้อมสร้างนวัตกรรมในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ 2. ครูมีทัศนคติเชิงบวกในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งมั่น ตั้งใจ ทุ่มเทในการทำงาน และแสวงหาวิธีการพัฒนาที่ เหมาะสมกับระดับความสามารถและธรรมชาติของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เชี่ยวชาญภายนอกมีกระบวนการทำงานเป็นทีม โดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ</p>

การใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม

นางสาวพัฒนา สังข์โกมล
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละลม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เล่มนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ใช้รูปแบบมีความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น นำไปสู่การพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ตามขั้นตอนของรูปแบบการพัฒนาครูได้อย่างถูกต้อง โดยคู่มือการใช้รูปแบบฉบับนี้ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม และเครื่องมือการวัดและประเมินผล

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลมฉบับนี้ จะเป็นแนวทางในการที่มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

พัฒนา สังข์โกมล

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ.....	1
คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ.....	1
โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม.....	3
แผนการจัดกิจกรรม.....	6
เครื่องมือการวัดและประเมินผล.....	26

**คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ
2. คำชี้แจงของคู่มือการใช้รูปแบบ
3. โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม
4. แผนการจัดกิจกรรม
5. เครื่องมือการวัดและประเมินผล

รายละเอียดของแต่ละรายการในคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม มีดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ

เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม

2. คำชี้แจงการใช้รูปแบบ

คู่มือการใช้รูปแบบฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม โดยแบ่งแนวทางการจัดกิจกรรมเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนการจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรม และหลังการจัดกิจกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ก่อนการจัดกิจกรรม

1.1 ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาของการสร้างรูปแบบ ช่วยให้เห็นภาพโดยรวมของรูปแบบ องค์ประกอบต่าง ๆ ตลอดจนความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในรูปแบบ และศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบอย่างละเอียด

1.2 ศึกษาโครงสร้างเนื้อหาสาระในการฝึกอบรมและจุดประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม และศึกษารายละเอียดกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อให้ทราบถึงแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมตามกระบวนการของรูปแบบเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหาสาระในการฝึกอบรม

1.3 จัดเตรียมความพร้อมของสื่อและแหล่งเรียนรู้

1.4 จัดเตรียมเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

1.4.1 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

1.4.2 แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

2. การดำเนินการจัดกิจกรรม

เมื่อศึกษาและเตรียมสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ไว้พร้อมแล้ว จึงดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ทดสอบก่อนการพัฒนาด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ จากนั้นทำการตรวจและบันทึกคะแนนไว้

2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมตามรายละเอียดกิจกรรมฝึกอบรมที่กำหนดไว้จนครบ

2.3 ในการดำเนินการจัดกิจกรรมตามรูปแบบนี้ ส่งเสริมให้ครูได้ลงมือปฏิบัติจริง กระตุ้นให้ครูมีความสนใจอยากจะเรียนรู้ และจัดเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาแก่ครู

2.4 ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

3. หลังการจัดกิจกรรม

ทดสอบหลังการพัฒนาด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการพัฒนา และบันทึกคะแนนไว้เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับในภายหลัง

3. โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม

การฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม มีแผนการจัดกิจกรรมดังนี้

กิจกรรม	จุดประสงค์	เนื้อหา	เวลา
1. ทดสอบก่อนการพัฒนา	เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ก่อนการพัฒนา	1) พื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2) การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล การเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	30 นาที
2. ทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของไทย	เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของไทย	ทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของไทย	150 นาที
3. พื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	150 นาที

กิจกรรม	จุดประสงค์	เนื้อหา	เวลา
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	เพื่อให้ครุมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	1) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 2) วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย - เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม (20 นาที) - กิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ (20 นาที) - กิจกรรมการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ (20 นาที) - เกม (20 นาที) - กิจกรรมสถานการณ์จำลอง (20 นาที) - กิจกรรมบทบาทสมมติ (20 นาที) - การทดลอง (20 นาที) - กระบวนการสืบค้น (20 นาที)	20 นาที 160 นาที
5. การวัดและประเมินผล การเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	เพื่อให้ครุมีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย - การประเมินตามสภาพจริง (30 นาที) - การประเมินการปฏิบัติ (20 นาที) - การประเมินโดยการใช้คำถาม (20 นาที) - การประเมินโดยการสนทนา (20 นาที) - การประเมินการสังเกตพฤติกรรม (20 นาที) - การประเมินตนเองของผู้เรียน (20 นาที) - การประเมินโดยเพื่อน (20 นาที)	150 นาที

กิจกรรม	จุดประสงค์	เนื้อหา	เวลา (นาที)
6. การวางแผน การจัดการเรียน การสอนเชิงรุก ที่ส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้	เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผน การจัดการเรียนการสอน เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้	การวางแผนการจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้ ประกอบด้วย - ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร - การกำหนดสาระสำคัญและ จุดประสงค์การเรียนรู้ - ออกแบบกิจกรรมการเรียน การสอน - กำหนดโครงสร้างรายวิชา - เขียนแผนการสอนรายคาบ	180 นาที (30 นาที) (30 นาที) (30 นาที) (30 นาที) (60 นาที)
7. การประเมิน ความสามารถใน การจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการ เรียนการสอน เชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้	เพื่อประเมินความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การจัดการเรียนการสอน เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้	1) การวางแผนการจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผล การเรียนการสอนเชิงรุก ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	1 ภาคเรียน
8. ทดสอบหลังการ พัฒนา	เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้โดย ใช้การจัดการเรียนการ สอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้หลัง การพัฒนา	1) พื้นฐานการจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้ 2) การวางแผนการจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้	30 นาที

กิจกรรม	จุดประสงค์	เนื้อหา	เวลา (นาที)
		3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริม ศักยภาพการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้การสอนเชิงรุก ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้	

4. แผนการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม เป็นการให้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ ด้วยการพัฒนาอย่างเข้ม ซึ่งมีแผนการจัดกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ทดสอบก่อนการพัฒนา

จุดประสงค์

เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ก่อนการพัฒนา

เนื้อหาสาระ

1. พื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
2. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

แนวการจัดกิจกรรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้
การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

แบบทดสอบ

กิจกรรมที่ 2 ทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของไทยคำอธิบายรายวิชา

ศึกษา วิเคราะห์ และเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของ
ไทย

จุดประสงค์

เพื่อให้ครุมีความรู้ความเข้าใจในทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของ
ไทย

เนื้อหาสาระ

ทิศทางแนวโน้มการศึกษาของโลกและการศึกษาของไทย

แนวการจัดกิจกรรม

1. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชา
2. วิทยาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ศึกษาประเด็นตามที่ได้รับมอบหมาย จากใบความรู้ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. สรุปลองค์ความรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. สื่อเทคโนโลยี
2. ใบความรู้
3. สื่อ/อุปกรณ์
4. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน

- สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

2. เครื่องมือการประเมิน

- แบบประเมินการมีส่วนร่วม

3. เกณฑ์การประเมิน

ระดับมาก   ได้คะแนน 9 - 10 คะแนน

ระดับดี   ได้คะแนน 7 - 8 คะแนน

ระดับพอใช้   ได้คะแนน 5 - 6 คะแนน

ระดับปรับปรุง ได้คะแนน ต่ำกว่า 5 คะแนน

รายละเอียดเนื้อหาสาระโดยสังเขป

ท่ามกลางแนวโน้มสำคัญ ๆ แห่งศตวรรษที่ 21 ที่เต็มไปด้วยพลวัตโลกที่สลับซับซ้อน ส่งผลกระทบต่อคนรุ่นใหม่ตั้งแต่แนวโน้มประชากรที่ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ บริบทความขัดแย้งทางการเมือง ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและวิทยาการต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แนวโน้มภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนแนวโน้มการเคลื่อนย้ายของประชากรข้ามชาติชนกลุ่มน้อย การเรียกร้องสิทธิโอกาส ความเสมอภาค และความเป็นอยู่ที่ดี สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นบริบทท้าทายและตั้งคำถามต่อการใช้ชีวิตของคนยุคใหม่ เช่น สังคมยุคใหม่นี้คนจะอยู่รอดปลอดภัยหรือมีอายุยืนยาวขึ้นท่ามกลางความขัดแย้งทางสังคมวัฒนธรรมที่เพิ่มมากขึ้นได้อย่างไร คนจะมีวิธีการปรับตัว เรียนรู้และอดทนต่อสภาพเศรษฐกิจที่พลิกผันข้ามคืนได้อย่างไร เด็กและผู้คนในยุคสังคมดิจิทัลจะใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์เพื่อตนเองและสังคมที่อยู่ร่วมกันได้อย่างไร เป็นต้น แนวโน้มเหล่านี้ไม่เพียงแต่ตั้งคำถามต่อชีวิตคนยุคใหม่ แต่ยังผูกโยงกับโจทย์ของการศึกษาที่ต้องต่อสู้กับแนวโน้มใหม่ ๆ และสถานการณ์ปัญหาสืบเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงและแนวโน้มวิกฤตเด็กเข้าไม่ถึงการศึกษา เด็กด้อยโอกาส และหลุดออกจากระบบโรงเรียน ตัวเลขผู้ไม่รู้หนังสือ เด็กย้ายถิ่นและคนข้ามชาติ ความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา ความอ่อนด้อยของคุณภาพคน ฯลฯ ในประเทศไทย เราไม่เพียงแต่ต้องต่อสู้กับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ยังต้องเผชิญกับแรงขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ที่พุ่งเป้าการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มุ่งจะยกระดับคุณภาพการศึกษาไปพร้อม ๆ กับเป้าหมายการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 การปฏิรูประบบการศึกษาด้วยยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีนัยต่อทิศทางการพัฒนาการศึกษาไทย โดยเฉพาะโจทย์ของการศึกษาที่ต้องสร้างคนยุคใหม่ที่มีทักษะอนาคต

โดยไม่จำกัดเพียงแค่กลุ่มวัยเรียนทุกระดับที่มีอยู่ราว 15 ล้านคน แต่ยังรวมถึงกลุ่มคนนอกวัยเรียนอีก 35 ล้านคน เพื่อการมีชีวิตและการมีงานทำที่มั่นคงในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นโจทย์ใหญ่กว่าสมรภูมิคำตอบของ O-Net หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) และบนความร่วมมือร่วมพลังของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น เอกชนที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาเพื่ออนาคตที่ตรงร่วมกัน

กระแสความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาทั่วโลกอยู่ในกระบวนการปรับตัวครั้งใหญ่เพื่อเตรียมคนรองรับแนวโน้มที่ท้าทายและความไม่แน่นอนต่าง ๆ งานจับกระแสความเคลื่อนไหวและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กและเยาวชน (Innovation and Trends in Education and Child Development; INTREND) โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในปี 2558 และงานจับกระแสความเคลื่อนไหวและแนวโน้มการพัฒนาเด็กและเยาวชนของสถาบันรามจิตติ ในปี 2560 ชี้ให้เห็นข้อคิดทางการศึกษาที่น่าสนใจในหลายเรื่อง ตั้งแต่โจทย์สำคัญที่หลายประเทศพยายามขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อปวงชนในนิยามใหม่ ๆ ผ่านแนวคิดปรัชญาที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาเพื่ออนาคต (Future-Oriented Education) ที่เน้นการเรียนรู้และออกแบบอนาคต การศึกษาเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง (Transformative Education) เน้นเรื่องแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ (Motivation & Inspiration) ตลอดจนประเด็นเรื่อง “ศรัทธา” (Faith) เพื่อสร้างพลังชีวิตและจิตใจที่มั่นคงไปสู่การเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตที่เชื่อมโยงและบูรณาการการเรียนรู้ไปกับบริบทและชีวิตจริง (Lifelong Learning & Life-Wide Learning) หรือแม้แต่แนวคิดการศึกษาและการสื่อสาร (Educommunication) ที่กลายเป็นหนึ่งเดียวของโลกการศึกษาและสังคมดิจิทัล ทั้งนี้ ภาพกระแสความเคลื่อนไหวในนานาประเทศได้สะท้อนให้เห็นแนวคิด ทิศทาง และนวัตกรรมทางการศึกษาที่น่าสนใจ ทั้งในเรื่องวิธีวิทยา กระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระวิชา ไปจนถึงระบบการบริหารจัดการเพื่อรองรับการเรียนรู้ใหม่ ดังเช่น

1. แนวคิดวิธีวิทยาและการจัดการเรียนรู้ นับตั้งแต่การค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านประสาทวิทยาศาสตร์ (neuroscience) ที่กลายเป็นฐานในการพัฒนามนุษย์ ส่งผลต่อการปฏิรูปกระบวนการที่สนใจเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมาก ทั้งในเชิงการเปลี่ยน “Pedagogy” วิธีวิทยาการสอนสำหรับเด็กวัยเรียน “Andragogy” สำหรับการศึกษาวัยผู้ใหญ่ ไปจนถึงเรื่อง “Gerontology and geriatrics Education” เพื่อการส่งเสริมการศึกษาสำหรับผู้สูงวัย โดยกระบวนการเรียนรู้ใหม่ไม่เพียงแต่ต้องสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ที่ประกอบด้วย ทักษะพื้นฐานที่สำคัญอย่าง “3R 7C 2L” “อ่าน เขียน คิดคำนวณ” และ “กลุ่มทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต อนาคต” และ “การเรียนรู้และความเป็นผู้นำ” ตั้งแต่วัยเด็กแล้ว ทั่วโลกยังตื่นตัวต่อการพัฒนาทักษะอนาคต (Future Work Skills) หลากหลาย ทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนยุคใหม่ให้มีความฉลาด

ในการใช้ชีวิตในแต่ละช่วงวัยและความพร้อมเข้าสู่โลกการทำงานที่เป็นพลวัตมากขึ้น ตลอดจนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนได้ตลอดในทุกช่วงวัยของชีวิต

ในแง่ของการจัดการเรียนรู้สำหรับคนวัยเรียน นานาประเทศต่างปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมและทรัพยากร รวมถึงระบบนิเวศการเรียนรู้ใหม่ที่เปลี่ยน “ห้องเรียน” ไปสู่ “แหล่งเรียนรู้และพื้นที่การเรียนรู้” หลากหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับวิถีการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่ โดยหัวใจของการเรียนรู้คือการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ผ่านการลงมือปฏิบัติ (Interactive Learning Through Action) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ (Action Learning) และการเรียนรู้เป็นกลุ่ม (Team Learning) ฯลฯ ออกแบบให้เหมาะสมกับเด็กเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลไปพร้อม ๆ กับแรงจูงใจในการเรียนรู้ (Learning Motivation) และจิตใจที่ใฝ่รู้ (Inquiry Mind) และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) อย่างต่อเนื่องเพื่อให้คนได้พัฒนาตนเอง (Self Development) ผ่านเครื่องมือของการเรียนรู้ ทรัพยากร และบริบทสังคมแห่งการเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็มีการขับเคลื่อนนวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ การเรียนรู้บนฐานวิจัย (Research-Based Learning : RBL) เพื่อกระตุ้นความใฝ่รู้และทักษะการเรียนรู้ การเรียนบนฐานปัญหา (Problem-Based Learning : PBL) เพื่อเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา การเรียนรู้คู่การทำงาน (Web-Based Learning : WBL) เพื่อเสริมทักษะความพร้อมด้านอาชีพไปจนถึงการเรียนรู้คู่บริการ (Service Learning) เพื่อสร้างทั้งทักษะชีวิตและจิตสำนึกในหน้าที่ต่อสังคม ไปจนถึงการเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้บนฐานชุมชน (Community-Based Learning : CBL) การเรียนรู้บนฐานบ้าน (Home-Based Learning : HBL) ในกระบวนการเรียนรู้ใหม่นี้ ระบบการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Assessment) ได้รับความสำคัญมากขึ้นเพื่อช่วยในการดูแลพัฒนาการและการเติบโตของการเรียนรู้ รวมถึงการเชื่อมโยงการศึกษาทางเลือกหลากหลายรูปแบบ (Alternative Education) ที่ยืดหยุ่น เชื่อมโยง และสามารถเทียบโอนการศึกษาได้อย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ อินเดีย เนเธอร์แลนด์ เพื่อกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนที่หลากหลายและการเตรียมผู้เรียนสู่ออนาคต การมีอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ดี

ขณะที่คนนอกวัยเรียนนั้น การทำงานและการใช้ชีวิตจริงเป็นสนามแห่งการเรียนรู้ “งาน (Work)” คือโลกของการเรียนรู้ที่จะสร้างทั้ง “ความรู้” “ทักษะ” และ “เจตคติ” ให้กับคนนอกวัยเรียน โดยเฉพาะคนวัยทำงาน การเรียนรู้ในที่ทำงาน (Workplace Learning) คือสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาชีวิตและความสามารถของการทำงาน (Work Ability) จุดเน้นคือการเชื่อมโยงโลกการทำงานไปกับการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Life-Based Learning) และทักษะอนาคต ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้บนฐานการทำงาน (Work-Based Learning) จึงเน้นประสบการณ์ตรงเป็นหลักสำคัญ (70%) ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ผ่านการได้รับการสอนงาน พี่เลี้ยงที่ปรึกษา และเครือข่าย แบ่งปัน ฯลฯ (20%) ไปจนถึง

การเรียนรู้อย่างเป็นทางการจากการฝึกอบรมต่อเนื่อง (10%) ที่สร้างให้คนวัยทำงานได้สร้าง Career Path เพื่อการเติบโตทางวิชาชีพและวิชาชีพโดยอาศัยทรัพยากรและปัจจัยที่มีอยู่ในชุมชน แหล่งทำงาน สภาพแวดล้อม ฯลฯ รอบตัวผู้เรียนมารองรับได้ทั้งสิ้น และใช้ทรัพยากรบุคคลเข้ามาร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อีกด้วย จุดเน้นร่วมของทั่วโลกในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ทุกช่วงวัย คือ การผลักดันให้เกิด “การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่” ให้เป็นวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ที่พุ่งเป้าไปสู่คนทั้งสังคมทุกช่วงวัย

2. ชุดความรู้ใหม่ ในหลายประเทศมีความพยายามพัฒนาและสร้างความรู้หรือชุดความรู้ใหม่ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในอนาคต โดยชุดความรู้ที่น่าสนใจ อาทิ ในกลุ่มวัยเรียน พบชุดความรู้ 3 ลักษณะ ลักษณะแรก คือ ความรู้ใหม่เพื่อการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนในอนาคต เช่น วิชาอนาคตศึกษา (Future Study) การวางแผนอนาคต (Scenario Planning) พลังงานทางเลือก (Alternative Energy) วิชาภัยพิบัติศึกษา (Disaster Education) ทั้งในยุโรป ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น กลุ่ม STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Maths) ที่ถูกผลักดันเป็นชุดวิชาสำคัญมากกว่าแค่ STEM ในประเทศสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศตะวันตก ลักษณะที่สอง คือ ชุดความรู้ที่เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต (Life Skills) ให้ผู้เรียน เช่น เพศศึกษา (Sex Education) สื่อศึกษา (Media Education) การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict Resolution) ที่ได้รับการเสริมสาระให้ครอบคลุมความต้องการหรือปัญหาของผู้เรียนยุคใหม่มากขึ้น รวมถึงหน้าที่พลเมือง (Citizenship Education) ประชาสังคมศึกษา (Civic Education) และประวัติศาสตร์ (History) ที่ได้รับความสำคัญเชิงสาระความรู้มากยิ่งขึ้นในหลายประเทศ เช่น ฮองกง ญี่ปุ่น และหลายประเทศในยุโรป ส่วนลักษณะที่สาม มุ่งเน้นการสร้างทักษะการทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การประกอบอาชีพในลักษณะ “Career-Oriented Curriculum” ที่เรียนรู้อาชีพสำคัญ ๆ ที่เชื่อมโยงกับตลาดและความต้องการด้านกำลังคนในแต่ละประเทศ แต่ละพื้นที่เน้นการ “เรียนรู้คู่ปฏิบัติ” (Work-Based Learning & Experiences) เพื่อสร้างทักษะการทำงานให้กับผู้เรียนตั้งแต่วัยเยาว์จนถึงวัยทำงาน อาทิ หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ในชีวิต การเงินการลงทุน หลักสูตรเทคโนโลยีและการสื่อสาร หลักสูตรการผลิตภาพยนตร์และแอนิเมชันที่เรียนรู้ผ่านห้องเรียนใหม่แบบ Studio Classroom กลุ่มวิชาด้านการออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรม กลุ่มวิชาช่างที่มักอิงฐานโรงงานในการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้บนฐานพื้นที่การเกษตรจริงที่เรียกว่า “Farm-Based Learning” หรือเรียนรู้ผ่านป่า “Wild-Based Learning” ซึ่งโดยมากจะเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในท้องถิ่น มักมีการบูรณาการเป็นองค์รวมไปพร้อม ๆ กับการสร้าง “Pathway” ของการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

ภายใต้กระบวนการและชุดความรู้ใหม่ ๆ สิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องคือ การมีครูดีมีคุณภาพ ที่เป็น “ครูนักจัดการกระบวนการ” และ “ครูนักสร้างแรงบันดาลใจ” ที่ไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนแต่ยังเป็นผู้บุกเบิกและเชื่อมโยงความรู้ความร่วมมือจากชุมชน รวมถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาร่วมสร้างการเรียนรู้ ครูที่รู้นี้ยังเชื่อมโยงไปถึง “ครูนอกระบบ” ในพื้นที่ต่าง ๆ ด้วย โดยมีการส่งเสริมและการพัฒนาครูอย่างจริงจัง ทั้งการมีระบบ Coaching หรือการหนุนเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพครู ควบคู่ไปกับการเปิดพื้นที่การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมทางเลือกเพื่อตอบสนองผู้เรียนที่แตกต่างกันนอกจากเด็กในวัยเรียนแล้ว ปรากฏการณ์การขยายตัวของชุดความรู้ใหม่ ๆ สำหรับคนกลุ่มนอกรั้วเรียนก็มาแรง และเติบโตอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นตลาดความรู้ที่หลากหลาย ตอบโจทย์โลกการทำงานจริงในมิติต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรพัฒนาบุคลากรตามสายงาน ตั้งแต่การพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะพื้นฐาน ไปจนถึงยกระดับความเชี่ยวชาญ ซึ่งมีทั้งการจัดการผ่านสถานประกอบการโดยตรง สถาบันพัฒนาอาชีพ องค์กร หรือหน่วยงานที่ขับเคลื่อนการเรียนรู้และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development; HRD) ที่เกิดขึ้นมากมาย ไปจนถึงรูปแบบเครือข่ายงานสร้างการเรียนรู้ผ่าน Platform หรือ Learning Space ที่เชื่อมโยงกัน ตลอดจนการเติบโตของชุดความรู้วิชาชีวิตเพื่อเติมเต็มจิตวิญญาณ ทั้งในลักษณะในห้องเรียนแบบตลาดวิชา การเรียนรู้บนโลกออนไลน์ จนถึงการเรียนรู้จากแหล่งประสบการณ์ตรงในชุมชนและแหล่งสร้างงานในโลกกว้าง ทั้งนี้ความท้าทายของชุดความรู้สำหรับคนนอกรั้วเรียนกว่า 35 ล้านคนนั้น 2 ใน 3 ที่ยังอยู่ในบริบทด้อยโอกาสและขาดการเรียนรู้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพและการมีคุณภาพชีวิตที่ดี การขับเคลื่อนการเรียนรู้จึงมิใช่เพียงในระดับปัจเจกบุคคล แต่ทำอะไรที่จะสร้างความรู้และการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ตอบโจทย์คนนอกรั้วเรียนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นแรงงานไร้ฝีมือแรงงานข้ามชาติ ไปจนถึงประชากรก่อนวัยชราและวัยชรา ตลอดจนชุดความรู้ใหม่ ๆ ที่ยังไม่เกิดแต่จำเป็นต้องมีด้วยแนวโน้มที่กำลังจะมาถึง เช่น แนวโน้มประชากรผู้สูงอายุที่ยังทำงาน หลังพ้นวัยเกษียณอายุงานด้วยขนาดของประชากรที่มีมากขึ้น ไปจนถึงการคาดการณ์ที่ว่า AI (Artificial Intelligence) จะเข้ามาแทนที่ระบบงานอีกจำนวนมากที่คาดว่าในปี 2030 คนรุ่นใหม่ราว 13 ล้านคน จะเสี่ยงต่อการถูกเลิกจ้างเนื่องจาก AI เข้ามาแทน และมีเพียงร้อยละ 19 ที่จะเปลี่ยนหรือสร้างอาชีพใหม่ได้หลังเสียงานให้กับหุ่นยนต์ ดังนั้นชุดความรู้ใหม่ ๆ สำหรับคนนอกรั้วเรียนจึงเป็นโจทย์ที่ท้าทายการขับเคลื่อนในทั่วโลก

3. ข้อความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการใหม่ เป็นข้อความรู้ที่โดดเด่นอีกข้อหนึ่งจากประสบการณ์หลายประเทศที่พยายามขับเคลื่อนการปฏิรูประบบบริหารจัดการศึกษาใหม่อย่างจริงจัง โดยเน้นหนักที่การกระจายอำนาจการศึกษา (Education Decentralization) การปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐ รวมถึงการลดขนาดการจัดการภาครัฐ (Government Reform and Downsizing) สู่การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-Based Education) ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้นทั้งในมิติของโอกาสและความเท่าเทียม ควบคุมมิติของคุณภาพ และการใช้ประโยชน์ได้ของการศึกษา นอกจากนี้ยังเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ในการร่วมวิพากษ์การจัดสรรงบประมาณการศึกษาเพื่อถ่วงดุลวิธีจัดสรรงบประมาณภาครัฐ

กิจกรรมที่ 3 พื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา วิเคราะห์ และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

จุดประสงค์

เพื่อให้ครุมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

เนื้อหาสาระ

การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

แนวการจัดกิจกรรม

1. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชา
2. วิทยาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ศึกษาประเด็นตามที่ได้รับมอบหมาย จากใบความรู้ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. สรุปลองค์ความรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. สื่อเทคโนโลยี
2. ใบความรู้
3. สื่อ/อุปกรณ์
4. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน

- สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

2. เครื่องมือการประเมิน

- แบบประเมินการมีส่วนร่วม

3. เกณฑ์การประเมิน

ระดับมาก ได้คะแนน 9 - 10 คะแนน

ระดับดี ได้คะแนน 7 - 8 คะแนน

ระดับพอใช้ ได้คะแนน 5 - 6 คะแนน

ระดับปรับปรุง ได้คะแนน ต่ำกว่า 5 คะแนน

รายละเอียดเนื้อหาสาระโดยสังเขป

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เป็นเทคนิคการเรียนการสอนที่ครูมีความกระตือรือร้นที่จะสอน และนักเรียนมีความกระตือรือร้นและพอใจที่จะเรียนรู้ เทคนิคการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญต่อการจัดชั้นเรียนที่สร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และการใช้วิจารณญาณพิจารณาไตร่ตรองมองปัญหาต่าง ๆ และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างโอกาสให้นักเรียนได้รับความรู้ มีความเข้าใจ และพัฒนาทักษะการสืบหาข้อเท็จจริง และการทดลอง รวมทั้งการพัฒนาการสื่อสารและการนำเสนอความรู้หรือความคิดสู่ผู้อื่นให้เข้าใจได้ เทคนิคการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ เน้นที่นักเรียนเป็นผู้ค้นหาความรู้ แสวงหาคำตอบหรือข้อสงสัย รู้จักใช้วิจารณญาณคิด รู้จักแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ สามารถแสดงความคิดออกมาเป็นผลงาน และมีการนำเสนอความคิด และผลงานต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา วิเคราะห์ และเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

จุดประสงค์

เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

เนื้อหาสาระ

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นที่ 2 ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ ขั้นที่ 3 ขั้นการปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุป และขั้นที่ 5 Follow-Up

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม กิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ กิจกรรมการเขียนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ เกม กิจกรรมสถานการณ์จำลอง กิจกรรมบทบาทสมมติ การทดลอง และ กระบวนการสืบค้น

แนวการจัดกิจกรรม

1. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชา
2. วิทยาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ศึกษาประเด็นตามที่ได้รับมอบหมาย จากใบความรู้ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
4. ทำใบงาน/ใบกิจกรรม ตามที่ได้รับมอบหมาย
5. นำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้
6. สรุปองค์ความรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. สื่อเทคโนโลยี
2. ใบความรู้
3. ใบงาน/ใบกิจกรรม
4. สื่อ/อุปกรณ์
5. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน
  - สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
  - ประเมินชิ้นงาน
  - ประเมินการนำเสนอผลงาน

2. เครื่องมือการประเมิน

- แบบประเมินการมีส่วนร่วม
- แบบประเมินประเมินชิ้นงาน
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

3. เกณฑ์การประเมิน

ระดับมาก	ได้คะแนน 9 - 10 คะแนน
ระดับดี	ได้คะแนน 7 - 8 คะแนน
ระดับพอใช้	ได้คะแนน 5 - 6 คะแนน
ระดับปรับปรุง	ได้คะแนน ต่ำกว่า 5 คะแนน

รายละเอียดเนื้อหาสาระโดยสังเขป

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นตอนของการเตรียมอุปกรณ์ เตรียมสถานที่ อาจเป็นในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือนอกอาคาร เป็นการเตรียมการของผู้สอนและผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการกล่าวนำสั้น ๆ (Briefing) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนกล่าวนำและให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับกิจกรรมที่นักเรียนต้องปฏิบัติหรือลงมือทำ ในขั้นนี้ผู้สอนต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนเข้าใจวิธีการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นการปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละคนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรม ในขั้นนี้ผู้สอนต้องสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุป (Debriefing) เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ มีการสรุปประเด็นสาระและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ ในขั้นนี้หากมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น ผู้สอนต้องแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องให้ถูกต้อง โดยที่ผู้สอนอาจตั้งคำถามกับผู้เรียนให้เชื่อมโยงไปนอกเหนือสาระที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมได้

ขั้นที่ 5 Follow-Up (ขั้นกิจกรรมหลังการปฏิบัติ) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อทบทวนความเข้าใจและความรู้ที่ได้รับ

2. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ การจำลองสถานการณ์ปรากฏการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถสาธิต หรืออธิบาย ให้นักเรียนเข้าใจได้โดยง่ายเหมาะสำหรับการอธิบายเนื้อหาที่เข้าใจยาก ซับซ้อน เป็นนามธรรม เช่น การเปลี่ยนแปลงระดับอนุภาค หรือระดับเซลล์ ตลอดจนใช้ประเมินความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนในเนื้อหาที่เป็นนามธรรม โดยนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทใน สถานการณ์จำลองนั้น

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสถานการณ์จำลอง

1) ขั้นเตรียมการ (Preparation)

1.1) กำหนดหัวเรื่องและบทบาทของนักเรียน

1.2) เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เช่น เอกสารแนะนำกิจกรรม บัตรกำหนดบทบาทของผู้ ร่วมแสดงสถานการณ์จำลอง วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนแบบประเมินผลการทำกิจกรรม

1.3) เตรียมสถานที่ทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Brief)

2.1) สนทนาซักถามเพื่อสรุปบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา

2.2) แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ความเป็นมา โครงสร้างของ สถานการณ์จำลองและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการแสดงสถานการณ์จำลอง

2.3) แบ่งบทบาทหน้าที่ในการแสดงสถานการณ์จำลองให้กับนักเรียน แจกบัตร กำหนดบทบาท ป้ายชื่อ และหน้าที่ให้นักเรียนอ่าน

2.4) ซักถามความเข้าใจในบทบาทของนักเรียน จนแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจใน บทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน

3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Action)

3.1) นักเรียนแสดงสถานการณ์จำลองตามบทบาทที่กำหนด

3.2) ครูอำนวยความสะดวก และประเมินนักเรียนด้วยวิธีการสังเกตในระหว่างการทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

4) ขั้นสรุปย่อ (Debrief)

4.1) ครูซักถามนักเรียนว่านักเรียนแสดงเป็นอะไร มีสิ่งใดเกิดขึ้นกับนักเรียนใน สถานการณ์ที่นักเรียนได้แสดงไป เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพรวมของสถานการณ์จำลองนั้น

4.2) ครูสรุปย่อสถานการณ์ที่แสดง สรุปความรู้ความเข้าใจ แกไขความเข้าใจที่ คลาดเคลื่อนของนักเรียน

4.3) อธิบายแก้ไขความเข้าใจคลาดเคลื่อน ชี้ให้เห็นส่วนที่ไม่ถูกต้องในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

5) ขั้นติดตามผล (Follow-up)

ประเมินความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนในกิจกรรมสถานการณ์จำลอง และประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการที่ได้รับด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น เต็มคำ ติดป้าย จัดลำดับ เขียนแผนผัง ทำรายงาน เขียนจดหมาย หนังสือพิมพ์ บทความในวารสาร เป็นต้น

กิจกรรมที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา วิเคราะห์ และเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย การประเมินตามสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติการประเมินโดยใช้คำถาม การประเมินโดยการสนทนา การประเมินการสังเกตพฤติกรรม การประเมินตนเองของผู้เรียน และการประเมินโดยเพื่อน

จุดประสงค์

เพื่อให้ครุมีความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

เนื้อหาสาระ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย การประเมินตามสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติการประเมินโดยใช้คำถาม การประเมินโดยการสนทนา การประเมินการสังเกตพฤติกรรม การประเมินตนเองของผู้เรียน และการประเมินโดยเพื่อน

แนวการจัดกิจกรรม

1. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และวัตถุประสงค์ของรายวิชา
2. วิทยาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ศึกษาประเด็นตามที่ได้รับมอบหมาย จากใบความรู้ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
4. ทำใบงาน/ใบกิจกรรม ตามที่ได้รับมอบหมาย
5. นำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้
6. สรุปองค์ความรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. สื่อเทคโนโลยี
2. ใบความรู้
3. ใบงาน/ใบกิจกรรม
4. สื่อ/อุปกรณ์
5. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน
  - สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
  - ประเมินชิ้นงาน
  - ประเมินการนำเสนอผลงาน
2. เครื่องมือการประเมิน
  - แบบประเมินการมีส่วนร่วม
  - แบบประเมินประเมินชิ้นงาน
  - แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
3. เกณฑ์การประเมิน

ระดับมาก	ได้คะแนน 9 - 10 คะแนน
ระดับดี	ได้คะแนน 7 - 8 คะแนน
ระดับพอใช้	ได้คะแนน 5 - 6 คะแนน
ระดับปรับปรุง	ได้คะแนน ต่ำกว่า 5 คะแนน

รายละเอียดเนื้อหาสาระโดยสังเขป

การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ผู้สอนสามารถใช้วิธีการประเมินผล ดังนี้

1. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น และกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน (Rubrics) ให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2. การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน การประเมินลักษณะนี้ผู้สอนต้องเตรียมสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ ภาระงาน (Tasks) หรือเกณฑ์การประเมินกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติ (Scoring Rubrics) การประเมินการปฏิบัติ จะช่วยตอบคำถามที่ทำให้เรารู้ว่า “ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้ดีเพียงใด” ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในระดับชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

- 1) สิ่งที่เราต้องการจะวัด (พิจารณาจากมาตรฐาน/ตัวชี้วัด หรือผลลัพธ์ที่เราต้องการ)
- 2) การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการประเมินการปฏิบัติ
- 3) รูปแบบหรือวิธีการประเมินการปฏิบัติ
- 4) การสร้างเครื่องมือประเมินการปฏิบัติ
- 5) การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน (Rubrics)

3. การประเมินโดยการใช้คำถาม (Questioning) คำถามเป็นวิธีหนึ่งในการกระตุ้น/ชี้แนะให้ผู้เรียนแสดงออกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือวัดและประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้น เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ผู้สอนต้องเรียนรู้และนำไปใช้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งคำถามเพื่อพัฒนาผู้เรียนจึงเป็นกลวิธีสำคัญที่ผู้สอนใช้ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเป็นเครื่องสะท้อนให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

4. การประเมินโดยการสนทนา (Communication) เป็นการสื่อสาร 2 ทางอีกประเภทหนึ่ง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สามารถดำเนินการเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ โดยทั่วไปมักใช้อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อติดตามตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาวิธีการนี้อาจใช้เวลา แต่มีประโยชน์ต่อการค้นหา วินิจฉัย ข้อปัญหา ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่อาจเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่น วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เป็นต้น

5. การประเมินการสังเกตพฤติกรรม (Behavioral Observation) เป็นการเก็บข้อมูลจากการดู การปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนโดยไม่ขัดจังหวะการทำงานหรือการคิดของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ตลอดเวลา แต่ควรมีกระบวนการและจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่า ต้องการประเมินอะไร โดยอาจใช้เครื่องมือ เช่น แบบมาตราประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ สมุดจดบันทึก เพื่อประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด และควรสังเกตหลายครั้งหลายสถานการณ์ และหลายช่วงเวลา เพื่อขจัดความลำเอียง

6. การประเมินตนเองของผู้เรียน (Student Self-assessment) การประเมินตนเองนับเป็นทั้งเครื่องมือประเมินและเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญว่าได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้อย่างไร และผลงานที่ทำนั้นดีแล้วหรือยัง การประเมินตนเองจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) เป็นเทคนิคการประเมินอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าจะนำไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เข้าถึงคุณลักษณะของงานที่มีคุณภาพ เพราะการที่ผู้เรียนจะบอกได้ว่าชิ้นงานนั้นเป็นเช่นไร ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนว่าเขากำลังตรวจสอบอะไรในงานของเพื่อน ฉะนั้น ผู้สอนต้องอธิบายผลที่คาดหวังให้ผู้เรียนทราบก่อนที่จะลงมือประเมิน การที่จะสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนเข้าใจการประเมินรูปแบบนี้

กิจกรรมที่ 6 การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา วิเคราะห์ และเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ประกอบด้วย ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดสาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดโครงสร้างรายวิชา และเขียนแผนการสอนรายคาบ

จุดประสงค์

เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

เนื้อหาสาระ

การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน กำหนดโครงสร้างรายวิชา และเขียนแผนการสอนรายคาบ

แนวการจัดกิจกรรม

1. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และวัตถุประสงค์ของรายวิชา
2. วิเคราะห์จัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ศึกษาประเด็นตามที่ได้รับมอบหมาย จากใบความรู้ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
4. ทำใบงาน/ใบกิจกรรม ตามที่ได้รับมอบหมาย
5. นำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้
6. สรุปองค์ความรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. สื่อเทคโนโลยี
2. ใบความรู้
3. ใบงาน/ใบกิจกรรม
4. สื่อ/อุปกรณ์
5. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน
  - สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
  - ประเมินชิ้นงาน
  - ประเมินการนำเสนอผลงาน
2. เครื่องมือการประเมิน
  - แบบประเมินการมีส่วนร่วม
  - แบบประเมินชิ้นงาน
  - แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
3. เกณฑ์การประเมิน

ระดับมาก	ได้คะแนน 9 - 10 คะแนน
ระดับดี	ได้คะแนน 7 - 8 คะแนน
ระดับพอใช้	ได้คะแนน 5 - 6 คะแนน
ระดับปรับปรุง	ได้คะแนน ต่ำกว่า 5 คะแนน

รายละเอียดเนื้อหาสาระโดยสังเขป

การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้มีแนวทางในการดำเนินการ และเขียนบันทึกเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร
  - 1.1 ศึกษาความคาดหวังและจุดเน้นของหลักสูตร หลักการ จุดหมาย และแนวทางดำเนินการของหลักสูตร
  - 1.2 ศึกษาจุดประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และคำอธิบายรายวิชา
  - 1.3 วิเคราะห์ส่วนประกอบของคำอธิบายรายวิชา เพื่อจะได้ทราบกิจกรรมเนื้อหา

และจุดประสงค์รายวิชา

1.4 นำเนื้อหาจากคำอธิบายรายวิชา มาวิเคราะห์องค์ประกอบของเนื้อหา หรือ วิเคราะห์เนื้อหาย่อย

1.5 นำเนื้อหาย่อยมาลำดับความคิดต่อเนื่อง ตามเส้นทางการพัฒนาที่เหมาะสม เป็นต้นว่า ลำดับเนื้อหาย่อยจากเรื่องง่ายไปเรื่องยาก เรื่องที่เป็นพื้นฐานก่อนเรื่องที่จะนำไปประยุกต์ใช้ เรื่องที่เป็นรูปธรรมไปนามธรรม ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะการกำหนดเส้นทางการพัฒนา ผู้เรียนที่เหมาะสมจะทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ง่าย ประหยัดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน

2. การกำหนดสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้

กำหนดสาระสำคัญให้กับแต่ละเนื้อหาย่อย ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมหรือผล การเรียนรู้ที่คาดหวังว่าจะให้เกิดกับผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของจุดประสงค์กลุ่มวิชาและจุดประสงค์รายวิชาที่ได้จากการวิเคราะห์คำอธิบาย รายวิชาด้วย

3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน

นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มาวิเคราะห์เลือกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้

4. กำหนดโครงสร้างรายวิชา

นำหัวข้อเรื่อง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจำนวนคาบที่สัมพันธ์กันกับกิจกรรม การเรียนการสอน มาประกอบกันเป็นกำหนดการสอนหรือโครงสร้างรายวิชาตลอดภาคเรียน

5. เขียนแผนการสอนรายคาบตามที่ได้ลำดับไว้ในโครงสร้างรายวิชา นำข้อมูลทั้งหมดมา เขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ โดยโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยหัวข้อหลัก ดังนี้

5.1 ชื่อกิจกรรม

5.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

5.3 เวลาที่ใช้

5.4 การเตรียมล่วงหน้า

5.5 การดำเนินกิจกรรม

- 1) ขั้นเตรียมการ (Preparation)
- 2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Brief)
- 3) ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Action)

4) ขั้นสรุปย่อ (Debrief)

5) ขั้นติดตามผล (Follow-up)

5.6 กำหนดวิธีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง กล่าวคือ ทำการประเมินผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้อง ต่อเนื่อง ควบคู่กันไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง สม่ำเสมอโดยตลอด ออกแบบสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ออกแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับวิธีการวัดผล นำรายละเอียดทั้งหมด มาประกอบกันเป็นแผนการสอน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเตรียมการสอน และใช้เป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับครูที่มาสอนแทน

กิจกรรมที่ 7 การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียน การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

จุดประสงค์

เพื่อประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

เนื้อหาสาระ

1. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
3. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

แนวการจัดกิจกรรม

ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปฏิบัติการสอนในห้องเรียน โดย ผู้วิจัยสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน การสอนของครู และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่นำมาใช้ โดย บันทึกการสอนไว้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

ห้องเรียน

การวัดและประเมินผล

1. วิธีการประเมิน
  - สังเกตการจัดการเรียนรู้
  - ตรวจสอบเอกสาร

2. เครื่องมือการประเมิน

แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

3. เกณฑ์การประเมิน

ระดับมาก ได้คะแนน 3 คะแนน

ระดับปานกลาง ได้คะแนน 2 คะแนน

ระดับน้อย ได้คะแนน 1 คะแนน

กิจกรรมที่ 8 ทดสอบหลังการพัฒนา

จุดประสงค์

เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้หลังการพัฒนา

เนื้อหาสาระ

1. พื้นฐานการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
2. การวางแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

แนวการจัดกิจกรรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้
การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

แบบทดสอบ

5. เครื่องมือการวัดและประเมินผล

1. การประเมินผลการฝึกอบรม

- 1.1 ตรวจสอบการลงเวลาเข้ารับการฝึกอบรม และ/หรือร่วมกิจกรรม
- 1.2 ตรวจสอบชิ้นงาน จากใบงาน/ใบกิจกรรม ทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม
- 1.3 ทดสอบก่อน-หลังการฝึกอบรม
- 1.4 ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้

2. เครื่องมือการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการฝึกอบรม ประกอบด้วย

- 2.1 แบบประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- 2.2 แบบประเมินชิ้นงาน
- 2.3 แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
- 2.4 แบบประเมินเวลาการฝึกอบรม
- 2.5 แบบประเมินผลการทดสอบก่อน-หลังการฝึกอบรม
- 2.6 แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้
- 2.7 แบบสรุปผลการประเมินการฝึกอบรม

3. เกณฑ์การประเมินผลการฝึกอบรม ใช้เป็นมาตรฐานในการประเมินในภาพรวม โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

- 3.1 มีเวลาเข้ารับการฝึกอบรมและร่วมกิจกรรม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
- 3.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม คือ มีผลการประเมินครบทุกรายวิชาร้อยละ 80 ขึ้นไป
- 3.3 มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์จากการทดสอบหลังการฝึกอบรม ร้อยละ 70 ขึ้นไป
- 3.4 มีคะแนนความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.33$)

ขึ้นไป

แบบประเมินตามกิจกรรมการฝึกอบรม

แบบประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

รายวิชา.....วันที่.....

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						คะแนนรวม
		ความร่วมมือ ในกิจกรรม	ความ รับผิดชอบ	การเสนอ ความเห็น	ความคิด สร้างสรรค์	การเป็น ผู้นำหรือ ผู้ตามที่ดี	การ ตรง เวลา	
		10	10	10	10	10	10	

หมายเหตุ คะแนนเต็ม 10 ระดับคะแนน ดีมาก (9-10) ดี (7-8) พอใช้ (5-6) ปรับปรุง (ต่ำกว่า 5)

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินชิ้นงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
รายวิชา.....วันที่.....

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					คะแนนรวม
		ความสอดคล้องกับจุดประสงค์	ความชัดเจนตรงประเด็น	ความน่าสนใจ	การนำไปประยุกต์ใช้	การส่งตามเวลาที่กำหนด	
		10	10	10	10	10	50

หมายเหตุ คะแนนเต็ม 10 ระดับคะแนน ดีมาก (9-10) ดี (7-8) พอใช้ (5-6) ปรับปรุง (ต่ำกว่า 5)

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินการนำเสนอผลงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
รายวิชา.....วันที่.....

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน				คะแนน รวม
		เทคนิค การนำเสนอ	ความครอบคลุม เนื้อหา	การ ประยุกต์ใช้	การตรง ต่อเวลา	
		10	10	10	10	

หมายเหตุ คะแนนเต็ม 10 ระดับคะแนน ดีมาก (9-10) ดี (7-8) พอใช้ (5-6) ปรับปรุง (ต่ำกว่า 5)

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินเวลาการพัฒนาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ที่	ชื่อ-สกุล	เวลาการพัฒนา จำนวน 18 ชั่วโมง		
		จำนวนชั่วโมง ที่เข้ารับการพัฒนา	คิดเป็นร้อยละ (เกณฑ์ร้อยละ80)	ผลการประเมิน ผ่าน/ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินผลการทดสอบก่อน-หลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ที่	ชื่อ-สกุล	ผลการทดสอบ ก่อนเรียน	ผลการทดสอบ หลังเรียน	คะแนน พัฒนาการสัมพัทธ์ (เกณฑ์ร้อยละ 70)	ผลการประเมิน ผ่าน/ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการศึกษา

ที่	ชื่อ-สกุล	การวางแผน การจัดการ เรียนรู้	การจัด กิจกรรม การเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล การเรียนรู้	การจัดการ เรียนรู้ โดยรวม	ผลการประเมิน ผ่าน/ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบสรุปผลการประเมินการฝึกอบรม

ที่	ชื่อ-สกุล	ด้านที่ 1 เวลาการพัฒนา			ด้านที่ 2 ผลสัมฤทธิ์จากการอบรม (รายวิชา)						ด้านที่ 3 คะแนน ทดสอบ	ด้านที่ 4 ความ สามารถ	สรุปผล การ ประเมิน
		จำนวน ชม. ที่พัฒนา	คิด เป็น ร้อยละ	ผล การ ประเมิน	1	2	3	4	5	คะแนน รวม			

หมายเหตุ กรณีไม่ผ่านเกณฑ์ ให้กรอกด้วยหมึกสีแดง

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ
(.....)

ภาคผนวก จ
คุณภาพของผู้เรียน

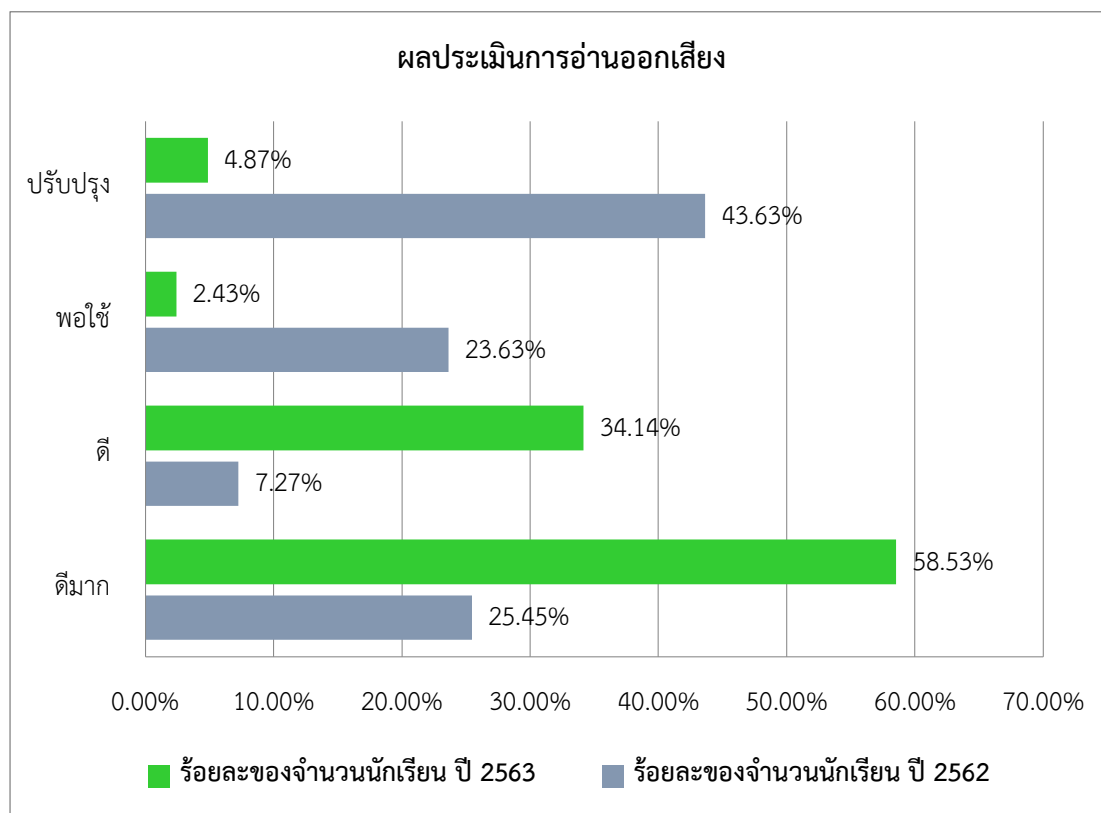
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านละลม

1. ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ปีการศึกษา 2562-2563

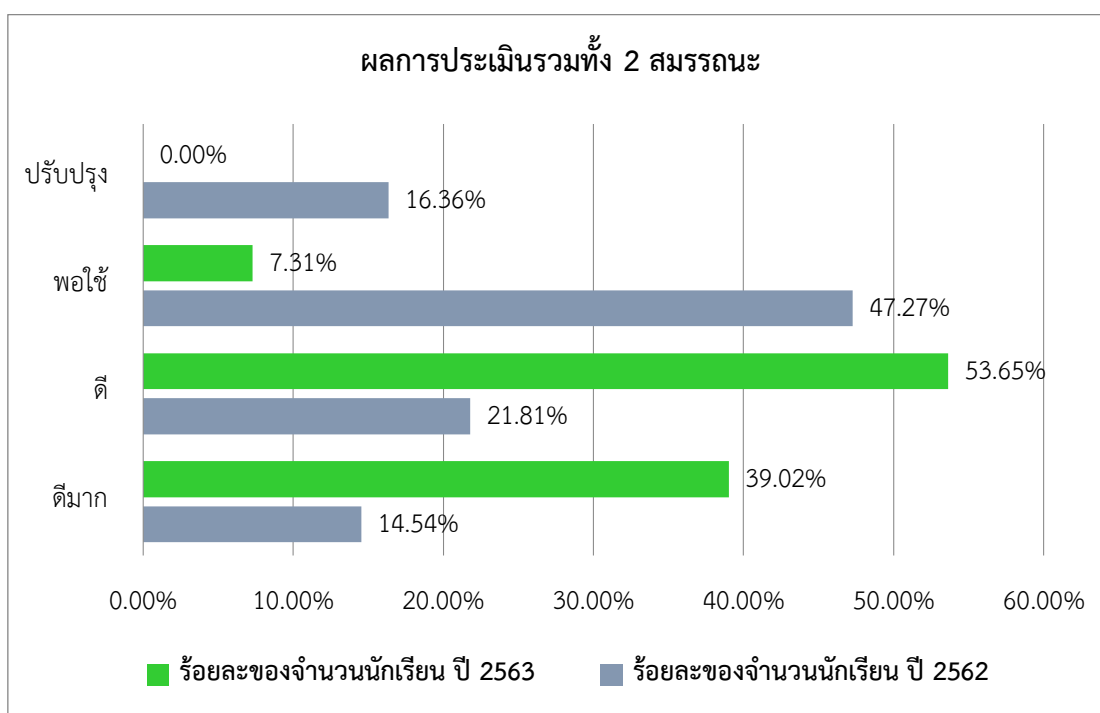
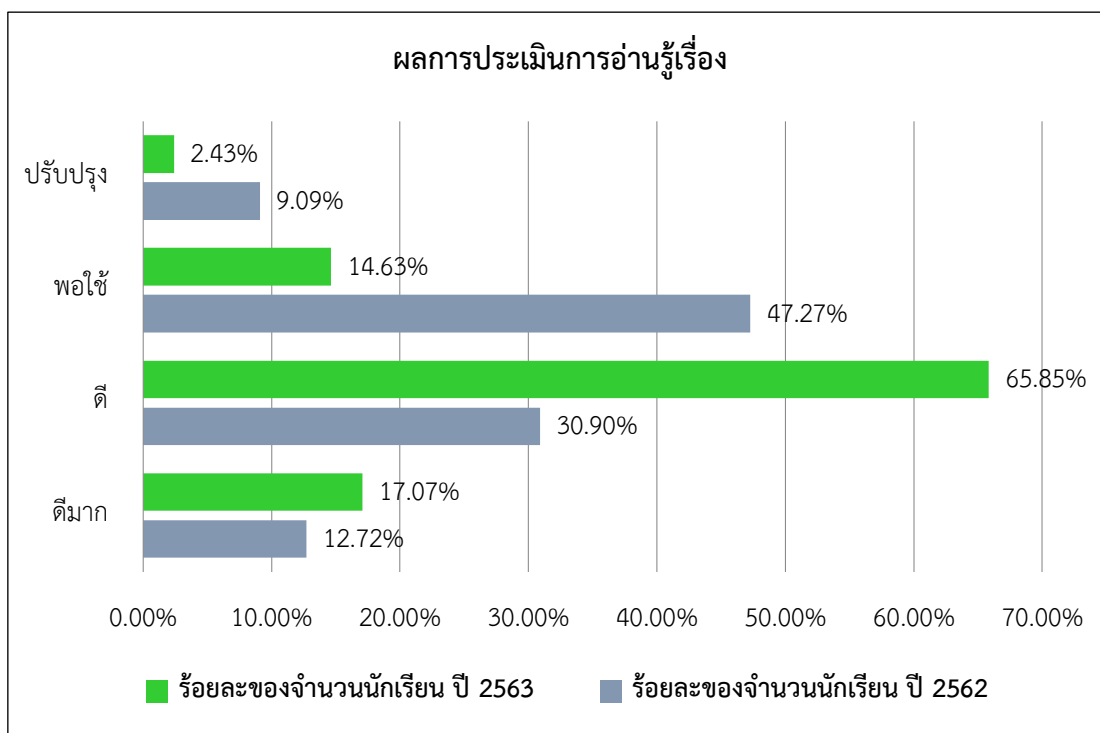
1.1 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563

สมรรถนะ	ปีการศึกษา 2563	ปีการศึกษา 2562	ร้อยละของผลต่าง ระหว่างปีการศึกษา
การอ่านออกเสียง	76.82	41.90	+34.92
การอ่านรู้เรื่อง	59.36	49.38	+9.98
รวม 2 สมรรถนะ	68.09	45.64	+22.45

1.2 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563 จำแนกตามร้อยละของระดับคุณภาพ

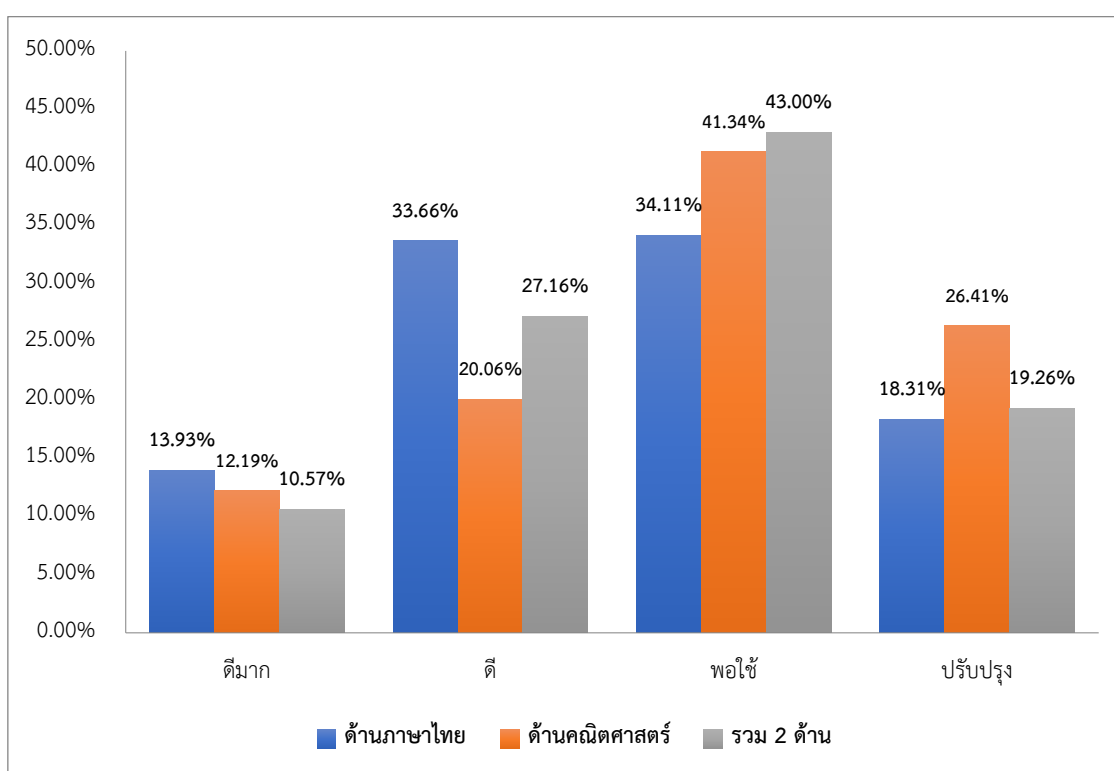
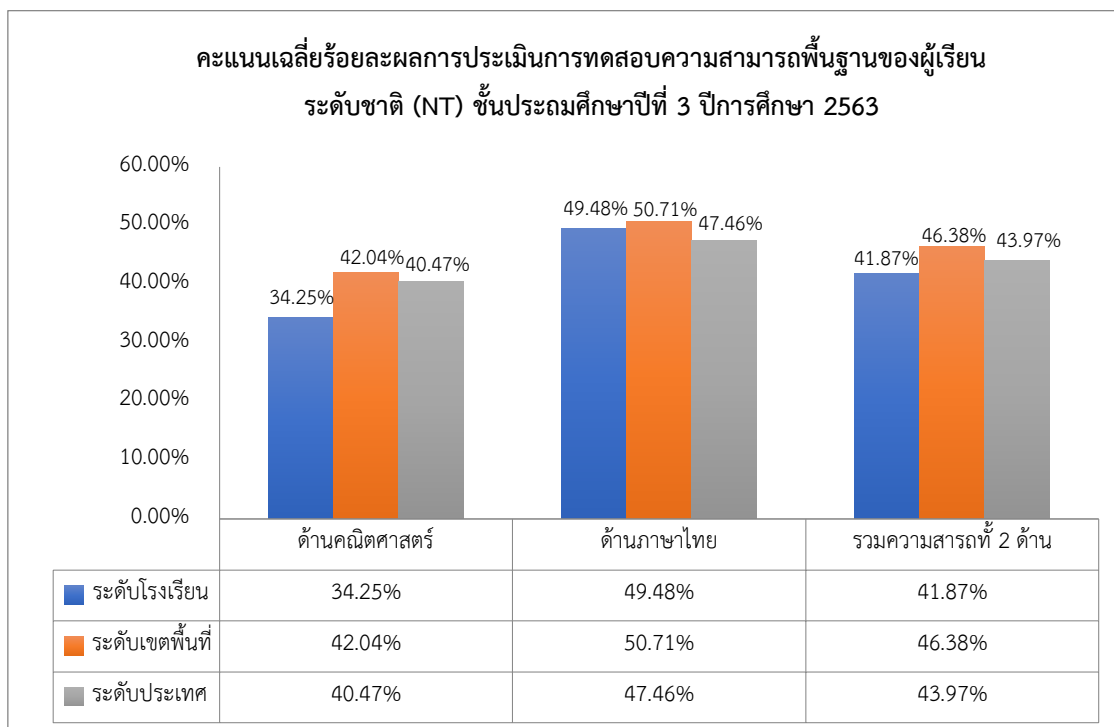

1.2 เปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563 จำแนกตามร้อยละของระดับคุณภาพ (ต่อ)

2. ผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test: NT)

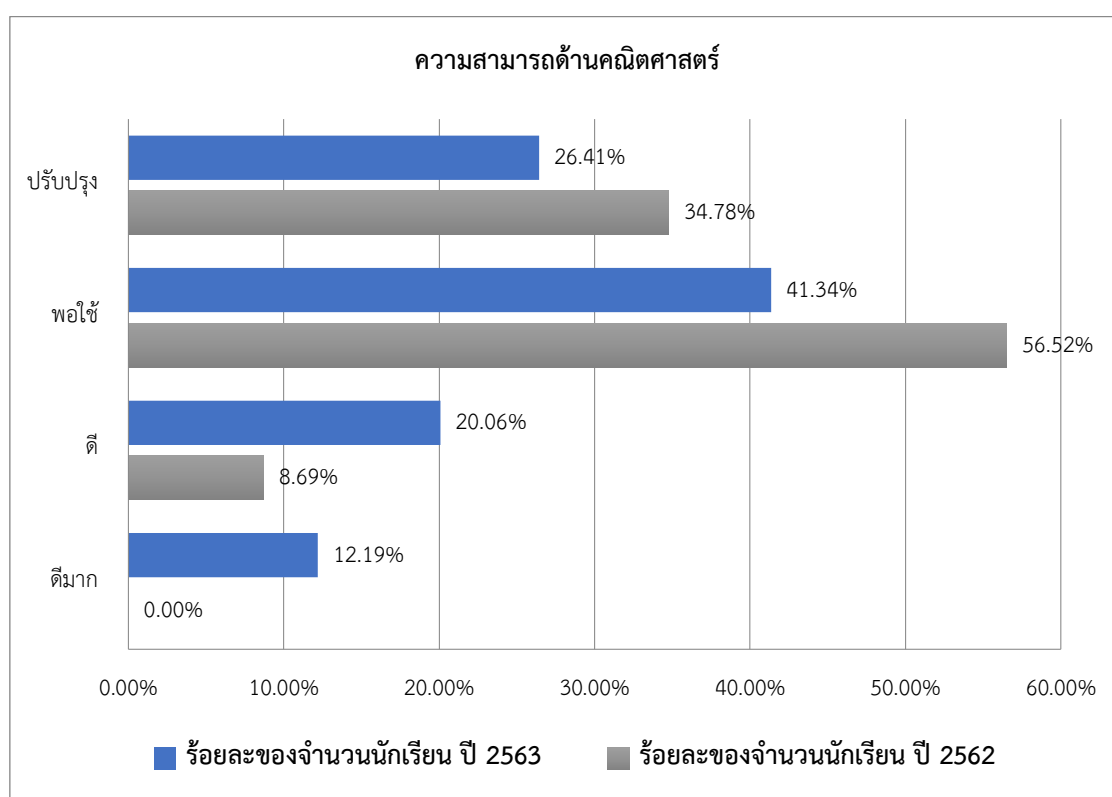
2.1 ผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563

2.2 เปรียบเทียบผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562–2563

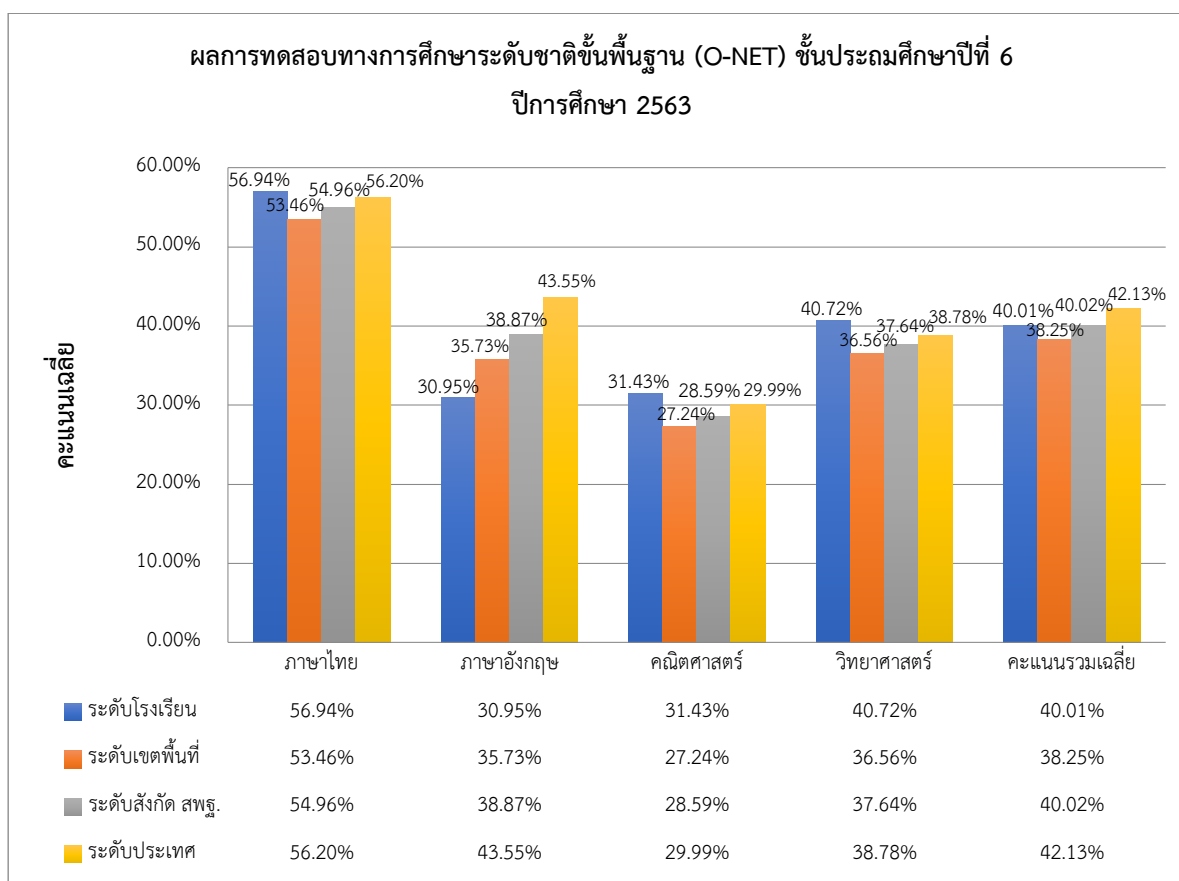
ความสามารถ	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	ร้อยละของผลต่าง ระหว่างปีการศึกษา
ด้านคณิตศาสตร์	31.59	34.25	+2.73
ด้านภาษาไทย	31.52	49.48	+17.89
รวมเฉลี่ย	31.56	41.87	+10.31

2.3 เปรียบเทียบผลการประเมินการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562–2563 จำแนกตามร้อยละของระดับคุณภาพ

3. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET)

3.1) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563

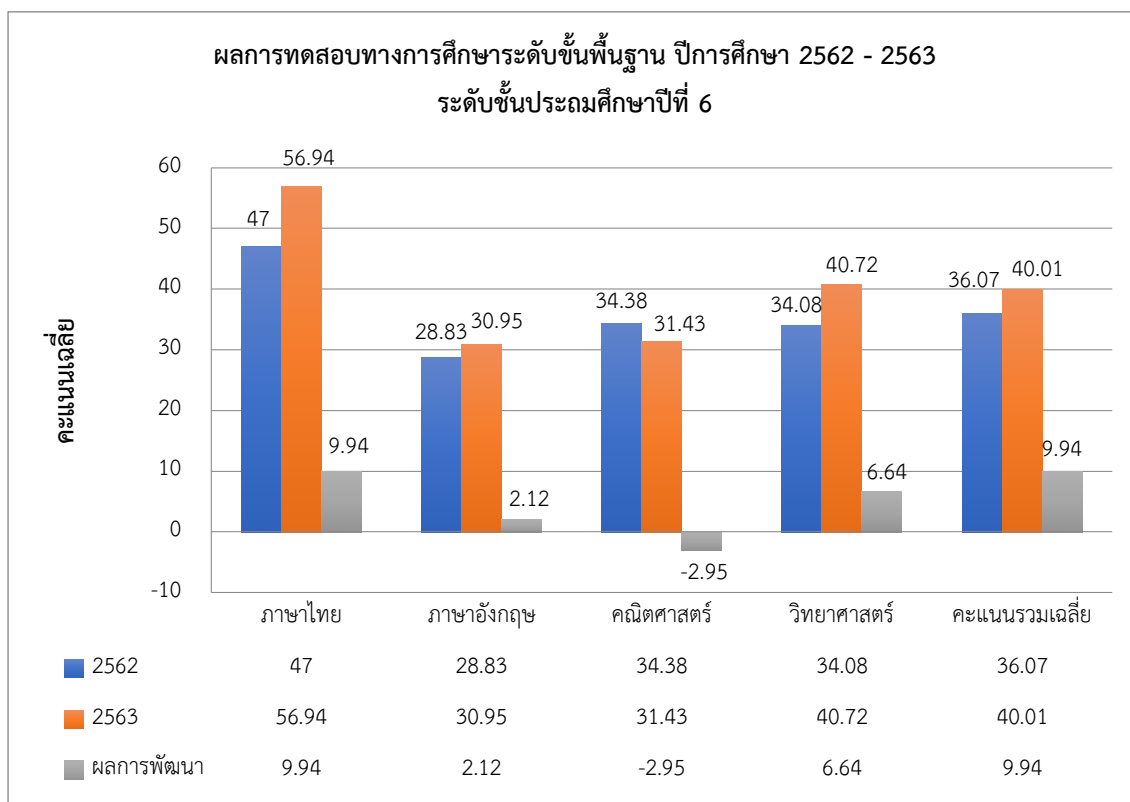

3.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา 2562-2563

วิชา	ปีการศึกษา 2562	ปีการศึกษา 2563	ร้อยละของผลต่างระหว่างปีการศึกษา
ภาษาไทย	47.00	56.94	+9.94
ภาษาอังกฤษ	28.83	30.95	+2.12
คณิตศาสตร์	34.38	31.43	-2.95
วิทยาศาสตร์	34.08	40.72	+6.64
รวมเฉลี่ย	36.07	40.01	+9.94

3.3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 (ต่อ)

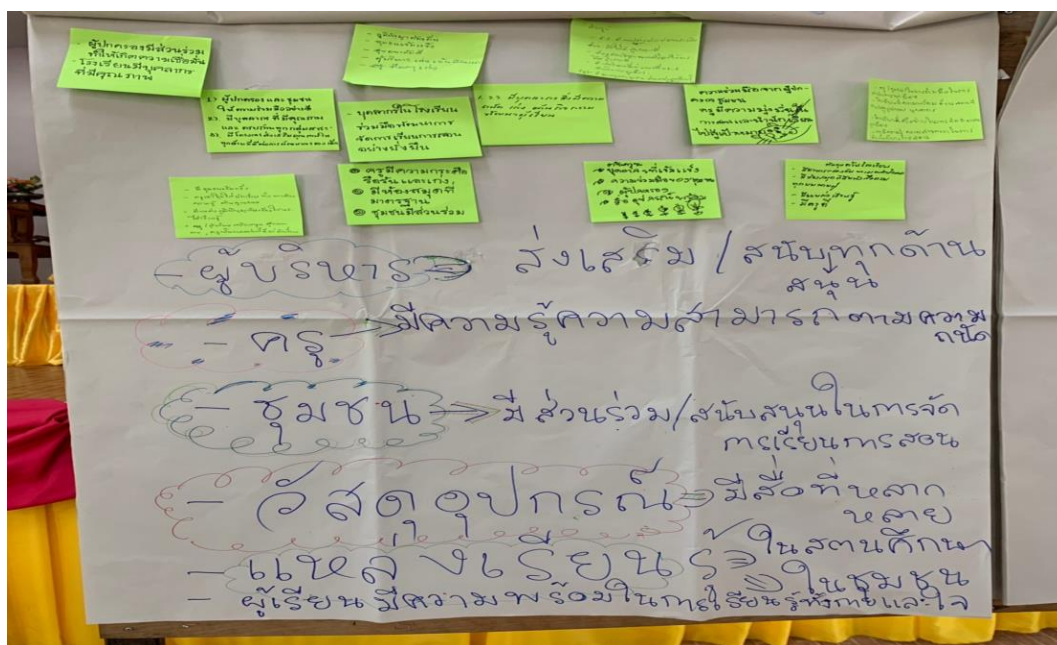

ภาคผนวก ฉ

ภาพกิจกรรม

ภาพที่ ฉ.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้

ภาพที่ ๑.๒ การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัด
การเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม

ภาพที่ ๓.3 การจัดการเรียนรู้ของครูตามรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านสะลม

ภาพที่ ฉ.4 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวพัฒนา สังข์โกมล
วัน เดือน ปีเกิด 25 กุมภาพันธ์ 2510
สถานที่เกิด อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 144/127 หมู่ 4 ตำบลห้วยเหนือ อำเภอชุมขันธ์
จังหวัดศรีสะเกษ 33140
เบอร์โทรศัพท์ 081-9992837

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2529 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประสาทวิทยาคาร
อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ปีการศึกษา 2533 ระดับปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ปีการศึกษา 2547 ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนบ้านละลม อำเภอภูสิงห์
จังหวัดศรีสะเกษ